กฎหมาย

ระเบียบ หนังสือซักซ้อมแนวทางปฏิบัติ และข้อหารือ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙

รวบรวม
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

อ้างอิงระเบียบ
และข้อหารือ

สนับสนุนการปฏิบัติงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมาย

ระเบียบ หนังสือซักซ้อมแนวทางปฏิบัติ และข้อหารือ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙

รวบรวม
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

อ้างอิงระเบียบ
และข้อหารือ

สนับสนุนการปฏิบัติงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำนำ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รวบรวมกฎหมาย ระเบียบ รวมทั้งซักซ้อมแนวทางปฏิบัติและการตอบข้อหารือเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้ดำเนินการจัดพิมพ์เป็นหนังสือ **“กฎหมาย ระเบียบ หนังสือซักซ้อมแนวทางปฏิบัติ และข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙”** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำหนังสือแจกจ่ายให้กับบุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบการศึกษาค้นคว้า อ้างอิงในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย การให้คำแนะนำปรึกษา และการตอบข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ตุลาคม ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ๙

๒. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๙ ๔๓

๓. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ๔๖

๔. พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๙ ๘๖

๕. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ๘๙

๖. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๙ ๑๓๒

๗. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑๓๕

๘. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๙ ๑๙๑

๙. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ๑๙๕

๑๐. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ๒๑๕

๑๑. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ ๒๓๔

๑๒. พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๕ ๒๓๗

๑๓. พระราชบัญญัติอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการแก่ประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๙ ๒๔๔

๑๔. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕) ๒๖๓

ข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล

๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๗๖๐๙ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ เรื่อง หารือการจัดหน่วยบริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม เพื่อแก้ไขปัญหาโรคไตเรื้อรังของ องค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็น ๒๙๕

๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๘๒๘๕ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ เรื่อง หารือการจัดทำโครงการสุพรรณบุรีปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน (Safety Road in suphanburi) ๒๙๗

๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๘๖๘ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เรื่อง หารือกรณีเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการในสถานพยาบาลสัตว์ ๒๙๘

๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๒๖๙๗ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๗ เรื่อง หารือเกี่ยวกับสมาชิกภาพและการจ่ายค่าตอบแทนสมาชิกสภาเทศบาล ๓๐๐

๕. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๓๒๑๐ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗ เรื่อง หารือคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ๓๐๓

๖. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๕๕๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๗ ๓๐๕
เรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๗. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๔๖๑๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๗ ๓๐๘
เรื่อง ขอหารือการกำหนดค่าใช้จ่ายการให้บริการรถยนต์บรรทุกน้ำอเนกประสงค์

๘. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๗๐๗๓ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ๓๐๙
เรื่อง ขอหารือกรณีวาระในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ

๙. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๙๑๓๕ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ ๓๑๐
เรื่อง หารือการแต่งตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียและรองประธานสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย

๑๐. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๓๔๔๑ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๗ ๓๑๓
เรื่อง การอนุมัติทำกิจการนอกเขต

๑๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๘๕๑ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๘ ๓๑๕
เรื่อง ขอหารือการทำกิจการนอกเขตเทศบาล

๑๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๕๘๗ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ๓๑๗
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของบุคคล
ที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดวิธีการ
ชั่วคราวก่อนการพิพากษา

๑๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๔๑๓ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๘ ๓๑๙
เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติ กรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

๑๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๒๙๖๙ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ๓๒๓
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

๑๕. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๙๔๓๑ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ๓๒๕
เรื่อง ขอหารือจัดตั้งสถานีชีวาภิบาลในชุมชน

๑๖. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๑๓๕๔ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๘ ๓๒๗
เรื่อง หารือเกี่ยวกับการวางหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการถ่ายทอดการประชุมสภาเทศบาลนครเชียงใหม่

๑๗. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๒๗๔๔ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๘ ๓๒๙
เรื่อง ขอหารือการกำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัญติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑๘. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๖๖๗๗ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ๓๓๑
เรื่อง ขอหารือกรณี เอกชนขออนุญาตก่อสร้างสาธารณูปโภคบริเวณพื้นที่สาธารณประโยชน์และ
ทางสาธารณประโยชน์ และอุทิศพัสดุให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก

๑๙. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๕๖๕๒ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ ๓๓๖
เรื่อง แนวทางปฏิบัติของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล และรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีเกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ

๒๐. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๕๗๔๐ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๘ ๓๓๘
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่น

หน้า

๒๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๕๗๔๕ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๘ ๓๔๐
เรื่อง แนวทางปฏิบัติของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา

๒๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๘๑๒๕ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ ๓๔๒
เรื่อง หารือเกี่ยวกับการขอสงวนคำแปรญัญติของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตอง จังหวัดภูเก็ต

๒๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๒๙๗ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๙ ๓๔๔
เรื่อง ขอให้ตรวจสอบคุณสมบัติรองนายกเทศมนตรีตำบลสระแก้ว

๒๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๖๙๒ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ๓๔๗
เรื่อง หารือการเป็นผู้มีส่วนได้เสียสัญญาซื้อขายวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น

๒๕. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๓๓๙๖ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๙ ๓๕๐
เรื่อง หารือการใช้งบประมาณของเทศบาลเพื่อดำเนินการโครงการก่อสร้างสนามกีฬาเทศบาลตำบลในพื้นที่ราชพัสดุโรงเรียน

๒๖. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๕๘๒ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๙ ๓๕๒
เรื่อง แนวทางปฏิบัติของผู้กำกับดูแลกรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

๒๗. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๕๑๒๙ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๙ ๓๕๔
เรื่อง หารือการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒๘. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๗๙๑๔ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ๓๕๖
เรื่อง หารือแนวทางการดำเนินการจัดสรรงบประมาณและการก่อสร้างอาคารทดแทนให้ส่วนราชการอื่น

๒๙. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๘๖๖๘ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ๓๕๘
เรื่อง หารือการขออนุมัติทำกิจการนอกเขตเทศบาล

๓๐. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๐๒๔๒ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๙ ๓๖๐
เรื่อง การแต่งตั้งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น และเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมาธิการ หรือตำแหน่งอื่น ที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน

กลุ่มงานคดี

๓๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๗๗๐ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ๓๖๓
เรื่อง ตอบหารือแนวทางปฏิบัติที่ได้รับจากการพิจารณาคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำร้องคัดค้านการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของการรถไฟแห่งประเทศไทย แขวงบำรุงทางตันหยงมัส

๓๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๒๓๕๙ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ๓๖๕
เรื่อง หารือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๓๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๒๗๓๘ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๗ ๓๖๘
เรื่อง ขอหารือแนวทางปฏิบัติ กรณีค่าสินไหมทดแทนจากเหตุไฟไหม้โรงงานกำจัดขยะมูลฝอย

๓๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๔๖๘๘ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๗ ๓๗๐
เรื่อง ขอหารือการนับอายุความของการค้างชำระภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้าน้ำมัน/ก๊าซปิโตรเลียมของกลุ่มเกษตรกรทำประมงปากน้ำระนอง

๓๕. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๖๓๘๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ๓๗๑
เรื่อง หารือการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกคำสั่งทางปกครอง แทนนายกเทศมนตรี
๓๖. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๘๒๙๗ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ๓๗๔
เรื่อง ตอบหารือเกี่ยวกับบุคคลภายนอกขอผ่อนชำระหนี้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓๗. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ลับ ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๗๗๐ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ๓๗๖
เรื่อง ขอหารือการเบิกจ่ายค่าจ้างทนายความ กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองถูกฟ้องเป็นจำเลย มาตรา ๑๕๗
๓๘. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ลับ ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๓๑๕๔ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ๓๗๘
เรื่อง ขอหารือแนวทางการพิจารณาเสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและการวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง
๓๙. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๖/๑๘๓๙๐ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๘ ๓๘๐
เรื่อง ขอหารือแนวทางปฏิบัติการชำระหนี้เมื่อศาลมีคำสั่งให้ล้มละลาย
๔๐. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๔๑๒ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๙ ๓๘๓
เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินและบ้านพักนักท่องเที่ยวพร้อมสภาพภูมิทัศน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีให้แก่เทศบาลตำบลบ่อทอง
๔๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๘๐๕ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ๓๘๖
เรื่อง หารือการยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
๔๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๒๓๔๕ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๙ ๓๘๙
เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีการพิจารณาคืนสิทธิและชดใช้ค่าตอบแทนกรณีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี
๔๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๓๑๗๔ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๙ ๓๙๑
เรื่อง หารือกรณีไม่อนุมัติเดินทางไปราชการเพื่อเข้ารับการอบรมสัมมนาของนายกเทศมนตรีตำบลเวียงตาล
๔๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๖๗๑๒ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๙ ๓๙๓
เรื่อง หารือความเห็นและแนวทางปฏิบัติกรณีลูกหนี้ความรับผิดทางละเมิด
๔๕. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๘๑๖๗ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ๓๙๖
เรื่อง ขอหารือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเทศบาลนครอุบลราชธานีฝากเงินไว้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
๔๖. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๘๕๔๗ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ๓๙๘
เรื่อง ขอหารือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการชดใช้ค่าเสียหาย
๔๗. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๐๑๘๐ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๙ ๔๐๐
เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีการโอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญาจ้างของเทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่

กลุ่มงานกฎหมาย ๒

๔๘. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๖/๑๐๓๘๐ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๙ ๔๐๒
เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติกรณีโรงพยาบาลโพธารามขอรับโอนที่ดิน

หน้า

กลุ่มงานเลือกตั้งท้องถิ่น

๔๙. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๘.๔/๑๗๕๒๗ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ ๔๐๙
เรื่อง หารือลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๕๐. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๗/๔๔๓๖ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๘ ๔๑๑
เรื่อง ข้อหารือในการประชุมหารือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘

๕๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๗/ว ๕๑๖๔ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ๔๑๓
เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๕๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๗/๑๗๖๓๕ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๘ ๔๑๕
เรื่อง ขอหารือกรณีโอนงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดา ภายใน ๙๐ วัน ก่อนครบวาระเลือกตั้ง

๕๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๗/๕๓๓๐ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ๔๑๗
เรื่อง หารือคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๕๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๗/๕๗๖๗ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ๔๒๐
เรื่อง หารือการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบุหลัง จังหวัดสตูล

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๕๕. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ เรื่อง การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ๔๒๒

๕๖. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖ เรื่อง การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนกับผู้บริหารท้องถิ่นตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ๔๒๕

๕๗. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๔๙/๒๕๖๘ เรื่อง อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ๔๓๑

๕๘. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๗๖/๒๕๖๘ เรื่อง การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกรณีผู้บริหารท้องถิ่นร่ำรวยผิดปกติ ๔๓๖

๕๙. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๕๖/๒๕๖๙ เรื่อง การมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทนตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ๔๔๒

พระราชบัญญัติ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐
เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐"

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก
(๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘
(๒) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๙
(๓) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙
(๔) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๖
(๕) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๙
(๖) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๐
(๗) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๑
(๘) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๑
(๙) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๓ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕
(๑๐) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๑
(๑๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๓

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔/ตอนที่ ๖๒ ก/หน้า ๑/๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๐

มาตรา ๔ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการส่วนจังหวัด ข้าราชการส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสภาจังหวัด ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งใดได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น ให้ถือว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เช่นว่านั้นเท่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

"จังหวัด" หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

"อำเภอ" หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และให้หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

"ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด" หมายความว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและได้รับเงินเดือนโดยมีอัตราเงินเดือนและตำแหน่งในงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดขึ้น

"ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น" หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด

"ข้อบัญญัติ" หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ประกาศและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๗ ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๘ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่เขตจังหวัด

หมวด ๒
สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๙[๒] สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น[๓]

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง จังหวัดใดมีราษฎรไม่เกินห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ยี่สิบสี่คน จังหวัดใดมีราษฎรเกินห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบหกคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคนแต่ไม่เกินสองล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบสองคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินสองล้านคนขึ้นไป ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบแปดคน

ในอำเภอหนึ่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้หนึ่งคน เมื่อรวมจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากแต่ละอำเภอแล้ว จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ตามวรรคสาม ให้ดำเนินการดังนี้ เอาจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะพึงมีได้ไปหารจำนวนราษฎรทั้งจังหวัด ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้ถือเป็นเกณฑ์สำหรับคำนวณสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้น โดยอำเภอใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุดให้อำเภอนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน แล้วให้เอาผลลัพธ์ดังกล่าวหักออกจากจำนวนราษฎรของอำเภอนั้น เหลือเท่าใดให้ถือเป็นจำนวนราษฎรของอำเภอนั้นในการพิจารณาเพิ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ยังขาดจำนวนอยู่ และให้กระทำดังนี้ต่อ ๆ ไปจนได้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดครบจำนวน

ความในวรรคสามมิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ถ้าในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นยังได้ไม่ครบจำนวนอีก ให้ถือว่าสภาองค์การ

---

[๒] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓] มาตรา ๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

บริหารส่วนจังหวัดนั้นประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เว้นแต่จะมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงสองในสามของจำนวนตามวรรคสาม[๔]

มาตรา ๑๐ อายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑[๕] สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๕) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ

(๖)[๖] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ วรรคสอง หรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔/๓ วรรคสาม

(๗) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติ

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสมาชิกภาพของ

---

[๔] มาตรา ๙ วรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖] มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนกรณีตาม (๕) หรือ (๖) ให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๗]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นสิ้นสุดตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) (๕) หรือ (๖) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๘]

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดตาม (๘) พร้อมกันทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด[๙]

มาตรา ๑๒ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่า "จะรักษาไว้และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชน"

มาตรา ๑๓ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๑๔[๑๐] เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่างลงเพราะถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

---

[๗] มาตรา ๑๑ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘] มาตรา ๑๑ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๙] มาตรา ๑๑ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๑๕ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น[๑๑]

ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งได้รับเลือกตั้งแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๑๖ เมื่อมีการยุบและรวมเขตการปกครองของจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้บรรดาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของอำเภอที่ถูกยุบหรือถูกรวมเข้าไว้ในการปกครองของจังหวัดใดเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของจังหวัดนั้นจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๗ ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่ง และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสองคน

มาตรา ๑๘[๑๒] ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) รัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๙

(๔) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณา และมติดังกล่าวต้อง

---

[๑๐] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๑] มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๒] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติ

ในกรณีตามวรรคสอง ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับเลือกใหม่อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

ผู้ซึ่งรัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตาม (๓) จะดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกไม่ได้ตลอดอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

มาตรา ๑๙ เมื่อตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แล้วแต่กรณี แทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง

มาตรา ๒๐ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติการตามหน้าที่และกระทำกิจการตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย

ในกรณีที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนที่หนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน และในกรณีที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนที่สองปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา ๒๑ เมื่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งสองคนไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกกันขึ้นเองเป็นประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๒๒ ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสองสมัย

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มาประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดครั้งแรกภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด[๓๓]

วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปี ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

---

[๓๓] มาตรา ๒๒ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

สมัยประชุมสามัญให้มีกำหนดสี่สิบห้าวัน แต่ถ้ามีกรณีจำเป็น ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสั่งขยายสมัยประชุมสามัญออกไปอีกได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาสี่สิบห้าวันจะกระทำมิได้

กรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลาในวรรคสอง หรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเสนอรัฐมนตรีให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด[๑๔]

มาตรา ๒๓[๑๕] การประชุมตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง ให้ที่ประชุมเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๒๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๒ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามสมัยประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดการประชุม

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดการประชุม

มาตรา ๒๕ เมื่อเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสมัยวิสามัญก็ได้ หรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอให้เปิดการประชุมสมัยวิสามัญได้

วรรคสอง[๑๖] (ยกเลิก)

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำคำร้องขอให้เปิดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญให้มีกำหนดเจ็ดวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ และให้ขยายออกไปได้อีกไม่เกินเจ็ดวัน

---

[๑๔] มาตรา ๒๒ วรรคหก เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๕] มาตรา ๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๖] มาตรา ๒๕ วรรคสอง ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๒๖ ข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๒๗ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคราว ต้องมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๒๘ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษานั้นให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๙ การปรึกษาหารือในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องเป็นกิจการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นโดยเฉพาะ ห้ามปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่

มาตรา ๓๐ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่จะได้กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่การประชุมลับย่อมมีได้เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้องขอ หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดรวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมาประชุมร้องขอ

มาตรา ๓๑[๓๗] ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๓๒ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจเสนอข้อสอบถามต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ อันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาคและให้หัวหน้าหน่วยงานราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยงานราชการดังกล่าวชี้แจงด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในเวลาอันสมควรก็ได้

---

[๓๗] มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยงานราชการย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามเมื่อเห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติหรือเกี่ยวกับนโยบายของการบริหารราชการส่วนกลางที่ยังไม่สมควรเปิดเผย

มาตรา ๓๓ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมเป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใด ๆ อันอยู่ในวงงานของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วรายงานต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่ทั้งนี้กิจการหรือการสอบสวนดังกล่าวต้องมิใช่เป็นเรื่องที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอข้อสอบถามต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๓๒

ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุดหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการออกข้อบัญญัติชั่วคราวตามมาตรา ๕๗

มาตรา ๓๔ การประชุมของคณะกรรมการสามัญ คณะกรรมการวิสามัญ และคณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๓๓ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ระเบียบการประชุมคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยอนุโลม

หมวด ๓
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๓๕[๑๘] ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๓๕/๑[๑๙] บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

---

[๑๘] มาตรา ๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๙] มาตรา ๓๕/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๓๕/๒[๒๐] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๓๕/๓[๒๑] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายได้ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสี่สิบแปดคน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสี่คน

(๒) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามสิบหกคนหรือสี่สิบสองคน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสามคน

(๓) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยี่สิบสี่คนหรือสามสิบคน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสองคน

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๕/๑ เว้นแต่การนับอายุและการนับระยะเวลาของคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นให้นับถึงวันแต่งตั้ง[๒๒]

มาตรา ๓๕/๔[๒๓] ก่อนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกยุบตามมาตรา ๒๒ วรรคหก หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ เมื่อได้มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วน

---

[๒๐] มาตรา ๓๕/๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๑] มาตรา ๓๕/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๒] มาตรา ๓๕/๓ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๓] มาตรา ๓๕/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

จังหวัดเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแถลงนโยบายโดยไม่มีการลงมติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การประชุมเพื่อแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้กระทำโดยเปิดเผย โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแจกให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคนที่มาประชุมด้วย

หากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำนโยบายแจ้งเป็นหนังสือส่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคนภายในเจ็ดวัน โดยให้นำวิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว

ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประจำทุกปี

คำแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย ให้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

มาตรา ๓๕/๕[๒๔] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๓๖[๒๕] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๕/๑

(๕)[๒๖] กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔/๓

---

[๒๔] มาตรา ๓๕/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๕] มาตรา ๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๖] มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๖)[๒๗] รัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๕๕ วรรคห้า หรือมาตรา ๗๙

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) หรือ (๕) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๒๘]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) หรือ (๕) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๒๙]

ในระหว่างที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด[๓๐]

---

[๒๗] มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๘] มาตรา ๓๖ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๙] มาตรา ๓๖ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๐] มาตรา ๓๖ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๓๗[๓๓] รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

(๒) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ตาย

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๕/๑

(๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔/๓

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) รัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๙

ให้นำความในมาตรา ๓๖ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโดยอนุโลม[๓๒]

มาตรา ๓๗/๑[๓๓] เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

(๒) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ตาย

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๕) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔/๓

(๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ให้นำความในมาตรา ๓๖ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโดยอนุโลม[๓๔]

มาตรา ๓๘[๓๕] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๙[๓๖] ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด

---

[๓๓] มาตรา ๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๒] มาตรา ๓๗ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๓] มาตรา ๓๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๔] มาตรา ๓๗/๑ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๕] มาตรา ๓๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๖] มาตรา ๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

ให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย

การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๓๙/๑[๓๗] อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด แต่งตั้งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติหรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติหรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามวรรคสี่ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้

มาตรา ๔๐ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๑[๓๘] (ยกเลิก)

---

[๓๗] มาตรา ๓๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๘] มาตรา ๔๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๒[๓๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๓ เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจขอยืมตัวข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นมาช่วยปฏิบัติราชการชั่วคราวโดยมีกำหนดเวลาได้ โดยเสนอเรื่องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดของผู้นั้นก่อน และเมื่อหมดความจำเป็นแล้วให้รีบส่งตัวผู้นั้นคืนต้นสังกัด

ให้ถือว่าผู้ซึ่งมาช่วยราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เสมือนเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ขาดจากสถานภาพเดิมและคงได้รับเงินเดือนทางต้นสังกัดเดิม

มาตรา ๔๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๔๔/๑[๔๐] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๔๔/๒[๔๑] สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยไม่มีการลงมติ

ญัตติตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดวันสำหรับการอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันและไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ แล้วแจ้งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทราบ

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ จะทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง

---

[๓๙] มาตรา ๔๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๐] มาตรา ๔๔/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๑] มาตรา ๔๔/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๔/๓[๔๒] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑)[๔๓] ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล

(๒) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓)[๔๔] เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใด เนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

ให้นำความใน (๓) มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโดยอนุโลม[๔๕]

หมวด ๔
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๔๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

(๒) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๓) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

---

[๔๒] มาตรา ๔๔/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๓] มาตรา ๔๔/๓ วรรคหนึ่ง (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๔] มาตรา ๔๔/๓ วรรคหนึ่ง (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๕] มาตรา ๔๔/๓ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

(๕) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

(๖) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ เฉพาะภายในเขตสภาตำบล

(๖/๑)[๔๖] ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนในการดูแลการจราจรและการรักษาความสงบเรียบร้อย

(๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๗ ทวิ)[๔๗] บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๗ ตรี)[๔๘] จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก

(๘) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๙) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๕/๑[๔๙] การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๖ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

---

[๔๖] มาตรา ๔๕ (๖/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๗] มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๗ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๔๘] มาตรา ๔๕ (๗ ตรี) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๙] มาตรา ๔๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๗ กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้

ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่าง ๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม

มาตรา ๔๘ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ

มาตรา ๔๙ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้กระทำกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

สิทธิในการกระทำกิจการตามวรรคหนึ่ง เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไปไม่ได้

มาตรา ๕๐ การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีลักษณะเป็นการพาณิชย์อาจทำได้โดยการตราเป็นข้อบัญญัติ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๕๑ ข้อบัญญัติจะตราขึ้นได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดตราข้อบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตราข้อบัญญัติ

(๓) การดำเนินการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๕๐

ในข้อบัญญัติจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือน และหรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๒[๕๐] ร่างข้อบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าชื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

การเสนอร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะต้องมีคำรับรองของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

---

[๕๐] มาตรา ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕๓[๕๑] ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติใด ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้เสร็จและส่งคืนประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัตินั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติต่อไป แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อพิจารณาใหม่ ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติและแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบต่อไป แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติหรือยืนยันร่างข้อบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสาม ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป

มาตรา ๕๔ เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้พิจารณาและเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติใด ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัตินั้นไปยังนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อลงนามแล้วส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว ให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัย ชี้ขาด ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคืนมา ถ้านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ลงนามภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามและประกาศใช้บังคับต่อไป

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ส่งร่างข้อบัญญัติคืนไปยังสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติคืนมา ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังยืนยันให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ ให้ดำเนินการประกาศร่างข้อบัญญัตินั้นใช้บังคับต่อไป

มาตรา ๕๕[๕๒] ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ผู้ว่าราชการ

---

[๕๑] มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

จังหวัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวนสิบห้าคนเพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง โดยแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญในร่างข้อบัญญัตินั้น ทั้งนี้ ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอจำนวนเจ็ดคน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอจำนวนเจ็ดคน โดยให้ตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติไม่รับหลักการ และให้กรรมการทั้งสิบสี่คนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนสิบสี่คน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการดังกล่าวให้ครบตามจำนวน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาร่างข้อบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้ตั้งประธานกรรมการในคราวแรก แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหรือประธานกรรมการในวรรคสี่ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเร็ว แล้วให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอร่างข้อบัญญัติดังกล่าวต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๕๒ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด หากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เสนอร่างข้อบัญญัตินั้นต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๕๕/๑[๕๓] ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๕๕ วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดหรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราข้อบัญญัตินั้น ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป และให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีมีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

---

[๕๒] มาตรา ๕๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๓] มาตรา ๕๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การเสนอ การแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

มาตรา ๕๖ ข้อบัญญัติให้ใช้บังคับได้ในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัติท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัดนั้น

ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปิดประกาศข้อบัญญัติที่ประกาศใช้บังคับแล้วไว้ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้[๕๔]

มาตรา ๕๗ ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ทันท่วงทีมิได้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติชั่วคราวที่มิใช่ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วให้ใช้บังคับได้[๕๕]

ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคราวต่อไป ให้นำข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่ออนุมัติ และเมื่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอนุมัติแล้ว ให้ใช้ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นเป็นข้อบัญญัติต่อไป แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อนุมัติให้ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้น

หมวด ๕
การงบประมาณและการคลัง

มาตรา ๕๘ งบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ทำเป็นข้อบัญญัติ ถ้าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่แล้วนั้นไปพลางก่อน

งบประมาณรายจ่ายจะมีได้เฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖

(๒) กิจการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๙ ถ้าในปีใดจำนวนเงินที่ได้อนุมัติไว้ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปี ให้ทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

---

[๕๔] มาตรา ๕๖ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๕] มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๐ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรให้สภาตำบลตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๖๑ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๖๒ ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร จัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้ส่งมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละห้าของภาษีที่จัดเก็บได้

มาตรา ๖๓ ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ที่ได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๔[๕๖] องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้าในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) น้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน หรือก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ โดยจัดเก็บเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินลิตรละสิบสตางค์สำหรับน้ำมันและกิโลกรัมละไม่เกินสิบสตางค์สำหรับก๊าซปิโตรเลียม

(๒) ยาสูบ โดยจัดเก็บเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินมวนละสิบสตางค์

ราคาจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นตามวรรคหนึ่ง ไม่ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด

มาตรา ๖๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้พักในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภทสำหรับในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร

(๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

---

[๕๖] มาตรา ๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

ในการเสียภาษีอากรตามมาตรานี้ เศษของหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๖๗ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากรสำหรับในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

(๒) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่น ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๖๘ กิจการใดที่กฎหมายบัญญัติให้เทศบาลเป็นผู้ดำเนินการ ถ้ากิจการนั้นอยู่ในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายนั้น และบรรดาค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับเนื่องในกิจการเช่นว่านั้นให้ถือเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๖๙ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมใด ๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้นได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๗๐ ในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการนั้นจะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ในการบังคับเรียกเก็บภาษีอากรค้างชำระ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรได้โดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือมีคำสั่ง ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว

วิธีการยึดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวในวรรคสอง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาด เมื่อหักค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการยึดและขายทอดตลาดและเงินภาษีอากรค้างชำระแล้ว ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

มาตรา ๗๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมอบให้ส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทนหรือรายได้อื่นใดเพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ได้ ทั้งนี้ โดยให้คิดค่าใช้จ่ายได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นจะมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทนหรือรายได้อื่นใดเพื่อราชการส่วนท้องถิ่นอื่นก็ได้ ทั้งนี้ โดยให้คิดค่าใช้จ่ายได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมอบหมายให้เอกชนดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ยกเว้นการเรียกเก็บภาษีอากรก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๒ ทุกปีงบประมาณ ให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเงินอุดหนุน

มาตรา ๗๓ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีอากรตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้

(๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้

(๓) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๕) รายได้จากการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๖) พันธบัตรหรือเงินกู้ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้

(๗) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

(๘) เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๙) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๑๐) รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๗๔ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินตอบแทนอื่น ๆ

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

(๘) เงินอุดหนุน

(๙)[๕๗] รายจ่ายอื่นใดที่จำเป็นต้องจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่หรือตามข้อผูกพัน หรือรายจ่ายตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามวรรคหนึ่ง หรือการนำเงินของกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าของหรือเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในกิจการนั้น ไปใช้จ่ายเพื่อการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศหรือการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยหน่วยงานของรัฐที่กำหนดให้มีการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด[๕๘]

มาตรา ๗๕[๕๙] เงินเดือนและค่าตอบแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๗๖ การคลัง การงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การดำเนินกิจการการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและการจัดหาพัสดุและการจัดจ้าง และการให้ได้รับสวัสดิการของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ในการออกระเบียบตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงความเป็นอิสระ ความคล่องตัวและความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

หมวด ๖
การกำกับดูแล

มาตรา ๗๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ เพื่อการนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้

---

[๕๗] มาตรา ๗๔ (๙) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๘] มาตรา ๗๔ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๙] มาตรา ๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเสียหายแก่ราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าว หรือในกรณีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนการกระทำหรือให้ระงับการปฏิบัติของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้ก็ได้ และในกรณีที่สั่งเพิกถอนหรือระงับ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อรัฐมนตรีวินิจฉัยเป็นประการใดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด[๖๐]

เมื่อความปรากฏโดยมีหลักฐานตามสมควรต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใด จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่สั่งการตามวรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลัน และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๖๑]

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน[๖๒]

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนก็ได้ หากเห็นว่าการคงอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้นต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ทั้งนี้ หากผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความผิด และผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใดในช่วงที่หยุดปฏิบัติหน้าที่โดยถือเสมือนว่าผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนปรากฏผลการสอบสวนดังกล่าว การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง[๖๓]

---

[๖๐] มาตรา ๗๗ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๑] มาตรา ๗๗ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๒] มาตรา ๗๗ วรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๓] มาตรา ๗๗ วรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

การอุทธรณ์คำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคห้า ให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว ซึ่งรัฐมนตรีต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อรัฐมนตรีวินิจฉัยเป็นประการใด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด[๖๔]

มาตรา ๗๘ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งเพิกถอนมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่ข้อบัญญัติได้ในกรณีที่ปรากฏว่ามตินั้นฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับของทางราชการ หรือเป็นมติที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

คำสั่งเพิกถอนมติของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่งต้องแสดงเหตุผลของการเพิกถอนมตินั้น และต้องกระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติ

ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังยืนยันมติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานการยืนยันมติดังกล่าวและเหตุผลของการเพิกถอนมติของผู้ว่าราชการจังหวัดต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติยืนยันมติเดิม

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยสั่งการในเรื่องดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๗๙[๖๕] เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๗๗ วรรคสาม ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งคำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และรัฐมนตรีต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

---

[๖๔] มาตรา ๗๗ วรรคหก เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๕] มาตรา ๗๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๘๐[๖๖] เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีมีอำนาจยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้และให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

วรรคสาม[๖๗] (ยกเลิก)

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๑ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๒ ให้สภาจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

ให้สมาชิกสภาจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะครบสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘[๖๘]

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามวรรคหนึ่งดำเนินการเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในระหว่างที่ยังไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามวรรคสาม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปพลางก่อน

มาตรา ๘๓ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาไปเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๔ ให้บรรดาข้าราชการส่วนจังหวัดและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

---

[๖๖] มาตรา ๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๖๗] มาตรา ๘๐ วรรคสาม ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖๘] มาตรา ๘๒ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๘๕ ให้บรรดาข้อบัญญัติจังหวัด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ คำสั่ง และประกาศที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด หรือกฎหมายอื่นที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการออกข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ คำสั่ง และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๖ ให้ ก.จ. อ.ก.จ.วิสามัญ และ อ.ก.จ.จังหวัด ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๔๒ ใช้บังคับ ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๗ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จังหวัดใดยังมีสภาตำบลอยู่ ให้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และทรัพย์สินส่วนจังหวัดและการคลังยังคงใช้บังคับได้ต่อไปในเขตสภาตำบลสำหรับจังหวัดนั้นเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๘ ในระหว่างที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมิได้มอบให้ส่วนราชการที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ให้ส่วนราชการดังกล่าวเรียกเก็บภาษีอากรค่าธรรมเนียมเพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้นอีกเท่ากับอัตราตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗

การเรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมของส่วนราชการตามมาตรานี้ ให้ถือว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มอบให้ส่วนราชการดังกล่าวเรียกเก็บเพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗

มาตรา ๘๙ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ทั้งจังหวัดที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลและเทศบาล เมื่อได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ออกใช้บังคับเพื่อกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ในการนี้สมควรปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกันและปรับปรุงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒[๖๙]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหลักการในการจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นใหม่ เพื่อให้เป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดในส่วนของการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและการพ้นจากตำแหน่งของประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด การยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖[๗๐]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓๒ บรรดาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือมีการยุบสภา

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๘ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๕/๑ มาตรา ๓๕/๒ มาตรา ๓๕/๓ มาตรา ๓๕/๔ มาตรา ๓๕/๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๔/๑ มาตรา ๔๔/๒ มาตรา ๔๔/๓ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๕/๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับจนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นหลังจาก

---

[๖๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๕ ก/หน้า ๘/๑๐ มีนาคม ๒๕๔๒

[๗๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๕/๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้นำบทบัญญัติเดิมก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทนในระหว่างเวลาดังกล่าว

มาตรา ๓๓ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ที่กำหนดการจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรรมการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งขึ้น ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการออกระเบียบตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากเป็นการสมควรกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ประกอบกับบทบัญญัติบางมาตราตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ยังไม่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และไม่เหมาะสมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒[๗๑]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบัน เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน ทั้งสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้งและสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมควรเปิดกว้างให้เป็นสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒[๗๒]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

---

[๗๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๘๕ ก/หน้า ๑๐/๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

[๗๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๓๐/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

มาตรา ๒๕ บรรดาข้อกล่าวหาหรือการดำเนินการใด ๆ ตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง มาตรา ๓๖ วรรคสอง มาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๓๗/๑ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้วแต่กรณี ที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือสอบสวนเสร็จแล้วแต่ยังมิได้มีคำสั่งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๒๖ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น โดยให้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง หรือจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่งเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๒๗ บทบัญญัติมาตรา ๓๕/๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๘ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้มีตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัด เฉพาะบรรดาที่ถูกระงับการปฏิบัติราชการหรือหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินการต่อไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้นแก่บุคคลดังกล่าว

มาตรา ๒๙ ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๗๔ (๙) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

จะกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบในเรื่องนั้นใช้บังคับก็ได้ แต่ให้คุ้มครองได้เฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยที่ออกก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๗๔ (๙) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและมีการกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทย ให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตลอดจนอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๖)
พ.ศ. ๒๕๖๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๙
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๙"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๓๕/๑ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น"

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๕/๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๓๕/๒ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง เว้นแต่เหตุอื่นใดที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อนุทิน ชาญวีรกูล
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและวาระการดำรงตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อส่งเสริมการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และเพิ่มความหลากหลายของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
เทศบาล
พ.ศ. ๒๔๙๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖
เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเทศบาลให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖"

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๖ และบรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔[๒] เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครแล้ว ห้ามมิให้ใช้กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนันในท้องถิ่นนั้น และให้บรรดาบุคคลที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนันพ้นจากตำแหน่งและหน้าที่เฉพาะในเขตท้องถิ่นนั้น

ในเขตเทศบาลตำบลใด ถ้าหมดความจำเป็นที่จะต้องมีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือสารวัตรกำนัน ให้รัฐมนตรีประกาศยกเลิกตำแหน่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐/ตอนที่ ๑๔/หน้า ๒๒๒/๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๖

[๒] มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๕ ให้เทศบาลที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ คงมีฐานะเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ตามที่เป็นอยู่ แล้วแต่กรณี มีอำนาจหน้าที่และอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ บรรดาเทศบัญญัติที่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๑ และพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๖ หรือโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น ให้คงใช้บังคับได้

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดเทศบัญญัติดังกล่าวในวรรคก่อนไม่ชำระค่าปรับ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๐ วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ

ส่วนที่ ๑
การจัดตั้งเทศบาล

มาตรา ๗ เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๘[๓] เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาล

ในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่จัดตั้งเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ปลัดเทศบาล และให้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

มาตรา ๙[๔] เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๐[๕] เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

---

[๓] มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕] มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๑[๖] เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๒[๗] ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ การเปลี่ยนชื่อเทศบาลหรือการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ให้กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย

ในกรณีที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนคร ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงเขตเป็นเทศบาลตามความในวรรคหนึ่งสิ้นสุดอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตที่ได้เปลี่ยนแปลงนั้นเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลใช้บังคับเป็นต้นไป

มาตรา ๑๓[๘] ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ท้องถิ่นซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วอาจถูกเปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกได้โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย

ท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงฐานะตามความในวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งเทศบาลเดิมนับแต่วันที่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้นไป บรรดาทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และสิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิมให้โอนไปเป็นของเทศบาลใหม่ในขณะเดียวกันนั้น และบรรดาเทศบัญญัติที่ได้ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้วคงให้ใช้บังคับต่อไป

ในการยุบเลิกเทศบาล ให้ระบุถึงวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นด้วย

ส่วนที่ ๒
องค์การเทศบาล

มาตรา ๑๔[๙] องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี

บทที่ ๑
สภาเทศบาล

[๖] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๗] มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๘] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๙] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๕[๑๐] สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน ดังต่อไปนี้

(๑) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน

(๒) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน

(๓) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น[๑๑]

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ถ้าในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นยังได้ไม่ครบจำนวนอีก ให้ถือว่าสภาเทศบาลนั้นประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะครบอายุของสภาเทศบาล เว้นแต่จะมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงสองในสามของจำนวนตามวรรคหนึ่ง[๑๒]

มาตรา ๑๖[๑๓] สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระหรือมีการยุบสภาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกสภาเทศบาลผู้เข้ามาแทนให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๗ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาลต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาเทศบาลว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งจะซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

มาตรา ๑๘ สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๑๘ ทวิ[๑๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๙[๑๕] สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อ

---

[๑๐] มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๑] มาตรา ๑๕ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒] มาตรา ๑๕ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๓] มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๔] มาตรา ๑๘ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือมีการยุบสภาเทศบาล

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง

(๕) ขาดประชุมสภาเทศบาลสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๖)[๑๖] กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคสาม

(๗) สภาเทศบาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เทศบาลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาเทศบาล โดยมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาเทศบาลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติ

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใดเว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนกรณีตาม (๔) หรือ (๖) ให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๑๗]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) (๕) หรือ (๖) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วยและในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิ

---

[๑๖] มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๖] มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๗] มาตรา ๑๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

เลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๑๘]

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตาม (๘) พร้อมกันทั้งหมดให้ถือว่าเป็นการยุบสภาเทศบาล[๑๙]

มาตรา ๒๐ สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาเทศบาล[๒๐]

มาตรา ๒๐ ทวิ[๒๑] นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓

(๔) สภาเทศบาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติการหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ โดยมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาเทศบาลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติ

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลตาม (๓) หรือ (๔) จะดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลอีกไม่ได้ตลอดอายุของสภาเทศบาลนั้น

ให้ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลที่ได้รับเลือกใหม่อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๐ ตรี[๒๒] ในกรณีที่ตำแหน่งประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา ๒๐ ทวิ ให้สภาเทศบาลเลือกสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๒๑ ประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล

---

[๑๘] มาตรา ๑๙ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๙] มาตรา ๑๙ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๐] มาตรา ๒๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๑] มาตรา ๒๐ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๒] มาตรา ๒๐ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

รองประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่กระทำกิจการแทนประธานสภาเทศบาลในเมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๒๒ ในเมื่อประธานและรองประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาเทศบาลเลือกตั้งกันเองเป็นประธานเฉพาะในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๒๓ ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้

มาตรา ๒๔[๒๓] ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสี่สมัย สมัยประชุมสามัญครั้งแรกและวันเริ่มประชุมสมัยสามัญประจำปีให้สภาเทศบาลกำหนด

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลได้มาประชุมสภาเทศบาลครั้งแรกภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และให้ที่ประชุมเลือกประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาล[๒๔]

กรณีที่สภาเทศบาลไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลาในวรรคสอง หรือมีการประชุมสภาเทศบาลแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาเทศบาลได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้มีคำสั่งยุบสภาเทศบาล

สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกินสามสิบวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๒๕ โดยปกติให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้เรียกประชุมสภาเทศบาลตามสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

ในกรณีที่ยังไม่มีประธานสภาเทศบาล หรือประธานสภาเทศบาลไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

มาตรา ๒๖ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งเทศบาล ประธานสภาเทศบาลก็ดี หรือนายกเทศมนตรีก็ดี หรือสมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งก็ดี อาจทำคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขอให้เปิดประชุมวิสามัญให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา ถ้าเห็นสมควรก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมวิสามัญได้

สมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๒๗[๒๕] การประชุมสภาเทศบาล ต้องมีสมาชิกสภาเทศบาลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

---

[๒๓] มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๔] มาตรา ๒๔ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๕] มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๒๘ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษานั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่จะมีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาเทศบาลคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีจำนวนลงเสียงลงคะแนนเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้สภาเทศบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือเรื่องที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเรื่องการเมืองแห่งรัฐ

มาตรา ๓๐ การประชุมของสภาเทศบาลย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่จะได้กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล

เมื่อนายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาลรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมร้องขอให้ทำการประชุมลับ ก็ให้ประธานสภาเทศบาลดำเนินการประชุมลับได้ โดยไม่ต้องขอมติที่ประชุม[๒๖]

มาตรา ๓๑[๒๗] ในที่ประชุมสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ได้ แต่นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของเทศบาล

มาตรา ๓๒[๒๘] สภาเทศบาลมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภาเทศบาล และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาล เพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล แล้วรายงานต่อสภาเทศบาล

ในการตั้งคณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่ง นายกเทศมนตรีมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิก เพื่อให้สภาเทศบาลแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญได้ไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

คณะกรรมการที่สภาเทศบาลตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

มาตรา ๓๒ ทวิ[๒๙] ในกรณีกิจการอื่นใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของเทศบาลหรือประชาชนในท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ หรือนายกเทศมนตรีอาจเสนอต่อประธานสภาเทศบาลเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในท้องถิ่นได้ และประกาศให้ประชาชนทราบ

---

[๒๖] มาตรา ๓๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๗] มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๘] มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๒๙] มาตรา ๓๒ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

การออกเสียงประชามติต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการขอปรึกษาความเห็นของประชาชนว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกิจการสำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามวรรคหนึ่ง ซึ่งมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย การออกเสียงประชามติที่เกี่ยวกับตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือคณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะจะกระทำมิได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ

การออกเสียงประชามติตามมาตรานี้ให้มีผลเป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่สภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรีในเรื่องนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

มาตรา ๓๓ การประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ระเบียบการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้ระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลโดยอนุโลม

มาตรา ๓๔[๓๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๕[๓๑] (ยกเลิก)

บทที่ ๒
คณะเทศมนตรี[๓๒]

มาตรา ๓๖[๓๓] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๗[๓๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๘[๓๕] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๙[๓๖] (ยกเลิก)

---

[๓๐] มาตรา ๓๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๑] มาตรา ๓๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๒] บทที่ ๒ คณะเทศมนตรี มาตรา ๓๖ ถึง มาตรา ๔๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๓] มาตรา ๓๖ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๔] มาตรา ๓๗ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๕] มาตรา ๓๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๖] มาตรา ๓๙ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๐[๓๗] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๑[๓๘] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๒[๓๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๓[๔๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๔[๔๑] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๕[๔๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๖[๔๓] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๗[๔๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๘[๔๕] (ยกเลิก)

บทที่ ๒ ทวิ
นายกเทศมนตรี[๔๖]

มาตรา ๔๘ ทวิ[๔๗] ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๔๘ ตรี[๔๘] (ยกเลิก)

---

[๓๗] มาตรา ๔๐ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๓๘] มาตรา ๔๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๓๙] มาตรา ๔๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๔๐] มาตรา ๔๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๔๑] มาตรา ๔๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๔๒] มาตรา ๔๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๔๓] มาตรา ๔๖ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๔๔] มาตรา ๔๗ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๔๕] มาตรา ๔๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๔๖] บทที่ ๒ ทวิ นายกเทศมนตรี มาตรา ๔๘ ทวิ ถึง มาตรา ๔๘ ปัญจวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓
[๔๗] มาตรา ๔๘ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๘ จัตวา[๔๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๘ เบญจ[๕๐] บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

มาตรา ๔๘ ฉ[๕๑] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๘ สัตต[๕๒] นายกเทศมนตรีมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๔๘ อัฏฐ[๕๓] นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน

(๒) เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน

(๓) เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ โดยในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสองคน ในกรณีเทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคน และในกรณีเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

มาตรา ๔๘ นว[๕๔] รองนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ เบญจ เว้นแต่การนับอายุและการนับระยะเวลาของคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นให้นับถึงวันแต่งตั้ง

---

[๔๙] มาตรา ๔๘ ตรี ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๙] มาตรา ๔๘ จัตวา ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๐] มาตรา ๔๘ เบญจ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๑] มาตรา ๔๘ ฉ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๒] มาตรา ๔๘ สัตต แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๓] มาตรา ๔๘ อัฏฐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๘ ทศ[๕๕] ก่อนนายกเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล โดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลหรือสภาเทศบาลถูกยุบตามมาตรา ๒๔ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกเทศมนตรีจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ เมื่อได้มีการเลือกประธานสภาเทศบาลแล้วให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายโดยไม่มีการลงมติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเลือกประธานสภาเทศบาล

การประชุมเพื่อแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีให้กระทำโดยเปิดเผย โดยนายกเทศมนตรีต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแจกให้สมาชิกสภาเทศบาลทุกคนที่มาประชุมด้วย

หากนายกเทศมนตรีไม่สามารถแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้นายกเทศมนตรีจัดทำนโยบายแจ้งเป็นหนังสือส่งให้สมาชิกสภาเทศบาลทุกคนภายในเจ็ดวัน โดยให้นำวิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่านายกเทศมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลแล้ว

ให้นายกเทศมนตรีจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี

คำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีและรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานให้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลด้วย

มาตรา ๔๘ เอกาทศ[๕๖] นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี หรือผู้ซึ่งนายกเทศมนตรีมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาลและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๔๘ ทวาทศ[๕๗] สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการเทศบาลโดยไม่มีการลงมติ

ญัตติตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อประธานสภาเทศบาล และให้ประธานสภาเทศบาลกำหนดวันสำหรับการอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันและไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ แล้วแจ้งให้นายกเทศมนตรีทราบ

มาตรา ๔๘ เตรส[๕๘] นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

---

[๕๔] มาตรา ๔๘ นว แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๕] มาตรา ๔๘ ทศ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๖] มาตรา ๔๘ เอกาทศ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๕๗] มาตรา ๔๘ ทวาทศ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๕๘] มาตรา ๔๘ เตรส เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๑)[๕๙] กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๔๘ จตุทศ[๖๐] นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑)[๖๑] ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล

(๒) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓)[๖๒] เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่เทศบาลนั้นหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม[๖๓]

บทบัญญัติตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งได้รับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญหรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใดเนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภาหรือวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาเทศบาลหรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

ให้นำความใน (๓) มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภาเทศบาลด้วยโดยอนุโลม[๖๔]

มาตรา ๔๘ ปัญจทศ[๖๕] นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

---

[๕๙] มาตรา ๔๘ เตรส (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖๐] มาตรา ๔๘ จตุทศ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๖๑] มาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคหนึ่ง (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๒] มาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคหนึ่ง (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๓] มาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖๔] มาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๕] มาตรา ๔๘ ปัญจทศ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ เบญจ

(๕) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ จตุทศ

(๖) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๒ ตรี วรรคห้า หรือมาตรา ๗๓

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่านายกเทศมนตรีไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกเทศมนตรีผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) หรือ (๕) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าความเป็นนายกเทศมนตรีผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่านายกเทศมนตรีผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๖๖]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่านายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้นายกเทศมนตรีผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) หรือ (๕) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๖๗]

ในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี[๖๘]

---

[๖๖] มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๗] มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๘] มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔๘ โสฬส[๖๙] รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

(๒) นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ตาย

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกเทศมนตรี

(๕)[๗๐] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ นว

(๖) กระทำการฝ่าฝืนตามมาตรา ๔๘ จตุทศ

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสอบสวนและสั่งให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓

ให้นำความใน (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีด้วยโดยอนุโลม[๗๑]

ให้นำความในมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรีด้วยโดยอนุโลม[๗๒]

มาตรา ๔๘ สัตตรส[๗๓] ให้นายกเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล

มาตรา ๔๘ อัฏฐารส[๗๔] เทศบาลแบ่งส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักปลัดเทศบาล

(๒) ส่วนราชการอื่นตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักปลัดเทศบาลและส่วนราชการอื่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๔๘ เอกูนวีสติ[๗๕] ให้มีปลัดเทศบาลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลรองจากนายกเทศมนตรี และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

การบริหารงานบุคคลของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

---

[๖๙] มาตรา ๔๘ โสฬส เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๐] มาตรา ๔๘ โสฬส (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๗๑] มาตรา ๔๘ โสฬส วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๗๒] มาตรา ๔๘ โสฬส วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๗๓] มาตรา ๔๘ สัตตรส เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๔] มาตรา ๔๘ อัฏฐารส เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๕] มาตรา ๔๘ เอกูนวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔๘ วีสติ[๗๖] อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกเทศมนตรี ตามลำดับที่นายกเทศมนตรีจัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกเทศมนตรีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดเทศบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกเทศมนตรีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกเทศมนตรีอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรีก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดเทศบาลหรือรองปลัดเทศบาลปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรีตามวรรคสาม ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและกรอบนโยบายที่นายกเทศมนตรีกำหนดไว้

มาตรา ๔๘ เอกวีสติ[๗๗] ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี และพนักงานเทศบาลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๔๘ ทวาวีสติ[๗๘] ถ้าในเขตเทศบาลใด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควรให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หรือหัวหน้าส่วนราชการในเขตเทศบาลนั้นมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการเปรียบเทียบคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อได้เปรียบเทียบคดีใดแล้ว ให้รีบส่งบันทึกการเปรียบเทียบพร้อมด้วยสำนวนไปยังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแห่งเขตท้องที่ซึ่งเทศบาลนั้นตั้งอยู่เพื่อดำเนินการต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๔๘ เตวีสติ[๗๙] เมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลแล้ว ให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน บรรดาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือกฎหมายอื่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

---

[๗๖] มาตรา ๔๘ วีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๗] มาตรา ๔๘ เอกวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๘] มาตรา ๔๘ ทวาวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๙] มาตรา ๔๘ เตวีสติ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

ในกรณีที่เทศบาลตำบลใดมีทั้งนายกเทศมนตรี และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ให้บุคคลดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่หรือกฎหมายอื่นในเขตเทศบาลตำบลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ จตุวีสติ[๔๐] เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๘ ปัญจวีสติ[๔๑] ในกรณีที่บทบัญญัติมาตราใดในพระราชบัญญัตินี้กล่าวถึงคณะเทศมนตรี ให้หมายถึงนายกเทศมนตรี บทบัญญัติมาตราใดกล่าวถึงเทศมนตรี ให้หมายถึงรองนายกเทศมนตรี เว้นแต่บทบัญญัติมาตราใดมีข้อความเป็นอย่างเดียวกันหรือขัดแย้งกันกับบทบัญญัติในบทนี้ ให้ใช้บทบัญญัติในบทนี้แทน

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น อ้างถึงนายกเทศมนตรีตามบทนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งบทนี้

ส่วนที่ ๓
หน้าที่ของเทศบาล

บทที่ ๑
เทศบาลตำบล

มาตรา ๔๙[๔๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๕๐[๔๓] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

(๒/๑)[๔๔] รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

---

[๔๐] มาตรา ๔๘ จตุวีสติ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๑] มาตรา ๔๘ ปัญจวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๔๒] มาตรา ๔๙ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๔๓] มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[๔๔] มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

(๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

(๖)[๘๕] จัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก

(๗)[๘๖] ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(๘)[๘๗] บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๙)[๘๘] หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด[๘๙]

มาตรา ๕๑[๙๐] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

(๒) ให้มีโรงฆ่าสัตว์

(๓) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

(๔) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

(๕) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

(๖) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้

(๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(๘) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

(๙) เทศพาณิชย์

บทที่ ๒
เทศบาลเมือง

มาตรา ๕๒[๙๑] (ยกเลิก)

---

[๘๕] มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘๖] มาตรา ๕๐ (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๘๗] มาตรา ๕๐ (๘) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๘๘] มาตรา ๕๐ (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๘๙] มาตรา ๕๐ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๙๐] มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

มาตรา ๕๓[๙๒] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐

(๒) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

(๓) ให้มีโรงฆ่าสัตว์

(๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้

(๕) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

(๖) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ

(๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(๘) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

(๙)[๙๓] จัดระเบียบการจราจร หรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

มาตรา ๕๔[๙๔] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

(๒) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

(๓) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

(๔) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

(๕) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล

(๖) ให้มีการสาธารณูปการ

(๗) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

(๘) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

(๙) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา

(๑๐) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(๑๑) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น

(๑๒) เทศพาณิชย์

บทที่ ๓
เทศบาลนคร

มาตรา ๕๕[๙๕] (ยกเลิก)

---

[๙๒] มาตรา ๕๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๙๓] มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๗

[๙๓] มาตรา ๕๓ (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๙๔] มาตรา ๕๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

มาตรา ๕๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓

(๒) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

(๓) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

(๔)[๙๖] การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น

(๕)[๙๗] จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

(๖)[๙๘] จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

(๗)[๙๙] การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง

(๘)[๑๐๐] การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

มาตรา ๕๗ เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่น ๆ ตามมาตรา ๕๔ ได้

บทที่ ๓ ทวิ
การทำการนอกเขตเทศบาล และการทำการร่วมกับบุคคลอื่น[๑๐๑]

มาตรา ๕๗ ทวิ[๑๐๒] เทศบาลอาจทำกิจการนอกเขต เมื่อ

(๑) การนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตน

(๒) ได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัด หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และ

(๓) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕๗ ตรี[๑๐๓] เทศบาลอาจทำการร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด เมื่อ

---

[๙๕] มาตรา ๕๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๙๖] มาตรา ๕๖ (๔) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๙๗] มาตรา ๕๖ (๕) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๙๘] มาตรา ๕๖ (๖) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๙๙] มาตรา ๕๖ (๗) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๐๐] มาตรา ๕๖ (๘) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๐๑] บทที่ ๓ ทวิ การทำการนอกเขตเทศบาลและการทำการร่วมกับบุคคลอื่น มาตรา ๕๗ ทวิ ถึงมาตรา ๕๗ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

[๑๐๒] มาตรา ๕๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

[๑๐๓] มาตรา ๕๗ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

(๑) บริษัทจำกัดนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค

(๒) เทศบาลต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้ ในกรณีที่มีหลายเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลหรือสุขาภิบาล ถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกันให้นับหุ้นที่ถือนั้นรวมกัน และ

(๓) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่เทศบาลถืออยู่ในบริษัทจำกัดต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ความใน (๑) และ (๒) ของวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับในกรณีที่บริษัทจำกัดที่เทศบาลร่วมก่อตั้งหรือถือหุ้นนั้น ไม่มีเอกชนถือหุ้นอยู่ด้วย

บทที่ ๔
สหการ

มาตรา ๕๘ ถ้ามีกิจการใดอันอยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปที่จะร่วมกันทำเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ก็ให้จัดตั้งเป็นองค์การขึ้นเรียกว่าสหการ มีสภาพเป็นทบวงการเมือง และมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้แทนของเทศบาลที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย

การจัดตั้งสหการจะทำได้ก็แต่โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งจะได้กำหนดชื่อ อำนาจหน้าที่ และระเบียบการดำเนินงานไว้

การยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยกำหนดวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ด้วย

มาตรา ๕๙ สหการอาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และอาจกู้เงินได้ภายใต้บังคับมาตรา ๖๖ (๕) หรือ (๖)

ส่วนที่ ๔
เทศบัญญัติ

มาตรา ๖๐[๑๐๔] เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบทกฎหมายในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติหรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติในเทศบัญญัตินั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่าหนึ่งพันบาท

[๑๐๔] มาตรา ๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๖๑[๑๐๕] เทศพาณิชย์ของเทศบาล ให้ตราเป็นเทศบัญญัติ กิจการใดที่เทศบาลมีรายได้หรือผลพลอยได้อันเกิดจากการกระทำตามอำนาจหน้าที่ จะไม่ตราเป็นเทศบัญญัติก็ได้

มาตรา ๖๑ ทวิ[๑๐๖] ร่างเทศบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) นายกเทศมนตรี

(๒) สมาชิกสภาเทศบาล หรือ

(๓) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

ในกรณีที่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้เสนอร่างเทศบัญญัติต้องมีสมาชิกสภาเทศบาลลงนามรับรองไม่น้อยกว่าสองคน

ร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกสภาเทศบาลจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกเทศมนตรี

มาตรา ๖๑ ตรี[๑๐๗] ร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความถึงร่างเทศพาณิชย์หรือร่างเทศบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดเก็บ ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบ การบังคับอันเกี่ยวกับภาษีอากร

(๒) การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน หรือการโอนงบประมาณของเทศบาล

(๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้

(๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้าง และการพัสดุ

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างเทศบัญญัติใดเป็นร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของนายกเทศมนตรี ให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๖๒[๑๐๘] ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาเทศบาลได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างเทศบัญญัติใด ในกรณีเทศบาลตำบล ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัติไปยังนายอำเภอเพื่อส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา ในกรณีเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร ให้ประธานสภาเทศบาลส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาร่างเทศบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้เสร็จและส่งคืนประธานสภาเทศบาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัตินั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างเทศบัญญัติดังกล่าว

---

[๑๐๕] มาตรา ๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[๑๐๖] มาตรา ๖๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๑๐๗] มาตรา ๖๑ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๑๐๘] มาตรา ๖๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างเทศบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งนายกเทศมนตรีลงนามใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติต่อไป แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วย ให้ส่งร่างเทศบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลคืนไปยังสภาเทศบาล และให้สภาเทศบาลพิจารณาใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติคืนมา ถ้าสภาเทศบาลมีมติยืนยันตามร่างเทศบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นให้นายกเทศมนตรีลงนามใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติ และแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบต่อไป แต่ถ้าสภาเทศบาลไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติคืนจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรือยืนยันตามร่างเทศบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป[๑๐๙]

มาตรา ๖๒ ทวิ[๑๑๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๒ ตรี[๑๑๑] ในกรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวนสิบห้าคน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งโดยแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญในร่างเทศบัญญัตินั้น ทั้งนี้ ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งสภาเทศบาลเสนอจำนวนเจ็ดคน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งนายกเทศมนตรีเสนอจำนวนเจ็ดคน โดยให้แต่งตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติไม่รับหลักการ และให้กรรมการทั้งสิบสี่คนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคล ซึ่งมิได้เป็นนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลคนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนสิบสี่คน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการดังกล่าวให้ครบตามจำนวน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาร่างเทศบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้แต่งตั้งประธานกรรมการในคราวแรก แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งร่างเทศบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหรือประธานกรรมการในวรรคสี่ให้นายกเทศมนตรีโดยเร็ว แล้วให้นายกเทศมนตรีเสนอร่างเทศบัญญัติดังกล่าวต่อสภาเทศบาลตามมาตรา ๖๑ ทวิ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติจากผู้ว่า

---

[๑๐๙] มาตรา ๖๒ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๑๐] มาตรา ๖๒ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๑๑] มาตรา ๖๒ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

ราชการจังหวัด หากนายกเทศมนตรีไม่เสนอร่างเทศบัญญัตินั้นต่อสภาเทศบาลภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๖๒ จัตวา[๑๑๒] ให้สภาเทศบาลพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๖๒ ตรี วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติจากนายกเทศมนตรี หากสภาเทศบาลพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดหรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราเทศบัญญัตินั้น ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป และให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้มีคำสั่งยุบสภาเทศบาล

ในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของสภาเทศบาล การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

มาตรา ๖๓ นอกจากที่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เทศบัญญัตินั้นให้ใช้บังคับได้ เมื่อประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วเจ็ดวัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน ถ้ามีความระบุไว้ในเทศบัญญัตินั้นว่าให้ใช้บังคับทันที ก็ให้ใช้บังคับในวันที่ได้ประกาศนั้น

มาตรา ๖๔ ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาลให้ทันท่วงทีมิได้ คณะเทศมนตรีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วก็ให้ใช้บังคับได้

ในการประชุมสภาเทศบาลคราวต่อไป ให้นำเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภาเทศบาลเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาเทศบาลอนุมัติแล้ว เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นเทศบัญญัติต่อไป ถ้าสภาเทศบาลไม่อนุมัติ เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้น

คำอนุมัติและไม่อนุมัติของสภาเทศบาลที่กล่าวนี้ ให้ทำเป็นเทศบัญญัติ

ส่วนที่ ๕
การคลังและทรัพย์สินของเทศบาล

มาตรา ๖๕ งบประมาณประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง

ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้อนุญาตไว้ตามงบประมาณปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ดี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ดี ให้ตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

---

[๑๑๒] มาตรา ๖๒ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๖[๑๑๓] เทศบาลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

(๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

(๓) รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล

(๔) รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์

(๕) พันธบัตร หรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

(๖) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ

(๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๘) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๙) รายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

การกู้เงินตาม (๖) เทศบาลจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว

มาตรา ๖๗[๑๑๔] เทศบาลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินตอบแทนอื่น ๆ

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

(๘) เงินอุดหนุน

(๙)[๑๑๕] รายจ่ายอื่นใดที่จำเป็นต้องจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่หรือตามข้อผูกพัน หรือรายจ่ายตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การจ่ายเงินของเทศบาลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำเงินของกิจการที่เทศบาลเป็นเจ้าของหรือเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในกิจการนั้น ไปใช้จ่ายเพื่อการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล หรือสมาชิกสภาเทศบาล จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศหรือการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยหน่วยงานของรัฐที่กำหนดให้มีการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด[๑๑๖]

---

[๑๑๓] มาตรา ๖๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๘

[๑๑๔] มาตรา ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๑๕] มาตรา ๖๗ (๙) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๑๖] มาตรา ๖๗ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๖๗ ทวิ[๑๑๗] การจ่ายเงินตามมาตรา ๖๗ (๘) และการจ่ายเงินเพื่อการลงทุน เทศบาลจะกระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลและผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติแล้ว

มาตรา ๖๗ ตรี[๑๑๘] การจ่ายเงินตามมาตรา ๖๗ (๙) ถ้าเป็นการชำระเงินกู้เมื่อถึงกำหนดชำระ เทศบาลจะต้องชำระเงินกู้นั้นจากทรัพย์สินของเทศบาลไม่ว่าจะตั้งงบประมาณรายจ่ายประเภทนี้ไว้หรือไม่

มาตรา ๖๘[๑๑๙] การจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งขึ้นให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๖๙ ให้กระทรวงมหาดไทยตราระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการคลังรวมตลอดถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุและการจ้างเหมาขึ้นไว้

มาตรา ๗๐ โดยปกติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ของเทศบาลปีละครั้ง

ส่วนที่ ๖
การกำกับดูแล[๑๒๐]

มาตรา ๗๑[๑๒๑] ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเทศบาลในจังหวัดนั้นให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ในการนี้ ให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนเทศบาล และตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่ง และตามมาตรา ๑๙ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสองและวรรคสาม สำหรับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทนสำหรับเทศบาลที่อยู่ในอำเภอนั้นโดยจะกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจหน้าที่ไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

---

[๑๑๗] มาตรา ๖๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๑๘] มาตรา ๖๗ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๑๙] มาตรา ๖๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๒๐] ชื่อของส่วนที่ ๖ การกำกับดูแล แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒๑] มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๗๒[๑๒๒] เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตามมาตรา ๗๑ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง เห็นว่า การปฏิบัติการของเทศบาลเป็นไปในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาล หรือเสียหายแก่ราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าว หรือในกรณีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนการกระทำหรือให้ระงับการปฏิบัติของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้ก็ได้ และในกรณีที่สั่งเพิกถอนหรือระงับ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว โดยในกรณีนายอำเภอมีคำสั่งให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และกรณีผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี วินิจฉัยเป็นประการใดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๓[๑๒๓] เมื่อความปรากฏโดยมีหลักฐานตามสมควรต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง ว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลผู้ใด จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอที่สั่งการตามมาตรา ๗๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลันและให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลผู้ใดถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนก็ได้ หากเห็นว่าการคงอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้นต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่เทศบาลหรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏขึ้นโดยชัดแจ้ง ทั้งนี้ หากผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความผิด และผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใดในช่วงที่หยุดปฏิบัติหน้าที่โดยถือเสมือนว่าผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนปรากฏผลการสอบสวนดังกล่าว การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง

---

[๑๒๒] มาตรา ๗๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒๓] มาตรา ๗๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

การอุทธรณ์คำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสาม ให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว โดยในกรณีนายอำเภอมีคำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและกรณีผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี วินิจฉัยเป็นประการใดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๓/๑[๑๒๔] เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๗๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของนายอำเภอ ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้นถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๔[๑๒๕] เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อยุบสภาเทศบาลก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจยุบสภาเทศบาลและให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

---

[๑๒๔] มาตรา ๗๓/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒๕] มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

เมื่อมีการยุบสภาเทศบาลหรือถือว่ามีการยุบสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลภายในสี่สิบห้าวัน

มาตรา ๗๕[๑๒๖] (ยกเลิก)

ส่วนที่ ๗
คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล[๑๒๗]

มาตรา ๗๕ ทวิ[๑๒๘] ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลคณะหนึ่ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น* อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง* อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมอนามัย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการส่วนการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น* เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งอีกไม่เกินห้าคน

ให้ผู้อำนวยการส่วนการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น* เป็นเลขานุการคณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล

ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอข้อแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับกิจการเทศบาลโดยทั่วไป

มาตรา ๗๕ ตรี[๑๒๙] กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๗๕ จัตวา[๑๓๐] นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๗๕ ตรี กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

---

[๑๒๖] มาตรา ๗๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒๗] ส่วนที่ ๗ คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล มาตรา ๗๕ ทวิ ถึง มาตรา ๗๕ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๒๘] มาตรา ๗๕ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๒๙] มาตรา ๗๕ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๓๐] มาตรา ๗๕ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่คดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

เมื่อกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจแต่งตั้งผู้อื่นแทนได้

กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลผู้ได้รับแต่งตั้งตามความในวรรคก่อน อยู่ในตำแหน่งตามวาระเท่าผู้ที่ตนแทน

มาตรา ๗๕ เบญจ[๑๓๑] ในการประชุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล ถ้าประธานกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลที่มาประชุมเลือกกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๗๕ ฉ[๑๓๒] การประชุมทุกคราวต้องมีกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๖ ให้สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีแห่งเทศบาลที่ได้จัดตั้งอยู่แล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ พ้นจากตำแหน่ง และให้ดำเนินการเลือกตั้งและแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใหม่ภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ แต่ให้คณะเทศมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งดำเนินกิจการในหน้าที่ของคณะเทศมนตรีต่อไปจนกว่าคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เว้นแต่เทศบาลใดรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงานเท่าจำนวนคณะเทศมนตรีแห่งเทศบาลนั้นเข้าดำเนินกิจการแทน ก็ให้คณะเทศมนตรีนั้นพ้นจากหน้าที่

การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๗๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงหรือระเบียบข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

---

[๑๓๑] มาตรา ๗๕ เบญจ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๓๒] มาตรา ๗๕ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๘[๓๓]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในเวลานี้บางมาตรายังไม่เหมาะสม เช่น ให้เทศบาลกู้เงินได้เฉพาะจากกระทรวง ทบวง กรมหรือองค์การต่าง ๆ เท่านั้น และบางกรณีก็มิได้กำหนดความรับผิดชอบผูกพันการชำระเงินกู้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันไว้ให้แน่นอน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙[๓๔]

มาตรา ๑๐ สมาชิกสภาเทศบาลประเภทที่สองแห่งเทศบาลที่ดำรงตำแหน่งอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงอยู่ในตำแหน่งได้ต่อไปจนถึงคราวออกตามวาระ และถ้าตำแหน่งว่างลงเพราะเหตุอื่นก่อนถึงคราวออกตามวาระจะแต่งตั้งสมาชิกขึ้นแทนต่อไป ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากสมควรที่จะยกเลิกสมาชิกสภาเทศบาลประเภทที่สอง เพื่อให้มีแต่สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งแต่ประเภทเดียว กับแก้ไขเพิ่มเติมไม่ต้องให้มีการแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติ และวิทยฐานะเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในฐานะเป็นผู้เริ่มการสำหรับท้องถิ่นที่เป็นสุขาภิบาลอยู่ก่อนแล้วจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล เพราะท้องถิ่นที่เป็นสุขาภิบาลอยู่ก่อนแล้วนั้นได้มีการปฏิบัติหน้าที่ของท้องถิ่นต่อเนื่องกันมาโดยมีกรรมการเลือกตั้งจากราษฎรเข้าสมทบเป็นกรรมการสุขาภิบาลอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้มีสมาชิกสภาเทศบาลในฐานะเป็นผู้เริ่มการอีก นอกจากนี้ การเปลี่ยนชื่อเทศบาลยังไม่มีบทบัญญัติระบุไว้ชัดแจ้งว่าจะกระทำได้โดยวิธีใดเพื่อไม่ให้มีปัญหาจึงสมควรจะได้มีบทบัญญัติไว้เสียให้ชัดว่า การเปลี่ยนชื่อเทศบาลให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ บางมาตรา

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕[๓๕]

มาตรา ๖ ในกรณีที่เห็นสมควรกระทรวงมหาดไทยอาจแต่งตั้งข้าราชการไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการของเทศบาลใดเป็นการชั่วคราวได้ โดยไม่ขาดจากความเป็นข้าราชการและคงได้รับเงินเดือนทางสังกัดเดิม ถ้าแต่งตั้งข้าราชการสังกัดกระทรวงอื่น ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับกระทรวงเจ้าสังกัดก่อนแต่งตั้ง

ให้ข้าราชการผู้ได้รับแต่งตั้งมีฐานะอย่างเดียวกับพนักงานเทศบาลทุกประการ

มาตรา ๗ การจัดทำกิจการตามมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ของเทศบาลใดให้เป็นไปตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย

---

[๓๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒/ตอนที่ ๙๘/หน้า ๑๖๒๕/๒๗ ธันวาคม ๒๔๙๘

[๓๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔/ตอนที่ ๑๑/หน้า ๓๔๕/๒๙ มกราคม ๒๕๐๐

[๓๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๙/ตอนที่ ๑๘/หน้า ๒๐๐/๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕

ความในวรรคก่อนไม่กระทบกระทั่งกิจการใด ๆ ที่เทศบาลจัดทำอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ประกาศของกระทรวงมหาดไทยตามมาตรานี้ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล และเพื่อกำหนดรายจ่ายของเทศบาลให้สอดคล้องกับหลักการงบประมาณ

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐[๓๓๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ยังมีข้อขัดข้องเกี่ยวกับการมอบหมายอำนาจของคณะเทศมนตรีและนายกเทศมนตรีในการปฏิบัติงานประจำทั้งการเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติและอัตราค่าปรับคดีละเมิดเทศบัญญัติก็ยังไม่อยู่ในระดับที่สมควร จึงเห็นสมควรแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ดังนี้

๑. ให้คณะเทศมนตรีมอบอำนาจให้นายกเทศมนตรี เทศมนตรี หรือพนักงานเทศบาล หรือนายกเทศมนตรีจะมอบอำนาจให้เทศมนตรีหรือพนักงานเทศบาลทำกิจการใด ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นงานประจำตามปกติ ซึ่งกฎหมายระบุว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีได้

๒. แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติของนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี เพื่อให้มีอำนาจสั่งเรียกพยานมาเพื่อบันทึกถ้อยคำประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบคดีได้ ถ้าไม่มาให้ถือว่าเป็นการขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๓. แก้ไขอัตราค่าปรับคดีละเมิดเทศบัญญัติให้สูงขึ้นจากหนึ่งร้อยบาท เป็นหนึ่งพันบาท

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑[๓๓๗]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเทศบาลยังไม่อาจจัดทำกิจการในหน้าที่บางอย่างนอกเขตเทศบาล หรือลงทุนร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นหรือกับบุคคลอื่นได้ ฉะนั้น เพื่อให้เทศบาลดำเนินกิจการดังกล่าวให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นยิ่งขึ้น จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเทศบาลบางมาตราเสียใหม่

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕[๓๓๘]

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า เทศบาลเป็นหน่วยบริหารราชการของท้องถิ่นควรจะได้ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งขจัดปัญหาความเดือดร้อนบำบัด

---

[๓๓๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔/ตอนที่ ๒๖/หน้า ๑๔๘/๒๑ มีนาคม ๒๕๑๐

[๓๓๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๕/ตอนที่ ๔๖/หน้า ๒๖๖/๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๑

[๓๓๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๑๙๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๐๒/๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

ทุกข์บำรุงสุขของประชาชนอย่างแท้จริง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเทศบาลบางมาตราให้รัดกุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๗[๑๓๙]

มาตรา ๔ ให้เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ซึ่งยังไม่มีโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น จัดตั้งโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่นขึ้นภายในกำหนดสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจอนุญาตให้ขยายเวลาต่อไปได้อีกไม่เกินสองปี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้กำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ให้เทศบาลต้องจัดทำภายในเขตเทศบาล แต่กิจการบางอย่างที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนผู้ยากจน คือกิจการโรงรับจำนำและกิจการสถานสินเชื่อเทศบาลยังมิได้มีหน้าที่ที่จำต้องจัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ และโดยที่พิจารณาเห็นว่ากิจการโรงรับจำนำและกิจการสถานสินเชื่อธนาภิบาลเป็นแหล่งที่อำนวยช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจนในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับการเงินเพื่อยังชีพของครอบครัว สมควรกำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือกิจการสถานสินเชื่อธนาภิบาลภายในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลนครทุกแห่งเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจนต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๙[๑๔๐]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ บางมาตรายังไม่เหมาะสม โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณ ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องส่งร่างเทศบัญญัติที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการและผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการ เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณา ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าและไม่คล่องตัวในการบริหารงานท้องถิ่น สมควรแก้ไขให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๓[๑๔๑]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ กิจการงานของเทศบาลเมืองได้เพิ่มภาระและความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น เนื่องจากการคมนาคม การเศรษฐกิจ การศึกษา การผังเมืองการสาธารณูปโภค และการบริการแก่สาธารณะ แต่จำนวนเทศมนตรีของเทศบาล ยังมีจำนวน ๒ คน เท่ากับเทศบาลตำบลที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙ ความรับผิดชอบในภาระต่าง ๆ ปัจจุบันเท่ากับเทศบาลนครซึ่งมีเทศมนตรีถึง ๔ คน ด้วยเหตุดังกล่าว จึงสมควร

---

[๑๓๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑/ตอนที่ ๒๐๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๗/๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

[๑๔๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓/ตอนที่ ๑๕๖/ฉบับพิเศษ หน้า ๓๗/๒๔ ธันวาคม ๒๕๑๙

[๑๔๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๗/ตอนที่ ๑๓๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๕/๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๓

แก้ไขเพิ่มจำนวนเทศมนตรีตามสัดส่วนของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลและความรับผิดชอบในภาระต่าง ๆ ที่นับวันยิ่งสลับซับซ้อนขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒[๑๔๒]

มาตรา ๑๔ บรรดากิจการทั้งหลายที่สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กระทำไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือจนถึงวันที่มีการยุบสภาเทศบาลให้เป็นอันใช้บังคับได้และมีผลผูกพันเทศบาล

มาตรา ๑๕ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลที่ได้กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งและวันเลือกตั้งไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปตามระยะเวลาที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหลักการในการจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเทศบาลในส่วนของวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ข้อห้ามและการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล การพ้นจากตำแหน่งเทศมนตรีและคณะเทศมนตรี การยุบสภาเทศบาล รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของเทศบาลให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓[๑๔๓]

มาตรา ๒๐ บรรดาสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๒๑ ให้นำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับเทศบาลทุกแห่งนับแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป เว้นแต่กรณีที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครหรือสมาชิกสภาเทศบาลเมืองแห่งใด โดยเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุมีการยุบสภาหรือถึงคราวออกตามวาระ และเป็นการเลือกตั้งของเทศบาลแห่งนั้นในครั้งแรกนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามบทที่ ๒ ทวิ นายกเทศมนตรีในคราวเดียวกัน โดยมิให้นำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ แต่เมื่อสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งในครั้งดังกล่าวเข้ารับ

---

[๑๔๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๕ ก/หน้า ๑/๑๐ มีนาคม ๒๕๔๒

[๑๔๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๔๑ ก/หน้า ๑๒/๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓

ตำแหน่งแล้ว ให้นำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับเทศบาลแห่งนั้น

(๒) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบลแห่งใดเป็นเทศบาลเมืองก่อนถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีของเทศบาลเมืองนั้นด้วยโดยอนุโลม

การบริหารเทศบาลตำบลให้ดำเนินการบริหารในรูปแบบคณะเทศมนตรี ตามบทที่ ๒ คณะเทศมนตรี ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขึ้นใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หลังจากวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ ในกรณีเช่นว่านี้ให้นำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่จะจัดให้มีขึ้นนั้น

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่เทศบาลใดได้กำหนดวันเลือกตั้งไว้แล้วก่อนวันจัดทำประชามติตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการเลือกตั้งในรูปแบบคณะเทศมนตรีต่อไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๓ ในระหว่างที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรีเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ให้เทศบาลเรียกเก็บค่าสมัครเป็นเงินจำนวนห้าพันบาท

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ให้ถือเขตเทศบาลเป็นเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีในคราวเดียวกันให้ใช้หน่วยเลือกตั้งที่เลือกตั้ง เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง คณะกรรมการตรวจคะแนน เจ้าหน้าที่คะแนน และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันก็ได้

ใบสมัครและบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยเรียบร้อย กระทรวงมหาดไทยอาจออกระเบียบกำหนดวิธีปฏิบัติในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรีเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น และการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมควรปรับปรุงรูปแบบการบริหารเทศบาลจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่ให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกกันเองของสมาชิกสภาเทศบาล เป็นให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในเขตเทศบาล เพื่อให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของราษฎรในท้องถิ่นโดยตรง

นอกจากนี้ สมควรปรับปรุงการปฏิบัติงานของสภาเทศบาลให้เหมาะสมและสอดคล้องกันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕[๓๔๔]

มาตรา ๖๓ ในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๙๖ ให้แก้ไขคำว่า "กรมมหาดไทย" เป็น "กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น" และคำว่า "อธิบดีกรมโยธาเทศบาล" เป็น "อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง"

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้วซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖[๓๔๕]

มาตรา ๔๖ บรรดาสมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระหรือมีการยุบสภาเทศบาล ในกรณีเช่นว่านี้ ให้บทบัญญัติในส่วนที่ ๒ บทที่ ๑ สภาเทศบาล และบทที่ ๒ คณะเทศมนตรี ในส่วนที่ ๔ เทศบัญญัติ และในส่วนที่ ๖ การควบคุมเทศบาลแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

---

[๓๔๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

[๓๔๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๑๒๔ ก/หน้า ๑/๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๖

มาตรา ๔๗ ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๔๘ เบญจ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

มาตรา ๔๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่กำหนดการจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเทศมนตรี เทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี การจ่ายเงินค่าป่วยการแก่ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งขึ้น ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการออกระเบียบตามมาตรา ๔๘ จตุวีสติ และมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ กำหนดรูปแบบการบริหารเทศบาลเป็นสองรูปแบบ คือ รูปแบบคณะเทศมนตรีและรูปแบบนายกเทศมนตรี เพื่อให้การบริหารเทศบาลเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน โดยให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบกับมีบทบัญญัติบางมาตรายังไม่เหมาะสมกับการบริหารงานของเทศบาล เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒[๓๔๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติเทศบาลมีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบันเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน ทั้งสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้งและสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมควรเปิดกว้างให้เป็นดุลพินิจของประชาชนโดยเสรี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒[๓๔๗]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๘ บรรดาข้อกล่าวหาหรือการดำเนินการใด ๆ ตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสาม มาตรา ๔๘ โสฬส วรรคสาม หรือมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้วแต่กรณี ที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือสอบสวนเสร็จแล้วแต่ยังมิได้มีคำสั่ง ก่อนวันที่

---

[๓๔๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๘๕ ก/หน้า ๗/๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

[๓๔๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๖๔/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๒๙ ให้นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล และสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลนั้น โดยให้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง หรือจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลใด ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเทศบาลนั้นเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๓๐ บทบัญญัติมาตรา ๔๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับนายกเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ ให้นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล หรือผู้มีตำแหน่งในเทศบาลเฉพาะบรรดาที่ถูกระงับการปฏิบัติราชการหรือหน้าที่ในเทศบาลโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลนั้น แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินการต่อไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้นกับบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๓๒ ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๖๗ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จะกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่เทศบาลได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบในเรื่องนั้นใช้บังคับก็ได้ แต่ให้คุ้มครองได้เฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยที่ออกก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๖๗ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีการกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่เทศบาลได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๓๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี และจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล การพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี รวมทั้งการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของเทศบาลและการกำกับดูแลเทศบาล เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
เทศบาล (ฉบับที่ ๑๕)
พ.ศ. ๒๕๖๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๙
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเทศบาล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๙"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๔๘ เบญจ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น"

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๔๘ สัตต นายกเทศมนตรีมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง เว้นแต่เหตุอื่นใดที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อนุทิน ชาญวีรกูล
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีและวาระการดำรงตำแหน่งของนายกเทศมนตรีเพื่อส่งเสริมการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และเพิ่มความหลากหลายของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
พ.ศ. ๒๕๓๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗
เป็นปีที่ ๔๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารของตำบล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗"

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

"นายอำเภอ" หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

"ตำบล" หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลใดมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๑/ตอนที่ ๕๓ ก/หน้า ๑๑/๒ ธันวาคม ๒๕๓๗

"คณะผู้บริหาร"[๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่มีผลเป็นการทั่วไปเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
สภาตำบล

มาตรา ๖ ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ส่วนที่ ๑
สมาชิกสภาตำบล

มาตรา ๗ สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน

มาตรา ๘[๓] ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๙[๔] ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

---

[๒] มาตรา ๔ นิยามคำว่า "คณะผู้บริหาร" ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓] มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๒) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับสภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

(๓) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๑๐ ให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๑๑ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

ในกรณีที่สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่ยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งขึ้นใหม่ ให้สมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไป

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๓) มีการยุบสภาตำบล

(๔)[๕] เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลนั้น

(๕) สภาตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของตำบล มติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๖) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๙ หรือมิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน หรือขาดการประชุมสภาตำบลติดต่อกันสามครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าบกพร่องในทางความประพฤติ

วรรคสอง[๖] (ยกเลิก)

---

[๕] มาตรา ๑๒ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๖] มาตรา ๑๒ วรรคสอง ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๓[๗] เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งว่างลงเพราะครบวาระการดำรงตำแหน่ง ให้มีการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ครบวาระ

มาตรา ๑๔[๘] เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ ให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

สมาชิกสภาตำบลผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการยุบและรวมเขตหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมที่ถูกยุบหรือถูกรวมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไปจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๒

เมื่อมีการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านใดขึ้นเป็นหมู่บ้านใหม่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไป โดยให้สมาชิกสภาตำบลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านใด เป็นสมาชิกสภาตำบลของหมู่บ้านนั้นจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๒ และให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งให้ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดทั้งหมู่บ้านเดิมและหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อเป็นสมาชิกสภาตำบลที่หมู่บ้านนั้นตั้งอยู่ในเขต ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศตั้งหมู่บ้านใหม่ และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกอื่นในตำบลนั้น เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่[๙]

วรรคสาม[๑๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๖ สภาตำบลมีกำนันเป็นประธานสภาตำบล และมีรองประธานสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาตำบลตามมติของสภาตำบล

รองประธานสภาตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

รองประธานสภาตำบลพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามวรรคสองเมื่อ

---

[๗] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๘] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๙] มาตรา ๑๕ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๐] มาตรา ๑๕ วรรคสาม ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๑) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๒) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๗ ประธานสภาตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาตำบล และมีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

รองประธานสภาตำบลมีหน้าที่กระทำกิจการแทนประธานสภาตำบลเมื่อประธานสภาตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตามที่ประธานสภาตำบลมอบหมาย

เมื่อประธานสภาตำบลและรองประธานสภาตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกสภาตำบลที่มาประชุมเลือกกันเองเป็นประธานในการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๑๘ ให้มีการประชุมสภาตำบลไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง การประชุมต้องมีสมาชิกสภาตำบลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาตำบลคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๙ สภาตำบลมีเลขานุการสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบลนั้นหรือจากบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

ให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนเลขานุการสภาตำบลตามมติของสภาตำบล

มาตรา ๒๐ เลขานุการสภาตำบลมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและการจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่สภาตำบลมอบหมาย

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สมาชิกสภาตำบลและเลขานุการสภาตำบลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ส่วนที่ ๒
อำนาจหน้าที่ของสภาตำบล

มาตรา ๒๒ สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการและงบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาตำบลอาจดำเนินกิจการภายในตำบลดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(๒) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(๓) จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๔) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

(๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

มาตรา ๒๔ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลนั้น[๓๑]

ในกรณีที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลกระทำการฝ่าฝืนตามที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล แล้วแต่กรณี โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการใดที่กำหนดไว้แล้วในแผนพัฒนาตำบล ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล

มาตรา ๒๖ ในการจัดทำโครงการหรือแผนงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานใดในพื้นที่ตำบลใด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นคำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลนั้นด้วย

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการตามมติของสภาตำบล แต่สภาตำบลอาจมอบหมายให้สมาชิกสภาตำบลผู้อื่นดำเนินกิจการแทนเฉพาะกรณีได้

ในการทำนิติกรรมของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบล เลขานุการสภาตำบลและสมาชิกสภาตำบลอีกหนึ่งคนร่วมกันมีอำนาจกระทำการแทนสภาตำบล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๘ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลอาจทำกิจการนอกเขตสภาตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อทำกิจการร่วมกันได้เมื่อได้รับความยินยอม

---

[๓๑] มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

จากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

ส่วนที่ ๓
รายได้และรายจ่ายของสภาตำบล

มาตรา ๒๙ สภาตำบลมีรายได้ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ที่จัดเก็บได้ในตำบลนั้น

(๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ที่จัดเก็บได้ในตำบลนั้น

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันที่เก็บเพิ่มขึ้นตามข้อบัญญัติจังหวัดในเขตตำบลนั้น

(๔) ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ ที่องค์การบริการส่วนจังหวัดได้รับจัดสรร

(๕) ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจัดสรร

(๖) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจัดสรร

มาตรา ๓๐ ทุกปีงบประมาณให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้แก่สภาตำบลเป็นเงินอุดหนุน

มาตรา ๓๑ สภาตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้จากทรัพย์สินของสภาตำบล

(๒) รายได้จากสาธารณูปโภคของสภาตำบล

(๓) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๔) เงินอุดหนุนและรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๕) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นของสภาตำบล

มาตรา ๓๒ รายได้ของสภาตำบล ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร และไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๓๓ สภาตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ
(๖) ค่าครุภัณฑ์
(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
(๘) ค่าสาธารณูปโภค
(๙) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
(๑๐) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

มาตรา ๓๔ เงินค่าตอบแทนประธานสภาตำบล รองประธานสภาตำบล สมาชิกสภาตำบล และเลขานุการสภาตำบล ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๕ งบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของสภาตำบลให้จัดทำเป็นข้อบังคับตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ถ้าในระหว่างปีงบประมาณใด รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้ในงบประมาณไม่พอใช้จ่ายประจำปีนั้น หรือมีความจำเป็นต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ระหว่างปีงบประมาณให้จัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

เมื่อสภาตำบลจัดทำร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเสร็จแล้ว ให้เสนอนายอำเภอเพื่ออนุมัติ

ถ้าข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

มาตรา ๓๖ ให้กระทรวงมหาดไทยออกระเบียบว่าด้วยการคลัง การงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุและการจ้างเหมา

กระทรวงมหาดไทยจะออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานอื่น ๆ ของสภาตำบลให้สภาตำบลต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

ในการออกระเบียบตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คำนึงถึงลักษณะของพื้นที่ จำนวนประชากร รายได้ ความคล่องตัว และความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของสภาตำบลด้วย

มาตรา ๓๗ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ของสภาตำบล

ส่วนที่ ๔
การกำกับดูแลสภาตำบล

มาตรา ๓๘ นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในกรณีที่ปรากฏว่าการดำเนินการของสภาตำบลเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ หรือไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ นายอำเภอมีอำนาจยับยั้งการดำเนินการดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวได้และรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อวินิจฉัย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการดำเนินการของสภาตำบลไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ หรือไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการให้สภาตำบลระงับการดำเนินการดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการดำเนินการของสภาตำบลเป็นไปโดยชอบแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเพิกถอนการยับยั้งของนายอำเภอ แต่ถ้านายอำเภอไม่รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ยับยั้ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไม่วินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ให้การยับยั้งของนายอำเภอและอำนาจสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นอันสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา ๓๙ หากปรากฏว่าสภาตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภาตำบลได้ตามคำเสนอแนะของนายอำเภอ และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุบสภาตำบลแล้วให้สภาตำบลยังคงประกอบด้วยสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งทั้งหมดจนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่

ในกรณีที่การยุบสภาตำบลตามวรรคหนึ่งเป็นผลจากการกระทำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล ซึ่งเป็นสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่ง หรือบุคคลดังกล่าวได้ร่วมกระทำการด้วย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล แล้วแต่กรณี โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และถ้าสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งทั้งหมด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งบุคคลตามจำนวนที่เห็นสมควรเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่กับสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งที่เหลืออยู่จนกว่าจะมีการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลและสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่

หมวด ๒
องค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๐ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๑ สภาตำบลที่ได้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๐ ให้พ้นจากสภาพแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่ได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นต้นไป

บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๑ ทวิ[๑๒] สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยให้นำมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ ตรี[๑๓] สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย[๑๔]

ให้นำมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการรวมตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ จัตวา[๑๕] ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการประกาศยุบสภาตำบลทั้งหมด และองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีจำนวนประชากรไม่ถึงสองพันคน โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว

การรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

การสำรวจเจตนารมณ์ของประชาชนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรไม่ถึงสองพันคนแต่มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะหรือโดยสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จะไปรวมได้โดยสะดวก กระทรวงมหาดไทยจะไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นก็ได้

ให้นำมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการยุบและรวมตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

---

[๑๒] มาตรา ๔๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๓] มาตรา ๔๑ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๔] มาตรา ๔๑ ตรี วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๕] มาตรา ๔๑ จัตวา แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๑ เบญจ[๑๖] สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแยกพื้นที่บางส่วนไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือรับพื้นที่บางส่วนของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นมารวมด้วยได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย

การสำรวจเจตนารมณ์เกี่ยวกับการรวม ยุบรวม รับรวม และแยกพื้นที่ในเขตสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การโอนงบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้อง หนี้ เจ้าหน้าที่ของสภาตำบล หรือพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้สภาตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นผู้โอนและผู้รับโอนตกลงกัน ในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

มาตรา ๔๑ ฉ[๑๗] ในกรณีที่มีการดำเนินการตามมาตรา ๔๑ ทวิ มาตรา ๔๑ ตรี มาตรา ๔๑ จัตวา หรือมาตรา ๔๑ เบญจ และเป็นเหตุให้ต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการเลือกตั้งเพื่อให้มีสมาชิกครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกอื่นในหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้สมาชิกของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้นประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๔๒[๑๘] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาลตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลเป็นต้นไป

บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

บรรดาข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ใช้บังคับในเรื่องใดอยู่ก่อนแล้วให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะได้มีการตราเทศบัญญัติในเรื่องนั้นขึ้นใหม่

---

[๑๖] มาตรา ๔๑ เบญจ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๗] มาตรา ๔๑ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๘] มาตรา ๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๓ องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๔[๑๙] องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ ๑
สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๕[๒๐] ภายใต้บังคับมาตรา ๔๕/๑ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่หมู่บ้านใดมีราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรไม่ถึงยี่สิบห้าคน ให้รวมหมู่บ้านนั้นกับหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดต่อกันและเมื่อรวมกันแล้วจะมีราษฎรถึงยี่สิบห้าคนเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกัน การนับจำนวนราษฎรดังกล่าวให้นับ ณ วันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง

การรวมหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้งตามวรรคสองให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการและประกาศให้ประชาชนทราบภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการเลือกตั้งภายในเดือนมกราคม ให้ถือเขตเลือกตั้งที่ได้ประกาศไว้ในการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย

หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๔๕/๑[๒๑] องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเขตเลือกตั้งไม่ถึงหกเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหกคน ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีหนึ่งเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหกคน

(๒) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสองเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตเลือกตั้งละสามคน

---

[๑๙] มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๐] มาตรา ๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๑] มาตรา ๔๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสามเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตเลือกตั้งละสองคน

(๔) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสี่เขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน เว้นแต่เขตเลือกตั้งใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุดสองเขตเลือกตั้งแรก ให้เขตเลือกตั้งนั้นมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน

(๕) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีห้าเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน เว้นแต่เขตเลือกตั้งใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุด ให้เขตเลือกตั้งนั้นมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน

มาตรา ๔๕/๒[๒๒] มิให้นำมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๕/๑ มาใช้บังคับแก่กรณีที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ถ้าในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นยังได้ไม่ครบจำนวนอีก ให้ถือว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เว้นแต่จะมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงหกคน

มาตรา ๔๖[๒๓] สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(๓) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

มาตรา ๔๗[๒๔] ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยอนุโลม

---

[๒๒] มาตรา ๔๕/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๓] มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๔] มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๗ ทวิ[๒๕] ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น"

มาตรา ๔๗ ตรี[๒๖] สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

(๔) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๕)[๒๗] มิได้อยู่ประจำในเขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน

(๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ

(๗)[๒๘] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ทวิ หรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒ วรรคสาม

(๘) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ถ้าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นมิได้อุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งให้สมาชิกสภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ครบระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งดังกล่าว

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๘) ผู้นั้นอาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไปยังนายอำเภอได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับทราบมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยระบุข้ออุทธรณ์หรือข้อโต้แย้ง

---

[๒๕] มาตรา ๔๗ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๖] มาตรา ๔๗ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๗] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๘] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

และข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายประกอบด้วย และให้นายอำเภอสอบสวนและวินิจฉัยให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์หรือโต้แย้ง คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุด

(๙) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๗) ให้นายอำเภอสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนกรณีตาม (๖) หรือ (๗) ให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว นายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๒๙]

ในกรณีที่นายอำเภอวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้นายอำเภอประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของนายอำเภอตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๓๐]

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงตาม (๙) พร้อมกันทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล[๓๑]

---

[๒๙] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๐] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๑] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔๘ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๙[๓๒] ประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๕๐[๓๓] นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๙ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

(๒) สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๒

ผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตาม (๓) จะดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอีกไม่ได้ตลอดอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มาตรา ๕๑ เมื่อตำแหน่งประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ ให้มีการเลือกประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลงและให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๕๒[๓๔] ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดำเนินการประชุมและดำเนินกิจการอื่นให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติการตามหน้าที่ และกระทำกิจการตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่แทน

ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใด ถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาประชุมเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมในครั้งนั้น

---

[๓๒] มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๓] มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๔] มาตรา ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใด ถ้าผู้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระการประชุม แต่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในที่ประชุมครบองค์ประชุม และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่มีอยู่ในที่ประชุมเสนอให้เปิดประชุม ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมนั้นต่อไปจนกว่าจะหมดระเบียบวาระการประชุมหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้มีมติให้ปิดประชุม และให้นำความในวรรคสามและวรรคสี่มาใช้บังคับกับกรณีดังกล่าว[๓๕]

มาตรา ๕๓[๓๖] ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสองสมัยหรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกินสี่สมัย วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด

นายอำเภอต้องกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และให้ที่ประชุมเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

กรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลาในวรรคสอง หรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ นายอำเภออาจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

มาตรา ๕๔ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

ในกรณีที่ยังไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

มาตรา ๕๕ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอขอเปิดประชุมวิสามัญ ถ้าเห็นสมควรให้นายอำเภอเรียกประชุมวิสามัญได้[๓๗]

---

[๓๕] มาตรา ๕๒ วรรคห้า แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๖] มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๗] มาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

สมัยประชุมวิสามัญให้กำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

มาตรา ๕๖ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๑๘ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับกับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๖/๑[๓๘] ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

มาตรา ๕๗[๓๙] ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความรู้ความสามารถอันจะเป็นประโยชน์ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

ส่วนที่ ๒
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล[๔๐]

มาตรา ๕๘[๔๑] ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

---

[๓๘] มาตรา ๕๖/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๙] มาตรา ๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๐] ชื่อ ส่วนที่ ๒ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๑] มาตรา ๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๕๘/๑[๔๒] บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

มาตรา ๕๘/๒[๔๓] นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๕๘/๓[๔๔] นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

มาตรา ๕๘/๔[๔๕] รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑ เว้นแต่การนับอายุและการนับระยะเวลาของคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นให้นับถึงวันแต่งตั้ง

มาตรา ๕๘/๕[๔๖] ก่อนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถูกยุบตามมาตรา ๕๓ หาก

---

[๔๒] มาตรา ๕๘/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๓] มาตรา ๕๘/๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๔] มาตรา ๕๘/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๕] มาตรา ๕๘/๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๖] มาตรา ๕๘/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ เมื่อได้มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบายโดยไม่มีการลงมติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การประชุมเพื่อแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้กระทำโดยเปิดเผย โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแจกให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนที่มาประชุมด้วย

หากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ให้นายอำเภอแจ้งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำนโยบายแจ้งเป็นหนังสือส่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนภายในเจ็ดวัน โดยให้นำวิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว

ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี

คำแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย ให้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

มาตรา ๕๘/๖[๔๗] นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๕๘/๗[๔๘] สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติ

ญัตติตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดวันสำหรับการอภิปรายทั่วไปซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันและไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ แล้วแจ้งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ จะทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง

---

[๔๗] มาตรา ๕๘/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๘] มาตรา ๕๘/๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๕๙[๔๙] นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๖๐[๕๐] ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด แต่งตั้งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคห้า ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้

---

[๔๙] มาตรา ๕๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๐] มาตรา ๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๐/๑[๕๑] ให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

มาตรา ๖๑[๕๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๒[๕๓] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๓[๕๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๔[๕๕] นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑

(๕) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒

(๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๘๗/๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๙๒

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) หรือ (๕) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้นายอำเภอสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัย

---

[๕๑] มาตรา ๖๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๒] มาตรา ๖๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๕๓] มาตรา ๖๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๕๔] มาตรา ๖๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๕๕] มาตรา ๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว นายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๕๖]

ในกรณีที่นายอำเภอวินิจฉัยว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ให้นายอำเภอประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) หรือ (๕) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของนายอำเภอตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๕๗]

ในระหว่างที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล[๕๘]

มาตรา ๖๔/๑[๕๙] รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
(๑) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง
(๒) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
(๓) ตาย
(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๔
(๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒
(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๒

---

[๕๖] มาตรา ๖๔ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๗] มาตรา ๖๔ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๘] มาตรา ๖๔ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๙] มาตรา ๖๔/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

ให้นำความใน (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรา ๖๔ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม[๖๐]

มาตรา ๖๔/๒[๖๑] นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑)[๖๒] ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล

(๒) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจนอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓)[๖๓] เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ หรือเงินบำพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันและมิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใดเนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

ให้นำความใน (๓) มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม[๖๔]

มาตรา ๖๕[๖๕] ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

---

[๖๐] มาตรา ๖๔/๑ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๑] มาตรา ๖๔/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖๒] มาตรา ๖๔/๒ วรรคหนึ่ง (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๓] มาตรา ๖๔/๒ วรรคหนึ่ง (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๔] มาตรา ๖๔/๒ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้ง มีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้ตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เมื่อได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ส่วนที่ ๓
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(๑/๑)[๖๖] รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

(๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๕)[๖๗] จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางที่เสนอแนะจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

(๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๘)[๖๘] บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

---

[๖๕] มาตรา ๖๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖๖] มาตรา ๖๗ (๑/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๗] มาตรา ๖๗ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๘] มาตรา ๖๗ (๘) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

(๙)[๖๙] ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
(๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
(๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
(๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
(๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
(๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
(๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
(๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
(๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
(๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
(๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
(๑๒)[๗๐] การท่องเที่ยว
(๑๓)[๗๑] การผังเมือง

มาตรา ๖๙ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

มาตรา ๖๙/๑[๗๒] การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้

---

[๖๙] มาตรา ๖๗ (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๗๐] มาตรา ๖๘ (๑๒) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๗๑] มาตรา ๖๘ (๑๓) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๗๒] มาตรา ๖๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๗๐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา ๗๑[๗๓] องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้ส่งคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวเพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นใหม่ หากนายอำเภอไม่ส่งร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว ให้ถือว่านายอำเภอเห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคสี่แล้ว มีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนจากนายอำเภอหรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นอันตกไป

---

[๗๓] มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๗๒[๗๔] การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็นข้าราชการซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง

มาตรา ๗๓ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

ส่วนที่ ๔
รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๗๔[๗๕] ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ทั้งนี้ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่และกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมอบอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวให้หน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการแทนก็ได้ และให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดในมาตรา ๘๑[๗๖]

---

[๗๔] มาตรา ๗๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๗๕] มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๗๖] มาตรา ๗๔ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๗๕ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๖[๗๗] องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลกฎหมายรัษฎากรซึ่งสถานประกอบการตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุราซึ่งร้านขายสุราตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันซึ่งสถานที่เล่นการพนันอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

การเสียภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ เศษของหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๗[๗๘] รายได้จากค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ค่าภาคหลวง และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินที่เก็บในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มาตรา ๗๘ ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ทั้งนี้ ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้ว ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๙ เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้แบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

---

[๗๗] มาตรา ๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๗๘] มาตรา ๗๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๘๐[๗๔] องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

(๒) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๘๑ องค์การบริหารส่วนตำบลจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ ในกรณีเช่นนี้เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง กรมนั้นส่งมอบให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๘๒ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

(๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๖) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๘) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๘๓ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การกู้เงินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๘๔ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๘๕ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ

---

[๗๔] มาตรา ๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

(๘) ค่าสาธารณูปโภค

(๙) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

(๑๐)[๘๐] รายจ่ายอื่นใดที่จำเป็นต้องจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่หรือตามข้อผูกพัน หรือรายจ่ายตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำเงินของกิจการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าของหรือเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในกิจการนั้น ไปใช้จ่ายเพื่อการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศหรือการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยหน่วยงานของรัฐที่กำหนดให้มีการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด[๘๑]

มาตรา ๘๖[๘๒] เงินค่าตอบแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๘๗[๘๓] งบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้จัดทำเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลและจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ถ้าในระหว่างปีงบประมาณใดรายจ่ายซึ่งกำหนดไว้ในงบประมาณไม่พอใช้จ่ายประจำปีนั้นหรือมีความจำเป็นต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ระหว่างปีงบประมาณ ให้จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

---

[๘๐] มาตรา ๘๕ (๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘๑] มาตรา ๘๕ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘๒] มาตรา ๘๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๘๓] มาตรา ๘๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้ว ให้เสนอนายอำเภอเพื่อขออนุมัติและให้นายอำเภอพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติดังกล่าว

ถ้านายอำเภอไม่อนุมัติต้องแจ้งเหตุผลและส่งคืนให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัตินั้นใหม่ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วนายอำเภอพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่านายอำเภออนุมัติร่างข้อบัญญัติดังกล่าว

ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้นายอำเภอส่งร่างข้อบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งมติยืนยันเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาภายในสิบห้าวัน ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งไปยังนายอำเภอเพื่อลงชื่ออนุมัติ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้นให้ร่างข้อบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอและให้ดำเนินการตามวรรคสามต่อไป

ถ้าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีงบประมาณที่แล้วไปพลางก่อน

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติได้ในทางลดหรือตัดทอนรายจ่าย ซึ่งมิได้เป็นรายจ่ายที่เป็นเงินส่งใช้ต้นเงินกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ หรือเงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย และในการพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายจะกระทำมิได้

มาตรา ๘๗/๑[๔๔] ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้นายอำเภอตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งโดยแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างข้อบัญญัตินั้น ทั้งนี้ ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอจำนวนสามคน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอจำนวนสามคน โดยให้ตั้งภายในเจ็ด

---

[๔๔] มาตรา ๘๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

วันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการ และให้กรรมการทั้งหกคนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนหกคน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้นายอำเภอตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการดังกล่าวให้ครบตามจำนวน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาร่างข้อบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้แต่งตั้งประธานกรรมการในคราวแรกแล้วรายงานต่อนายอำเภอ ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็วแล้วรายงานต่อนายอำเภอ

ให้นายอำเภอส่งร่างข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหรือประธานกรรมการในวรรคสี่ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเร็ว แล้วให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอร่างข้อบัญญัติดังกล่าวต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๘๗ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายอำเภอ หากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เสนอร่างข้อบัญญัตินั้นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในเวลาที่กำหนด ให้นายอำเภอรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๘๗/๒[๔๕] ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๘๗/๑ วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด หรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราข้อบัญญัตินั้น ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป และให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๘๘ ระเบียบว่าด้วยการคลัง การงบประมาณ การโอนการจัดการทรัพย์สิน การซื้อ การจ้าง ค่าตอบแทน และค่าจ้าง ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยจะออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

ในการออกระเบียบตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระ ความคล่องตัวและความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

มาตรา ๘๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยอนุโลม

---

[๔๕] มาตรา ๘๗/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

ส่วนที่ ๕
การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๙๐[๘๖] ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่นายอำเภอเห็นว่าการปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเสียหายแก่ราชการ ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าว หรือในกรณีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนการกระทำหรือให้ระงับการปฏิบัติของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้ก็ได้ และในกรณีที่สั่งเพิกถอนหรือระงับ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของนายอำเภอ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยเป็นประการใดให้นายอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด[๘๗]

การกระทำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ตามวรรคสาม ไม่มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๙๐/๑[๘๘] เมื่อความปรากฏโดยมีหลักฐานตามสมควรต่อนายอำเภอว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใด จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอที่สั่งการตามมาตรา ๙๐ วรรคสาม ให้นายอำเภอดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลัน และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

---

[๘๖] มาตรา ๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๘๗] มาตรา ๙๐ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘๘] มาตรา ๙๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง นายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว นายอำเภอจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนก็ได้ หากเห็นว่าการคงอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้นต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวน หรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ทั้งนี้ หากผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความผิดและผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ให้นายอำเภอสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใดในช่วงที่หยุดปฏิบัติหน้าที่โดยถือเสมือนว่าผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนปรากฏผลการสอบสวนดังกล่าว การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง

การอุทธรณ์คำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสาม ให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยเป็นประการใด ให้นายอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

มาตรา ๙๑[๘๙] เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

เมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือถือว่ามีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายในสี่สิบห้าวัน

มาตรา ๙๒[๙๐] เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๙๐/๑ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น

---

[๘๙] มาตรา ๙๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๙๐] มาตรา ๙๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมและผู้ว่าราชการจังหวัดต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๓ ให้ถือว่าบรรดากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะที่อยู่ในเขตตำบลตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๔ บรรดาบทกฎหมายใดที่อ้างถึงกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิให้หมายถึงสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๕ สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ใด มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศรายชื่อสภาตำบลที่จะจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างดำเนินการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งมิให้นำมาตรา ๖ มาใช้บังคับแก่ตำบลดังกล่าว และให้สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวจนถึงวันที่มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรก

เมื่อจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้โอนบรรดาสิทธิในงบประมาณหรือเงินอุดหนุน ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมิให้นำความในมาตรา ๕๘ วรรคสอง มาใช้บังคับกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่งหรือตามพระราชบัญญัตินี้ และให้กำนันเป็นประธานกรรมการบริหารโดยตำแหน่ง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
บัญญัติ บรรทัดฐาน
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สภาตำบลซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน สมควรปรับปรุงฐานะของสภาตำบลและการบริหารงานของสภาตำบลเสียใหม่ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้มีการยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๘[๙๑]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติในเรื่องอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบล และของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒[๙๒]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๒ ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) เฉพาะลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และถ้าผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๖) ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๖) นับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๒๓ บรรดาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

---

[๙๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๒/ตอนที่ ๔๘ ก/หน้า ๑/๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๘

[๙๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๔๐ ก/หน้า ๑/๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๒

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ไม่ต้องดำเนินการเลือกตั้งขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างและให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งว่างลงตามวรรคสอง และเป็นประธานกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหารด้วย ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่เป็นประธานกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหาร แล้วแต่กรณีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง

ให้ประธานกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหารซึ่งได้รับการเลือกขึ้นแทนนั้นดำรงตำแหน่งได้เท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นสมาชิกโดยตำแหน่งพ้นจากสมาชิกภาพไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ และบรรดากิจการที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวได้กระทำไปในอำนาจหน้าที่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๒๕ ในระหว่างที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ และยกเว้นไม่ต้องเรียกเก็บเงินประกันการสมัคร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๕ ให้ถือเขตหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเขตเลือกตั้ง

ใบสมัครและบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๒๖ องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเหตุจะต้องยุบและรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๔๑ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำเนินการตามมาตรา ๔๑ จัตวา ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้วางหลักการจัดองค์กรปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการปกครองตนเองยิ่งขึ้นและให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น สมควรจัดระเบียบบริหารราชการท้องถิ่น ระบบองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖[๙๓]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓๑ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๓๒ ให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังอยู่ในตำแหน่งต่อไป และให้ถือว่าประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้

บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หรือกรรมการบริหาร ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงคณะผู้บริหาร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๓ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงข้อบังคับตำบล ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มีเนื้อหาสาระที่ไม่สอดคล้องและไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการจัดระเบียบบริหารราชการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยแม้ว่าสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นการแตกต่างจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นก็ตาม แต่บทบัญญัติบางประการก็ควรจะมีลักษณะที่เหมือนกัน เช่น

---

[๙๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๕๕ ก/หน้า ๗/๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๖

คุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ระยะเวลาการเลือกตั้ง การขาดคุณสมบัติ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การบริหาร และการกำกับดูแล เป็นต้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖[๙๔]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓๗ บรรดาสมาชิกสภาตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบอายุของสภาตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการยุบสภา

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๗ ทวิ มาตรา ๔๗ ตรี ชื่อของส่วนที่ ๒ ในหมวด ๒ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘/๑ มาตรา ๕๘/๒ มาตรา ๕๘/๓ มาตรา ๕๘/๔ มาตรา ๕๘/๕ มาตรา ๕๘/๖ มาตรา ๕๘/๗ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๔/๑ มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๔ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๗/๑ มาตรา ๘๗/๒ และมาตรา ๙๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับจนกว่าจะครบอายุของสภาตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการยุบสภา และมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้นำบทบัญญัติเดิมก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทนในระหว่างเวลาดังกล่าว

มาตรา ๓๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากเป็นการสมควรกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ประกอบกับบทบัญญัติบางมาตราในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ยังไม่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และไม่เหมาะสมกับการบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒[๙๕]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

---

[๙๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๑๒๔ ก/หน้า ๑๖/๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๖

[๙๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๘๔ ก/หน้า ๘/๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบัน เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน ทั้งสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้งและสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมควรเปิดกว้างให้เป็นสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒[๙๖]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๖ บรรดาข้อกล่าวหาหรือการดำเนินการใด ๆ ตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง มาตรา ๖๔ วรรคสอง มาตรา ๖๔/๑ หรือมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้วแต่กรณี ที่อยู่ระหว่างการสอบสวน หรือสอบสวนเสร็จแล้วแต่ยังมิได้มีคำสั่งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๒๗ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น โดยให้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง หรือจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่งเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๒๘ บทบัญญัติมาตรา ๕๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับนายกองค์การ

---

[๙๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๕๑/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

บริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๙ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้มีตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล เฉพาะบรรดาที่ถูกระงับการปฏิบัติราชการหรือหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินการต่อไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้นกับบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๓๐ ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๘๕ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จะกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบในเรื่องนั้นใช้บังคับก็ได้ แต่ให้คุ้มครองได้เฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยที่ออกก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๘๕ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีการกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทย ให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๘)

พ.ศ. ๒๕๖๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๙
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๙"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๕๘/๑ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น"

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๕๘/๒ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง เว้นแต่เหตุอื่นใดที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อนุทิน ชาญวีรกูล
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและวาระการดำรงตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อส่งเสริมการแข่งขัน การมีส่วนร่วมและเพิ่มความหลากหลายของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๓) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

"สภาท้องถิ่น" หมายความว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภากรุงเทพมหานคร สภาเมืองพัทยา และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

"ผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

"หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้าพนักงานหรือหัวหน้าข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

"คณะกรรมการการเลือกตั้ง" หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"ผู้ตรวจการเลือกตั้ง" หมายความว่า ผู้ตรวจการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด" หมายความว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"นายอำเภอ" หมายความรวมถึงผู้อำนวยการเขตและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

"เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง" หมายความว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

"ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง" หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"ผู้สมัคร" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"ผู้ได้รับเลือกตั้ง" หมายความว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"การเลือกตั้ง" หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"วันเลือกตั้ง" หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"เขตเลือกตั้ง" หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

"หน่วยเลือกตั้ง" หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำการออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งใดที่เลือกตั้งหนึ่ง

"ที่เลือกตั้ง" หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการออกเสียงลงคะแนน และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้งด้วย

"จังหวัด" หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

"อำเภอ" หมายความรวมถึงเขต และกิ่งอำเภอด้วย

"ตำบล" หมายความรวมถึงแขวงด้วย

"ศาลากลางจังหวัด" หมายความรวมถึงศาลาว่าการกรุงเทพมหานครด้วย

"ที่ว่าการอำเภอ" หมายความรวมถึงสำนักงานเขต และที่ว่าการกิ่งอำเภอด้วย

มาตรา ๕ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้งให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการเลือกตั้งเอง หรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งมิใช่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการเลือกตั้งแทน การจัดการเลือกตั้งให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือของหน่วยงานอื่นของรัฐนั้นหรือบุคคลอื่นใด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดการเลือกตั้งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการเลือกตั้งร้องขอ

มาตรา ๖ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใดถ้ามิได้บัญญัติวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยทำเป็นระเบียบ ประกาศหรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ และให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๗ กรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือปฏิบัติตามคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ หากได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง

มาตรา ๘ การพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม ในการนี้ อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาควินิจฉัย หรืออาจให้ศาลชั้นต้นดังกล่าวเป็นผู้ไต่สวนพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคก็ได้

การปฏิบัติหน้าที่ของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ องค์คณะผู้พิพากษา ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๙ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑๐ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา ๑๑ ให้จัดการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระ หรือภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ เว้นแต่ในกรณีของสมาชิกสภาท้องถิ่นถ้าวาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่จัดการเลือกตั้งก็ได้

ในกรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกภาพของผู้ได้รับเลือกตั้งเริ่มนับแต่วันเลือกตั้ง และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหลืออยู่

คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ย่นหรือขยายระยะเวลาให้มีการจัดการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งได้ตามความจำเป็นเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ โดยต้องระบุเหตุผลการมีคำสั่งดังกล่าวด้วย

มาตรา ๑๒ เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๒๕ โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกาศให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการกำหนดเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) วันเลือกตั้ง

(๒) วันรับสมัครเลือกตั้ง ซึ่งต้องให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินสิบวันนับแต่วันประกาศให้มีการเลือกตั้ง และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๓) สถานที่รับสมัครเลือกตั้ง

(๔) จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะมีการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตเลือกตั้ง

(๕) จำนวนเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือตำบลหรือเขตท้องที่ที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง

(๖) หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง

การกำหนดตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร

มาตรา ๑๓ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความจริง

มาตรา ๑๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๗๕ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามความจำเป็น

มาตรา ๑๕ เพื่อให้การดำเนินการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม นอกจากหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการดำเนินการในเรื่องใด ๆ ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ระเบียบดังกล่าวต้องไม่มีผลเป็นการตัดสิทธิหรือลงโทษบุคคลใด และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกประกาศให้ย่นหรือขยายระยะเวลา หรืองดเว้นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้เฉพาะในการเลือกตั้งนั้นเพื่อให้เหมาะสมแก่การดำเนินการเลือกตั้งใหม่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรมได้

มาตรา ๑๗ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ประกาศผลการเลือกตั้งนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ว่าจะมีผู้ร้องเรียนกล่าวโทษหรือไม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนให้แล้วเสร็จและประกาศผลการเลือกตั้ง หรือจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็น แล้วแต่กรณีโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งและมีสมาชิกสภาท้องถิ่นได้รับเลือกเกินกึ่งหนึ่งแต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าคนแล้ว หากมีความจำเป็นต้องเรียกประชุมสภาท้องถิ่นนั้น ให้เรียกประชุมและปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

การประกาศผลการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัย เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่มีการสั่งหรือคำวินิจฉัยให้ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานหรือรองประธานสภาท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างแล้ว แม้ภายหลังศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าคำสั่งหรือคำวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งเป็นไปโดยไม่ชอบ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการไปแล้ว

หมวด ๒
เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง

มาตรา ๑๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐ การกำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแบ่งเขตนั้นออกเป็นเขตเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่จะพึงมี โดยแต่ละเขตเลือกตั้งต้องมีจำนวนราษฎรใกล้เคียงกัน

(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง ในกรณีที่อำเภอใดมีสมาชิกได้เกินกว่าหนึ่งคนให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง เท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในอำเภอนั้น

(๓) การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสองเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสามเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้แบ่งเขตเทศบาลหรือเขตเมืองพัทยาเป็นสี่เขตเลือกตั้ง และต้องมีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลเท่ากันทุกเขตเลือกตั้ง

(๔) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(๕) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ถือเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๐ ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้จัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันมากที่สุด และพื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งต้องติดต่อกัน เว้นแต่ตามสภาพพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ไม่อาจแบ่งเขตเลือกตั้งให้มีพื้นที่ติดต่อกันได้ จะกำหนดให้เขตเลือกตั้งมีพื้นที่ไม่ติดต่อกันเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในการกำหนดเขตเลือกตั้ง จะใช้แนวถนน ตรอก ซอย หรือแยก คลอง หรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของเขตเลือกตั้งก็ได้

การแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๒๐ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร มีหน้าที่แจ้งรายละเอียดของจำนวนราษฎรเป็นรายจังหวัด รายอำเภอ รายตำบล รายหมู่บ้าน รายเทศบาล รายองค์การบริหารส่วนตำบล และรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศจำนวนราษฎรทั้งประเทศ

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตตำบล เขตหมู่บ้าน เขตเทศบาล เขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่แจ้งการเปลี่ยนแปลงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

มาตรา ๒๒ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ให้ใช้เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๒๓ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้ง

การกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน โดยให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นที่เห็นสมควร รวมทั้งให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้ง ให้กระทำได้โดยประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่ในกรณีเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสิบวันก็ได้ และให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ การกำหนดหน่วยเลือกตั้งตามมาตรา ๒๓ ให้คำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งของราษฎร ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้ง ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนน้อยจะให้รวมหมู่บ้านตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหน่วยเลือกตั้งเดียวกันก็ได้ สำหรับในเขตเทศบาล เขตเมืองพัทยา เขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอก ซอย หรือแยก คลอง หรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้

(๒) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยเลือกตั้งละหนึ่งพันคนเป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยให้มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

ที่เลือกตั้งตามมาตรา ๒๓ ต้องเป็นสถานที่ที่ประชาชนเข้าออกได้สะดวกและมีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของที่เลือกตั้งตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศไว้ด้วย และเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

หมวด ๓
การดำเนินการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๕ เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับสมัครเลือกตั้ง

(๒) กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

(๓) แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

(๔) ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และดำเนินการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

(๖) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การดำเนินการตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้เป็นไปโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่ปรากฏว่าหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าอาจก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งปลัดจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นแทนก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการเลือกตั้งมีหน้าที่จัดหาวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และสนับสนุนการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๖ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดที่เป็นเขตเลือกตั้ง หรือในเขตอำเภอท้องที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตั้งอยู่ โดยจะแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดหรืออำเภอนั้น แล้วแต่กรณี ซึ่งมิได้เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐจำนวนไม่เกินสองคนด้วยก็ได้ แต่มิให้แต่งตั้งจากข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่เป็นการแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าว

หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง และจำนวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

การแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งนั้นแทนก็ได้

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้ความเห็นชอบการกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๓) กำกับดูแลและอำนวยการการเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

(๔) กำหนดสถานที่รวบรวมผลคะแนน และรวบรวมผลคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้ง และรายงานผลการเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๕) ปฏิบัติการใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งได้ตามสมควร

มาตรา ๒๘ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนในที่เลือกตั้งและนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งแต่ละแห่ง

(๒) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งอย่างน้อยสองคน เพื่อทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ตรวจการเลือกตั้งพบเห็นว่ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเปลี่ยนกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๙ ก่อนวันเลือกตั้ง หากมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งบุคคลตามมาตรา ๒๘ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้ได้ครบจำนวน

ในวันเลือกตั้ง ถ้าถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบจำนวนแต่มาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ได้ และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นรายงานให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแต่งตั้งบุคคลตามมาตรา ๒๘ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มเติมให้ครบจำนวนก่อนการนับคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีตามวรรคสอง หากไม่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่เลยหรือมาแต่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งบุคคลตามมาตรา ๒๘ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๐ เมื่อมีการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจัดให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อมีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้

ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างซึ่งได้รับคำสั่งตามวรรคสองมีหน้าที่ปฏิบัติตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมาย

มาตรา ๓๑ นอกจากหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหรือสั่งการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง

ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอ

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้พบการกระทำความผิดแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

ถ้าผู้พบการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๘ หรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการกล่าวโทษหรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง พบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในวันเลือกตั้ง หรือได้รับแจ้งโดยมีพยานหลักฐานอันน่าเชื่อถือ และผู้กระทำความผิดยังปรากฏตัวอยู่ในบริเวณที่เลือกตั้ง ให้เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง มีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่าเป็นกรณีพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้สมัคร ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง แจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่พนักงานสอบสวนทราบถึงการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนทันทีโดยไม่ต้องมีผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

มาตรา ๓๔ ในกรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่า ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐกระทำการใด ๆ โดยมิชอบด้วยหน้าที่และอำนาจอันเป็นการกลั่นแกล้งผู้สมัครใด หรือดำเนินการใด ๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย มีอำนาจสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำนั้นได้

ให้กรรมการการเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำนั้นได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

มาตรา ๓๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๖ ค่าตอบแทนของกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายอำเภอ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดตามบัญชีค่าตอบแทนหรือมาตรฐานกลางในการจ่ายค่าตอบแทนซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ โดยคำนึงถึงหน้าที่และอำนาจความรับผิดชอบและความแตกต่างของปริมาณงานในการดำเนินการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทหรือแต่ละแห่ง

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบการจัดพิมพ์ ควบคุมการพิมพ์ และกำหนดวิธีการจัดส่งบัตรเลือกตั้ง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์และการจัดส่งบัตรเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมวด ๔
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๓๘ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ

(๔) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน อันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๓๙ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๔๐ ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจากมีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้ง ให้ดำเนินการแจ้งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ การแจ้งเหตุดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ในการแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเป็นหนังสือหรือโดยวิธีการอื่นเพื่อชี้แจงเหตุดังกล่าว โดยอาจมอบหมายให้บุคคลใดไปยื่นต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งแทน หรือจัดส่งหนังสือชี้แจงเหตุนั้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือแจ้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามวรรคหนึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ให้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเหตุ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับแจ้งตามวรรคสาม มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

การแจ้งเหตุ วิธีการแจ้งเหตุทางอิเล็กทรอนิกส์ บุคคลที่จะรับแจ้งเหตุ สถานที่รับแจ้งเหตุ การพิจารณาการแจ้งเหตุ และการอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยในการกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วย ในการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดรายละเอียดของเหตุที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาของบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งด้วย

มาตรา ๔๑ เมื่อครบกำหนดหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ให้บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุตามมาตรา ๔๐ หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

ในกรณีที่ประกาศรายชื่อตามวรรคหนึ่งมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ให้ผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามมาตรา ๔๐ เพื่อดำเนินการแก้ไข ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๒ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๒) สมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๓) เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

(๕) ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) ดำรงตำแหน่งเลขานุการประธานสภาท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการรองประธานสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาครั้งละสองปีนับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีก ให้นับเวลาการจำกัดสิทธิครั้งหลังนี้โดยนับจากวันที่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งใหม่ และหากกำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนยังเหลืออยู่เท่าใดให้กำหนดเวลาการจำกัดสิทธินั้นสิ้นสุดลง

มาตรา ๔๓ เมื่อได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓ ให้ถูกต้องตามความจริง และประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัดหรือที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง และสถานที่อื่นที่เห็นสมควรก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน และแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้เจ้าบ้านทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความผิดพลาด หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ ไม่ว่าจะพบเหตุดังกล่าวก่อนหรือหลังการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นความจริง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้แก้ไขหรือถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประกาศโดยเปิดเผยตามวรรคหนึ่ง มิให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สำหรับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

มาตรา ๔๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับหนังสือตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รีบตรวจสอบหลักฐาน ถ้าเห็นว่าผู้แจ้งหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเพิ่มชื่อผู้นั้นลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเร็วและแจ้งให้ผู้แจ้งและเจ้าบ้านทราบ แต่ถ้าเห็นว่าผู้แจ้งหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้แจ้งและเจ้าบ้านทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าผู้แจ้งหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งเพิ่มชื่อผู้นั้นลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและให้แจ้งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแจ้งให้ผู้แจ้งหรือเจ้าบ้านทราบโดยเร็ว

มาตรา ๔๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ประกาศตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง เป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งถอนชื่อ

ผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ ถ้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันได้รับคำร้อง ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา ๔๔ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ถ้าเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลอื่นซึ่งมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตน เมื่อเจ้าบ้านหรือผู้ซึ่งเจ้าบ้านมอบหมายนำหลักฐานทะเบียนบ้านมาแสดงให้เห็นว่าไม่มีชื่อบุคคลนั้นอยู่ในทะเบียนบ้าน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มีคำสั่งถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและแจ้งให้เจ้าบ้านหรือผู้ซึ่งเจ้าบ้านมอบหมายทราบโดยเร็ว

กรณีตามวรรคสองหรือวรรคสาม ถ้าผู้ที่ถูกถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และยื่นคำร้องคัดค้านการถูกถอนชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ววินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นที่สุดสำหรับการเลือกตั้งครั้งนั้น

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใด และคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบคำพิพากษานั้นแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บันทึกไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเมื่อคดีถึงที่สุดแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการบันทึกหรือปรับปรุงการบันทึกเดิมให้สอดคล้องกับคำพิพากษาที่ถึงที่สุดนั้น

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่มีการถอนชื่อบุคคลใดออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๔๕ วรรคสองหรือวรรคสาม หรือเพิ่มชื่อบุคคลใดลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง หรือในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใดตามมาตรา ๔๖ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แจ้งต่อผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเพื่อแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓ ให้ถูกต้องด้วย

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ

กรณีดังต่อไปนี้ให้สันนิษฐานว่าเป็นการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบด้วย เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการย้ายโดยมีเหตุผลอันสมควร

(๑) การย้ายบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปซึ่งไม่มีชื่อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายในสองปีนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้าน

(๒) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยบุคคลนั้นมิได้อยู่อาศัยจริง

(๓) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้าน

ความในวรรคสอง (๑) มิให้ใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐ สถานศึกษา หรือสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ที่ย้ายเจ้าหน้าที่ นักศึกษา หรือพนักงานของตน หรือบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด เข้ามาในทะเบียนบ้านของตน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมวด ๕
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๔๙ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นให้มีอายุตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๕๐ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

(๔) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๓๙ (๑) (๒) หรือ (๔)

(๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๑๓) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๔) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๑๕) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๑๖) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๗) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๘) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๑๙) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒๐) อยู่ในระหว่างถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒๑) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๒) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๒๓) เคยพ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับหรือ

จะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๔) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๕) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจ หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยหน้าที่และอำนาจ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแก่ราชการ และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๖) ลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๕๑ ในการสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งหลักฐานการสมัครและค่าธรรมเนียมการสมัครตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หลักฐานการสมัครตามวรรคหนึ่ง ผู้สมัครต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

ค่าธรรมเนียมการสมัครตามวรรคหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และไม่ว่าในกรณีใดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่มีหน้าที่ต้องคืนค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้แก่ผู้ใด

มาตรา ๕๒ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับใบสมัครแล้ว ให้ตรวจสอบใบสมัคร เอกสาร หลักฐาน และค่าธรรมเนียมว่าครบถ้วนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่ครบถ้วน ให้คืนเอกสาร หลักฐาน และค่าธรรมเนียมทั้งหมดให้ผู้สมัครนั้นในทันที

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าผู้สมัครได้ส่งใบสมัคร เอกสาร หลักฐาน และค่าธรรมเนียมครบถ้วนแล้ว ให้ออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครนั้นเรียงตามลำดับการยื่นสมัคร และให้ทำสำเนาคู่ฉบับไว้เป็นหลักฐาน

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องของการสมัครของผู้สมัครตามวรรคสอง และตรวจสอบว่าผู้นั้นมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องและผู้นั้นมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ประกาศรายชื่อผู้สมัครภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดรับสมัครไว้โดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

ประกาศรายชื่อผู้สมัครตามวรรคสาม ให้มีชื่อตัว ชื่อสกุล รูปถ่าย และหมายเลขประจำตัวของผู้สมัครที่จะใช้ในการลงคะแนนเลือกตั้ง ตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ให้ปิดประกาศคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ไว้ ณ ที่ปิดประกาศดังกล่าวด้วย

การประกาศรายชื่อผู้สมัครตามวรรคสาม ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการตามมาตรา ๕๖

มาตรา ๕๓ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา ๕๒ วรรคสองแล้ว ผู้สมัครจะถอนการสมัครมิได้

มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อให้ตนสมัครรับเลือกตั้ง

ห้ามมิให้ผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใดเพื่อให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๕๕ ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อในประกาศตามมาตรา ๕๒ ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร ในการนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยโดยเร็ว และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น

เพื่อประโยชน์และความสะดวกรวดเร็วในการรับคำร้องและวินิจฉัยกรณีตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบอำนาจให้คณะบุคคลพิจารณาและวินิจฉัยเบื้องต้นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดก็ได้

มาตรา ๕๖ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือได้รับแจ้งจากบุคคลใดว่า ผู้สมัครผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยโดยเร็ว ถ้าความปรากฏหรือได้รับแจ้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน และถ้ามีหลักฐานตามสมควรว่าผู้สมัครผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้สั่งถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

ให้นำความในมาตรา ๕๕ วรรคสองมาใช้บังคับกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด การอุทธรณ์ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ระงับหรือชะลอการเลือกตั้ง และให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้ง

มาตรา ๕๗ ให้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครมาพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน

เมื่อได้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครตามวรรคหนึ่งแล้วจะเปลี่ยนแปลงหมายเลขประจำตัวผู้สมัครไม่ได้ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ

การกำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครและการจับสลากให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๘ ผู้สมัครผู้ใดประสงค์จะส่งตัวแทนไปประจำอยู่ ณ ที่เลือกตั้ง ให้ยื่นหนังสือแต่งตั้งตัวแทนของตนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยให้แต่งตั้งได้แห่งละหนึ่งคน

มาตรา ๕๙ ตัวแทนผู้สมัครต้องอยู่ในที่ซึ่งจัดไว้ ณ ที่เลือกตั้งซึ่งสามารถมองเห็นการปฏิบัติงานได้ และห้ามมิให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือจับต้องบัตรเลือกตั้ง

หรือกล่าวโต้ตอบกับกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือระหว่างกันเองโดยประการที่จะเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง

ตัวแทนผู้สมัครอาจร้องทักท้วงได้เมื่อเห็นว่ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปฏิบัติการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ในกรณีเช่นนี้ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจดบันทึกคำทักท้วงนั้นไว้

ถ้าตัวแทนผู้สมัครกระทำการอันจะเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง และกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ตักเตือนแล้วแต่ยังขัดขืน คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ตัวแทนผู้สมัครออกไปจากที่เลือกตั้ง

หมวด ๖
ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๖๐ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามวรรคหนึ่งให้มีผลใช้ได้ตลอดไปจนกว่าจะมีการกำหนดใหม่ และในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวไม่เหมาะสม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดใหม่ให้เหมาะสมต่อไป ค่าใช้จ่ายที่กำหนดใหม่มิให้ใช้บังคับกับการเลือกตั้งที่อยู่ในระหว่างดำเนินการหรือที่จะมีขึ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศกำหนดค่าใช้จ่ายใหม่

ห้ามมิให้ผู้สมัครใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี จำนวนเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึงบรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทน และทรัพย์สินที่บุคคลอื่นได้นำมาให้ใช้หรือยกให้โดยไม่คิดค่าตอบแทน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครโดยผู้สมัครรับรู้หรือยินยอม ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องที่นั้น

บรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้ใช้จ่ายในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครและผู้สมัครได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าเป็นจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรับรู้หรือยินยอมตามวรรคสาม เว้นแต่ผู้สมัครจะได้แจ้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่าไม่ยินยอมให้มีการกระทำเช่นว่านั้น

ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าว ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อมิให้มีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวอีกต่อไป

มาตรา ๖๑ ในการคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัครสำหรับการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ให้คำนวณตามค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายจริงในการเลือกตั้งในระหว่างระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระ ให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันที่ครบวาระจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงจนถึงวันเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการหรือการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปก็ได้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศประเภทของค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งไว้เป็นตัวอย่างให้ผู้สมัคร และประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ประกาศดังกล่าวให้มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน

มาตรา ๖๒ ภายในเก้าสิบวันนับจากวันเลือกตั้งผู้สมัครต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง พร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความจริงต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปิดประกาศบัญชีรายรับและรายจ่ายตามวรรคหนึ่งไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

รายละเอียดและวิธีการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๓ ผู้สมัครผู้ใดยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งโดยไม่ถูกต้องครบถ้วน หรือเมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งโดยมีหลักฐานอันสมควรว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทำการสอบหาข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง หรือภายใน

หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้ง แล้วแต่กรณี ถ้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าผู้สมัครผู้นั้นมีการกระทำดังกล่าว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไปโดยเร็ว

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานการดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รู้ผลการสอบหาข้อเท็จจริง

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าผู้นั้นกระทำการตามที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นและสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนสำหรับตำแหน่งที่ว่าง แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกับกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่ก่อนวันที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่ง ในการนี้ให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณาและมีคำสั่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง คำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด

กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีเหตุอันควรสงสัยและมีหลักฐานที่น่าเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด ให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป

มาตรา ๖๔ เพื่อประโยชน์แห่งความเที่ยงธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งได้ภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากครบวาระหรือครบอายุ ให้กระทำได้ตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันครบวาระหรือครบอายุจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากมีการยุบสภาหรือถือว่ามีการยุบสภา ให้กระทำได้ตั้งแต่วันยุบสภาหรือวันที่ถือว่ามีการยุบสภาจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๓) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากตำแหน่งว่างอันมิใช่เพราะเหตุครบวาระหรือครบอายุ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๔) ในกรณีมีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๕) ในกรณีมีการสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ ผู้ใดจะหาเสียงเลือกตั้งมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีมติเป็นอย่างอื่นโดยคำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(๓) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(๔) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๕) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครใด

ห้ามมิให้สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อนุมัติโครงการหรือกิจกรรมใหม่ที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งภายในเก้าสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือก่อนการลาออกจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่โครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการบรรเทาทุกข์จากภัยธรรมชาติ หรือภัยพิบัติสาธารณะ หรือเป็นโครงการหรือกิจกรรมต่อเนื่องที่กระทำเป็นปกติอยู่แล้ว หรือเป็นโครงการที่ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

การประกาศนโยบายหรือการดำเนินการตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยวิธีการใช้จ่ายจากเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มิให้ถือว่าเป็นกรณีตาม (๑) หรือ (๒) เว้นแต่เป็นการโฆษณาหาเสียงเกี่ยวกับนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีเหตุอันควรสงสัยว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดดำเนินการใดอันมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาและวินิจฉัย เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่าการดำเนินการนั้นมีลักษณะเป็นการต้องห้ามดังกล่าว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

ความผิดตาม (๑) หรือ (๒) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้

มาตรา ๖๖ เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามผู้สมัครดำเนินการหรือยินยอมให้มีการดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งที่มีลักษณะดังกล่าว

ผู้สมัครผู้ใดมีผู้ช่วยหาเสียงจำนวนเท่าใด ให้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ช่วยหาเสียง หน้าที่ และค่าตอบแทนผู้ช่วยหาเสียง ทั้งนี้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ค่าตอบแทนตามวรรคสามต้องนำไปรวมเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งด้วย

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้ผู้สมัครจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งเพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับจากที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปหรือกลับเพื่อการออกเสียงลงคะแนน โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ

ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง เพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่การที่หน่วยงานของรัฐจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเข้ามีส่วนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง หรือกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่การเลือกตั้งโดยประการที่อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ทั้งนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการตามที่ทางราชการร้องขอ หรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริตของผู้นั้น

มาตรา ๖๙ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจ

ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติ ระงับ หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการกระทำดังกล่าว ในกรณีจำเป็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ หรือห้ามเข้าเขตเลือกตั้งจนกว่าจะมีการประกาศผลการนับคะแนนได้

มาตรา ๗๐ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร นับตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง

มาตรา ๗๑ การปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งจะกระทำได้เฉพาะในสถานที่ รวมทั้งมีขนาดและจำนวนไม่เกินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายกำหนด

มาตรา ๗๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและเผยแพร่ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งและมาใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างกว้างขวาง

มาตรา ๗๓ ในกรณีที่มีการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ว่าโดยทางใดว่า การหาเสียงเลือกตั้งนั้นฝ่าฝืนหรือไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่แจ้งข้อเท็จจริงให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยพลัน และมีอำนาจสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลโดยทันที

มาตรา ๗๔ เมื่อได้มีประกาศกำหนดที่เลือกตั้งตามมาตรา ๒๓ แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำสิ่งพิมพ์ แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นใด มาปิดหรือแสดงไว้ภายในที่เลือกตั้ง เว้นแต่เป็นการดำเนินการ

ตามคำสั่งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่มีสิ่งพิมพ์ แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นใด ปิดหรือแสดงไว้ภายในที่เลือกตั้งอยู่ก่อนหรือในวันเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทำลาย ปกปิด หรือนำออกไปไว้นอกที่เลือกตั้ง

หมวด ๗
การออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีอื่นที่มิใช่การใช้บัตรเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายในการจัดหาหรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวให้อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดค่าใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำไปใช้ในการเลือกตั้งตามอัตราที่กำหนดด้วยก็ได้

การออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๗๖ การออกเสียงลงคะแนน ให้กระทำได้โดยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) การลงคะแนนโดยใช้บัตรเลือกตั้ง

(๒) การลงคะแนนโดยวิธีอื่นที่มิใช่การใช้บัตรเลือกตั้ง

การออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีตาม (๒) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยวิธีนั้นสามารถป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกกว่าการออกเสียงลงคะแนนด้วยบัตรเลือกตั้งและมีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า และต้องเป็นวิธีการที่ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนตาม (๒) มิให้นำความในมาตรา ๘๑ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙ มาใช้บังคับ

มาตรา ๗๗ หีบบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้ง ให้มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ในการกำหนดลักษณะของหีบบัตรเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งคำนึงถึงหีบบัตรเลือกตั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่แล้วเพื่อให้สามารถใช้หีบบัตรเลือกตั้งดังกล่าวได้ต่อไป

มาตรา ๗๘ ในวันเลือกตั้งให้เปิดการออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา แต่ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกตั้งให้เรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเวลาการออกเสียงลงคะแนนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นอย่างอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเวลาการออกเสียงลงคะแนนไม่น้อยกว่าเจ็ดชั่วโมง

มาตรา ๗๙ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งในที่เปิดเผย แสดงให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้นเห็นว่าหีบบัตรเลือกตั้งเป็นหีบบัตรเลือกตั้งเปล่า และให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้ง

มาตรา ๘๐ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนนำบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและมีเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรไปแสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แล้วให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้นั้นเพื่อไปออกเสียงลงคะแนน

บัตรประจำตัวประชาชน แม้จะหมดอายุแล้วก็ให้สามารถใช้ในการแสดงตนตามวรรคหนึ่งได้

ขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบการแสดงตนให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๘๑ การออกเสียงลงคะแนน ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องทำเครื่องหมายของหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในบัตรเลือกตั้ง และในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประสงค์จะลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทในช่องทำเครื่องหมาย "ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด"

มาตรา ๘๒ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ในการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการออกเสียงลงคะแนนของบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการออกเสียงลงคะแนนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้บุคคลนั้นได้ออกเสียงลงคะแนนด้วยตนเองตามเจตนาของบุคคลนั้น เว้นแต่ลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ ให้บุคคลอื่นหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้กระทำการแทน โดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้น ทั้งนี้ ให้ถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร อาจกำหนดให้มีการจัดที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ เป็นกรณีพิเศษ โดยจัดให้บุคคลนั้นได้ลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ สถานที่ดังกล่าว และเมื่อได้ลงทะเบียนแล้ว ให้หมดสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

การอำนวยความสะดวกตามวรรคหนึ่ง การจัดที่เลือกตั้งและการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด การลงทะเบียนดังกล่าวให้เป็นไปตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้ขอลงทะเบียนด้วย

มาตรา ๘๓ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้พับบัตรเลือกตั้งเพื่อมิให้ผู้อื่นทราบว่าลงคะแนนเลือกผู้สมัครผู้ใดหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด แล้วให้นำบัตรเลือกตั้งใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือในกรณีตามมาตรา ๘๒ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจะช่วยใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งแทนก็ได้ แต่ต้องทำต่อหน้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๘๔ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งพยายามออกเสียงลงคะแนนหรือออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๘๕ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มิใช่บัตรเลือกตั้งที่ได้รับจากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อการออกเสียงลงคะแนน

ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจ

มาตรา ๘๖ ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายที่ลงคะแนน

มาตรา ๘๗ ในระหว่างการออกเสียงลงคะแนน ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรเลือกตั้งเพื่อให้เห็นเครื่องหมายลงคะแนนในคูหาเลือกตั้ง

มาตรา ๘๘ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อออกเสียงลงคะแนนโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง

มาตรา ๘๙ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนได้ลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

มาตรา ๙๐ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้ง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะออกเสียงลงคะแนนได้

มาตรา ๙๑ ห้ามมิให้ผู้ใดจ่าย แจก หรือให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจมิให้ไปออกเสียงลงคะแนน หรือกระทำการใด ๆ เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปออกเสียงลงคะแนน

ผู้ใดมีบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้อื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไปไว้ในความครอบครองโดยไม่มีเหตุอันสมควรในระหว่างวันประกาศให้มีการเลือกตั้งถึงวันถัดจากวันเลือกตั้ง ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๙๒ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด หรืองดเว้นไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครผู้ใด

มาตรา ๙๓ ในกรณีที่การออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปลงคะแนนเลือกตั้งได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ได้ ให้ประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ไม่ว่าจะมีการเริ่มลงคะแนนแล้วหรือไม่ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

เมื่อได้มีประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่สำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สามารถจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งได้ ในการนี้ ให้ประกาศวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน และรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว ถ้าจำเป็นจะจัดให้มีการเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งที่อยู่นอกหน่วยเลือกตั้งนั้นก็ได้

ในการดำเนินการตามวรรคสาม ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าจะไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดในมาตรา ๑๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะขยายระยะเวลาออกไปตามที่สมควรก็ได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๙๔ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งตามวันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ก็ได้ แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง

มาตรา ๙๕ เมื่อถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศปิดการออกเสียงลงคะแนน ปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้ง และงดจ่ายบัตรเลือกตั้ง แล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนไม่ได้ และจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือแล้วประกาศให้ประชาชนที่อยู่ ณ ที่เลือกตั้ง ได้ทราบ

ในกรณีที่ถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้วยังมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนได้มาแสดงตัวอยู่ในที่เลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก่อนเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน แต่ยังไม่ได้แสดงตนหรือรับบัตรเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอนุญาตให้บุคคลเหล่านั้นแสดงตนและมอบบัตรเลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งได้ และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว จึงดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๙๖ ตั้งแต่เวลาที่เปิดการออกเสียงลงคะแนน จนถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน ห้ามมิให้ผู้ใดเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับหีบบัตรเลือกตั้งที่เก็บบัตรเลือกตั้งภายหลังจากการนับคะแนนแล้ว รวมตลอดทั้งบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้จัดทำขึ้นด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่เป็นการกระทำตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมวด ๘
การนับคะแนนเลือกตั้งและการประกาศผลการเลือกตั้ง

มาตรา ๙๗ เมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง โดยให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง และให้กระทำโดยเปิดเผยและห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงเวลาการนับคะแนนเลือกตั้ง

ในการนับคะแนนเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้นับคะแนนสำหรับบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดด้วย

มาตรา ๙๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการในการนับคะแนนเลือกตั้งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

มาตรา ๙๙ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้บัตรเลือกตั้งที่อยู่ในสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งมีจำนวนผิดจากความจริง

มาตรา ๑๐๐ ในการนับคะแนนเลือกตั้ง หากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งวินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากว่าบัตรเลือกตั้งใดเป็นบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหาก และห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนเลือกตั้งไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(๓) บัตรที่มิได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน

(๔) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

(๕) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครใด เว้นแต่เป็นการลงคะแนน "ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด"

(๖) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร แล้วทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย "ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด"

(๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสลักหลังในบัตรเสียว่า "เสีย" และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสามคน

มาตรา ๑๐๑ ห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้ง อ่านบัตรเลือกตั้ง นับคะแนนเลือกตั้งหรือรวมคะแนนเลือกตั้งให้ผิดจากความจริง หรือกระทำการใดให้บัตรเลือกตั้งชำรุดเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ได้ หรือทำรายงานการเลือกตั้งผิดจากความจริง

มาตรา ๑๐๒ เมื่อมีการรวมผลการนับคะแนนเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น จำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้กระทำโดยเปิดเผยและรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทันที เพื่อรวบรวมผลการนับคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งและรายงานแสดงผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเร็ว

การประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง การรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง วิธีการและระยะเวลาการเก็บรักษาและทำลายบัตรเลือกตั้งและเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๐๓ ถ้าการนับคะแนนเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการนับคะแนนเลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว เพื่อให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนดวันและสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งต่อไปโดยต้องไม่เกินสามวันนับแต่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง แต่ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือสูญหาย หรือการนับคะแนนเลือกตั้งต่อไปจะก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งให้ดำเนินการออกเสียงลงคะแนนใหม่สำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นตามควรแก่กรณีก็ได้

มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่บัตรเสียตามมาตรา ๑๐๐ เป็นบัตรปลอม ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแยกบัตรปลอมออกไว้ต่างหาก และรายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาดำเนินการ

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้วให้มีหน้าที่ดำเนินการไต่สวนตรวจสอบโดยพลัน ถ้ามิได้มีหลักฐานอันแสดงได้ว่าบัตรปลอมที่พบนั้นมิใช่เป็นวิธีการในการทุจริตการเลือกตั้งหรือทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม ให้สั่งยกเลิกการเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้นและสั่งให้ดำเนินการลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่เห็นสมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบบัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งอื่นทุกหน่วยหรือบางหน่วยตามที่เห็นสมควรด้วย ในกรณีเช่นนั้นให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบได้ แต่ต้องแจ้งให้ผู้สมัครทราบวันเวลาและสถานที่ที่จะเปิดหีบบัตรเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ทราบด้วยว่าผู้สมัครมีสิทธิเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วยตนเองหรือจะส่งผู้แทนมาแทนตนก็ได้ ในกรณีที่ตรวจสอบแล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองว่าไม่มีการทุจริตหรือไม่มีกรณีไม่เที่ยงธรรม ให้ดำเนินการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อไป

มาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่ผลการนับคะแนนเลือกตั้งปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง หากยังไม่ตรงกันอีกให้รายงานพร้อมเหตุผลต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือสั่งให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ และนำส่งหีบบัตรเลือกตั้ง พร้อมวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้งแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมาย

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน ให้สันนิษฐานว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตรวจสอบบัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งอื่นทุกหน่วยหรือบางหน่วยตามที่เห็นสมควรด้วย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การตรวจสอบบัตรเลือกตั้งดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ปรากฏภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งว่า การนับคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหรือในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งและนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสามเปลี่ยนแปลงผู้ได้รับเลือกตั้ง ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งเดิมพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งจากการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งใหม่ดำรงตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ได้รับเลือกตั้งเดิม

มาตรา ๑๐๖ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ แล้วเห็นว่าการเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประกาศผลการเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าการนับคะแนนเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นด้วยกับรายงานดังกล่าว ให้มีคำสั่งให้นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ การนับคะแนนใหม่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีเหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ หรือมีกรณีอื่นที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคสาม หรือเมื่อมีกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีเหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานตามสมควรว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ หรือมีกรณีอื่นที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการไต่สวนโดยพลัน ถ้าผลการไต่สวนปรากฏว่ามีมูล ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เว้นแต่การฝ่าฝืนหรือความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับผู้ได้คะแนนในลำดับที่จะได้รับเลือกตั้ง ในกรณีเช่นนี้ให้ดำเนินการเพื่อให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดต่อไปโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์ในการหาความจริง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจไต่สวนครอบคลุมถึงการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่มิได้มีเหตุสงสัยดังกล่าวตามที่เห็นสมควรด้วย

มาตรา ๑๐๗ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนหรือไต่สวนแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นระงับหรือดำเนินการใดเพื่อแก้ไขความไม่สุจริตหรือความไม่เที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น เว้นแต่ผู้สมัครนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำดังกล่าว

ในกรณีที่มีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรานี้ภายหลังวันออกเสียงลงคะแนนแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่

มาตรา ๑๐๘ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๗ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำผิดตามมาตรา ๑๐๗ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี

เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้วปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่า ผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มิได้

เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับการเลือกตั้งนั้น และสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ที่กระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมเป็นเวลาสิบปี

การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

เมื่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่งรับคำร้องตามวรรคสองไว้พิจารณาแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำผิด

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่ ให้รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นนั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ด้วย

คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๐๙ ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด และเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ว่าจะมีคำร้องขอหรือไม่ให้ศาลสั่งให้ผู้นั้นต้องรับผิดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่งเช่นว่านั้น จำนวนค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ศาลพิจารณาจากหลักฐานการใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อศาล

ค่าใช้จ่ายที่ได้รับตามวรรคหนึ่ง เมื่อหักค่าใช้จ่ายของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วที่เหลือจากนั้นให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๑ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุดและมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นได้หนึ่งคน ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุดและมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง แต่ในเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้ง

มากที่สุดเรียงตามลำดับลงมาในเขตเลือกตั้งนั้นและได้รับคะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากมีผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกตั้งได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากไม่มีผู้สมัครผู้ใดได้รับเลือกตั้งเพราะเหตุที่ไม่ได้คะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ และดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งรายเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่

มาตรา ๑๑๑ ในกรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นเท่ากับจำนวนผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น หรือในกรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ได้รับเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ และดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งรายเดิมทุกรายซึ่งไม่ได้คะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่

มาตรา ๑๑๒ ในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑ สำหรับผู้บริหารท้องถิ่น ให้ดำเนินการจนกว่าจะมีผู้ได้รับเลือกตั้ง

ในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑ สำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่น หากได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อีกครั้งหนึ่งแล้ว ยังไม่มีผู้ได้รับเลือกตั้ง ให้งดการจัดให้มีการเลือกตั้งต่อไป และให้ถือว่าสภาท้องถิ่นนั้นมีสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าสภาท้องถิ่นนั้นจะครบวาระ

เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด ๙
การดำเนินการตรวจสอบการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้งแล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคัดค้านได้ตั้งแต่วันที่ประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่

(๑) การคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๖๐ หรือมาตรา ๖๒ ให้ยื่นได้ตั้งแต่วันเลือกตั้งจนถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

(๒) การคัดค้านเกี่ยวกับการนับคะแนนให้คัดค้านในระหว่างเวลาที่ยังนับคะแนนไม่แล้วเสร็จ หรือในกรณีคัดค้านการรวมคะแนน ให้คัดค้านก่อนประกาศผลการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำคัดค้านการเลือกตั้งให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลัน และพิจารณาดำเนินการตามหมวดนี้ แล้วแต่กรณีต่อไป ทั้งนี้ การยื่นคำคัดค้านการเลือกตั้งและการพิจารณาให้เป็นไปตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำการไปในทางที่อาจเกิดความเสียหายแก่การจัดการเลือกตั้ง หรืออาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำตักเตือน ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ระงับยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือสั่งให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบและแต่งตั้งบุคคลอื่นให้ปฏิบัติหน้าที่แทน

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พ้นจากหน้าที่ส่งมอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้งและอำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งขึ้นใหม่

มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรา ๑๑๔ วรรคสอง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรให้มีการดำเนินการทางวินัยด้วย ให้แจ้งต่อผู้บังคับบัญชาของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไป

หมวด ๑๐
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๑๖ ผู้ซึ่งกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง แต่ไม่รวมถึงกรณีที่ได้รับยกเว้นโทษตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม

มาตรา ๑๑๗ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควรในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคสองหรือวรรคสาม เป็นการกระทำหรือก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจของหัวหน้าพรรคการเมือง ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๑๑๙ กรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้ตรวจการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ จงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร หรือกระทำการหรือละเว้นกระทำการโดยทุจริตหรือประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดลงสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๒๑ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งที่ตนได้รับมอบจากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ชำรุดหรือเสียหาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และมิให้ถือว่าเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียอันมิใช่เป็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง และเป็นการกระทำโดยมีเจตนาเพื่อให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือกระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ได้ หรือทำหรือใช้บัตรปลอมเพื่อใช้ในการออกเสียงลงคะแนน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๒๒ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนนจนถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน ถ้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดเผยให้แก่ผู้ใดทราบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดมาลงคะแนนหรือยังไม่มาลงคะแนนเพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๓ ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๔ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขันต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้เล่นมีกำหนดสิบปี และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้จัดให้มีการเล่น

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของผู้สมัคร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ มาตรา ๖๕ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๘ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๙ หรือมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ (๓) (๔) หรือ (๕) หรือมาตรา ๖๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๒ ถ้าผู้นั้นได้แจ้งถึงการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนนั้นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายก่อนถูกจับกุม ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๕ (๑) หรือ (๒) ให้ศาลสั่งจ่ายเงินสินบนนำจับไม่เกินกึ่งหนึ่งจากจำนวนเงินค่าปรับแก่ผู้แจ้งความนำจับ

มาตรา ๑๒๗ ผู้สมัครผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๐ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือปรับเป็นจำนวนสามเท่าของจำนวนเงินที่เกินจำนวนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่ากัน หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๒๘ ผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นเอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามมาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าบัญชีรายรับและรายจ่ายที่ยื่นตามมาตรา ๖๒ เป็นเท็จ ผู้สมัครต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใด

(๑) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๗๓ หรือ

(๒) ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ วรรคสอง มาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๓๑ ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายกำหนดตามมาตรา ๗๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ค่าปรับตามวรรคหนึ่ง ให้นำส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ความผิดได้เกิดขึ้น

มาตรา ๑๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๖ หรือจงใจขัดขวางการขนส่งหีบบัตรเลือกตั้ง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้การขนส่งหีบบัตรเลือกตั้งล่าช้า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๕ วรรคสอง มาตรา ๘๖ หรือมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๗ หรือมาตรา ๘๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๓๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่สั่งตามมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๘ ในการสืบสวนหรือไต่สวน หากปรากฏว่าการให้ข้อมูล การชี้เบาะแสหรือคำให้การของบุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้รายใดจะเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดคนอื่นที่เป็นตัวการสำคัญ และ

สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกันบุคคลนั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติไม่ดำเนินคดีกับบุคคลใดแล้ว ให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป เว้นแต่ปรากฏในภายหลังว่าผู้ถูกกันไว้เป็นพยานได้ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือไม่ไปเบิกความหรือไปเบิกความแต่ไม่เป็นไปตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้ ให้การกันบุคคลไว้เป็นพยานนั้นสิ้นสุดลง และคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลนั้นต่อไปได้

มาตรการในการกันบุคคลไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง และการเพิกถอนการกันไว้เป็นพยานตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๓๙ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีและเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๔๐ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งใด ให้ถือว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๔๒ ในการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นแล้ว ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังต่อไปนี้

เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการงดการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และกำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นสิ้นผลบังคับสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๑) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(๒) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๖/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(๔) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๙ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการชั่วคราวในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

(๕) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๙/๒๕๕๙ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ในกรณีที่มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาล การยกฐานะเป็นเทศบาลหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะของเทศบาล ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

(๖) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๙ เรื่อง การให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่ง และการแต่งตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

(๗) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖/๒๕๖๐ เรื่อง การแต่งตั้งนายกเมืองพัทยา ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐

ในกรณีที่ไม่มีคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ให้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่งเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๔๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเสียสิทธิเนื่องจากไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้การเสียสิทธิของผู้นั้นเป็นอันสิ้นสุดลงนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

การกระทำใด ๆ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ถ้าการกระทำนั้นยังเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาล มีอำนาจดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยให้ถือว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

มาตรา ๑๔๕ บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ออกตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะมาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย โดยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๖๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๙"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น"

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

"(๒/๑) บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นต้องสำเร็จการศึกษาหรือเคยดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(ก) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

(ข) นายกเทศมนตรีต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

(ค) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

(ง) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด"

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"(๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ที่ยังคงมีการดำเนินกิจการดังกล่าว"

มาตรา ๖ ให้ยกเลิก (๒๑) ของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๕๒ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับใบสมัครแล้ว ให้ตรวจสอบใบสมัคร เอกสาร หลักฐาน และค่าธรรมเนียมว่าครบถ้วนหรือไม่ และตรวจสอบว่าผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๒ (๑) หรือไม่ ถ้าเห็นว่าใบสมัคร เอกสาร หลักฐาน

และค่าธรรมเนียมไม่ครบถ้วนหรือผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๒ (๑) ให้คืนเอกสาร หลักฐาน และค่าธรรมเนียมทั้งหมดให้ผู้สมัครนั้นในทันที

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าผู้สมัครได้ส่งใบสมัคร เอกสาร หลักฐาน และค่าธรรมเนียมครบถ้วน และผู้นั้นไม่ถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๒ (๑) ให้ออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครนั้นเรียงตามลำดับการยื่นสมัคร และให้ทำสำเนาคู่ฉบับไว้เป็นหลักฐาน"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อนุทิน ชาญวีรกูล
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นและขั้นตอนการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และเพิ่มความหลากหลายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

"พนักงานส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมืองพัทยา และข้าราชการหรือพนักงานของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการโดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาจัดเป็นเงินเดือนของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
การบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๕ ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง ให้มีคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

(๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจำนวนสามคนจากส่วนราชการในจังหวัดนั้น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

(๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนสี่คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้กรรมการตาม (๑) และ (๒) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนหกคน และกรรมการตาม (๓) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนหกคนและให้บุคคลทั้งสิบสองคนดังกล่าวประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือสี่คน

วิธีการคัดเลือกผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๔) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๖) ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๗) ไม่เป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้มีตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง

บุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในเขตจังหวัดนั้นเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

มาตรา ๗ กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกอีกได้

ถ้ากรรมการซึ่งเป็นผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง ให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างโดยเร็ว ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในมาตรา ๕ และให้กรรมการซึ่งได้รับการคัดเลือกมีวาระอยู่ในตำแหน่งเท่ากับระยะเวลาที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในระหว่างที่ยังมิได้คัดเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างตามวรรคสองและยังมีกรรมการเหลืออยู่เกินกึ่งหนึ่ง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๘ กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการ หรือพ้นจากการเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับกรรมการผู้ใดโดยเฉพาะ กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายได้

มาตรา ๑๒ ค่าตอบแทนของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

การกำหนดค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงปริมาณงาน รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง และสามารถปรับลดหรือเพิ่มขึ้นได้ตามความเหมาะสมของปริมาณงานและสภาพทางการเงินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่มีความจำเป็นเฉพาะสำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

(๒) กำหนดจำนวนและอัตราตำแหน่ง อัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทนอื่น สำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์

(๔) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๕) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การดำเนินการตาม (๑) ถึง (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๑๔ การกำหนดหลักเกณฑ์และการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งนั้น แต่ต้องอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดตามมาตรา ๑๗

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดตามมาตรา ๑๓ ให้ประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น และจัดส่งสำเนาให้คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดทราบ

มาตรา ๑๕ การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด แต่สำหรับการออกคำสั่งแต่งตั้ง และการให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน

อำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาข้าราชการในตำแหน่งใดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งนั้นเป็นผู้ใช้อำนาจแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

มาตรา ๑๖ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งเป็นไปโดยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน ให้มีคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นประธาน

(๒) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และอธิบดีกรมการปกครอง

(๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนสามคน และปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนสามคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้กรรมการตาม (๑) และ (๒) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนเก้าคน และกรรมการตาม (๓) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนเก้าคนและให้บุคคลทั้งสิบแปดคนดังกล่าวประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือหกคน

วิธีการคัดเลือกผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นกำหนด

ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการในกรมการปกครองคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีเป็นเลขานุการคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

กรรมการผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งคัดเลือกจากปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ และให้นำความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ และมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้นำความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ วรรคสาม

(๒) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเบื้องต้นสำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราตำแหน่งและมาตรฐานของตำแหน่ง

(๔) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่น

(๕) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน

(๖) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย

(๗) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการ

(๘) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิการอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์

(๙) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ วิธีการบริหาร และการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑๐) ให้ข้อคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑๑) กำกับดูแล แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นส่วนรวม การกำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการโอนหรือการรับโอนตามวรรคหนึ่ง (๕) คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งมีโอกาสโอนไปปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยกันได้

มาตรา ๑๘ การกำหนดมาตรฐานทั่วไปตามมาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดให้เหมาะสมกับลักษณะการบริหารและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่จะต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานกลางเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นกำหนดตามมาตรา ๓๓ (๑)

มาตรา ๑๙ เมื่อคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้กำหนดมาตรฐานทั่วไปแล้ว ให้ใช้เป็นหลักเกณฑ์กลางสำหรับคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งนำไปกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลตามมาตรา ๑๓

ในกรณีที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งใดกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลหรือมีมติใด ๆ ขัดแย้งกับมาตรฐานทั่วไป ให้คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแจ้งให้คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งนั้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ดำเนินการแก้ไขภายในเวลาอันสมควร หรือการดำเนินการของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจสั่งระงับการใช้หลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลหรือเพิกถอนมตินั้นได้

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำบัญชีอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในแต่ละระดับให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

มาตรา ๒๑ ค่าตอบแทนคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๒ ให้นำบทบัญญัติในหมวดนี้มาใช้บังคับกับการบริหารงานบุคคลสำหรับลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้กำหนดมาตรฐานทั่วไป หลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานของลูกจ้างในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

หมวด ๒
การบริหารงานบุคคลในเทศบาล

มาตรา ๒๓ เทศบาลที่อยู่ในเขตจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการพนักงานเทศบาลร่วมกันคณะหนึ่งทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับเทศบาลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

(๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจำนวนห้าคนจากส่วนราชการในจังหวัดนั้น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

(๓) ผู้แทนเทศบาลจำนวนหกคน ดังนี้

(ก) ประธานสภาเทศบาล ซึ่งประธานสภาเทศบาลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสองคน

(ข) นายกเทศมนตรี ซึ่งนายกเทศมนตรีในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสองคน

(ค) ผู้แทนพนักงานเทศบาล ซึ่งปลัดเทศบาลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสองคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหาร และการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลของเทศบาล

ในการคัดเลือกประธานสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และผู้แทนพนักงานเทศบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือก ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนด

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้กรรมการตาม (๑) และ (๒) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนเก้าคน และกรรมการตาม (๓) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนเก้าคนและให้บุคคลทั้งสิบแปดคนดังกล่าวประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือหกคน ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานเทศบาลคนหนึ่งในจังหวัดเป็นเลขานุการคณะกรรมการพนักงานเทศบาล

กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพนักงานเทศบาลและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ และให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล คณะกรรมการพนักงานเทศบาล หรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๔ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลแต่ละแห่งเป็นไปโดยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน ให้มีคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นประธาน

(๒) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และอธิบดีกรมการปกครอง

(๓) ผู้แทนเทศบาลจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากนายกเทศมนตรีจำนวนสามคน และปลัดเทศบาลจำนวนสามคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลของเทศบาล

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้กรรมการตาม (๑) และ (๒) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนเก้าคน และกรรมการตาม (๓) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนเก้าคนและให้บุคคลทั้งสิบแปดคนดังกล่าวประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือหกคน

วิธีการคัดเลือกผู้แทนเทศบาลและผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นกำหนด

ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกนายกเทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล แล้วแต่กรณี เป็นผู้แทนเทศบาล

ให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการในกรมการปกครองคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีเป็นเลขานุการคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล

กรรมการผู้แทนเทศบาลซึ่งคัดเลือกจากปลัดเทศบาลและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ และให้นำความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ และมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล หรือคณะกรรมการพนักงานเทศบาล แล้วแต่กรณี

หมวด ๓
การบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๒๕ องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในเขตจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลร่วมกันคณะหนึ่ง ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายเป็นประธาน

(๒) นายอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น จำนวนแปดคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

(๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนเก้าคน ดังนี้

(ก) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน

(ข) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน

(ค) ผู้แทนพนักงานส่วนตำบลซึ่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้กรรมการตาม (๑) และ (๒) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนสิบห้าคน และกรรมการตาม (๓) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนสิบห้าคน และให้บุคคลทั้งสามสิบคนดังกล่าวประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือเก้าคน

วิธีการคัดเลือกผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลกำหนด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่จัดให้มีการคัดเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณีเป็นผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนตำบลคนหนึ่งในจังหวัด เป็นเลขานุการคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล

กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพนักงานส่วนตำบล และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ และให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล หรือประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๖ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งเป็นไปโดยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน ให้มีคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลคณะหนึ่งประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นประธาน

(๒) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และอธิบดีกรมการปกครอง

(๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนสามคน และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนสามคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้กรรมการตาม (๑) และ (๒) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนเก้าคน และกรรมการตาม (๓) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนเก้าคน และให้บุคคลทั้งสิบแปดคนดังกล่าวประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือหกคน

วิธีการคัดเลือกผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นกำหนด

ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี เป็นผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล

ให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการในกรมการปกครองคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีเป็นเลขานุการคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล

กรรมการผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งคัดเลือกจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ และให้นำความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล หรือคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

หมวด ๔
การบริหารงานบุคคลในกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๒๗ การบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร

หมวด ๕
การบริหารงานบุคคลในเมืองพัทยา

มาตรา ๒๘ เมืองพัทยาให้มีคณะกรรมการพนักงานเมืองพัทยาคณะหนึ่ง ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานเมืองพัทยา ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีเป็นประธาน

(๒) นายอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดชลบุรีจำนวนสามคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

(๓) ผู้แทนเมืองพัทยาจำนวนสี่คน ประกอบด้วย นายกเมืองพัทยา สมาชิกสภาเมืองพัทยาซึ่งสภาเมืองพัทยาคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน ปลัดเมืองพัทยา และผู้แทนพนักงานเมืองพัทยาซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลของเมืองพัทยา

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้กรรมการตาม (๑) และ (๒) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนหกคน และกรรมการตาม (๓) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนหกคน และให้บุคคลทั้งสิบสองคนดังกล่าวประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือสี่คน

วิธีการคัดเลือกผู้แทนพนักงานเมืองพัทยาและผู้ทรงคุณวุฒิ ให้นำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีมีหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกพนักงานเมืองพัทยา เป็นผู้แทนพนักงานเมืองพัทยา

ให้ปลัดเมืองพัทยาเป็นเลขานุการคณะกรรมการพนักงานเมืองพัทยา

กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพนักงานเมืองพัทยาและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ และให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานเมืองพัทยาด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานเมืองพัทยา หรือนายกเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี

การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการพนักงานเมืองพัทยาให้มีอำนาจกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมของเมืองพัทยา แต่จะต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนด

หมวด ๖
การบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

มาตรา ๒๕ การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๗
คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการบริหารงานบุคคลของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น และประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวมและสามารถรองรับการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นได้ ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเรียกโดยย่อว่า “ก.ถ.” ประกอบด้วย

(๑) บุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๓๑ เป็นประธาน

(๒) กรรมการโดยตำแหน่งจำนวนหกคน ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านบริหารและการจัดการ หรือด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานทางวิชาการ หรือมีความรู้เป็นที่ยอมรับ

(๔) ผู้แทนคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนคณะกรรมการพนักงานเมืองพัทยาจำนวนหนึ่งคน และในกรณีที่มีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้มีผู้แทนคณะกรรมการพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นนั้นคัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

การคัดเลือกกรรมการตาม (๔) ให้คัดเลือกจากกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของคณะกรรมการนั้น

ให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

ให้นำความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ และมาตรา ๕ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ ในการคัดเลือกประธานกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ให้กรรมการตามมาตรา ๓๐ (๒) (๓) และ (๔) เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนฝ่ายละสามคน และให้บุคคลทั้งเก้าคนดังกล่าวประชุมเพื่อคัดเลือกกันเอง โดยให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก

บุคคลที่จะได้รับการเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการ หรือด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานทางวิชาการหรือมีความรู้เป็นที่ยอมรับ และไม่ได้เป็นกรรมการของคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการของคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และให้นำความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับด้วย

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกประธานกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีที่ได้รายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกแล้ว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นประธานกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๓๒ ให้ประธานกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละหกปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ออก โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๗) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการรักษาระบบคุณธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะในเรื่องการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่น รวมตลอดถึงการกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมแก่รายได้และการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ การกำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะเจาะจงที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถบริหารงานบุคคลตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

(๒) กำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม มาตรา ๒๔ วรรคสาม และมาตรา ๒๖ วรรคสาม

(๔) ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(๕) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) ประสานงานกับคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่างๆ คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

การกำหนดมาตรฐานกลางตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๙ ด้วย

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเห็นว่าการกำหนดมาตรฐานทั่วไปของคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นขัดแย้งกับมาตรฐานกลางหรือแนวทางตามมาตรา ๓๓ หรือมีปัญหาข้อโต้แย้งในการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลระหว่างคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นกับคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นแจ้งให้คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามมาตรฐานกลางและถ้ามิได้มีการดำเนินการในเวลาอันสมควร หรือการดำเนินการของคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือคณะกรรมการข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อการบริหารเป็นส่วนรวมหรือไม่เป็นธรรมแก่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีอำนาจสั่งระงับการใช้หลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลนั้นได้

มาตรา ๓๕ ในการจ่ายเงินเดือน ประโยชน์ตอบแทนอื่น และเงินค่าจ้างของข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และลูกจ้าง ที่นำมาจากเงินรายได้ที่ไม่รวมเงินอุดหนุนและเงินกู้หรือเงินอื่นใดนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะกำหนดสูงกว่าร้อยละสี่สิบของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่ได้

มาตรา ๓๖ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รับผิดชอบงานในราชการของคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(๓) ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(๕) จัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(๖) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ผลงาน และอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่และในการดำเนินงานของคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(๗) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมอบหมาย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๗ ผู้ใดเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล หรือพนักงานเมืองพัทยา อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นเป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป โดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้าง และสิทธิและประโยชน์เช่นเดิม

มาตรา ๓๘ ผู้ใดเป็นลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมืองพัทยา อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นเป็นลูกจ้างตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป โดยได้รับค่าจ้าง และสิทธิและประโยชน์เช่นเดิม

มาตรา ๓๙ ให้ดำเนินการจัดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้การบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจนกว่าจะมีคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานกลาง มาตรฐานทั่วไป หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล และพนักงานเมืองพัทยาที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ ในวาระเริ่มแรกก่อนที่จะมีกรรมการตามมาตรา ๓๐ (๔) ให้คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๓๐ (๒) และ (๓) เพื่อทำหน้าที่เท่าที่จำเป็น

ให้กรรมการตามวรรคหนึ่ง ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกกรรมการตามมาตรา ๓๓ (๓) ภายในกำหนดเวลาไม่เกินเก้าสิบวัน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๓๐ (๓)

ให้กรรมการตามวรรคหนึ่ง เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นประธานกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีกรรมการตามมาตรา ๓๐ (๔)

มาตรา ๔๑ บรรดากิจการที่กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้มีการดำเนินการไปแล้วหรือกำลังดำเนินการอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าการนั้นได้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นได้ดำเนินการไปแล้วหรือกำลังดำเนินการอยู่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่จ่ายเงินเดือน ประโยชน์ตอบแทนอื่น และค่าจ้างของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และลูกจ้าง ไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๓๕ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๓ ในระหว่างที่ยังมิได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ให้กรมการปกครองรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลตามความต้องการและความเหมาะสมของท้องถิ่น สมควรกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นของตนเองเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่นของตนได้โดยตรง และเพื่อให้มีการกำหนดมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มีทิศทางที่เหมาะสมและเป็นธรรม สมควรให้มีองค์กรซึ่งทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นไว้ด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒
เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของตนและมีอำนาจออกกฎกระทรวง และระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และอธิบดีกรมการปกครอง

(๓) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสิบสองคน ประกอบด้วยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดสองคน ผู้บริหารเทศบาลสามคน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้าคน และผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารเมืองพัทยาหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นรวมสองคน ทั้งนี้ โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทเลือกกันเองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบสองคน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น ในสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ และด้านกฎหมาย ทั้งนี้ การสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

ให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการคณะกรรมการ

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่เป็นผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

(๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๖) ไม่เป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้มีตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง

มาตรา ๘ กรรมการตามมาตรา ๖ (๓) พ้นจากตำแหน่งเมื่อลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการหรือพ้นจากการเป็นผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๙ กรรมการตามมาตรา ๖ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับสรรหาเป็นกรรมการอีกได้ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ถ้ากรรมการตามวรรคหนึ่งว่างลง ให้สรรหากรรมการแทน และให้ผู้ซึ่งได้รับสรรหาอยู่ในตำแหน่งเท่ากับระยะเวลาที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในระหว่างที่ยังมิได้สรรหากรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างตามวรรคสอง และยังมีกรรมการเหลืออยู่เกินกึ่งหนึ่ง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา ๑๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา

(๒) กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

(๓) ปรับปรุงสัดส่วนภาษีและอากร และรายได้ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) ประสานการถ่ายโอนข้าราชการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และพนักงานรัฐวิสาหกิจระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับคณะกรรมการ พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดอำนาจและหน้าที่การจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน เงินงบประมาณที่ราชการส่วนกลางโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการถ่ายโอนภารกิจตาม (๒) (๓) และ (๔)

(๖) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็วในการให้บริการประชาชน และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ เป็นสำคัญ

(๗) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร การงบประมาณและการรักษาวินัยทางการเงิน การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๘) เสนอแนะการตราพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ประกาศ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่จำเป็นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อคณะรัฐมนตรี

(๙) เร่งรัดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ประกาศ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่จำเป็นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑๐) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง

(๑๑) พิจารณาหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความจำเป็น

(๑๒) เสนอแนะและจัดระบบตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

(๑๓) เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการในกรณีที่ปรากฏว่าส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจไม่ดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑๔) เสนอรายงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๕) ออกประกาศกำหนดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๑๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

ประกาศของคณะกรรมการตาม (๑๕) เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งข้อมูลหรือเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาได้ ในการนี้อาจเรียกบุคคลใด ๆ มาชี้แจงด้วยก็ได้

มาตรา ๑๕ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

(๒) รวบรวมข้อมูล ศึกษา และวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ

(๓) ร่วมมือและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๒

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ

มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

(๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

(๒) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

(๓) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

(๔) การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ

(๕) การสาธารณูปการ

(๖) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ

(๗) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

(๘) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

(๙) การจัดการศึกษา

(๑๐) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

(๑๑) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๑๒) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

(๑๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(๑๔) การส่งเสริมกีฬา

(๑๕) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

(๑๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

(๑๗) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(๑๘) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

(๑๙) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

(๒๐) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

(๒๑) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

(๒๒) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(๒๓) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ

(๒๔) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒๕) การผังเมือง

(๒๖) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

(๒๗) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(๒๘) การควบคุมอาคาร

(๒๙) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓๐) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๓๑) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๒) การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

(๓) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๔) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๕) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๖) การจัดการศึกษา

(๗) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

(๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

(๙) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม

(๑๐) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม

(๑๑) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

(๑๒) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

(๑๓) การจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

(๑๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

(๑๕) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

(๑๖) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๑๗) การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

(๑๘) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

(๑๙) การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

(๒๐) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ

(๒๑) การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร

(๒๒) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๒๓) การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด

(๒๔) จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๒๕) สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

(๒๖) การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๒๗) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

(๒๘) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒๙) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘ ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗

มาตรา ๑๙ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษไม่เต็มพื้นที่จังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา ๑๖

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเต็มพื้นที่จังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในส่วนใด

มาตรา ๒๑ บรรดาอำนาจและหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมาย รัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้

ในการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรืออาจร้องขอให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แล้วแต่กรณี ดำเนินการแทนได้

มาตรา ๒๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้เอกชนดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่แทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓
การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากร

มาตรา ๒๓ เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน

(๒) ภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่

(๓) ภาษีป้ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีป้าย

(๔) ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรที่ได้รับการจัดสรรในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับการจัดสรรตามมาตรา ๒๔ (๓) และมาตรา ๒๕ (๖) แล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้หักส่วนที่ต้องจ่ายคืนแล้ว โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ

(๕) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับอัตราตามมาตรา ๒๔ (๔) แล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของอัตราภาษีที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ

(๖) ภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ภาษีสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และค่าแสตมป์ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ซึ่งเก็บจากการค้าในเขตเทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราไม่เกินร้อยละสามสิบของอัตราภาษีที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บ และให้ถือเป็นภาษีและค่าแสตมป์ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพสามิตที่จะจัดเก็บ

(๗) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ รวมทั้งเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ภาษีรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อนตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน

(๘) ภาษีการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

(๙) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(๑๐) อากรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์

(๑๑) อากรรังนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น

(๑๒) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่หลังจากหักส่งเป็นรายได้ของรัฐในอัตราร้อยละสี่สิบแล้วดังต่อไปนี้

(ก) องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามประทานบัตรให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละยี่สิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(ข) องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลอื่นที่อยู่ภายในจังหวัดที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามประทานบัตร ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(ค) องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในจังหวัดอื่นให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(๑๓) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมหลังจากหักส่งเป็นรายได้ของรัฐในอัตราร้อยละสี่สิบแล้ว ดังต่อไปนี้

(ก) องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามสัมปทาน ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละยี่สิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(ข) องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลอื่นที่อยู่ภายในจังหวัดที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามสัมปทาน ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(ค) องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในจังหวัดอื่น ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละสิบของเงินค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขต

(๑๔) ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่มีทุนทรัพย์ภายในเขต ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

(๑๕) ค่าธรรมเนียมสนามบินตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามอัตราและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๖) ค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของค่าธรรมเนียมที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ก) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

(ข) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

(๑๗) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหมายหน้าที่ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการภายในเขตท้องถิ่นนั้นๆ และให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ในกรณีกฎหมายกำหนดให้เทศบาลเป็นผู้จัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ให้นำรายได้มาแบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ภายในเขตจังหวัดตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๘) ค่าใช้น้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามสัดส่วนที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๙) ค่าธรรมเนียมใดๆ ที่เรียกเก็บจากผู้ใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่จัดให้มีขึ้น

(๒๐) รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นของเทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๒๔ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายได้จากภาษีอากรค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน ก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ซึ่งเก็บจากการค้าในเขตจังหวัด โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินลิตรละสิบสตางค์สำหรับน้ำมัน และกิโลกรัมละไม่เกินสิบสตางค์สำหรับก๊าซปิโตรเลียม

(๒) ภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับยาสูบ ซึ่งเก็บจากการค้าในเขตจังหวัดโดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินมวนละสิบสตางค์

(๓) ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรที่ได้รับการจัดสรรในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับอัตราตามมาตรา ๒๓ (๔) และมาตรา ๒๕ (๖) แล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้หักส่วนที่ต้องจ่ายคืนแล้ว โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ

(๔) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับอัตราตามมาตรา ๒๓ (๕) แล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของอัตราภาษีที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ

(๕) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ รวมทั้งเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ภาษีรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อนตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน

(๖) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(๗) อากรรังนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น

(๘) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละยี่สิบของค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ภายในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

(๙) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมให้ได้รับการจัดสรรในอัตราร้อยละยี่สิบของค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่จัดเก็บได้ภายในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

(๑๐) ค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยออกข้อบัญญัติเรียกเก็บจากผู้พักในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(๑๑) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหมายหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น และให้ตกเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑๒) ค่าธรรมเนียมใดๆ ที่เรียกเก็บจากผู้ใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้น

(๑๓) รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๒๕ กรุงเทพมหานครอาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน

(๒) ภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่

(๓) ภาษีป้ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีป้าย

(๔) ภาษีบำรุงกรุงเทพมหานครสำหรับน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน ก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ ซึ่งเก็บจากการค้าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินลิตรละสิบสตางค์สำหรับน้ำมัน และไม่เกินกิโลกรัมละสิบสตางค์สำหรับก๊าซปิโตรเลียม

(๕) ภาษีบำรุงกรุงเทพมหานครสำหรับยาสูบซึ่งเก็บจากการค้าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มได้ไม่เกินมวนละสิบสตางค์

(๖) ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรที่ได้รับการจัดสรร ในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับอัตราตามมาตรา ๒๓ (๔) และมาตรา ๒๔ (๓) แล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้หักส่วนที่ต้องจ่ายคืนแล้ว โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ

(๗) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราไม่เกินร้อยละสามสิบของอัตราภาษีที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บ

(๘) ภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ภาษีสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และค่าแสตมป์ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ซึ่งเก็บจากการค้าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราไม่เกินร้อยละสามสิบของอัตราภาษีที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บ และให้ถือเป็นภาษีและค่าแสตมป์ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นโดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพสามิตที่จะจัดเก็บ

(๙) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(๑๐) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ รวมทั้งเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ภาษีรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อนตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน

(๑๑) ภาษีการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

(๑๒) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ที่จัดเก็บภายในเขตของกรุงเทพมหานคร ในอัตราร้อยละสี่สิบของค่าภาคหลวงแร่ที่กรมทรัพยากรธรณีจัดเก็บได้จริง

(๑๓) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมที่จัดเก็บภายในเขตของกรุงเทพมหานคร ในอัตราร้อยละสี่สิบของค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่กรมทรัพยากรธรณีจัดเก็บได้จริง

(๑๔) อากรการฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์

(๑๕) ค่าธรรมเนียมบำรุงกรุงเทพมหานคร โดยออกข้อบัญญัติเรียกเก็บจากผู้พักในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(๑๖) ค่าธรรมเนียมสนามบินตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามอัตราและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๗) ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่มีทุนทรัพย์ตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

(๑๘) ค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราไม่เกินร้อยละสามสิบของค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ก) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

(ข) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

(๑๙) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหมายหน้าที่ให้กรุงเทพมหานครเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการภายในเขตของกรุงเทพมหานคร และให้ตกเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร

(๒๐) ค่าธรรมเนียมใดๆ ที่เรียกเก็บจากผู้ใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่กรุงเทพมหานครจัดให้มีขึ้น

(๒๑) รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๒๖ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นองค์กรปกครองรูปแบบพิเศษไม่เต็มพื้นที่จังหวัด มีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้อื่นตามมาตรา ๒๓

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นองค์กรปกครองรูปแบบพิเศษเต็มพื้นที่จังหวัด มีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้อื่นตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔

มาตรา ๒๗ ภาษีและอากรประเภทอื่นนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ อาจกำหนดให้เป็นภาษีและอากรร่วมกันระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรืออาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเพิ่มได้ เพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภาระหน้าที่และงบประมาณจากราชการส่วนกลางมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรตามวรรคหนึ่งในแต่ละปี ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดโดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

มาตรา ๒๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีรายรับดังต่อไปนี้

(๑) รายได้จากทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) รายได้จากสาธารณูปโภค

(๓) รายได้จากการพาณิชย์และการทำกิจการ ไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

(๔) ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับ ค่าตอบแทน หรือรายได้อื่นใดตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) ค่าบริการ

(๖) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๗) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

(๘) รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร

(๙) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่างๆ

(๑๐) เงินกู้จากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

(๑๑) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๑๒) เงินช่วยเหลือหรือเงินค่าตอบแทน

(๑๓) รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือรายได้จากทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อมุ่งหากำไรในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑๔) รายได้จากค่าธรรมเนียมพิเศษ

การออกพันธบัตรตาม (๘) การกู้เงินจากองค์การ หรือนิติบุคคลต่างๆ ตาม (๙) การกู้เงินตาม (๑๐) และรายได้ตาม (๑๓) ให้ออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๙ การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายได้ตามหมวดนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราการจัดสรร การนำส่งเงินรายได้และการได้รับเงินรายได้สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่การกำหนดรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องใดมีกฎหมายอื่นบัญญัติไว้และเป็นการกำหนดรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องเดียวกับที่บัญญัติไว้แล้วในบทบัญญัติเกี่ยวกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหมวดนี้ ให้ใช้บทบัญญัติตามหมวดนี้บังคับแทนบทบัญญัติของกฎหมายนั้น ทั้งนี้ ถ้าการกำหนดรายได้ในเรื่องใดมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราการจัดสรร การนำส่งเงินรายได้และการได้รับเงินรายได้ใช้บังคับอยู่แล้ว ให้ใช้บังคับตามกฎหมายเช่นว่านั้นไปพลางก่อนจนกว่าจะมีประกาศของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าการกำหนดรายได้ในเรื่องใดยังไม่มีกฎหมายเช่นว่านั้น ให้การกำหนดรายได้ตามบทบัญญัติในหมวดนี้มีผลใช้บังคับเมื่อมีประกาศของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น จัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทน หรือรายได้อื่นใด เพื่อองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก็ได้ ทั้งนี้ โดยให้คิดค่าใช้จ่ายได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔
แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๓๐ แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(ก) ภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อนระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(ข) ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(ค) ภารกิจที่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(๒) กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน โดยในระยะแรกอาจกำหนดภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แตกต่างกันได้ โดยให้เป็นไปตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งต้องพิจารณาจากรายได้และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน คลอดจนคุณภาพในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาสิบปี

(๓) กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้รัฐทำหน้าที่ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

(๔) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ และในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า ทั้งนี้ โดยการเพิ่มสัดส่วนตามระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนา ให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง และโดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

(๕) การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๓๑ ในการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้ามีกฎหมายใดบัญญัติไว้ในลักษณะที่เป็นผลทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อาจดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ได้ด้วยตนเอง หรือมีลักษณะเป็นการซ้ำซ้อนกับการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน และคณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควรให้มีการแก้ไขกฎหมายนั้น ให้คณะกรรมการรายงานต่อรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการให้มีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบจะต้องกระทำ โดยในกรณีใดเป็นอำนาจและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของรัฐหรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ให้กำหนดแนวทางวิธีปฏิบัติเพื่อประสานการดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการในการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรให้เพียงพอแก่การดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐในการให้บริการสาธารณะเป็นส่วนรวมด้วย

(๓) รายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอให้แก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) จัดระบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดนโยบายและมาตรการการกระจายบุคลากรจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคไปสู่ส่วนท้องถิ่น โดยการสร้างระบบการถ่ายเทกำลังคนสู่ท้องถิ่น และสร้างระบบความก้าวหน้าสายอาชีพที่เหมาะสม

แผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดรายละเอียดวิธีปฏิบัติ และกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๓๓ เมื่อคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรา ๓๒ แล้ว ให้เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ แล้วรายงานต่อรัฐสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับต่อไป

แผนปฏิบัติการที่ประกาศใช้บังคับตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการนั้น

ในกรณีที่สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างที่แผนปฏิบัติการใช้บังคับ คณะกรรมการอาจดำเนินการปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นได้

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการและรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกปี ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคไม่อาจดำเนินการตามแผนปฏิบัติการได้ ให้คณะกรรมการรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขด้วย

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการพิจารณาทบทวนการกำหนดอำนาจและหน้าที่และการจัดสรรรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายหลังที่ได้ดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้ว โดยต้องพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่หรือวันที่มีการจัดสรรรายได้ ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจและหน้าที่และการจัดสรรรายได้ เพื่อกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๕ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการจัดทำแผนตามมาตรา ๓๐ และแผนปฏิบัติการตามมาตรา ๓๒ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการเริ่มปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๖ ในวาระเริ่มแรก ให้นายกรัฐมนตรีจัดให้มีการเลือกผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๗ ในวาระเริ่มแรก เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ นายกรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการได้ตามที่เห็นสมควร

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๘๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ และการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕
เป็นปีที่ ๖๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๔) ของมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"(๔) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท อย่างเหมาะสม โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า และโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า โดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

การเพิ่มสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลตามวรรคหนึ่ง ให้เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง และให้เป็นไปตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถ่ายโอนเพิ่มขึ้นภายหลังปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นไป แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด เงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าเงินอุดหนุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การปฏิบัติตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจในการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ไม่อาจดำเนินการได้ตามกำหนดระยะเวลา ทำให้การกำหนดสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๓๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในการถ่ายโอนภารกิจ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามสภาพข้อเท็จจริงนั้น และยังคงเป้าหมายการเพิ่มสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้รับไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้าไว้เช่นเดิม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕
เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๕"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

"ข้อบัญญัติท้องถิ่น" หมายความว่า เทศบัญญัติ และข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

"ผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

"ประธานสภาท้องถิ่น" หมายความว่า ประธานสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

"สภาท้องถิ่น" หมายความว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภากรุงเทพมหานคร สภาเมืองพัทยา และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

"ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง" หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๕ การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นให้กระทำได้ แต่หากเป็นการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๗ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอยู่ในวันที่ยื่นคำร้องเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๘ และต้องไม่อยู่ในระหว่างเป็นผู้ถูกต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งรวมกันจำนวนไม่น้อยกว่าสามพันคนหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งในยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นภายหลังจากที่สภาท้องถิ่นนั้นสิ้นอายุหรือถูกยุบครั้งหลังสุด แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า

ผู้มีสิทธิเข้าชื่อตามวรรคหนึ่งผู้ใดประสงค์จะดำเนินการเพื่อให้มีการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อมีร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้ว ให้มีสิทธิเชิญชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ร่วมเข้าชื่อให้ครบจำนวนตามวรรคสอง

การเชิญชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ร่วมเข้าชื่อตามวรรคสามจะกระทำเป็นหนังสือหรือเชิญชวนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ แต่ต้องแนบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นไปพร้อมกันด้วย

การร่วมเข้าชื่อต้องมีหลักฐานแสดงชื่อ ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชนของผู้ร่วมเข้าชื่อและข้อความที่แสดงให้เห็นว่าตนสมัครใจเข้าร่วมในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและส่งไปยังสถานที่หรือผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เชิญชวนกำหนดไว้ในหนังสือเชิญชวนหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคสี่

มาตรา ๘ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้ยื่นคำร้องต่อประธานสภาท้องถิ่น โดยคำร้องต้องประกอบด้วยเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) เอกสารที่มีชื่อ ชื่อสกุล และเลขประจำตัวประชาชนของผู้เข้าชื่อทุกคน และข้อความที่แสดงให้เห็นว่าตนสมัครใจเข้าร่วมในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น พร้อมทั้งลงลายมือชื่อ

(๒) ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งต้องมีสาระสำคัญและเป็นไปตามแบบที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น

(๓) รายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่จะมีอำนาจดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเสนอและการพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่น จำนวนไม่เกินสิบคน

(๔) คำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อตาม (๓) ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเข้าชื่อตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

ในกรณีที่ผู้ร่วมเข้าชื่อถอนการเข้าชื่อหรือตายภายหลังจากประธานสภาท้องถิ่นได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าการเข้าชื่อของผู้นั้นยังคงมีผลอยู่

มาตรา ๙ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ และประสงค์จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๘ (๒) ให้ หรือดำเนินการให้มีการเชิญชวนให้ร่วมเข้าชื่อตามมาตรา ๗ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า หรือให้ดำเนินการทั้งสองกรณี ให้ยื่นคำร้องต่อประธานสภาท้องถิ่นและให้ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมายให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้ตามความประสงค์ของผู้ร้อง

จำนวนผู้เข้าชื่อยื่นคำร้อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำร้อง วิธีการประกาศเชิญชวน และระยะเวลาดำเนินการของปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภาท้องถิ่นกำหนดโดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

จำนวนผู้เข้าชื่อยื่นคำร้องตามวรรคสอง จะกำหนดให้เกินสิบคนมิได้

ในกรณีที่กระทรวงมหาดไทยหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถยืนยันตัวบุคคลและตรวจสอบความเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ การเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวให้กระทำได้โดยไม่ต้องลงลายมือชื่อ

มาตรา ๑๐ ในระหว่างการเชิญชวนให้มีการเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ห้ามมิให้มีการแก้ไขหลักการหรือข้อความในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น เว้นแต่เป็นการแก้ไขข้อความผิดพลาดที่มิใช่สาระสำคัญ

มาตรา ๑๑ เมื่อประธานสภาท้องถิ่นได้รับคำร้องตามมาตรา ๘ แล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบคำร้องว่าถูกต้องและครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน ถ้าประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ต่อสภาท้องถิ่นตามข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่นโดยเร็ว พร้อมทั้งจัดให้มีการปิดประกาศร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นและรายชื่อผู้เข้าชื่อดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ในกรณีที่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าคำร้องที่ได้รับไว้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้คืนคำร้องให้ผู้ยื่นไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ประธานสภาท้องถิ่นอาจมอบหมายให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก็ได้

ในกรณีที่มีการตรวจพบว่ามีการปลอมลายมือชื่อ เมื่อหักลายมือชื่อปลอมดังกล่าวออกแล้วยังมีผู้เข้าชื่อครบจำนวน ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการต่อไปได้

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ประธานสภาท้องถิ่นหรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย ได้ตรวจสอบตามมาตรา ๑๑ แล้ว พบว่าร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอตามมาตรา ๘ เป็นร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวไปยังผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพิจารณาให้คำรับรองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องตามมาตรา ๘

เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้รับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พิจารณาให้คำรับรองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับ และมีหนังสือแจ้งไปยังประธานสภาท้องถิ่นเพื่อแจ้งผู้ยื่นคำร้องเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ให้คำรับรอง ให้แจ้งเหตุผลของการไม่ให้คำรับรองด้วย

มาตรา ๑๓ ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นของสภาท้องถิ่น ให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ โดยให้สภาท้องถิ่นแต่งตั้งผู้แทนของผู้เข้าชื่อตามมาตรา ๘ (๓) ร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

สภาท้องถิ่นต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ประชาชนเสนอให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาตามที่ข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่นนั้นกำหนด

มาตรา ๑๔ บรรดาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้และต้องตกไปเพราะเหตุอายุของสภาท้องถิ่นสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาท้องถิ่น ถ้าภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่เรียกประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้ง ผู้แทนของผู้เข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๘ (๓) ยืนยันเป็นหนังสือต่อประธานสภาท้องถิ่นให้พิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นต่อไป ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นต่อสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

มาตรา ๑๕ ผู้ใดกระทำความผิดฐานปลอมลายมือชื่อในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลสั่งก็ได้

มาตรา ๑๖ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ใดไม่ปฏิบัติตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๑ วรรคสาม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นความผิดวินัย และให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแก่ผู้นั้นโดยเร็ว

ในกรณีที่ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง หรือตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม สั่งให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแทน หากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นความผิดวินัย และให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแก่ผู้นั้นโดยเร็ว

มาตรา ๑๗ การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการไปโดยชอบตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และยังอยู่ใน

ระหว่างการดำเนินการ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๘ ให้กระทรวงมหาดไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้การดำเนินการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปตามที่ประธานสภาท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๑๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สมควรปรับปรุงให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้สะดวกและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
การอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการแก่ประชาชน
พ.ศ. ๒๕๖๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๙
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการแก่ประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๙"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่หมวด ๑ บททั่วไป และมาตรา ๓๘ วรรคสอง ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่บรรดาการอนุญาต การจดทะเบียน และการแจ้ง รวมทั้งการพิจารณา การดำเนินการ และการให้บริการหรือประโยชน์อื่นใดแก่ประชาชน บรรดาที่ประชาชนต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐทุกหน่วย

"อนุญาต" หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น และให้หมายความรวมถึงการออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้งหรือจดแจ้ง การให้ประทานบัตร และการให้อาชญาบัตรด้วย

"ผู้อนุญาต" หมายความว่า ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจในการอนุญาต

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

"กฎหมายว่าด้วยการอนุญาต" หมายความว่า บรรดากฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดให้การดำเนินการใดหรือการประกอบกิจการใดจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

"กฎ" หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

"คำขอ" หมายความว่า คำขออนุญาต และให้หมายความรวมถึงคำขอรับบริการและคำขอให้ดำเนินการอื่นใด

"บริการ" หมายความรวมถึง การดำเนินการตามคำขอหรือความประสงค์ของประชาชน รวมตลอดทั้งการอำนวยความสะดวก การให้ความอนุเคราะห์ สงเคราะห์ การจัดหรือให้สวัสดิการ และการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนใด ๆ แก่ประชาชนด้วย

"ประเมินผลสัมฤทธิ์" หมายความว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

"ระบบกลาง" หมายความว่า ระบบกลางตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

"คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ" หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

"สำนักงาน ก.พ.ร." หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

(๒) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์

(๓) การดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเฉพาะในส่วนที่เป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการดำเนินงานของหน่วยธุรการขององค์กรดังกล่าว

(๔) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ ตั้งแต่ในชั้นการสืบสวนและการสอบสวนเป็นต้นไป

(๕) การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เฉพาะในส่วนที่ไม่อาจกำหนดระยะเวลาดำเนินการที่แน่นอนได้ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

(๖) การอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารด้านยุทธการ รวมทั้งตามกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมยุทธภัณฑ์ และกฎหมายว่าด้วยโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การดำเนินการใดหรือแก่หน่วยงานของรัฐใดนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้กระทำเท่าที่จำเป็น และให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๘ หน่วยงานของรัฐพึงพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการประชาชน ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพการ โดยหน่วยงานของรัฐ ผู้อนุญาต และเจ้าหน้าที่ของรัฐพึงตระหนักว่าประชาชน

เป็นประธานแห่งสิทธิที่จะได้รับบริการจากรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การพิจารณาอนุญาตและการให้บริการประชาชน รวมทั้งงานอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อความผาสุกของประชาชนโดยรวม รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีศักยภาพ ความซื่อสัตย์สุจริต และทัศนคติในการเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว ไม่สร้างภาระและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

มาตรา ๙ ในกรณีที่การอนุญาต การให้บริการ หรือภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานของรัฐหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางการบริหารและปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติภารกิจแบบบูรณาการร่วมกัน และกำหนดหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐและความผาสุกของประชาชน

ในกรณีที่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งจากหน่วยงานของรัฐหรือระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยต้องร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้น

ในกรณีที่จะต้องมีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะจัดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกัน ในกรณีที่ไม่สามารถบูรณาการหรือร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย และเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น และรายงานผลการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับการติดต่อสอบถาม ข้อเสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็นเป็นหนังสือจากประชาชน หรือจากหน่วยงานของรัฐด้วยกัน เกี่ยวกับงานบริการหรือการอนุญาตที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐนั้น ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นที่จะต้องตอบคำถามให้ข้อมูล หรือแจ้งผลการดำเนินการให้บุคคลดังกล่าวทราบภายในสิบห้าวัน

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการออกกฎเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดในการขอรับอนุญาตหรือขอรับบริการ หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ออกกฎดังกล่าวต้องคำนึงถึงความสะดวกและรวดเร็วที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ และสร้างภาระแก่ประชาชนน้อยที่สุด

กฎตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่กำหนดให้ประชาชนแสดงหรือส่งมอบเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ออก หรือมีเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารนั้นอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว และเอกสารที่เชื่อมโยงจากศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่กรณีจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ที่จะต้องให้ประชาชนนำเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารมาแสดงหรือส่งมอบในการยื่นคำขอตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่กำหนดให้ต้องส่งมอบเอกสารมากกว่าหนึ่งชุด หากผู้ยื่นได้ส่งมอบเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารให้หนึ่งชุดแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องเป็นผู้จัดทำสำเนาให้ครบถ้วนตามจำนวนที่ตนต้องการ

เมื่อมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายรวมทั้งกฎตามกฎหมายใด ให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎในความรับผิดชอบของตนทุกฉบับให้เป็นไปตามหลักการในมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีกฎหมายหรือกฎใดออกใช้บังคับและมีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดที่ปรากฏในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ การเปลี่ยนแปลงเช่นว่านั้นมิให้ใช้บังคับแก่การยื่นคำขอที่ได้ยื่นไว้แล้วโดยชอบก่อนวันที่กฎหมายหรือกฎดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เว้นแต่กฎหมายนั้นจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น แต่สำหรับในกรณีกฎจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นได้ก็แต่เฉพาะในกรณีที่การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ยื่นคำขอ

ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใดมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงในสาระสำคัญอันส่งผลให้การดำเนินการบางกรณีต้องมีการขออนุญาตตามกฎหมายดังกล่าวเพิ่มเติม ห้ามมิให้บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในทางที่เป็นผลร้ายหรือก่อภาระแก่ประชาชนจนกว่าจะมีการแก้ไขคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายนั้นและเผยแพร่ตามมาตรา ๓๔ แล้ว ทั้งนี้ เว้นแต่กฎหมายดังกล่าวจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยชัดแจ้ง

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีศูนย์บริการร่วมเพื่อให้บริการแบบคำขอ รับคำขอ และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการขออนุญาต การอนุญาต และบริการต่าง ๆ ตามกฎหมายไว้ ณ ที่เดียวกันตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

การให้บริการของศูนย์บริการร่วมตามวรรคหนึ่ง จะต้องให้บริการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

หมวด ๒
การยื่นคำขออนุญาตและการอนุญาต

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับอนุญาตและการอนุญาตนั้นไม่จำเป็นต้องออกกฎใด ๆ ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับอนุญาตและการอนุญาตนั้นต้องมีการออกกฎ ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎนั้นมีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเป็นผู้ปฏิบัติงานในราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบกฎหมายว่าด้วยการนั้นในราชการส่วนกลางเป็นผู้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเป็นคู่มือกลางฉบับเดียว

คู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรานี้อย่างน้อยต้องประกอบด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นคำขอ ค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต รายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ แนวทางการใช้ดุลพินิจ โดยต้องกำหนดให้สามารถยื่นคำขอและเอกสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการนี้ สำนักงาน ก.พ.ร. จะพิจารณากำหนดให้มีรายละเอียดเพิ่มเติมก็ได้

ให้สำนักงาน ก.พ.ร. มีหน้าที่ตรวจสอบคู่มือสำหรับประชาชนว่าสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าเรื่องใดเป็นภาระเกินสมควรกับประชาชน หรือปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตไม่อาจปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนได้ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงคู่มือสำหรับประชาชน หรือปฏิบัติให้ถูกต้องตรงตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีที่หน่วยงานดังกล่าวดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้รายงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไป

เพื่อประโยชน์แก่การจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรานี้ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจะพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้หน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตปฏิบัติในการพิจารณาอนุญาตเป็นการเพิ่มเติมก็ได้ โดยหน่วยงานของรัฐ

ผู้อนุญาตจะจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนหรือปฏิบัติขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดมิได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตสำหรับกระบวนงานแต่ละประเภทไว้ด้วย โดยหากหน่วยงานใดประสงค์จะกำหนดระยะเวลาในคู่มือสำหรับประชาชนเกินกรอบระยะเวลาดังกล่าว ให้หน่วยงานดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อพิจารณาเห็นชอบกรอบระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตนั้น

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาเป็นเอกสาร ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนให้บันทึกความถูกต้องครบถ้วนนั้นไว้ท้ายคำขอ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที แต่หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใดให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที ถ้าเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ถ้าเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ในขณะนั้น ให้บันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมไว้ในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้เจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอลงนามไว้ในบันทึกนั้น

ให้เจ้าหน้าที่มอบสำเนาบันทึกตามวรรคหนึ่งให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐานโดยทันที

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอได้จัดทำคำขอถูกต้องและแนบเอกสารหรือหลักฐานครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ แล้ว หรือได้แก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมครบถ้วนตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำหรือตามที่ปรากฏในบันทึกตามวรรคหนึ่งแล้ว เจ้าหน้าที่จะเรียกเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดเพิ่มเติมอีกไม่ได้ และจะปฏิเสธการพิจารณาคำขอนั้นโดยอาศัยเหตุแห่งความไม่สมบูรณ์ของคำขอหรือความไม่ครบถ้วนของเอกสารหรือหลักฐานไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ความไม่สมบูรณ์หรือความไม่ครบถ้วนนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นผลให้ไม่อาจอนุญาตได้ ในกรณีนี้ให้ผู้อนุญาตสั่งการตามที่เห็นสมควร และให้ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่เจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามที่ปรากฏในบันทึกตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่คืนคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือถึงเหตุแห่งการคืนคำขอให้ทราบด้วย

ผู้ยื่นคำขอจะอุทธรณ์คำสั่งคืนคำขอตามวรรคสี่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หรือจะยื่นคำขอใหม่ก็ได้ แต่ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นคำขอใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ยื่นคำขอจะต้องยื่นคำขอนั้นใหม่ภายในระยะเวลาดังกล่าว

มาตรา ๑๖ เมื่อมีการยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ให้แล้วเสร็จภายในวันทำการถัดไป เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องครบถ้วน ให้บันทึกความถูกต้องครบถ้วนนั้นไว้ท้ายคำขอ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที แต่หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใด ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันทีที่ตรวจสอบแล้วเสร็จ โดยให้บันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมไว้ในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้เจ้าหน้าที่ลงนามไว้ในบันทึกนั้น และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

การยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าผู้อนุญาตได้รับตามวันและเวลาตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับแก่กรณีการยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ การแจ้ง การเรียกเอกสารหรือหลักฐาน และการคืนคำขอในกรณีดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๑๗ การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใดที่ไม่อาจดำเนินการตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ได้ เนื่องจากมีเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก หรือด้วยเหตุจำเป็นอื่นใด จะออกเป็นกฎกระทรวงกำหนดให้การอนุญาตนั้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ก็ได้ แต่กฎกระทรวงดังกล่าวต้องระบุระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๑๘ ผู้อนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ แล้ว หากผู้อนุญาตยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุกสิบห้าวันจนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมทั้งส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้สำนักงาน ก.พ.ร. ทราบทุกครั้ง เพื่อรวบรวมเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่ผู้อนุญาตพิจารณาไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เนื่องจากเหตุสุดวิสัย ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอ

ทราบถึงเหตุสุดวิสัยดังกล่าวเพียงหนึ่งครั้ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔

ในกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเห็นว่าความล่าช้าตามวรรคสองนั้นเกินสมควรแก่เหตุ หรือมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาต ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานของรัฐหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐนั้น

การแจ้งตามมาตรานี้ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีไม่แจ้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือแจ้งเกินระยะเวลาที่กำหนดอันเป็นการล่าช้าเกินสมควร ให้ถือว่าผู้อนุญาตกระทำการหรือละเว้นกระทำการเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เว้นแต่จะเป็นเพราะมีเหตุสุดวิสัย

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่กิจการหรือการดำเนินการใดไม่มีความเสี่ยงสูงที่จะก่อให้เกิดสาธารณภัย หรือก่ออันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ใช้ระบบอนุญาตโดยปริยายแก่กิจการหรือการดำเนินการนั้นสำหรับกรณีที่ผู้อนุญาตพิจารณาคำขออนุญาตไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ก็ได้ ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ชื่อใบอนุญาต รวมตลอดทั้งหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการของระบบอนุญาตโดยปริยายด้วย

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากผู้อนุญาตเห็นว่าอาจพิจารณาคำขออนุญาตที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเรื่องใดไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ผู้อนุญาตอาจแจ้งการขยายระยะเวลาการพิจารณาเรื่องนั้นต่อสำนักงาน ก.พ.ร. ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนดได้หนึ่งครั้งไม่เกินสิบห้าวัน หรือไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ แล้วแต่ระยะเวลาใดจะสั้นกว่า แต่ต้องแจ้งการขยายระยะเวลาก่อนพ้นกำหนดดังกล่าว

ให้ผู้อนุญาตแจ้งการขยายระยะเวลาตามวรรคสองให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมกับการแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าตามมาตรา ๑๘ ครั้งแรกด้วย

ในกรณีที่ผู้อนุญาตมิได้แจ้งการขยายระยะเวลาตามวรรคสอง หรือมีการแจ้งการขยายระยะเวลาแล้วแต่ผู้อนุญาตพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ขยายดังกล่าว ให้ถือว่าผู้อนุญาตมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ และให้แจ้งผู้ยื่นคำขอรวมทั้งสำนักงาน ก.พ.ร. ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ถือว่ามีคำสั่ง

อนุญาตดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ผู้ยื่นคำขอประกอบกิจการหรือดำเนินการตามที่ขอได้ทันทีตั้งแต่วันที่ถือว่าผู้อนุญาตมีคำสั่งอนุญาตโดยปริยายนั้น

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ และกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับใบอนุญาตนั้นมีลักษณะเป็นกิจการหรือการดำเนินการที่เห็นได้ว่าผู้รับอนุญาตจะประกอบกิจการหรือดำเนินการนั้นต่อเนื่องกัน ผู้รับอนุญาตจะต่ออายุใบอนุญาตโดยการชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ แทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก็ได้ และเมื่อหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตได้รับค่าธรรมเนียมดังกล่าวแล้ว ให้ออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้รับอนุญาตโดยเร็ว โดยให้ถือว่าผู้รับอนุญาตได้รับการต่ออายุใบอนุญาตตามกฎหมายนั้น ๆ แล้วตั้งแต่วันถัดจากวันที่ใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุลง ทั้งนี้ โดยหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าว

การชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

กิจการหรือการดำเนินการใดมีความเสี่ยงสูงที่จะก่อให้เกิดสาธารณภัยหรือก่ออันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง หรือมีเหตุผลความจำเป็นพิเศษอื่นที่ไม่สมควรดำเนินการตามวรรคหนึ่ง จะออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการหรือการดำเนินการนั้น ให้ไม่อยู่ภายใต้บังคับวรรคหนึ่งก็ได้ กฎกระทรวงดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติและชื่อใบอนุญาตที่ไม่อาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ และให้ระบุระยะเวลาในการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตไว้ให้ชัดเจนด้วย

กิจการหรือการดำเนินการตามกฎหมายใดมีการกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ แต่ไม่มีการกำหนดให้ผู้รับอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต เมื่อผู้รับอนุญาตยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้สามารถดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้จนกว่าผู้อนุญาตจะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต และให้ถือว่าหลักฐานการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตไปพลางก่อน

ก่อนที่จะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคสี่ ผู้อนุญาตต้องตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการก่อน หากพบข้อบกพร่อง ให้แจ้งผู้รับอนุญาตดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่เหมาะสม ถ้าผู้รับอนุญาตไม่แก้ไขภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ผู้อนุญาตจึงจะมีอำนาจออกคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต ทั้งนี้ ในการออกคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้อนุญาตต้องระบุเหตุผลประกอบคำสั่งดังกล่าวด้วย

มิให้ใช้บังคับมาตรานี้แก่กิจการหรือการดำเนินการใดที่ต้องขออนุญาตเป็นรายครั้ง

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่การประกอบกิจการหรือการดำเนินการของประชาชนในกิจการใดจำเป็นต้องได้รับการอนุญาตจากผู้อนุญาตหลายรายหรือหลายกระบวนงาน จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีใบอนุญาตหลักและใบอนุญาตรองของกิจการนั้นก็ได้ ผู้ใดได้รับใบอนุญาตหลักของกิจการใดให้ถือว่าผู้นั้นได้รับใบอนุญาตรองของกิจการนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตนั้นด้วยแล้ว โดยไม่ต้องยื่นคำขออนุญาตใหม่อีก และให้ระบุการได้รับอนุญาตสำหรับใบอนุญาตรองให้ชัดแจ้งไว้ในใบอนุญาตหลักดังกล่าวด้วย

ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุให้ชัดแจ้งถึงกิจการที่เป็นใบอนุญาตหลักและกิจการที่ถือว่าได้รับใบอนุญาตรอง รวมตลอดทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตสำหรับใบอนุญาตหลัก และการมีส่วนร่วมในการพิจารณาของผู้อนุญาตตามใบอนุญาตรอง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและการนำส่งค่าธรรมเนียม

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตและกระทรวงเจ้าสังกัดของหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการในกิจการที่ต้องมีใบอนุญาตรองด้วย

ในมาตรานี้ "ใบอนุญาตหลัก" หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบกิจการหรือให้ดำเนินการในกิจการที่โดยทั่วไปแล้วจะมีการประกอบกิจการหรือดำเนินการที่เป็นใบอนุญาตรองด้วย และ "ใบอนุญาตรอง" หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบกิจการหรือให้ดำเนินการที่โดยทั่วไปแล้วเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบกิจการหรือการดำเนินการที่เป็นใบอนุญาตหลัก

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใดกำหนดอายุใบอนุญาตไว้น้อยกว่าห้าปี จะตราพระราชกฤษฎีกาขยายอายุใบอนุญาตสำหรับกฎหมายนั้นเป็นไม่น้อยกว่าห้าปีก็ได้

การตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าอายุใบอนุญาตที่กำหนดในกฎหมายนั้น ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติและชื่อใบอนุญาต อายุใบอนุญาตที่ขยายแล้ว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าห้าปี และค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระไว้ด้วย

มาตรา ๒๓ ก่อนตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ให้คณะรัฐมนตรีส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวันในสมัยประชุมของรัฐสภา เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามิได้มีมติทักท้วง ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อไป

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะหารือกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ต่อไป

มาตรา ๒๔ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุญาตที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้รับอนุญาตให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตกำหนด และให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้อนุญาตที่จะต้องตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และแนวทางดังกล่าว

เมื่อมีผู้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ หรือเสียหายจากการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้รับอนุญาต ไม่ว่าความจะปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เองหรือมีผู้ร้องเรียน ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการตรวจสอบและสั่งการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว

หลักเกณฑ์และแนวทางตามวรรคหนึ่ง ให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ใบอนุญาตหรือหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลาย หากจำเป็นต้องมีการแจ้งความเพื่อเป็นหลักฐานในการขอออกใบแทนใบอนุญาต ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตนั้น โดยไม่ต้องแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจอีก

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่กรณีที่ใบอนุญาตหรือหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตซึ่งออกให้หรืออยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะติดตามผลการปฏิบัติตามมาตรานี้ และรายงานคณะรัฐมนตรีในกรณีที่มีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้

หมวด ๓
การให้บริการ

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐใดมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณา รับรอง เห็นชอบ ให้ความเห็น จ่ายเงิน ให้ได้รับสวัสดิการ รวมทั้งการดำเนินการหรือการให้บริการอื่นใดแก่ประชาชน ให้นำความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับแก่การพิจารณา รับรอง เห็นชอบ ให้ความเห็น จ่ายเงิน ให้ได้รับสวัสดิการ รวมทั้งการดำเนินการหรือการให้บริการของหน่วยงานของรัฐนั้นด้วยโดยอนุโลม โดยในกรณีที่บทบัญญัติมาตราดังกล่าวกำหนดให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของผู้อนุญาต ให้ถือว่าเป็นหน้าที่หรืออำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่

และอำนาจตามกฎหมาย หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นมอบหมาย ในการพิจารณา รับรอง เห็นชอบ ให้ความเห็น จ่ายเงิน ให้ได้รับสวัสดิการ และการดำเนินการหรือการให้บริการอื่นใด ดังกล่าว

หมวด ๔

การทบทวนและปรับปรุงการอนุญาตและการให้บริการ

มาตรา ๒๗ เมื่อมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ความเหมาะสมและความคุ้มค่าของการใช้ระบบอนุญาต เมื่อพิจารณาถึงภาระหน้าที่ที่ประชาชนต้องปฏิบัติ กับประโยชน์ที่สังคมพึงได้รับจากการใช้ระบบอนุญาตพร้อมทั้งระบุอุปสรรคหรือความเสี่ยงหากเปลี่ยนจากระบบการขออนุญาตเป็นการจดแจ้งหรือการจดทะเบียน

(๒) ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตกำหนดให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต ให้ประเมินผลดีและผลเสียของการที่ยังคงระบบคณะกรรมการและการให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุญาตไว้

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในประเด็นตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด โดยให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้ประเมินอิสระด้วย เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดให้ประเมินผลสัมฤทธิ์ได้โดยไม่ต้องมีผู้ประเมินอิสระ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ไว้ในระบบกลางด้วย

ไม่ว่าจะมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามวรรคหนึ่งหรือไม่ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจะแจ้งหน่วยงานของรัฐพิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์ในประเด็นตามวรรคหนึ่งเป็นการเฉพาะในเวลาที่เห็นสมควรก็ได้ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นรายงานข้อเสนอแนะและผลการพิจารณาในประเด็นดังกล่าวพร้อมเหตุผลต่อคณะรัฐมนตรีผ่านคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เพื่อพิจารณามีมติต่อไป

มาตรา ๒๘ เมื่อมีเหตุจำเป็นอันสมควรที่จะต้องปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตหรือให้บริการตามที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนเพื่อให้การให้บริการประชาชนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ให้ผู้อนุญาตหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ โดยพลัน โดยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและประชาชน และให้นำสถิติการแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าตามมาตรา ๑๘ มาประกอบการพิจารณาด้วย

การรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยให้ดำเนินการผ่านระบบกลางเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และจะใช้วิธีการอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้

มาตรา ๒๙ ให้ผู้อนุญาตจัดให้มีการทบทวนคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เป็นประจำตามรอบระยะเวลาที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด แต่ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่มีการทบทวนครั้งล่าสุด และให้เผยแพร่ผลการพิจารณาทบทวนดังกล่าวผ่านช่องทางที่สำนักงาน ก.พ.ร. ประกาศกำหนด

ให้นำความในมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับแก่การดำเนินการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๕
ศูนย์รับคำขอกลาง

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้คณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของสำนักงาน ก.พ.ร. จัดให้มีศูนย์รับคำขอกลางขึ้นในหน่วยงานของรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอต่าง ๆ ตามกฎหมาย ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการศูนย์ดังกล่าวก็ได้ โดยหน่วยงานของรัฐดังกล่าวเป็นผู้กำกับดูแล

การมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการศูนย์รับคำขอกลางตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้ต่อเมื่อมีหลักประกันเพียงพอที่จะคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความลับทางการค้าที่มีประสิทธิภาพ

มาตรา ๓๑ เมื่อมีศูนย์รับคำขอกลางตามมาตรา ๓๐ แล้ว

(๑) ในกรณีที่กฎหมายหรือกฎที่ออกตามกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ต้องยื่นคำขอหรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด ณ สถานที่ใด ถ้าได้มีการยื่นคำขอหรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดไปยังศูนย์รับคำขอกลางแล้ว ให้ถือว่าได้มีการยื่นคำขอ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดโดยชอบตามกฎหมายนั้นแล้ว

(๒) บรรดาเงินค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดที่ศูนย์รับคำขอกลางได้รับไว้ตาม (๑) ให้ศูนย์รับคำขอกลางนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ หรือส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี และแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบทราบ

(๓) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายจากเงินที่จะต้องนำส่งคลังให้ศูนย์รับคำขอกลางหักเงินดังกล่าวแทนและส่งมอบเงินที่หักไว้นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ

โดยให้ศูนย์รับคำขอกลางมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายของศูนย์รับคำขอกลางตามอัตราที่จะได้ตกลงกับหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ

(๔) ระยะเวลาตามมาตรา ๑๘ ให้นับแต่วันที่ศูนย์รับคำขอกลางส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ โดยศูนย์รับคำขอกลางจะต้องส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวไม่ช้ากว่าหนึ่งวันทำการ และให้นำมาตรา ๑๘ วรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

(๕) ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบที่จะต้องส่งคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันให้ศูนย์รับคำขอกลาง และดำเนินการให้มีการฝึกอบรมหรือชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขอกลาง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

(๖) ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขอกลางที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๖ และต้องรับผิดชอบในฐานะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖

ให้ศูนย์รับคำขอกลางจัดให้มีแบบคำขอกลางที่สามารถใช้ในการยื่นคำขอผ่านศูนย์รับคำขอกลางได้ในหลายประเภทกิจการและต่อหลายหน่วยงานของรัฐ โดยหากการอนุญาตหรือบริการใดจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลนอกเหนือจากข้อมูลที่ผู้ยื่นคำขอให้ไว้ในแบบคำขอกลาง ให้จัดทำเป็นแบบคำขอผนวกเฉพาะสำหรับการอนุญาตหรือบริการนั้น

ให้ถือว่าแบบคำขอกลางและแบบคำขอผนวกตามวรรคสองเป็นแบบคำขอตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นกำหนด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะอนุญาตให้ศูนย์รับคำขอกลางหักเงินค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตาม (๒) เป็นรายจ่ายสำหรับพัฒนาการให้บริการของศูนย์รับคำขอกลาง ไม่เกินร้อยละห้าสิบก็ได้

มาตรา ๓๒ ให้ศูนย์รับคำขอกลางมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำขอและค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด รวมตลอดทั้งคำอุทธรณ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๒) ให้ข้อมูล ชี้แจง และแนะนำผู้ยื่นคำขอหรือประชาชนให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต ขอรับเงิน ขอรับสวัสดิการ หรือขอรับบริการ รวมตลอดทั้งความจำเป็นในการยื่นคำขออื่นใดที่จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมาย ในการประกอบกิจการหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๓) ส่งคำขอ หรือคำอุทธรณ์ ที่ได้รับจากผู้ยื่นคำขอหรือผู้ยื่นคำอุทธรณ์พร้อมทั้งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และคอยติดตามเร่งรัดหน่วยงานของรัฐดังกล่าว

เพื่อดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ และคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ หรือตามกฎหมายที่ให้สิทธิในการอุทธรณ์

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามมาตรานี้ ให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขอกลางมีฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

มาตรา ๓๓ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. มีหน้าที่และอำนาจในการกำกับดูแล ประสาน และขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐพัฒนาการให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบตลอดทั้งกระบวนงาน และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รวบรวมปัญหาและอุปสรรคจากการอนุญาตและการดำเนินการของศูนย์รับคำขอกลาง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการยื่นคำขอ มีรายละเอียดหรือกำหนดให้ต้องส่งเอกสารที่ไม่จำเป็น หรือไม่เอื้อต่อการให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือเป็นภาระเกินสมควรแก่ประชาชน ให้เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๓) เสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอน ระยะเวลา เกี่ยวกับการอนุญาต การจ่ายเงิน การให้ได้รับสวัสดิการ หรือการให้บริการต่าง ๆ รวมถึงข้อเสนอในการออกกฎหมาย กฎ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการอนุญาต การจ่ายเงิน การให้ได้รับสวัสดิการ หรือการให้บริการเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น

หมวด ๖
บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา ๓๔ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ รวมทั้งหลักเกณฑ์และแนวทางตามมาตรา ๒๔ ได้โดยสะดวก ให้ผู้อนุญาตและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่เผยแพร่คู่มือ หลักเกณฑ์และแนวทางดังกล่าวผ่านระบบสารสนเทศของหน่วยงานและปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านช่องทางที่สำนักงาน ก.พ.ร. ประกาศกำหนด

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ผู้ใดมีความจำเป็นเร่งด่วน ประสงค์จะได้รับอนุญาตหรือบริการในระยะเวลารวดเร็วเป็นพิเศษกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน จะยื่นคำขอเพื่อขอรับการอนุญาตหรือบริการเป็นพิเศษดังกล่าว โดยยินยอมเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามที่ผู้อนุญาตกำหนดก็ได้

การจัดให้มีช่องทางพิเศษแบบเร่งด่วนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกฎกระทรวงดังกล่าวให้ระบุค่าใช้จ่ายที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องชำระเพิ่มขึ้นด้วย

การจัดให้มีช่องทางพิเศษตามวรรคสอง ต้องไม่มีผลกระทบต่อการให้บริการประชาชนตามปกติที่ปรากฏอยู่ในคู่มือสำหรับประชาชนอยู่แล้ว

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะอนุญาตให้หน่วยงานของรัฐหักเป็นรายจ่ายสำหรับพัฒนาการให้บริการแก่ประชาชนไม่เกินร้อยละห้าสิบก็ได้

ความในวรรคสี่ไม่ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้รายได้ของหน่วยงานตกเป็นของหน่วยงานนั้น

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการประชาชน หน่วยงานของรัฐอาจจัดให้แบบคำขอ ใบอนุญาต หลักฐานการต่ออายุใบอนุญาต ใบแทนใบอนุญาต หรือคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น หรือมีภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นกำกับด้วย ตามที่เห็นสมควรหรือตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอแนะก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ การกรอกข้อความในเอกสารดังกล่าวจะกระทำเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นดังกล่าวก็ได้ และมิให้นำมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๗ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใด อ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในบทมาตราที่มีนัยเดียวกัน

มาตรา ๓๘ คู่มือสำหรับประชาชนที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีคู่มือสำหรับประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องเดียวกัน

ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๖ จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ให้พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่ากฎกระทรวงตามมาตรา ๒๐ วรรคสองจะใช้บังคับ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐใดมีการจัดให้มีช่องทางพิเศษแบบเร่งด่วนอยู่แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ต่อไปจนกว่ากฎกระทรวงตามมาตรา ๓๕ วรรคสองจะใช้บังคับ และเมื่อกฎกระทรวงดังกล่าวใช้บังคับแล้วให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและภายในระยะเวลาที่กฎกระทรวงกำหนด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อนุทิน ชาญวีรกูล
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ทันสมัย มีกำหนดเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอนที่ชัดเจน ลดขั้นตอนการอนุญาตที่ไม่จำเป็น นำเทคโนโลยีมาใช้ในการอนุญาตและการให้บริการภาครัฐ และให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจในการอนุมัติ อนุญาต เพียงเท่าที่จำเป็น อันเป็นการลดภาระและต้นทุนของประชาชนซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗
(แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕)

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕ และมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

(๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

(๓) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๒) ๒๕๐๓

(๔) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๓) ๒๕๒๙

(๕) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๔) ๒๕๓๕

(๖) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๕) ๒๕๔๒

(๗) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๖) ๒๕๔๓

(๘) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๘

(๙) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๔๑

(๑๐) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

"สภาท้องถิ่น" หมายความว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

"ผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๒๗ ง ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๔

[๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๑๒๓ ง ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

"รองผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรี และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

"เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

"ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกเทศมนตรี

"ประธานสภาท้องถิ่น" หมายความว่า ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาเทศบาล และประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

"รองประธานสภาท้องถิ่น" หมายความว่า รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาเทศบาล และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

"สมาชิกสภาท้องถิ่น" หมายความว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล"

"เลขานุการสภาท้องถิ่น" หมายความว่า เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการสภาเทศบาล และเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

"ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

"ข้อบัญญัติ" หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบัญญัติ และข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

"ข้อบัญญัติงบประมาณ" หมายความว่า ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สำหรับเทศบาล

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความ วินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

เมื่อมีปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้หรือกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัยและใช้บังคับไปพลางก่อน แล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นนำข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ใช้บังคับได้เฉพาะในการประชุมคราวนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานพฤติการณ์ดังกล่าวต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้เสนอต่อนายอำเภอเพื่อพิจารณาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้ใช้บังคับได้เฉพาะในการประชุมคราวนั้น และให้รายงานพฤติการณ์ดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณา

หมวด ๑
ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการสภาท้องถิ่น

ข้อ ๖ ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นครบตามจำนวนแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล นายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นได้มาประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกภายในระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกำหนด

ข้อ ๗ ในการประชุมสภาท้องถิ่นตามข้อ ๖ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเทศบาล และนายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล เปิดประชุมสภาท้องถิ่นแล้ว ให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการสภาท้องถิ่นชั่วคราว โดยให้เชิญสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้มีอายุมากที่สุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาท้องถิ่นคราวนั้นเป็นประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว หากสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้มีอายุมากที่สุดไม่รับเป็นประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว ให้เชิญสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้มีอายุมากที่สุดรองลงมาตามลำดับซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาท้องถิ่นคราวนั้นเป็นประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว เพื่อทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุมนำสมาชิกสภาท้องถิ่นปฏิญาณตนตามที่กฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่น

ในกรณีที่มีสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้มีอายุสูงสุดมากกว่าหนึ่งคน ให้ใช้วิธีจับสลาก

วิธีจับสลากเลือกประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล นายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการให้คนที่มีอายุสูงสุดเท่ากันตกลงกันเสียก่อน ว่าจะให้คนใดเป็นคนจับสลากก่อนหลัง หากตกลงกันไม่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจับสลาก ว่าคนใดจะเป็นคนจับสลากก่อน แล้วให้จัดทำบัตรสลาก ชนิด สี และขนาดอย่างเดียวกัน มีจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีอายุสูงสุดเท่ากัน โดยเขียนข้อความว่า "ได้เป็นประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว " เพียงบัตรเดียว นอกนั้นเขียนข้อความว่า "ไม่ได้เป็นประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว"

ข้อ ๘ วิธีเลือกประธานสภาท้องถิ่น ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นคนหนึ่งที่ตนเห็นว่าสมควรให้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาท้องถิ่น การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองไม่น้อยกว่าสองคน เว้นแต่สภาท้องถิ่นใดมีสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่าที่มีอยู่น้อยกว่าแปดคนให้มีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองหนึ่งคน โดยให้สมาชิกสภาท้องถิ่นแต่ละคนมีสิทธิรับรองได้เพียงครั้งเดียว ชื่อที่เสนอไม่จำกัดจำนวน และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นลงคะแนนเลือกผู้ที่ถูกเสนอชื่อคนหนึ่ง โดยวิธีเขียนหมายเลขประจำตัวของผู้ที่ถูกเสนอชื่อ เมื่อตรวจนับแล้วให้ประธานที่ประชุมประกาศคะแนนต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันหลายคนให้เลือกใหม่เฉพาะผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดนั้นโดยใช้วิธีเดิม ถ้าผลการเลือกใหม่ปรากฏว่ายังมีผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันอีก ให้ใช้วิธีจับสลากเฉพาะผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากัน

ให้ผู้ที่ถูกเสนอชื่อได้รับหมายเลขประจำตัวเพื่อใช้ในการลงคะแนนเลือกด้วยวิธีจับสลาก โดยให้ผู้ที่ถูกเสนอชื่อตกลงกันว่าจะให้คนใดเป็นคนจับสลากก่อนหลัง แล้วให้จัดทำบัตรสลาก ชนิด สี และขนาดอย่างเดียวกันมีจำนวนเท่ากับจำนวนผู้ที่ถูกเสนอชื่อ โดยเขียนหมายเลขประจำตัวตามลำดับให้ครบตามจำนวนผู้ที่ถูกเสนอชื่อหากตกลงกันไม่ได้ให้ประธานที่ประชุมจับสลากว่าผู้ใดจะเป็นผู้จับสลากก่อนหลัง

ให้ประธานที่ประชุมประกาศหมายเลขประจำตัวของผู้ที่ถูกเสนอชื่อตามลำดับหมายเลข

ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นลงคะแนนเลือกผู้ที่ถูกเสนอชื่อ โดยวิธีเขียนหมายเลขประจำตัวผู้ที่ถูกเสนอชื่อลงในบัตรสลาก ชนิด สี และขนาดอย่างเดียวกัน ใส่ซอง แล้วนำซองใส่ลงในหีบที่จัดไว้ด้วยตนเองต่อหน้าประธานที่ประชุม

วิธีการเสนอชื่อและการรับรองตามวรรคหนึ่งให้นำความในข้อ ๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ประธานที่ประชุมเชิญสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าสองคนช่วยตรวจนับคะแนน

วิธีจับสลากตามวรรคหนึ่งให้ประธานที่ประชุมดำเนินการให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันตกลงกันเสียก่อน ว่าจะให้ผู้ใดเป็นผู้จับสลากก่อนหลัง หากตกลงกันไม่ได้ให้ประธานที่ประชุมจับสลากว่าผู้ใดจะเป็นผู้จับสลากก่อนหลัง แล้วให้จัดทำบัตรสลาก ชนิด สี และขนาดอย่างเดียวกันตามจำนวนเท่ากับจำนวนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน โดยเขียนข้อความว่า "ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น"เพียงบัตรเดียว นอกนั้นเขียนข้อความว่า "ไม่ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น"

---

[๗] ข้อ ๗ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๘] ข้อ ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๙ ในกรณีการเลือกประธานสภาท้องถิ่นในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกตามข้อ ๖ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ดำเนินการแต่งตั้งทันทีเมื่อการเลือกประธานสภาท้องถิ่นแล้วเสร็จ และให้ประธานสภาท้องถิ่นที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมสภาท้องถิ่นในครั้งนั้นต่อไป

ข้อ ๑๐ ประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสร็จแล้ว

(๒) สำหรับเทศบาล เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งประธานสภาเทศบาล

(๓) สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อนายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อ ๑๑ เมื่อมีประธานสภาท้องถิ่นแล้ว ให้สภาท้องถิ่นเลือกรองประธานสภาท้องถิ่น เลขานุการสภาท้องถิ่น และให้ประธานสภาท้องถิ่นนำปรึกษาในที่ประชุมเกี่ยวกับการประชุมสมัยสามัญ ดังนี้

(๑) สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้สภาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีของแต่ละสมัย และวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกของปีถัดไป

(๒) สำหรับเทศบาล ให้สภาเทศบาลกำหนดว่าการประชุมสมัยสามัญประจำปีแต่ละสมัย ในปีนั้นจะเริ่มเมื่อใด แต่ละสมัยในปีนั้นมีกำหนดกี่วัน กับให้กำหนดวันเริ่มประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกของปีถัดไปและมีกำหนดกี่วัน

(๓) สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดว่าปีนั้นจะมีสมัยประชุมสามัญประจำปีกี่สมัย แต่ละสมัยในปีนั้นจะเริ่มเมื่อใด แต่ละสมัยในปีนั้นมีกำหนดกี่วัน กับให้กำหนดวันเริ่มประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกของปีถัดไปและมีกำหนดกี่วัน

การกำหนดสมัยประชุมและวันประชุมให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกำหนด

ให้ประธานสภาท้องถิ่นรายงานผลการเลือกรองประธานสภาท้องถิ่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล และนายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือก

ข้อ ๑๒ วิธีเลือกรองประธานสภาท้องถิ่น ให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีที่กฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้สภาท้องถิ่นใดมีรองประธานสภาท้องถิ่นได้มากกว่าหนึ่งคน ให้เลือกรองประธานสภาท้องถิ่นคนที่หนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานสภาท้องถิ่นในลำดับถัดไปทีละคนจนกว่าจะครบตามจำนวนที่พึงมี

ข้อ ๑๓ วิธีเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่นให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อสภาท้องถิ่นมีมติเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่นแล้ว ให้เลขานุการสภาท้องถิ่นชั่วคราวพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๑๔ ในการเลือกประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น หรือเลขานุการสภาท้องถิ่น ถ้ามีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเพียงตำแหน่งละหนึ่งคน ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก

---

[๕] ข้อ ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๖] ข้อ ๑๑ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๗] ข้อ ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๘] ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๑๕ เมื่อประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น หรือเลขานุการสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งก่อนครบอายุของสภาท้องถิ่น ให้สภาท้องถิ่นเลือกประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น หรือเลขานุการสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณีแทนตำแหน่งที่ว่าง ดังนี้

(๑) กรณีประธานสภาท้องถิ่น หรือรองประธานสภาท้องถิ่น ให้สภาท้องถิ่นเลือกประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

(๒) กรณีเลขานุการสภาท้องถิ่น ให้สภาท้องถิ่นเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่างในการประชุมสภาท้องถิ่นที่มีขึ้นคราวแรกนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

ให้ประธานที่ประชุมในคราวประชุมสภาท้องถิ่นที่มีการเลือกประธานสภาท้องถิ่น และเป็นผู้ดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่น รายงานผลการเลือกประธานสภาท้องถิ่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล และนายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือก และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับเทศบาล หรือนายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณีแต่งตั้งประธานสภาท้องถิ่นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการเลือกประธานสภาท้องถิ่น

ข้อ ๑๖ ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินกิจการของสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) เป็นประธานของที่ประชุมสภาท้องถิ่น เว้นแต่ในขณะที่เข้ากล่าวอภิปรายสนับสนุนหรือคัดค้านญัตติในที่ประชุมสภาท้องถิ่น

(๓) บังคับบัญชาการงานในสภาท้องถิ่น

(๔) รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น

(๕) เป็นผู้แทนสภาท้องถิ่นในกิจการภายนอก

(๖) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ ๑๗ รองประธานสภาท้องถิ่นมีหน้าที่ช่วยประธานสภาท้องถิ่นในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภาท้องถิ่น หรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย

ในกรณีไม่มีประธานสภาท้องถิ่น หรือมีแต่ไม่อยู่ หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ ให้รองประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาท้องถิ่น โดยให้นำความในข้อ ๒๖ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีที่สภาท้องถิ่นใดมีรองประธานสภาท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งคน ให้รองประธานสภาท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาท้องถิ่นตามลำดับ

ข้อ ๑๘ ให้สภาท้องถิ่นเลือกพนักงานหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นคนหนึ่ง เป็นเลขานุการสภาท้องถิ่น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความรู้ความสามารถอันจะเป็นประโยชน์ต่อสภาท้องถิ่น

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้หมายความถึงปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น

---

[๙] ข้อ ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๑๐] ข้อ ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๑๘/๑ เลขานุการสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาท้องถิ่น

(๓) ครบอายุของสภาท้องถิ่น

(๔) มีการยุบสภาท้องถิ่น

(๕) สภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อประธานสภาท้องถิ่นรับหนังสือลาออกจากเลขานุการสภาท้องถิ่นแล้ว ให้เสนอสภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๑๙ เลขานุการสภาท้องถิ่นมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งนัดประชุมสภาท้องถิ่นตามคำสั่งของประธานสภาท้องถิ่น

(๒) ชี้แจงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หนังสือสั่งการ หรือแนวทางปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น

(๓) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นจัดทำระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่น

(๔) เชิญประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราวปฏิบัติหน้าที่

(๕) จัดทำรายงานการประชุมสภาท้องถิ่น

(๖) เก็บรักษาข้อมูลข่าวสาร หรือเอกสารของสภาท้องถิ่น แต่จะเปิดเผยได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภาท้องถิ่น

(๗) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

(๘) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น

(๙) หน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือกระทำกิจการอื่นตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย

ในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งใด ถ้าไม่มีเลขานุการสภาท้องถิ่น หรือมีแต่ไม่อยู่ หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ ให้สภาท้องถิ่นเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือพนักงานหรือข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการสภาท้องถิ่นเฉพาะในการประชุมคราวนั้น โดยให้นำความในข้อ ๑๓ และข้อ ๒๖ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การลงคะแนนเลือกให้กระทำด้วยวิธีการยกมือขึ้นพ้นศีรษะ

หมวด ๒
การประชุม

ข้อ ๒๐ นอกจากการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกตามข้อ ๖ แล้ว การประชุมสภาท้องถิ่นมี ๒ ประเภท คือ

(๑) การประชุมสามัญ

(๒) การประชุมวิสามัญ

ข้อ ๒๑ การกำหนดจำนวนสมัยประชุมสามัญประจำปี ระยะเวลาและวันเริ่มต้นประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีของแต่ละสมัยในปีนั้น วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีของปีถัดไป และระยะเวลาของสมัยประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกของปีถัดไป ให้ประธานสภาท้องถิ่นนำปรึกษาในที่ประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกของแต่ละปี โดยให้นำความในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

** ข้อ ๑๘/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

** ข้อ ๑๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

เมื่อสภาท้องถิ่นมีมติแล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นทำเป็นประกาศของสภาท้องถิ่น พร้อมทั้งปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีไว้ หรือไม่ได้กำหนดวันเริ่มประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกในปีถัดไปไว้ หรือมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงสมัยประชุมสามัญประจำปี หรือวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีที่กำหนดไว้แล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นนำปรึกษาในสมัยประชุมสามัญประจำปีอื่น หรือในสมัยประชุมวิสามัญก็ได้

ข้อ ๒๒ การเรียกประชุมสภาท้องถิ่นตามข้อ ๒๐ ให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งเป็นหนังสือให้สมาชิกสภาท้องถิ่นทราบล่วงหน้า พร้อมทั้งปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนกำหนดวันเปิดสมัยประชุมไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นการประชุมอันรีบด่วนจะแจ้งกำหนดเปิดสมัยประชุมและปิดประกาศน้อยกว่านั้นก็ได้ แต่ไม่ให้น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลาเปิดสมัยประชุม โดยให้ระบุเหตุอันรีบด่วนในหนังสือนั้นด้วย

ข้อ ๒๓ การนัดประชุมในระหว่างสมัยประชุมนั้นให้ทำเป็นหนังสือ หรือจะบอกนัดในที่ประชุมสภาท้องถิ่นก็ได้ แต่ถ้าบอกนัดในที่ประชุมให้ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังผู้ที่ไม่ได้มีประชุมในเวลานั้นให้ทราบล่วงหน้าด้วย โดยให้แจ้งนัดประชุมล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ถ้าเป็นการประชุมอันรีบด่วนจะนัดน้อยกว่านั้นก็ได้ โดยให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งเหตุอันรีบด่วนไว้ในหนังสือนัดประชุม และแจ้งให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นทราบด้วย

การประชุมสภาท้องถิ่นที่ไม่ได้มีการนัดประชุม ไม่ให้ถือว่าเป็นการประชุมของสภาท้องถิ่น

ข้อ ๒๔ ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมไปพร้อมกับการเรียกประชุมตามข้อ ๒๒ หรือการนัดประชุมตามข้อ ๒๓ เว้นแต่เป็นการประชุมอันรีบด่วนจะแจ้งระเบียบวาระการประชุมให้สมาชิกสภาท้องถิ่นทราบในขณะเปิดประชุมก็ได้

ให้ประธานสภาท้องถิ่นประชาสัมพันธ์กำหนดวันนัดประชุม เวลา สถานที่ประชุม และเรื่องที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนทราบและเข้าฟังการประชุมด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบที่สภาท้องถิ่นกำหนด

ข้อ ๒๕ เมื่อถึงกำหนดเวลานัดประชุมแล้ว ให้เลขานุการสภาท้องถิ่นตรวจสอบรายชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้มาประชุมที่ได้ลงชื่อไว้ว่าครบองค์ประชุมหรือไม่ เมื่อมีผู้มาประชุมครบองค์ประชุม ให้เลขานุการสภาท้องถิ่นให้สัญญาณเรียกสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าห้องประชุม

เมื่อได้มีสัญญาณให้เข้าประชุมแล้ว ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นรีบเข้านั่งตามที่ซึ่งได้จัดไว้เป็นสัดส่วนแยกต่างหากจากที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าฟังการประชุม ให้ประธานสภาท้องถิ่นตรวจดูว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นได้เข้าประชุมครบองค์ประชุมหรือไม่

สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดไม่ได้ลงชื่อไว้ แต่ได้เข้าร่วมประชุมให้ถือว่ามาประชุมสภาท้องถิ่นครั้งนั้น

สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดที่มาลงชื่อไว้แล้ว แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมในที่ประชุมสภาท้องถิ่นไม่ให้นับเป็นองค์ประชุมสำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้นั้น และให้ถือว่าขาดประชุมสภาท้องถิ่น

เมื่อถึงกำหนดเวลานัดประชุมแล้ว สมาชิกสภาท้องถิ่นมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมและพ้นกำหนดเวลานัดประชุมแล้วหนึ่งชั่วโมง ก็ให้ประธานสภาท้องถิ่นสั่งเลื่อนการประชุม และให้ถือว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม ขาดประชุมสภาท้องถิ่น

การแจ้งเลื่อนการประชุมนั้น ให้นำความในข้อ ๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๖ เมื่อถึงกำหนดเวลานัดประชุมและสมาชิกสภาท้องถิ่นมาครบองค์ประชุมแล้วแต่ไม่มีประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่น หรือมีแต่ไม่อยู่ในที่ประชุมหรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้มีอายุมากที่สุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมคราวนั้นเป็นประธานที่ประชุมชั่วคราวเพื่อดำเนินการให้สมาชิกสภาท้องถิ่นเลือกกันเองเป็นประธานที่ประชุมชั่วคราวนั้น โดยให้เสนอชื่อและลงคะแนนด้วยวิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ ถ้าในระหว่างการเลือกนั้นประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นแล้วแต่กรณีเข้ามาในที่ประชุมและยอมปฏิบัติหน้าที่ ก็ให้ระงับการเลือกนั้น หรือถ้าเลือกได้แล้วก็ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นอันพ้นหน้าที่และให้นำความในข้อ ๗ และข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ ให้ประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่สำหรับการประชุมนั้น และให้ดำเนินการเลือกประธานที่ประชุมชั่วคราวตามวรรคหนึ่งเพื่อดำเนินการในการประชุมครั้งนั้นจนเสร็จสิ้น

ข้อ ๒๗ การจัดระเบียบวาระการประชุมให้จัดลำดับดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

(๒) รับรองรายงานการประชุม

(๓) กระทู้ถาม

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้นพิจารณาเสร็จแล้ว

(๕) เรื่องที่เสนอใหม่

(๖) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้ แต่จะจัดไว้ก่อนเรื่องที่คณะกรรมการที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้นพิจารณาเสร็จแล้วไม่ได้

ข้อ ๒๘ ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ เว้นแต่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะได้ตกลงเป็นอย่างอื่นในคราวประชุมนั้น

ข้อ ๒๙ ประธานสภาท้องถิ่นจะสั่งปิดประชุมสภาท้องถิ่นก่อนหมดระเบียบวาระไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีสภาท้องถิ่นเกิดอลเวงตามข้อ ๑๒๑

ถ้าประธานสภาท้องถิ่นสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระและไม่ใช่กรณีตาม ข้อ ๑๒๑ โดยต่อเนื่องกันสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีอยู่ในที่ประชุมเห็นว่าสมควรให้เปิดประชุมต่อไป ก็ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมนั้นต่อไปจนกว่าจะหมดระเบียบวาระการประชุมโดยให้รองประธานสภาท้องถิ่นเป็นประธานที่ประชุม

ถ้ารองประธานสภาท้องถิ่นไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นเลือกกันเองเป็นประธานที่ประชุมคราวนั้น ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๒๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

วาระการประชุมที่ยังไม่ได้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม เนื่องจากประธานสภาท้องถิ่นสั่งปิดประชุมตามวรรคหนึ่ง หรือปิดประชุมตามวรรคสองแต่ไม่ได้มีการดำเนินการประชุมต่อให้ประธานสภาท้องถิ่นจัดวาระการประชุมนั้น เข้าระเบียบวาระการประชุมในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งต่อไป

ข้อ ๓๐ ถ้าประธานสภาท้องถิ่นเห็นเป็นการสมควรจะสั่งให้หยุดพักการประชุมสภาท้องถิ่นไว้ชั่วคราวก็ได้

---

[๑๔] ข้อ ๒๖ แก้ไขวรรคหนึ่งเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

[๑๕] ข้อ ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๓๑ เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมร้องขอให้มีการประชุมลับในระเบียบวาระการประชุมใด ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการประชุมลับในระเบียบวาระการประชุมนั้น โดยไม่ต้องขอมติที่ประชุม การประชุมเช่นนี้ให้ประธานสภาท้องถิ่นสั่งผู้ที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประชุมนั้นออกจากที่ประชุมจนพ้นระยะที่จะฟังการประชุมได้

การร้องขอให้มีการประชุมลับตามวรรคหนึ่ง อาจทำเป็นหนังสือหรือเสนอด้วยวาจาก็ได้

ข้อ ๓๒ การประชุมสภาท้องถิ่นเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับความประพฤติของสมาชิกสภาท้องถิ่น เนื่องจากเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ หรือเรื่องที่สมาชิกสภาท้องถิ่นถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามความในหมวด ๙ แห่งระเบียบนี้ให้ประชุมลับ เว้นแต่สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาจะขอให้ประชุมเปิดเผย

ข้อ ๓๓ รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นทุกคราว ต้องให้คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมได้ตรวจสอบ แล้วให้ทำสำเนารายงานการประชุมซึ่งคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมได้ตรวจสอบแล้วขึ้นอย่างน้อยสองฉบับ เพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นได้มีโอกาสตรวจดูได้ก่อนเวลาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งวันเพื่อให้สภาท้องถิ่นรับรองรายงานการประชุมนั้น

การแก้ไขถ้อยคำในรายงานการประชุมให้กระทำโดยมติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น

รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้ง อย่างน้อยจะต้องมีรายชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาประชุม ลาประชุม และขาดประชุม

ให้เลขานุการสภาท้องถิ่นปิดประกาศรายงานการประชุมที่สภาท้องถิ่นมีมติรับรองแล้วในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบ

ข้อความใดๆอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจเสนอญัตติด้วยวาจาขอมิให้โฆษณา ถ้าที่ประชุมสภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบก็ให้เป็นไปตามที่ร้องขอ

ข้อ ๓๔ เมื่อสภาท้องถิ่นได้รับรองรายงานการประชุมครั้งใดแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นลงชื่อในรายงานการประชุมนั้นไว้เป็นหลักฐาน

รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นที่คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมยังไม่ได้ตรวจสอบ รายงานการประชุมที่สภาท้องถิ่นยังไม่ได้รับรอง หรือรายงานการประชุมที่สภาท้องถิ่นได้รับรองแล้วแต่ประธานสภาท้องถิ่นยังไม่ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน เพราะเหตุครบอายุของสภาท้องถิ่นหรือมีการยุบสภาท้องถิ่นให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาท้องถิ่น ณ วันที่มีเหตุดังกล่าวบันทึกเหตุการณ์นั้นไว้ท้ายรายงานการประชุมดังกล่าว และให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานสภาท้องถิ่นในการประชุมครั้งนั้นเป็นผู้ตรวจสอบ แก้ไข และรับรองรายงานการประชุมนั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุ ถ้าไม่รับรองภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าได้รับรองรายงานการประชุมนั้นแล้ว

ข้อ ๓๕ รายงานการประชุมลับจะเปิดเผยได้เพียงใดหรือไม่ ให้เป็นไปตามมติของสภาท้องถิ่น

---

[๒๖] ข้อ ๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๓๖ การเปิดสมัยประชุมวิสามัญ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจเรียกประชุมวิสามัญได้ หรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่อาจทำคำร้องยื่นต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอให้เปิดสมัยประชุมวิสามัญได้

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำคำร้องขอให้เปิดสมัยประชุมวิสามัญ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกประชุมวิสามัญภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้อง

การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนดเจ็ดวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่และให้ขยายออกไปได้อีกไม่เกินเจ็ดวัน

(๒) กรณีเทศบาล นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งเทศบาล ประธานสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่ในตำแหน่งอาจทำคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขอให้เปิดสมัยประชุมวิสามัญ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นสมควรก็ให้เรียกประชุมวิสามัญได้ สมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

(๓) กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในตำแหน่งอาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอขอให้เปิดสมัยประชุมวิสามัญ ถ้าเห็นสมควรก็ให้นายอำเภอเรียกประชุมวิสามัญได้ สมัยประชุมวิสามัญให้กำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

ให้นำวิธีการประชุมสามัญตามระเบียบนี้มาใช้บังคับกับการประชุมวิสามัญด้วย

สำหรับวิธีการขอขยายเวลาสมัยประชุมวิสามัญของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลให้นำวิธีการขอเปิดสมัยประชุมวิสามัญตาม (๒) และ (๓) แล้วแต่กรณีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๖/๑ เมื่อประธานสภาท้องถิ่นเห็นสมควรอาจจัดให้มีการประชุมตามกฎหมายว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

หมวด ๓
ญัตติ

ข้อ ๓๗ ญัตติมี ๒ อย่างคือ

(๑) ญัตติเกี่ยวกับกิจการของสภาท้องถิ่น

(๒) ญัตติร่างข้อบัญญัติ

---

*[๒] ข้อ ๓๖/๑ เพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๓๘ ญัตติทั้งหลายต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่นล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าห้าวัน เว้นแต่กรณีใดเป็นเรื่องรีบด่วนจะยื่นน้อยกว่านี้ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนวันประชุมและต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองอย่างน้อยสองคน แต่หากสภาท้องถิ่นนั้นมีสมาชิกสภาท้องถิ่นเหลืออยู่น้อยกว่าแปดคนให้มีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองหนึ่งคน เว้นแต่ตามกฎหมายหรือระเบียบนี้กำหนดวิธีการเสนอญัตติไว้เป็นอย่างอื่น

การเสนอญัตติให้อนุโลมใช้ตามแบบท้ายระเบียบนี้

ญัตติร่างข้อบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่น

ญัตติที่ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีการรับรองตามวรรคหนึ่ง

ญัตติดังต่อไปนี้อาจเสนอด้วยวาจาในที่ประชุมสภาท้องถิ่นได้โดยให้นำความใน ข้อ ๓๙ มาใช้บังคับ

(๑) ขอให้รับรองรายงานการประชุม

(๒) ขอให้รับรองรายงานอื่นๆ ของคณะกรรมการต่างๆ ที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้น

(๓) ขอปรึกษาหรือขอให้พิจารณาเป็นเรื่องด่วน

(๔) ขอให้พิจารณาร่างข้อบัญญัติสามวาระรวดเดียวตามข้อ ๔๕

(๕) ญัตติตามข้อ ๔๑

(๖) ญัตติที่ประธานที่ประชุมเห็นควรอนุญาต

การบรรจุญัตติที่เสนอด้วยวาจาตามวรรคห้า ให้ประธานที่ประชุมบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมคราวนั้น

ข้อ ๓๙ การเสนอญัตติด้วยวาจานั้น ให้นำความในข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม การรับรองญัตติเช่นว่านี้ ให้กระทำโดยวิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ

ข้อ ๔๐ ให้ประธานสภาท้องถิ่นบรรจุญัตติที่เสนอมาเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่นภายในกำหนดเวลาอันสมควรในสมัยประชุมนั้น

กรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่สามารถบรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งได้ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมถัดไป และให้แจ้งเหตุจำเป็นนั้นต่อสภาท้องถิ่นในสมัยประชุมนั้น

ญัตติที่บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมแล้ว หากสภาท้องถิ่นไม่ได้พิจารณาในสมัยประชุมนั้นหรือพิจารณาไม่แล้วเสร็จให้เป็นอันตกไป เว้นแต่ญัตตินั้นเป็นญัตติร่างข้อบัญญัติให้บรรจุในระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมถัดไป

ข้อ ๔๑ เมื่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นกำลังปรึกษาญัตติใด ห้ามเสนอญัตติอื่น นอกจากญัตติดังต่อไปนี้

(๑) ขอแปรญัตติร่างข้อบัญญัติที่ไม่ใช่ร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

(๒) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการสภาท้องถิ่นตามหมวด ๘

(๓) ขอให้ลงมติ

(๔) ขอให้แยกประเด็นพิจารณา หรือแยกประเด็นลงมติ

---

[๑๕] ข้อ ๓๘ วรรคหนึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

[๑๗] ข้อ ๔๐ วรรคสาม เพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๕) ขอให้ปิดอภิปราย

(๖) ขอให้เปิดอภิปรายต่อไป

(๗) ขอให้เลื่อนการปรึกษา

(๘) ขอให้ประธานสภาท้องถิ่นพิจารณาใช้อำนาจตามข้อ ๑๑๙ ข้อ ๑๒๐ หรือ ข้อ ๑๒๑

(๙) ขอให้บุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

(๑๐) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ถ้าที่ประชุมมีมติหรือเห็นชอบในญัตติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาญัตติเติมเป็นอันตกไป เว้นแต่ญัตตินั้นเป็นญัตติเกี่ยวด้วยกับข้อบัญญัติ

ข้อ ๔๒ ญัตติตามข้อ ๔๑ (๓) (๕) และ (๑๐) นั้น ห้ามไม่ให้ผู้ใดเสนอในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน

ข้อ ๔๓ ร่างข้อบัญญัติต้องแบ่งเป็นข้อและมีบันทึกดังต่อไปนี้

(๑) หลักการของร่างข้อบัญญัติ

(๒) เหตุผลที่เสนอร่างข้อบัญญัติ

การเสนอร่างข้อบัญญัติให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้

เมื่อประธานสภาท้องถิ่นได้รับญัตติร่างข้อบัญญัติที่เสนอมาและตรวจแล้วเห็นว่าถูกต้องให้ส่งสำเนาแก่สมาชิกสภาท้องถิ่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุม เว้นแต่เป็นการประชุมอันรีบด่วน แต่ไม่ให้น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลานัดประชุม ถ้าตรวจแล้วเห็นว่าไม่ถูกต้องให้แจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้น เว้นแต่เป็นญัตติร่างข้อบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินที่ไม่มีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่นให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างข้อบัญญัติดังกล่าวไปยังผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง หากผู้บริหารท้องถิ่นไม่แจ้งผลการพิจารณาให้คำรับรองให้ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติดังกล่าวจากประธานสภาท้องถิ่นให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งให้ผู้เสนอทราบโดยเร็ว

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราว ต้องนำเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราวนั้นเข้าระเบียบวาระก่อนร่างข้อบัญญัติอื่น

ข้อ ๔๔ ร่างข้อบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน หมายความว่า ร่างข้อบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) การจัดเก็บ ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีอากร

(๒) การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน หรือการโอนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้

(๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

(๕) การจ้างและการพัสดุ

ในกรณีที่สงสัยว่าร่างข้อบัญญัติใดเป็นร่างข้อบัญญัติที่เกี่ยวด้วยการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่น ให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานสภาท้องถิ่นถือเป็นที่สุด

การเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณให้เป็นไปตามความในหมวด ๔ ว่าด้วยงบประมาณ

ข้อ ๔๕ ญัตติร่างข้อบัญญัติที่ประชุมสภาท้องถิ่นต้องพิจารณาเป็นสามวาระ แต่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะอนุมัติให้พิจารณาสามวาระรวดเดียวก็ได้

---

[๒๐] ข้อ ๔๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

[๒๑] ข้อ ๔๓ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ในการพิจารณาสามวาระรวดเดียว ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนผู้ที่อยู่ในที่ประชุมจะเป็นผู้เสนอก็ได้ เมื่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นอนุมัติให้พิจารณาสามวาระรวดเดียวแล้ว การพิจารณาวาระที่สองนั้นให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเป็นกรรมการแปรญัตติเต็มสภา โดยให้ประธานที่ประชุมเป็นประธานคณะกรรมการแปรญัตติ

ญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณจะพิจารณาสามวาระรวดเดียวไม่ได้ และในการพิจารณาวาระที่สอง ให้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติไว้ไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่สภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้น

ข้อ ๔๖ คำอนุมัติหรือไม่อนุมัติร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราว ให้ทำเป็นร่างข้อบัญญัติอนุมัติให้ใช้ข้อบัญญัติชั่วคราว

การพิจารณาร่างข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ไม่ใช่ร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

ข้อ ๔๗ ในการพิจารณาญัตติร่างข้อบัญญัติวาระที่หนึ่ง ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นปรึกษาในหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติและลงมติว่าจะรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัตินั้นหรือไม่ หากมีสมาชิกสภาท้องถิ่นประสงค์จะอภิปราย ห้ามไม่ให้ลงมติก่อนที่สมาชิกสภาท้องถิ่นได้อภิปรายในเรื่องนั้นพอสมควรแล้ว

เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาร่างข้อบัญญัติวาระที่หนึ่ง สภาท้องถิ่นจะให้คณะกรรมการสภาท้องถิ่นพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้

ข้อ ๔๘ ในกรณีที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ให้ประธานสภาท้องถิ่นนำปรึกษาในที่ประชุมสภาท้องถิ่น เพื่อเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นกรรมการในคณะกรรมการหาข้อยุติตามจำนวนที่กฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกำหนด โดยให้นำวิธีการเลือกในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบนี้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แล้วแจ้งมติไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณและรายชื่อกรรมการหาข้อยุติฝ่ายสภาท้องถิ่น กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาลให้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลให้แจ้งนายอำเภอทราบ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายในสามวันนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการ

ให้ประธานสภาท้องถิ่นทำหนังสือแจ้งมติของสภาท้องถิ่นที่ไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบในวันถัดจากวันที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการ

ร่างข้อบัญญัติงบประมาณที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหาข้อยุติตามวรรคหนึ่ง ให้สภาท้องถิ่นนำเข้าพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สาม ตามลำดับ

ข้อ ๔๙ ญัตติร่างข้อบัญญัติที่สภาท้องถิ่นลงมติรับหลักการแล้ว ถ้าจะต้องส่งให้คณะกรรมการแปรญัตติพิจารณา ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างข้อบัญญัตินั้นไปให้คณะกรรมการแปรญัตติพิจารณาโดยละเอียด และที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะต้องกำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติต่อคณะกรรมการแปรญัตติด้วย

ภายในระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติที่สภาท้องถิ่นกำหนดตามวรรคหนึ่ง ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดเห็นควรจะแก้ไขเพิ่มเติมร่างข้อบัญญัติก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือ โดยให้แปรญัตติเป็นรายข้อและเสนอต่อประธานคณะกรรมการแปรญัตติ ในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้แปรญัตติจะต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรอง เช่นเดียวกับการเสนอญัตติ

การเสนอคำแปรญัตติให้อนุโลมใช้ตามแบบท้ายระเบียบนี้

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติวาระที่สองกรณีการพิจารณาสามวาระรวดเดียว ผู้แปรญัตติอาจเสนอคำแปรญัตติด้วยวาจาได้

---

[๒๒] ข้อ ๔๘ วรรคสาม เพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๕๐ เมื่อคณะกรรมการแปรญัตติได้พิจารณาแล้ว จะต้องเสนอร่างข้อบัญญัตินั้นตามร่างเดิมและตามที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานและบันทึกความเห็นยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น รายงานนั้นอย่างน้อยจะต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในตอนหรือข้อใดบ้าง การแปรญัตติและมติของคณะกรรมการแปรญัตติเกี่ยวด้วยการแปรญัตตินั้นเป็นประการใด การสงวนความเห็นของกรรมการแปรญัตติตลอดจนการสงวนคำแปรญัตติด้วย และให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งรายงานนั้นแก่สมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนวันประชุมพิจารณา เว้นแต่กรณีต้องพิจารณาเป็นการด่วน

ให้คณะกรรมการแปรญัตติไปร่วมประชุมสภาท้องถิ่นด้วย เพื่อแถลงประกอบรายงานหรือชี้แจงข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับรายงานนั้น

ข้อ ๕๑ ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติวาระที่สอง ให้ปรึกษาเรียงตามลำดับข้อเฉพาะที่มีการแปรญัตติหรือที่คณะกรรมการแปรญัตติแก้ไขเท่านั้น เว้นแต่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ถ้าที่ประชุมสภาท้องถิ่นลงมติเห็นด้วยกับคำแปรญัตติ หรือเห็นด้วยกับการแก้ไขในข้อใดแล้ว ไม่ให้เสนอขอแปรญัตติหรือเสนอญัตติขอเปลี่ยนแปลงมตินั้นอีก

ถ้าข้อความในข้อใดที่ได้มีมติไปแล้วขัดแย้งกันหรือบกพร่องในสาระสำคัญ ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะลงมติให้ส่งปัญหานั้นไปให้คณะกรรมการแปรญัตติพิจารณาใหม่เฉพาะที่ขัดแย้งหรือบกพร่องก็ได้ โดยไม่ให้มีการแปรญัตติในเรื่องใหม่ขึ้นอีก ในกรณีที่มีมติส่งปัญหาไปให้คณะกรรมการแปรญัตติพิจารณาใหม่ดังกล่าวแล้ว การพิจารณาเฉพาะข้อนั้นๆ เป็นอันระงับไว้ก่อน แต่ถ้าไม่เป็นการขัดข้องที่จะพิจารณาข้ออื่นๆ ต่อไป สภาท้องถิ่นอาจลงมติให้พิจารณาจนจบร่างข้อบัญญัติก็ได้

ถ้าข้อขัดแย้งหรือข้อบกพร่องตามวรรคสามเกิดขึ้นในการพิจารณารวดเดียว ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะลงมติให้ดำเนินการตามความในวรรคสามก็ได้

เมื่อคณะกรรมการแปรญัตติได้ยื่นรายงานการพิจารณาข้อที่ได้ระงับไว้นั้นตามวรรคสามแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งรายงานนั้นให้แก่สมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนวันนัดประชุม เว้นแต่กรณีต้องพิจารณาเป็นการด่วน

ในการประชุมต่อวาระที่สอง ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นลงมติเฉพาะข้อที่ได้ระงับไว้เท่านั้น

ข้อ ๕๒ การพิจารณาร่างข้อบัญญัติในวาระที่สาม ไม่มีการอภิปราย เว้นแต่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะได้ลงมติให้มีการอภิปราย ถ้ามีเหตุอันสมควร

ในการพิจารณาวาระนี้ ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นลงมติว่าจะให้ตราเป็นข้อบัญญัติหรือไม่

ข้อ ๕๓ ญัตติร่างข้อบัญญัติใดซึ่งที่ประชุมสภาท้องถิ่นได้ลงมติไม่รับหลักการตามความในข้อ ๔๗ หรือลงมติไม่ให้ตราเป็นข้อบัญญัติตามความในข้อ ๕๒ ให้ถือว่าร่างข้อบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ห้ามเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันกับร่างข้อบัญญัติที่ตกไปตามวรรคหนึ่งในสมัยประชุมนั้นอีก เว้นแต่ประธานสภาท้องถิ่นจะอนุญาตเมื่อเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้ใช้แก่ญัตติเกี่ยวกับกิจการของสภาท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๕๔ ญัตติขอให้สภาท้องถิ่นมีมติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นคนใดพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่น หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ ให้ยื่นเป็นหนังสือล่วงหน้าและต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าชื่อเสนอจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ถูกยื่นญัตติให้สภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเป็นหนังสือล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสองวันก่อนวันประชุมพิจารณาญัตติดังกล่าว เพื่อเตรียมหลักฐานชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเว้นแต่เป็นการพ้นวิสัยไม่สามารถแจ้งให้ทราบได้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นบันทึกเหตุผลไว้เป็นหนังสือและนำแจ้งที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อทราบก็เป็นการเพียงพอแล้ว

ข้อ ๕๕ การขอถอนญัตติหรือคำแปรญัตติ หรือการแก้ไขข้อความในญัตติร่างข้อบัญญัติซึ่งเป็นเหตุให้เปลี่ยนหลักการของร่างข้อบัญญัติ การขอถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรองหรือจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติจะกระทำเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ญัตตินั้นได้จัดเข้าระเบียบวาระแล้ว ต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมสภาท้องถิ่น หรือคำแปรญัตติในชั้นคณะกรรมการแปรญัตติต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมคณะกรรมการแปรญัตติ

ญัตติที่ยังไม่ได้จัดเข้าระเบียบวาระ หรือคำแปรญัตติในชั้นคณะกรรมการแปรญัตติไม่อยู่ในบังคับของวรรคหนึ่ง

ข้อ ๕๖ ญัตติหรือคำแปรญัตติใดที่ถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมแล้ว ถ้าผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติไม่ขออภิปรายหรือไม่อยู่ในที่ประชุมสภาท้องถิ่น ให้ถือว่าได้ถอนญัตตินั้น

ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติตามวรรคหนึ่ง ผู้บริหารท้องถิ่นอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้อภิปราย ชี้แจงหรือแถลงแทนก็ได้

ในกรณีที่ประชาชนเป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งผู้แทนของผู้เข้าชื่อเพื่อเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น และผู้แทนของผู้เข้าชื่อมีสิทธิชี้แจงหรือเสนอข้อเท็จจริงหรือความเห็นเกี่ยวกับร่างข้อบัญญัติที่เสนอได้

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น สภาท้องถิ่นต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัตินั้น

ข้อ ๕๗ ในกรณีที่สภาท้องถิ่นครบวาระหรือมีการยุบสภา ญัตติใด ๆ ซึ่งที่ประชุมสภาท้องถิ่นยังไม่ได้พิจารณาหรือพิจารณาแล้วยังไม่เสร็จ ให้เป็นอันตกไป

หมวด ๔
งบประมาณ

ข้อ ๕๘ ญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นยื่นต่อสภาท้องถิ่นตามแบบและวิธีการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ข้อ ๕๙ การแปรญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณจะกระทำได้เฉพาะการขอลดรายจ่าย หรือการขอลดจำนวนเงินที่ขออนุญาตจ่าย และต้องมีจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองเช่นเดียวกับการเสนอญัตติ

คำแปรญัตติให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการแปรญัตติภายในระยะเวลาที่สภาท้องถิ่นกำหนดตามข้อ ๔๕ วรรคสาม และข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง

ข้อ ๖๐ ห้ามไม่ให้แปรญัตติรายจ่ายขึ้นใหม่ หรือเพิ่มเติมรายจ่าย หรือเปลี่ยนแปลงความประสงค์ของจำนวนเงินที่ขออนุมัติจ่าย เว้นแต่จะได้รับคำรับรองจากผู้บริหารท้องถิ่น หรือคำแปรญัตตินั้นผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้แปรญัตติ

---

[๒๓] ข้อ ๕๖ วรรคสาม แก้ไขโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

[๒๔] ข้อ ๕๖ วรรคสี่ เพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๖๑ ห้ามไม่ให้แปรญัตติในรายการและจำนวนเงินซึ่งมีข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้
(๑) ดอกเบี้ยและเงินส่งใช้ต้นเงินกู้
(๒) รายจ่ายซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ต้องจ่ายตามกฎหมาย
ถ้ามีปัญหาว่ารายจ่ายรายการใดมีข้อผูกพันตามวรรคหนึ่งหรือไม่ ให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๖๒ เมื่อได้อภิปรายไปพอสมควรแล้ว ถ้าสมาชิกสภาท้องถิ่นเสนอญัตติขอให้ปิดอภิปรายเพื่อให้ลงมติว่าจะรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณหรือไม่ หรือส่งให้คณะกรรมการสภาท้องถิ่นพิจารณาก่อนรับหลักการ ต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่นที่อยู่ในที่ประชุม

หมวด ๕
การอภิปราย

ข้อ ๖๓ สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำใดต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตแล้วจึงกล่าวได้ โดยให้ยืนกล่าว ณ ที่ของตนหรือ ณ ที่ซึ่งจัดไว้ก็ได้ และต้องกล่าวกับประธานสภาท้องถิ่น

ประธานสภาท้องถิ่นต้องให้โอกาสแก่ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอภิปรายก่อน แต่ถ้ามีผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติหลายคน ให้ประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตให้อภิปรายได้ครั้งละหนึ่งคน

ข้อ ๖๔ เมื่อผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติได้อภิปรายแล้ว ถ้ามีผู้ใดค้านก็ให้ผู้นั้นอภิปราย เมื่อผู้คัดค้านอภิปรายแล้ว ถ้าผู้ใดจะสนับสนุนผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติก็ให้ผู้นั้นอภิปรายและประธานสภาท้องถิ่นต้องให้อภิปรายสลับกันไป

ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีผู้ประสงค์จะอภิปรายแต่อีกฝ่ายหนึ่งมีผู้ประสงค์จะอภิปรายอยู่ ให้ประธานสภาท้องถิ่นให้ผู้ประสงค์อภิปรายนั้นอภิปรายต่อเนื่องกันได้

เมื่อได้อนุญาตให้อภิปรายซ้อนไปคนหนึ่งแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นถามว่า ผู้ใดจะอภิปรายในทางตรงกันข้าม ถ้ามีก็ให้ประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตให้อภิปราย แล้วดำเนินการให้อภิปรายสลับกันต่อไป ถ้าไม่มีก็ให้ประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตให้อภิปรายต่อเนื่องไปได้

ถ้ามีผู้ยกมือจะอภิปรายหลายคน ประธานสภาท้องถิ่นจะอนุญาตให้ผู้ใดอภิปรายก่อนก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอ ผู้รับรองและผู้ที่ยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๖๕ ถ้าไม่มีผู้ใดจะอภิปรายต่อไป ให้ถือว่าเป็นการปิดอภิปราย หรือถ้ามี แต่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว ประธานสภาท้องถิ่นจะเสนอให้ที่ประชุมวินิจฉัยว่าควรจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้ เว้นแต่การอภิปรายตามความในข้อ ๗๒

เมื่อปิดอภิปรายแล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นเสนอให้ที่ประชุมลงมติ

ข้อ ๖๖ เมื่อประธานสภาท้องถิ่นเตือนสมาชิกสภาท้องถิ่นให้รักษาระเบียบการประชุม สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามทันที

ข้อ ๖๗ ถ้าประธานสภาท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่า ผู้ใดใช้เวลาอภิปรายครั้งใดเกินสมควรแก่เรื่องและยังมีผู้อื่นประสงค์จะอภิปรายต่อไปอีก ประธานสภาท้องถิ่นอาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายเสียก็ได้เมื่อได้อภิปรายมาครบสิบนาทีแล้ว

ข้อ ๖๘ สมาชิกสภาท้องถิ่นจะต้องอภิปรายเฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่เท่านั้น จะกล่าวข้อความซ้ำหรือนอกประเด็นและจะใช้ถ้อยคำหยาบคาย ใส่ร้าย เสียดสีผู้ใดไม่ได้ หรือกล่าวถึงชื่อบุคคลใดๆเว้นแต่กรณีจำเป็น

ห้ามไม่ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นนำเอกสารใดๆ มาอ่านให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นฟัง เว้นแต่กรณีจำเป็นและห้ามไม่ให้นำวัตถุใดๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุมสภาท้องถิ่นเว้นแต่ประธานสภาท้องถิ่นจะอนุญาต

ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหาย อาจยืนและยกมือขึ้นพ้นศีรษะ ณ ที่ของตนเพื่อเป็นการขออนุญาต เมื่อประธานสภาท้องถิ่นได้อนุญาตแล้วจึงให้กล่าวแก้หรือชี้แจงข้อเท็จจริงได้

ข้อ ๖๙ ข้อความใดๆ อันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือประโยชน์สำคัญของทางราชการ ผู้บริหารท้องถิ่นอาจร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นไม่ให้นำมาอภิปรายหรือเปิดเผย แต่ถ้าสมาชิกสภาท้องถิ่นร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นไม่ให้นำมาอภิปรายหรือเปิดเผย ต้องมีผู้รับรองเช่นเดียวกับการเสนอญัตติ และให้ดำเนินการตามมติของสภาท้องถิ่น

ข้อ ๗๐ เมื่อเห็นว่ามีผู้กระทำผิดระเบียบการประชุมในหมวดนี้ สมาชิกสภาท้องถิ่นอาจยืนและยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เพื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นให้รักษาระเบียบการประชุมได้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนระเบียบหรือไม่

คำวินิจฉัยของประธานสภาท้องถิ่นในข้อที่ว่ามีผู้กระทำผิดระเบียบการประชุมตามวรรคหนึ่งหรือไม่เป็นเด็ดขาด ห้ามไม่ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นอภิปรายในเรื่องนี้ต่อไป

ข้อ ๗๑ ขณะอภิปรายอยู่นั้น ถ้าประธานสภาท้องถิ่นยืนขึ้น ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้กำลังอภิปรายหรือจะขออภิปรายต้องระงับการอภิปรายของตนไว้แล้วนั่งลงทันที และสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหลายซึ่งอยู่ในที่ประชุมนั้นต้องนั่งฟังประธานสภาท้องถิ่น

ข้อ ๗๒ การอภิปรายในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดถูกกล่าวหาว่า มีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่น หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามความในหมวด ๙ แห่งระเบียบนี้ สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้นั้นมีสิทธิอภิปรายได้จนหมดข้อสงสัย ห้ามไม่ให้รวบรัดอภิปรายเพื่อลงมติ

หมวด ๖
การลงมติ

ข้อ ๗๓ การออกเสียงลงคะแนนเพื่อลงมติมีสองวิธีคือ

(๑) การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผย

(๒) การออกเสียงลงคะแนนลับ

ข้อ ๗๔ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ

(๒) ยืนขึ้น

(๓) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายบุคคล

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผย ให้ใช้วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ แต่ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นร้องขอหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าสามคนร่วมกันเสนอญัตติต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น ให้ออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๒) หรือ (๓) เมื่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบแล้ว ก็ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนตามนั้น

ข้อ ๗๕ ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกที่อยู่ในที่ประชุมสภาท้องถิ่นมีสิทธิเสนอญัตติขอให้ออกเสียงลงคะแนนลับได้ การเสนอญัตติดังกล่าวนี้สามารถเสนอด้วยวาจา ถ้าที่ประชุมสภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบก็ให้ดำเนินการตามนั้น

การลงมติเห็นชอบญัตติตามความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ

การออกเสียงลงคะแนนลับ ให้ใช้วิธีเขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ โดยผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (✕) ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (O) ให้ประธานที่ประชุมเรียกชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นตามลำดับอักษรมานำซองใส่ด้วยตนเองลงในหีบที่จัดไว้ต่อหน้าประธานที่ประชุม

ข้อ ๗๖ ก่อนการลงมติทุกครั้งให้ประธานสภาท้องถิ่นตรวจสอบดูว่า มีสมาชิกสภาท้องถิ่นอยู่ในที่ประชุมครบจำนวนเป็นองค์ประชุมหรือไม่ ถ้ามีสมาชิกสภาท้องถิ่นอยู่ในที่ประชุมไม่ครบจำนวนเป็นองค์ประชุมจะทำการลงมติในเรื่องใดๆ ไม่ได้

ข้อ ๗๗ สมาชิกสภาท้องถิ่นคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน

ประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นซึ่งทำหน้าที่ประธานที่ประชุม หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ได้รับเลือกให้ทำหน้าที่ประธานที่ประชุมตามข้อ ๒๖ และข้อ ๒๙ วรรคสาม มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในฐานะสมาชิกสภาท้องถิ่นได้ โดยไม่ต้องลงมาจากที่นั่งประธานสภาท้องถิ่นก็ได้

ข้อ ๗๘ ลำดับการลงมตินั้น ให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อน แล้วย้อนเป็นลำดับไปตามญัตติต้น แต่ความผิดพลาดของการเรียงลำดับดังกล่าวมานี้ไม่เป็นเหตุให้มติที่ได้ลงคะแนนและนับคะแนนเสร็จแล้วนั้นเสียไป มติในกรณีนี้ให้ถือเอาคะแนนเสียงมากที่สุดของญัตติแต่ละญัตติที่ลงมติตามลำดับนั้น

ข้อ ๗๙ ถ้ามีปัญหาซับซ้อนเป็นที่เข้าใจยาก ประธานสภาท้องถิ่นหรือที่ประชุมสภาท้องถิ่นอาจแยกประเด็นออกให้ลงมติเป็นตอนๆ ไปก็ได้

ข้อ ๘๐ เมื่อประธานสภาท้องถิ่นถามที่ประชุมสภาท้องถิ่นว่า ในเรื่องที่มีผู้เสนอนั้นจะมีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ถือว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบด้วย

ข้อ ๘๑ เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ประธานสภาท้องถิ่นต้องประกาศคะแนนเสียงให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นทราบทันที ถ้าเรื่องใดกฎหมายบัญญัติว่าต้องมีคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใดเป็นพิเศษแล้วก็ให้ประกาศด้วยว่าได้มีคะแนนเสียงข้างมากครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ด้วย

ข้อ ๘๒ ถ้ามีสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้ามาในที่ประชุมสภาท้องถิ่น ขณะที่ประชุมสภาท้องถิ่นเริ่มลงคะแนนเสียงแล้ว

(๑) ในกรณีลงคะแนนเปิดเผย สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้เข้ามานั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนร่วมกับฝ่ายที่ยังนับคะแนนไม่เสร็จได้ แต่จะออกเสียงลงคะแนนร่วมกับฝ่ายนับคะแนนเสร็จแล้วไม่ได้

(๒) ในกรณีลงคะแนนลับ สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้เข้ามานั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนที่ประธานสภาท้องถิ่นสั่งให้นับคะแนนเสียง

ข้อ ๘๓ การลงมติในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นถูกกล่าวหาว่า มีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่น หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นลงมติแต่เพียงว่าควรให้ผู้ถูกกล่าวหานั้นขาดจากสมาชิกภาพหรือไม่ การลงมติดังกล่าวนี้ให้ออกเสียงลงคะแนนลับและต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

เมื่อสภาท้องถิ่นลงมติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นที่ถูกกล่าวหาผู้ใดขาดจากสมาชิกภาพให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้นั้นทราบโดยเร็ว แต่ไม่ให้เกินสามวันนับแต่วันที่สภาท้องถิ่นได้ลงมติ

ข้อ ๘๔ ในการนับคะแนนเสียงครั้งใด ถ้าสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่าที่มีอยู่หรือผู้บริหารท้องถิ่น เชื่อว่ามีการนับคะแนนเสียงผิดมีสิทธิร้องขอให้นับคะแนนเสียงใหม่ได้อีกครั้งหนึ่ง โดยสามารถร้องขอด้วยวาจาให้ประธานที่ประชุมจัดให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่

การร้องขอให้นับคะแนนเสียงใหม่ให้กระทำได้เพียงครั้งเดียว และต้องดำเนินการก่อนเริ่มเข้าสู่วาระการประชุมถัดไป

การนับคะแนนเสียงใหม่ตามวรรคหนึ่ง กรณีที่เป็นการลงคะแนนเสียงเปิดเผย ให้ประธานที่ประชุมจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ โดยใช้วิธีเรียกชื่อลงคะแนน ตามข้อ ๗๔ (๓)

ข้อ ๘๕ ในการลงมติครั้งใด เมื่อนับคะแนนเสียงแล้วปรากฏว่าคะแนนเสียงรวมกันทั้งหมดมีจำนวนมากกว่าจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาประชุมในคราวนั้น ให้ทำการลงมติใหม่โดยใช้วิธีเรียกชื่อลงคะแนนตามข้อ ๗๔ (๓)

ข้อ ๘๖ การลงมติให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากันไม่ว่าจะเป็นการออกเสียงลงคะแนนเปิดเผย หรือออกเสียงลงคะแนนลับ ให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งโดยเปิดเผยเป็นเสียงชี้ขาด และประธานที่ประชุมจะให้เหตุผลด้วยหรือไม่ก็ได้

หมวด ๗
กระทู้ถาม

ข้อ ๘๗ กระทู้ถาม คือ คำถามซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งขึ้นเพื่อสอบถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๘๘ กระทู้ถามมี ๒ ประเภท คือ

(๑) กระทู้ถามทั่วไป

(๒) กระทู้ถามด่วน

ข้อ ๘๙ กระทู้ถามแต่ละกระทู้นั้น ให้ผู้ตั้งกระทู้ถามตั้งคำถามและซักถามได้แต่เพียงผู้เดียว การตั้งกระทู้ถามให้อนุโลมใช้ตามแบบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๙๐ กระทู้ถามต้องไม่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) มีข้อความเชิงประชด เสียดสี หรือแกล้งกล่าวใส่ร้าย

(๒) เคลือบคลุม หรือเข้าใจยาก

(๓) ในเรื่องที่ได้ตอบแล้ว หรือได้ชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ หรือที่ตกไป

(๔) เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับกระทู้ถามซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน

(๕) เพื่อให้ออกความเห็น

(๖) ในปัญหาข้อกฎหมาย

(๗) ในเรื่องไม่เป็นสาระสำคัญ

(๘) เพื่อทราบกิจการส่วนตัวของบุคคลใดๆ เว้นแต่ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ราชการ

กระทู้ถามที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งถือเป็นกระทู้ถามที่ต้องห้ามไม่ให้ถาม ห้ามประธานสภาท้องถิ่นบรรจุกระทู้ถามที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งเข้าระเบียบวาระการประชุม และเมื่อประธานสภาท้องถิ่นวินิจฉัยว่าเป็นกระทู้ถามที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้กระทู้ถามนั้นตกไป คำวินิจฉัยของประธานสภาท้องถิ่นในเรื่องนี้ให้เป็นที่สุด

ข้อ ๙๑ กระทู้ถามซึ่งต้องห้ามตามข้อ ๙๐ (๓) (๔) นั้น จะตั้งถามขึ้นใหม่ได้ในเมื่อมีสาระสำคัญต่างกัน หรือเหตุการณ์ในขณะที่มีกระทู้ถามครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อมีกระทู้ถามครั้งก่อน

ข้อ ๙๒ การตั้งกระทู้ถามทั่วไปให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริง หรือนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถามทั่วไปต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง แม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามทั่วไปก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบก็ให้ระบุแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก

คำถาม ข้อเท็จจริง ตลอดจนคำชี้แจงประกอบ ต้องไม่ฟุ่มเฟือย วกวน ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นการอภิปราย

ข้อ ๙๓ การตั้งกระทู้ถามด่วนต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเหตุฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนเพราะเป็นภัยสาธารณะหรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องรีบชี้แจงหรือดำเนินการโดยทันที

ในกรณีที่สงสัย ให้เป็นอำนาจของประธานสภาท้องถิ่นที่จะวินิจฉัยว่ากระทู้ถามนั้น เป็นกระทู้ถามทั่วไปหรือกระทู้ถามด่วน

ข้อ ๙๔ กระทู้ถามด่วน ให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น โดยมีหัวข้อเรื่องที่จะตั้งกระทู้ถาม ให้ประธานสภาท้องถิ่นรีบจัดส่งกระทู้ถามนั้นไปยังผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อเตรียมตอบและให้แจ้งไปด้วยว่าได้กำหนดจะให้ผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามกระทู้เรื่องนั้นในการประชุมครั้งใด การกำหนดเวลาดังกล่าวนั้นให้ประธานสภาท้องถิ่นคำนึงถึงความสำคัญของเหตุการณ์และความสนใจของประชาชน

ข้อ ๙๕ กระทู้ถามทั่วไปให้ประธานสภาท้องถิ่นจัดส่งกระทู้ถามไปยังผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อเตรียมตอบและให้บรรจุเข้าระเบียบวาระภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ส่งกระทู้ถามไปยังผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๙๖ เมื่อถึงระเบียบวาระสำหรับกระทู้ถาม ให้ประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตให้ถามไปตามลำดับ

ถ้ามีกระทู้ถามด่วน ให้ประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตให้ถามก่อนตามลำดับความเร่งด่วนของกระทู้ถามด่วน ในการถามไม่ให้ชี้แจงหรืออ่านคำชี้แจงประกอบ

ข้อ ๙๗ ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนกระทู้ถามของตนเมื่อใดก็ได้ เมื่อถอนกระทู้ถามแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นจำหน่ายกระทู้ถามนั้น และห้ามผู้ตั้งกระทู้ถามนั้นยื่นกระทู้ถามในเรื่องเดียวกันนั้นอีก

เมื่อถึงระเบียบวาระสำหรับกระทู้ถาม ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถามหรือไม่อยู่ในที่ประชุมสภาท้องถิ่น ให้ถือว่าได้ถอนกระทู้ถามนั้น

ถ้าสมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลง ให้ถือว่ากระทู้ถามนั้นตกไป

ข้อ ๙๘ เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้ตอบกระทู้ถามแล้ว ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีกสามครั้งเว้นแต่จะขอซักถามต่อไปเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็นที่ซักถามและประธานสภาท้องถิ่นอนุญาต

การซักถามนั้น ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบได้เท่าที่จำเป็นแต่ต้องไม่เป็นการอภิปราย

ผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ถามเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของทางราชการ ในกรณีที่ไม่ตอบกระทู้ถาม ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแจ้งให้สภาท้องถิ่นทราบภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๙๕

ข้อ ๙๙ ผู้บริหารท้องถิ่นจะขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามในที่ประชุมสภาท้องถิ่นก็ได้ แต่ต้องชี้แจงเหตุผลในที่ประชุมสภาท้องถิ่นและให้แจ้งด้วยว่าจะตอบเมื่อใด

หากสภาท้องถิ่นเห็นว่า ระยะเวลาที่ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดแจ้งตอบกระทู้ตามวรรคหนึ่งนานเกินไปสภาท้องถิ่นจะมีมติกำหนดให้ผู้บริหารตอบกระทู้ถามก่อนนั้นก็ได้

ข้อ ๑๐๐ ในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งหนึ่ง สมาชิกสภาท้องถิ่นคนหนึ่งจะตั้งกระทู้ถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ไม่ได้ เว้นแต่ประธานสภาท้องถิ่นอนุญาต

ข้อ ๑๐๑ กระทู้ถามที่ผู้บริหารท้องถิ่นยังไม่ได้ตอบให้ระงับไปเมื่อ

(๑) ครบอายุของสภาท้องถิ่น

(๒) มีการยุบสภาท้องถิ่น

(๓) ปิดสมัยประชุมสภาท้องถิ่น

(๔) ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๑๐๒ เมื่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับข้อสอบถามจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้จัดส่งข้อสอบถามนั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหัวหน้าหน่วยงานราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับข้อสอบถามจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้กำหนดวัน เวลาที่จะตอบข้อสอบถามในการประชุมสภาคราวใดไว้ด้วย

กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยงานราชการมาชี้แจงด้วยวาจา หากยังไม่หมดประเด็นที่สอบถาม และประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอนุญาต ผู้เสนอข้อสอบถามมีสิทธิสอบถามได้อีกสามครั้ง

หมวด ๘
คณะกรรมการสภาท้องถิ่น

ข้อ ๑๐๓ คณะกรรมการสภาท้องถิ่นมี ๒ ประเภท คือ

(๑) คณะกรรมการสามัญ ประกอบด้วย สมาชิกสภาท้องถิ่นมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

(๒) คณะกรรมการวิสามัญ ประกอบด้วย สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัด บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นคณะกรรมการวิสามัญทั้งคณะไม่ได้

ในการตั้งคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีมีสิทธิเสนอชื่อผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อให้สภาเทศบาลแต่งตั้งเป็นกรรมการวิสามัญได้ไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

ข้อ ๑๐๔ คณะกรรมการสภาท้องถิ่น มีหน้าที่กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใดๆ อันอยู่ในกิจการของสภาท้องถิ่น แล้วรายงานต่อสภาท้องถิ่น

สภาท้องถิ่นอาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณากิจการของสภาท้องถิ่นเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๑๐๕ ภายใต้บังคับข้อ ๑๐๓ และข้อ ๑๐๔ สภาท้องถิ่นมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นคณะกรรมการสภาท้องถิ่นชุดต่างๆ ตามความจำเป็นแก่กิจการในหน้าที่ของสภาท้องถิ่น ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

(๓) คณะกรรมการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติ

(๔) คณะกรรมการอื่นๆ ตามที่สภาท้องถิ่นเห็นสมควร

ถ้ามีความจำเป็น คณะกรรมการแต่ละคณะอาจตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณารายละเอียดในกิจการซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสภาท้องถิ่น แล้วเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ข้อ ๑๐๖ กรรมการสภาท้องถิ่นพ้นจากหน้าที่เมื่อ

(๑) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาท้องถิ่น

(๒) ตาย

(๓) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นของผู้นั้นสิ้นสุดลง

(๔) เลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่นขึ้นใหม่หรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นลง

(๕) สภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากหน้าที่

ข้อ ๑๐๗ ภายใต้บังคับข้อ ๑๐๓ วิธีเลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่นให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเสนอชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองไม่น้อยกว่าสองคน เว้นแต่สภาท้องถิ่นใดมีสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่าที่มีอยู่น้อยกว่าแปดคนให้มีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองหนึ่งคน ส่วนกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

การเสนอชื่อให้เสนอได้โดยไม่จำกัดจำนวน เว้นแต่ที่ประชุมมีมติเป็นอย่างอื่น และให้นำวิธีการเลือกตามข้อ ๑๒ และข้อ ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การลงคะแนนให้ใช้วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ

การเลือกกรรมการวิสามัญของสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้สภาท้องถิ่นแต่งตั้งผู้แทนของผู้เข้าชื่อตามลำดับรายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่จะมีอำนาจดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเสนอและการพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นกรรมการวิสามัญไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

---

[๒] ข้อ ๑๐๗ แก้ไขโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๑๐๘ เมื่อมีญัตติจะต้องให้คณะกรรมการสภาท้องถิ่นพิจารณา ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งญัตตินั้นไปยังคณะกรรมการสภาท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ตรงกับญัตติหรือสมควรจะพิจารณาญัตตินั้น หรือส่งให้คณะกรรมการสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาญัตตินั้น

ข้อ ๑๐๙ การนัดประชุมและเปิดประชุมคณะกรรมการสภาท้องถิ่นครั้งแรก ให้เป็นหน้าที่ของเลขานุการสภาท้องถิ่น

ให้คณะกรรมการสภาท้องถิ่นคณะหนึ่งๆ เลือกประธานกรรมการและเลขานุการจากกรรมการสภาท้องถิ่นคณะนั้นๆ

ในการประชุมคณะกรรมการสภาท้องถิ่นต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มติของคณะกรรมการสภาท้องถิ่นให้ถือเสียงข้างมาก กรณีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการออกเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๑๐ ญัตติร่างข้อบัญญัติที่สภาท้องถิ่นลงมติรับหลักการ และส่งคณะกรรมการแปรญัตติพิจารณาตามข้อ ๔๙ เมื่อคณะกรรมการแปรญัตติพิจารณาแล้วจะต้องเสนอร่างข้อบัญญัตินั้นตามร่างเดิมและตามที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานย่อยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น

รายงานย่อตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในตอนใด หรือข้อใดบ้าง การแปรญัตติและมติของคณะกรรมการแปรญัตติเกี่ยวด้วยการแปรญัตตินั้นเป็นประการใด การสงวนความเห็นของกรรมการแปรญัตติ ตลอดจนการสงวนคำแปรญัตติด้วย

ข้อ ๑๑๑ ที่ประชุมสภาท้องถิ่นอาจลงมติให้คณะกรรมการสภาท้องถิ่นคณะใดดำเนินกิจการของสภาท้องถิ่นนอกสมัยประชุมได้ แต่ทั้งนี้ไม่ให้ประชุมเกินสามครั้ง

การประชุมเกินกว่ากำหนดตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้เมื่อมีเหตุจำเป็นและได้รับอนุมัติจากประธานสภาท้องถิ่น

ข้อ ๑๑๒ เมื่อคณะกรรมการสภาท้องถิ่นมีมติให้เชิญบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในการกระทำหรือเรื่องที่พิจารณาอยู่นั้น ให้เชิญในนามของประธานกรรมการคณะนั้น

ข้อ ๑๑๓ สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธานกรรมการสภาท้องถิ่นมีสิทธิเข้าฟังการประชุมของคณะกรรมการสภาท้องถิ่นได้ เว้นแต่เป็นการประชุมลับ

ในกรณีเป็นการประชุมลับ ผู้มีสิทธิเข้าฟังการประชุมจะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมซึ่งได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสภาท้องถิ่นนั้นเท่านั้น

ผู้มีสิทธิเข้าไปนั่งฟังการประชุมของคณะกรรมการสภาท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งและวรรคสองจะแสดงความเห็นได้เมื่อประธานกรรมการสภาท้องถิ่นอนุญาตหรือขอให้แสดงความคิดเห็น

ข้อ ๑๑๔ ภายใต้บังคับข้อ ๑๑๓ ผู้เสนอญัตติหรือผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิไปชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการแปรญัตติได้ตลอดระยะเวลาการพิจารณาญัตตินั้น ส่วนผู้แปรญัตตินั้นมีสิทธิชี้แจงได้เฉพาะที่ได้ขอแปรญัตติไว้

ข้อ ๑๑๕ คณะกรรมการสภาท้องถิ่นจะกำหนดนัดประชุมเมื่อใด ให้แจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้เสนอญัตติ และผู้แปรญัตติ ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลานัดประชุม

เมื่อมีการประชุมคณะกรรมการสภาท้องถิ่นตามกำหนดที่นัดหมาย ถ้าผู้แปรญัตติไม่มาชี้แจงตามนัดเป็นเวลาเกินกว่าสามสิบนาทีนับแต่เวลาที่คณะกรรมการสภาท้องถิ่นได้เริ่มประชุมในวันนั้น ให้ถือว่าผู้แปรญัตติได้ถอนคำแปรญัตตินั้นแล้ว เว้นแต่ผู้แปรญัตติจะมีความจำเป็นที่ไม่อาจมาชี้แจงได้ และการประชุมเรื่องนั้นยังไม่เสร็จสิ้น คณะกรรมการสภาท้องถิ่นจะรับพิจารณาคำแปรญัตตินั้นต่อไปก็ได้

ข้อ ๑๑๖ หากคณะกรรมการสภาท้องถิ่นดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่สภาท้องถิ่นกำหนดให้ประธานกรรมการรายงานต่อประธานสภาท้องถิ่นโดยด่วน

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าอยู่ในสมัยประชุม ให้ประธานสภาท้องถิ่นเสนอต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อลงมติให้ขยายเวลาที่ได้กำหนดไว้ หรือให้ดำเนินการตามที่สภาท้องถิ่นเห็นสมควร แต่ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและคณะกรรมการสภาท้องถิ่นมีอำนาจประชุมนอกสมัยประชุมได้ตามข้อ ๑๑๑ วรรคหนึ่ง ให้ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจอนุญาตขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ตามที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้สภาท้องถิ่นทราบในการประชุมสภาท้องถิ่นสมัยต่อไป

หมวด ๙
การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อย

ข้อ ๑๑๗ ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเป็นสถานที่ที่ควรแก่การเคารพ ผู้เข้าไปจะต้องแต่งกายสุภาพประพฤติตนให้เรียบร้อย และอยู่ ณ ที่ซึ่งจัดไว้

การแต่งกายของสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ให้แต่งเครื่องแบบ ชุดสากลนิยม ชุดพระราชทาน หรือตามที่ประธานสภาท้องถิ่นกำหนด

ในขณะที่กำลังประชุม ห้ามบุคคลภายนอกเข้าไปในที่ซึ่งจัดไว้สำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

ให้ประธานสภาท้องถิ่นจัดให้ประชาชนที่ประสงค์จะเข้าฟังการประชุมได้เข้าฟังการประชุมและการปรึกษาของสภาท้องถิ่นให้เป็นไปตามประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภาท้องถิ่นกำหนด

การถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีอื่นใดจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภาท้องถิ่น

ข้อ ๑๑๘ ในที่ประชุมสภาท้องถิ่น ห้ามผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ กล่าวคำหยาบคาย เสียดสี หรือใส่ร้าย

(๒) แสดงกิริยาอันพึงรังเกียจ

(๓) ก่อกวนความสงบเรียบร้อย หรือกระทำการให้เสื่อมเสียเกียรติของที่ประชุมสภาท้องถิ่นหรือจงใจกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุรบกวนกิจการของที่ประชุมสภาท้องถิ่น

(๔) ขัดคำสั่งของประธานสภาท้องถิ่น

ข้อ ๑๑๙ ในขณะที่กำลังประชุมสภาท้องถิ่นอยู่ ถ้าผู้ใดละเมิดระเบียบการประชุมนี้ หรือกระทำการฝ่าฝืนข้อ ๑๑๘ ให้ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจตักเตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด หรือให้กล่าวคำขอขมาในที่ประชุมสภาท้องถิ่น หรือห้ามไม่ให้พูดต่อไป หรือสั่งให้ผู้ละเมิดออกไปเสียจากที่ประชุมสภาท้องถิ่นก็ได้

---

[๒๖] ข้อ ๑๑๗ วรรคสี่ แก้ไขโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

[๒๗] ข้อ ๑๑๗ วรรคห้า เพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

ในกรณีขัดคำสั่งประธานสภาท้องถิ่น หรือก่อกวนความสงบเรียบร้อย หรือกระทำการเสื่อมเกียรติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดการกระทำนั้น หรือสั่งให้ออกไปจากที่ประชุมสภาท้องถิ่นครั้งนั้น โดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาก็ได้

ในกรณีประธานสภาท้องถิ่นสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุม หากผู้นั้นขัดขืน ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจสั่งเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากผู้บริหารท้องถิ่นให้ทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของที่ประชุมสภาท้องถิ่นนำตัวผู้นั้นออกจากที่ประชุมสภาท้องถิ่น หรือออกไปให้พ้นบริเวณสภาท้องถิ่นก็ได้

ข้อ ๑๒๐ ถ้าเกิดมีการส่งเสียงเอ็ดอึงขึ้นในที่ประชุมสภาท้องถิ่น จนประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าไม่สามารถจะรักษาระเบียบการประชุมให้เป็นที่เรียบร้อยได้ ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจสั่งหยุดพักการประชุมสภาท้องถิ่นไว้ชั่วคราว

ข้อ ๑๒๑ ในกรณีที่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเกิดอลเวง จนประธานสภาท้องถิ่นไม่สามารถรักษาระเบียบการประชุมไว้ได้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นสั่งปิดประชุมสภาท้องถิ่น

ข้อ ๑๒๒ คำสั่งประธานสภาท้องถิ่นตามความในหมวดนี้ให้เป็นเด็ดขาด

หมวด ๑๐
การแถลงนโยบาย

ข้อ ๑๒๓ เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นขอแถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ประธานสภาท้องถิ่นบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่นเป็นเรื่องด่วน

เมื่อผู้บริหารได้แถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการให้สมาชิกสภาท้องถิ่นซักถามและอภิปรายรวมกัน เว้นแต่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นได้มีมติให้ซักถามและอภิปรายเป็นประเด็นๆ ไป

ข้อ ๑๒๔ สมาชิกสภาท้องถิ่นมีสิทธิจะซักถามและอภิปรายทั้งในทางสนับสนุนและคัดค้านในเรื่องความเหมาะสมของนโยบายและความสามารถในการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นให้สำเร็จผลตามนโยบาย ในการนี้ สมาชิกสภาท้องถิ่นอาจซักถามและอภิปรายถึงแผนการปฏิบัติและวิธีการที่จะปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ ด้วยก็ได้

ข้อ ๑๒๕ ผู้บริหารท้องถิ่นเท่านั้นที่มีสิทธิจะอภิปรายตอบข้อซักถามหรือข้อคัดค้านของสมาชิกสภาท้องถิ่น

เพื่อความสะดวก ผู้บริหารท้องถิ่นจะตอบสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ซักถามหรือคัดค้านทีละคนเป็นลำดับไป หรือจะรอตอบครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ ๑๒๖ ในการอภิปรายนั้น นอกจากที่กำหนดไว้ในหมวดนี้แล้ว ให้นำความในหมวด ๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๒๗ ระเบียบนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ได้กระทำเสร็จแล้วก่อนใช้ระเบียบนี้ ส่วนการใดที่ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบหรือข้อบังคับที่ใช้อยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๑๒๘ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการบริหารในรูปแบบคณะผู้บริหารอยู่ในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ การลงมติต่อไปนี้ ให้นำความในข้อ ๓๒ ข้อ ๕๔ ข้อ ๗๒ และข้อ ๘๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๑) การลงมติให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๔ (๗) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๒) การลงมติให้ความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามมาตรา ๖๔/๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๑๒๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่มีการบริหารในรูปแบบคณะผู้บริหารอยู่ในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ หากคณะผู้บริหาร ผู้บริหารท้องถิ่น หรือรองผู้บริหารท้องถิ่น พ้นจากตำแหน่ง ให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับกับการเลือกคณะผู้บริหาร หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือรองผู้บริหารท้องถิ่น โดยอนุโลม

ให้ประธานสภาท้องถิ่นรายงานผลการเลือกคณะผู้บริหาร ผู้บริหารท้องถิ่น หรือรองผู้บริหารท้องถิ่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสำหรับเทศบาล หรือให้นายอำเภอแต่งตั้งสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือก

ข้อ ๑๓๐ คณะเทศมนตรี หรือคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมายที่ใช้อยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้อยู่ในความหมายของผู้บริหารท้องถิ่นตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๓๑ ความในข้อ ๔๘ ไม่ให้นำมาใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารในรูปแบบคณะผู้บริหาร

ข้อ ๑๓๒ การประชุมเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับคณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีถูกกล่าวหาตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ นั้น เป็นการประชุมสมาชิกสภาเทศบาลไม่ใช่การประชุมของสภาเทศบาล โดยให้นายอำเภอสำหรับเทศบาลตำบล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครเป็นประธานที่ประชุมนั้น และให้หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอหรือจังหวัด หรือผู้ที่นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มอบหมายเป็นเลขานุการ และให้ปลัดเทศบาลเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้เรียกประชุมรวมกันทั้งสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี แต่ถ้าคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีคนใดไม่ร่วมประชุม ก็ให้ดำเนินการประชุมต่อไปได้โดยให้เป็นการประชุมลับ

คณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีซึ่งถูกกล่าวหาให้มีสิทธิแถลงในที่ประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗

ประชา มาลีนนท์
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แบบขอเสนอญัตติ

ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอเสนอญัตติ

เรียน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ข้าพเจ้าขอเสนอ .....

.....

.....

.....

.....

ขอได้โปรดนำเสนอต่อที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ผู้เสนอ

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(ลงชื่อ) ผู้รับรอง

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(ลงชื่อ) ผู้รับรอง

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

แบบเสนอร่างข้อบัญญัติ

ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง เสนอร่างข้อบัญญัติ

เรียน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ข้าพเจ้าขอเสนอร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

ฉบับนี้มาเพื่อโปรดนำเสนอต่อที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในสมัยประชุมนี้ ซึ่งได้เสนอบันทึกหลักการและเหตุผลในการเสนอร่างข้อบัญญัติดังกล่าวมาด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ผู้เสนอ

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(ลงชื่อ) ผู้รับรอง

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(ลงชื่อ) ผู้รับรอง

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

แบบร่างข้อบัญญัติ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
เรื่อง.....

หลักการ

.....
.....
.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

เรื่อง.....

พ.ศ.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา.....แห่งพระราชบัญญัติ.....

.....ออกข้อบัญญัติไว้โดยความเห็นชอบของสภา.....

และ.....ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า ข้อบัญญัติ.....

เรื่อง.....พ.ศ.....

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบัญญัติ.....

เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงาน.....

ข้อ ๓ .....

ข้อ ๔ .....

ประกาศ เรียน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง.....

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบเสนอขอแปรญัตติ

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอเสนอแปรญัตติ

เรียน ประธานคณะกรรมการแปรญัตติ

ข้าพเจ้าขอเสนอแปรญัตติ เรื่อง.....

.....

.....ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ .....

ข้อ ๒ .....

ข้อ ๓ .....

ข้อ ๔ .....

ข้อ ๕ .....

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ผู้เสนอ

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(ลงชื่อ) ผู้รับรอง

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(ลงชื่อ) ผู้รับรอง

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

แบบเสนอกระทู้ถาม

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอเสนอกระทู้ถาม

เรียน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม/กระทู้ด่วน ต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

เรื่อง.....

ดังต่อไปนี้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ผู้ตั้งกระทู้ถาม

(.....)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

อำเภอ.....เขต.....

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๒๗๕๐๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๗ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง หารือการจัดหน่วยบริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม เพื่อแก้ไขปัญหาโรคไตเรื้อรังขององค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดอุดรธานี ที่ อด ๐๐๒๓.๔/๑๙๐๗๓ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานการประชุมคณะอนุกรรมการวินิจฉัยกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ จังหวัดอุดรธานีได้ขอหารือว่า องค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็น อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จะจัดตั้งหน่วยบริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาโรคไตเรื้อรังในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็นอันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะในพื้นที่ โดยจังหวัดอุดรธานีเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองด้านการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล เมื่อกรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าองค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็นจะจัดตั้งหน่วยบริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาโรคไตเรื้อรังในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็นอันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะในพื้นที่นั้น กรณีเห็นว่าโครงการดังกล่าวเป็นกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ คือ การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล ตามมาตรา ๑๖ (๑๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในกรณีดังกล่าวยังไม่มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนแน่นอนจังหวัดอุดรธานีจึงขอหารือเพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า การดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในการดำเนินการจะต้องมีการจัดตั้งสถานพยาบาลก่อนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงจะสามารถจัดตั้งศูนย์ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมได้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรฐานการให้บริการการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมในสถานพยาบาล ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจสถานีอนามัย หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็นยังไม่มีสถานพยาบาลตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ และยังไม่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่อง การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล ตามมาตรา ๑๖ (๑๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๖๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่เฉพาะการป้องกันและระงับโรคติดต่อเท่านั้น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่มีอำนาจหน้าที่จะดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมได้ ทั้งนี้ ตามความเห็น

/คณะอนุกรรมการ...

คณะอนุกรรมการวินิจฉัยกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ และขอให้จังหวัดอุดรธานีนำความเห็นของคณะอนุกรรมการวินิจฉัยกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายนรศักดิ์ สุขสมบูรณ์)
ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๑๘๒๘๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง หารือการจัดทำโครงการสุพรรณบุรีปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน (Safety Road in suphanburi)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๔๗๕๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓
๒. หนังสือจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ สพ ๐๐๒๓.๔/๒๕๓๕๔ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

ตามที่ จังหวัดสุพรรณบุรีขอหารือว่า กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีจะให้การสนับสนุนงบประมาณให้กับตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรีในโครงการสุพรรณบุรีปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน (Safety Road in suphanburi) เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการรักษาความสงบเรียบร้อย สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับจังหวัดสุพรรณบุรี และเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อนำไปใช้ในการจัดหาต้องจับทะเบียนอัตโนมัติพร้อมอุปกรณ์ จำนวน ๓๐ จุด รวมเป็นเงินจำนวน ๒๙,๘๔๗,๐๐๐ บาท ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีพิจารณาแล้วไม่แน่ชัดว่าอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีหรือไม่ หรือสามารถสนับสนุนงบประมาณหรือดำเนินการเองได้หรือไม่อย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนในการดูแลการจราจรและการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมาตรา ๕๔ (๖/๑) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สำหรับคำว่า "การจราจร" ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่จูง ขี่ หรือไล่ต้อนสัตว์ อีกทั้งการใช้ทางของผู้ขับขี่ต้องเป็นไปเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามกฎหมายเพื่อสงวนไว้ซึ่งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลที่ต้องเดินทางหรือบุคคลในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางด้วย ดังนั้น หากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีจะดำเนินโครงการดังกล่าว โดยให้การสนับสนุนงบประมาณให้แก่ตำรวจย่อมอยู่ในหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย แต่ต้องไม่ดำเนินการในภารกิจที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ดำเนินการนั้นตามกฎหมายอยู่แล้ว เช่น การดำเนินการที่ซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี แต่อาจสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานดังกล่าวได้โดยคำนึงถึงสถานะทางการเงินการคลังเป็นสำคัญ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๔๗๕๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ว่าที่ ร.ต.เมธาคัคกี ขมบารัง โทร.๐๖๓-๒๕๔-๕๔๔๘

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๖๕๑๘ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง หารือกรณีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการในสถานพยาบาลสัตว์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๓.๔/๕๐๘๘๓ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๑๖๓๕
ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๗ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ จังหวัดเชียงใหม่ได้ขอหารือ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ คลินิกทำหมันและให้คำปรึกษาสัตว์เลี้ยงดอนแก้ว ประเภทไม่มีที่พักสัตว์ป่วยไว้ค้างคืน และได้รับแบบตอบรับการแจ้งจัดตั้งและดำเนินการของสถานพยาบาลสัตว์ซึ่งไม่ต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ (แบบ สส. ๑๓) จากกรมปศุสัตว์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า การให้คำปรึกษาดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น และการทำหมันสุนัขและแมว จึงขอหารือว่าการเก็บค่าบริการทำหมันสุนัขและแมว ค่าบริการในการจัดสวัสดิการสัตว์เฉพาะกรณีสัตว์ที่มีเจ้าของในอัตราค่าบริการที่เหมาะสมตามประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง ลักษณะและรายละเอียดของรายการค่ารักษาพยาบาลและค่าบริการในสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้หรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๖๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ป้องกันและระงับโรคติดต่อ แต่ไม่ได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเกี่ยวกับงานตรวจป้องกันโรคสัตว์แต่อย่างใด ประกอบกับกฎหมายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมิได้กำหนดให้ภารกิจงานตรวจป้องกันโรคสัตว์เป็นภารกิจถ่ายโอน จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ ตามข้อ ๒ (๑) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ กฎหมายว่าด้วยการบำรุงพันธุ์สัตว์ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ กฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ กฎหมายว่าด้วยโรคพิษสุนัขบ้า และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เช่น การควบคุมจำนวนประชากรสุนัขและแมวจรจัดทั้งที่อยู่ในที่สาธารณะและในสถานสงเคราะห์สัตว์ที่มีลักษณะการให้บริการผ่าตัดทำหมันเพื่อลดจำนวนประชากรโดยไม่คิดมูลค่าทั้งในลักษณะของการออกหน่วยเคลื่อนที่และการให้บริการที่หน่วยสัตวรักษ์อยู่ในความรับผิดชอบของกองสวัสดิภาพสัตว์และสัตวแพทย์บริการ กรมปศุสัตว์ ดังนั้น การจัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ คลินิกทำหมันและให้คำปรึกษาสัตว์เลี้ยงดอนแก้วจึงไม่อยู่ในหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ตามมาตรา ๖๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงตามหนังสือ

/กรมส่งเสริม...

๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๑๖๓๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๗ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของสัตว์จรจัดในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว สามารถดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๒๖๙๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง หารือเกี่ยวกับสมาชิกภาพและการจ่ายค่าตอบแทนสมาชิกสภาเทศบาล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนราธิวาส ที่ นธ ๐๐๒๓.๔/๑๕๓๓ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ. ๑๗๔๗/๒๕๕๙ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)) เรื่องเสร็จที่ ๓๕/๒๕๕๒ เรื่อง การปฏิบัติตามคำพิพากษาในคดีปกครองกรณีการเบิกจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทน จำนวน ๑ ฉบับ
๓. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๔๐/๒๕๕๙ เมื่อวันพุธที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๑ ฉบับ
๔. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๓๐/๒๕๖๔ เมื่อวันพุธที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ จังหวัดนราธิวาสได้รับแจ้งจากอำเภอแว้ง ว่า นายฆอเลย์ เจ๊ะดาโอ๊ะ ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบูเก๊ะตา เขตที่ ๑ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๔ ได้ถูกดำเนินคดีและคดีได้สิ้นสุดแล้ว โดยศาลอุทธรณ์ ภาค ๙ ได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดง ที่ ๒๐๐๑/๒๕๖๖ พิพากษาว่าสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบูเก๊ะตารายดังกล่าว กับพวกรวม ๓ คน มีความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๖ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ปรับจำเลยทุกคนรวม ๒,๔๙๕,๖๘๐.๙๒ บาท แต่มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษกึ่งหนึ่ง ตามมาตรา ๗๘ คงปรับจำเลยทุกคนรวมกัน ๑,๒๔๗,๘๔๐.๔๖ บาท ในส่วนค่าปรับหากจำเลยทั้งสามไม่ชำระให้กักขังแทนค่าปรับไม่เกิน ๑ ปี โดยสมาชิกสภาเทศบาลรายดังกล่าวได้ถูกกักขังแทนค่าปรับ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ จนถึงปัจจุบัน จึงขอหารือว่า การที่สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบูเก๊ะตาถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดและถูกกักขังแทนค่าปรับสมาชิกสภาเทศบาลรายดังกล่าวจะสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่ และมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนรายเดือนอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลจะสิ้นสุดลงด้วยเหตุต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา ๕๐ (๖) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลอุทธรณ์ ภาค ๙ ได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดง ที่ ๒๐๐๑/๒๕๖๖ มีคำพิพากษาลงโทษปรับจำเลย กับพวกรวม ๓ คน เป็นเงิน ๑,๒๔๗,๘๔๐.๔๖ บาท ในส่วนค่าปรับหากจำเลยทั้งสามไม่ชำระให้กักขังแทนค่าปรับไม่เกิน ๑ ปี โดยสมาชิกสภาเทศบาลรายดังกล่าวได้ถูกกักขังแทนค่าปรับ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ จนถึงปัจจุบัน กรณีจึงมิใช่การถูกศาลมีคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

/๒. สมาชิกภาพ...

๒. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลจะสิ้นสุดลงด้วยเหตุสภาเทศบาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เทศบาลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาเทศบาล ตามมาตรา ๑๙ (๗) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งประเด็นในเรื่องนี้ศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดง ที่ อ. ๑๗๔๗/๒๕๕๙ โดยพิพากษาว่า ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน และข้อ ๗๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดว่าการอภิปรายในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดถูกกล่าวหาว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่น หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามความในหมวด ๙ แห่งระเบียบนี้ สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้นั้นมีสิทธิอภิปรายได้จนหมดข้อสงสัย ห้ามไม่ให้รวบรัดอภิปรายเพื่อลงมติ จึงเห็นว่าการที่สภาท้องถิ่นจะพิจารณาและมีมติให้สมาชิกผู้ใดพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นอันเนื่องจากสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้นั้น ถูกกล่าวหาว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่น หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ไม่ใช่กรณีที่เป็นการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องมีการรวบรวมข้อเท็จจริงโดยคณะกรรมการสอบวินัยและโดยที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการ ตั้งแต่การยื่นเสนอญัตติ จนกระทั่งวิธีจัดการประชุมเพื่ออภิปรายและการลงมติไว้เป็นการเฉพาะแล้ว จึงสามารถนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาปรับใช้ได้เท่าที่ไม่ขัดต่อสาระสำคัญของการพิจารณาในรูปแบบการดำเนินกิจการของสภาท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เสียความยุติธรรมในการพิจารณาทางปกครองเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีอภิปรายแก้ข้อกล่าวหารวม ๗ ครั้ง ขออนุญาตที่ประชุมแสดงรูปภาพประกอบการอภิปรายของตนอีกหนึ่งครั้งแสดงให้เห็นว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอเปิดโอกาสให้อภิปรายจนหมดข้อสงสัยมิได้รวบรัดการอภิปรายเพื่อลงมติ การที่สภาท้องถิ่นมีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

๓. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลจะสิ้นสุดลงด้วยเหตุขาดประชุมสภาเทศบาลสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๑๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประเด็นในเรื่องนี้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ได้เคยมีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๓๐/๒๕๖๔ เมื่อวันพุธที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ โดยให้ความเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะสิ้นสุดลงด้วยเหตุขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ๓ ครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๔๗ ตรี (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ หรือไม่นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านายธีรพงศ์ พันธุ์ศรี มิได้เข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดาในการประชุมสมัยสามัญ สมัยที่ ๔ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม๒๕๖๑ สมัยสามัญ สมัยที่ ๔ ครั้งที่ ๒ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ สมัยวิสามัญ สมัยที่ ๒ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๑ และสมัยวิสามัญ สมัยที่ ๓ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เนื่องจากศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางได้มีหมายขังระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ที่ ๓๕/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๑ ให้ขังนายธีรพงศ์ พันธุ์ศรี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดาไว้ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครจนกว่าจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น เมื่อศาลประทับรับฟ้องเกิดจากมูลเหตุที่นายธีรพงศ์ พันธุ์ศรี ได้มีส่วนในการกระทำของตนรวมอยู่ด้วยและไม่ได้รับการประกันตัว จึงทำให้นายธีรพงศ์ พันธุ์ศรี ไม่สามารถ

/ปฏิบัติหน้าที่...

ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่ตนเป็นตัวแทนประชาชนในพื้นที่ที่เลือกตนมาได้เมื่อพิจารณาประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์สาธารณะส่วนรวมแล้วซึ่งต้องถือประโยชน์สาธารณะส่วนรวมสำคัญกว่า ดังนั้น การที่นายธีรพงศ์ พันธุ์ศรี ถูกคุมขังโดยหมายของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เป็นเหตุให้ขาดประชุมสภา ๓ ครั้งติดต่อกัน ถือว่าไม่มีเหตุอันควร จึงทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดาของนายนายธีรพงศ์ พันธุ์ศรี สิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตรี (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

๔. การจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนของนายมอเลย์ เจ๊ะดาโอ๊ะ ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบูเก๊ะตา เขตที่ ๑ ต้องพิจารณาตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๖ วรรคสอง แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินเดือน เงินค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และการจ่ายค่าเบี้ยประชุมกรรมการสภาเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งประเด็นในเรื่องนี้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ได้เคยมีมติในเรื่องนี้ ในคราวการประชุมครั้งที่ ๔๐/๒๕๕๙ เมื่อวันพุธที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ประกอบบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)) เรื่องเสร็จที่ ๓๕/๒๕๕๒ เรื่อง การปฏิบัติตามคำพิพากษาในคดีปกครองกรณีการเบิกจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทน โดยให้ความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการจ่ายเงินเดือนก็เพื่อเป็นค่าตอบแทนสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งเข้ารับหน้าที่และได้ปฏิบัติหน้าที่นั้นจึงจะมีสิทธิได้รับเงินเดือนตามส่วนของวันที่ปฏิบัติหน้าที่ ฉะนั้น จากข้อเท็จจริงแม้ว่านายพิชัย เกียรติวินัยสกุล ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรีตลอดมาโดยผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด แต่เมื่อนายพิชัย เกียรติวินัยสกุล มิได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรีตั้งแต่วันที่ถูกคุมขังเป็นต้นมา และวันที่มิได้ปฏิบัติหน้าที่ก็มิใช่วันลาที่จะถือเป็นวันปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการลาของคณะผู้บริหารท้องถิ่น จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนตั้งแต่วันที่มิได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี

ดังนั้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงขอให้จังหวัดนราธิวาสนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาในประเด็นที่ขอหารือได้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๓๒๑๐ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง หารือคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดพัทลุง ที่ พท ๐๐๒๓.๔/๑๘๗๔ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๔๒๓๕ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามที่ จังหวัดพัทลุงได้ขอหารือกรณี นายไกรวัฒน์ ธรรมเพชร นายกเทศมนตรีตำบลเขาเจียก ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๔ เป็นต้นมา มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ตามมาตรา ๔๘ สัตต วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อมานายไกรวัฒน์ ธรรมเพชร นายกเทศมนตรีตำบลเขาเจียก ได้ย้ายชื่อเข้าไปอยู่ในทะเบียนบ้านไปในเขตเทศบาลเมืองพัทลุง อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗ จึงขอหารือว่า หากดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลเขาเจียกหนึ่งวาระแล้ว จะลงสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง การนับวาระการดำรงตำแหน่งจะนับวาระติดต่อกันหรือไม่อย่างไรหรือเริ่มนับใหม่ และหากขาดคุณสมบัตินายกเทศมนตรีเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบ ๒ วาระติดต่อกัน จะสามารถดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่นได้หรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. การพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี ตามมาตรา ๔๘ ปัญจทศ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ เบญจ ซึ่งกำหนดให้บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีจนถึงวันสมัครเลือกตั้ง จึงจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ ดังนั้น เมื่อนายไกรวัฒน์ ธรรมเพชร นายกเทศมนตรีตำบลเขาเจียก เป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดแล้วแม้ต่อมาภายหลังจากที่ได้รับการเลือกตั้งแล้วนายกเทศมนตรีจะได้ย้ายออกจากทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลที่สมัครรับเลือกตั้งก็ตามการย้ายทะเบียนบ้านดังกล่าวก็ไม่เป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีเพราะเหตุขาดคุณสมบัติ ตามมาตรา ๔๘ ปัญจทศ (๔) แต่อย่างใด เทียบเคียงตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สิ่งที่ส่งมาด้วย

๒. วาระการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ตามมาตรา ๔๘ สัตต วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้นายกเทศมนตรีมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ โดยมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับนายกเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ การนับวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๔๘ สัตต

/จึงต้อง...

จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ดังนั้น นายไกรวัฒน์ ธรรมเพชร จึงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลเขาเจียก ในวาระแรกเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๔ และไม่มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน [illegible]

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว๑๔๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น. ๘๒๖/๒๔๘๒
ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๔๘๒ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินคดีอาญากับบุคคลดังกล่าว และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้มีคำสั่งประทับรับฟ้องแล้ว บุคคลดังกล่าวไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๘๑ ประกอบมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อีกทั้งมีการปกปิดข้อเท็จจริงไม่รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแลตามกฎหมายทราบ ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นตามเรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ กรณีผู้ถูกกล่าวหาซึ่งถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดโดยที่ผู้ถูกกล่าวหาได้พ้นจากตำแหน่งเดิมไปแล้วและอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งเดิมในวาระใหม่ ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า เพื่อให้การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายประกอบความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ ข้างต้น จึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินคดีอาญา หากศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้มีคำสั่งประทับรับฟ้อง หรือได้มีคำพิพากษาในคดีอาญาตามมติชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุด ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแลตามกฎหมายทราบโดยด่วน ตามนัยหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น. ๘๒๖/๒๔๘๒ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๔๘๒ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๒. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแลตามกฎหมาย พิจารณากำชับให้บุคคลดังกล่าวหยุดปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด

๓. บุคคลใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหรือจงใจปกปิดข้อเท็จจริงไม่รายงานการถูกฟ้องคดีอาญาตามข้อ ๑ หรือไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๒ อาจเข้าข่ายเป็นการประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย ซึ่งนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งได้ ตามพระราชบัญญัติ

/องค์การ...

องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๗ และมาตรา ๗๙ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๑ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐/๑ และมาตรา ๙๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายสุวัฒน์ ชัยรัตน์ ๐๘๐ ๓๔๙ ๔๕๔๕

๐๐๐๐๔๙

ที่ นร. ๔๒๖/๒๔๔๒ กองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๙ กุมภาพันธ์ ๒๔๔๒

เรื่อง ข้าราชการต้องหาในคดีอาญา หย่อนสมรรถภาพ หรือคดีล้มละลาย

จาก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ถึง นายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ เดือนนี้ ว่าตั้งแต่บัดนี้ไปในต้นไปให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ แจ้งให้ข้าราชการประจำการและข้าราชการบำนาญทราบว่าถ้าผู้ใดต้องหาในคดีอาญาหรือพ่าย หรือคดีล้มละลาย ให้ราชการให้เจ้ากระทรวงทบวงกรมในสังกัดทราบโดยด่วน ทั้งนี้ เพื่อเจ้ากระทรวงทบวงกรมจะได้ทราบฐานะเป็นไปของข้าราชการในสังกัด

จึงขอยืนยันมา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พิเรก ชัยนาม

(นายพิเรก ชัยนาม)

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๕๖๑๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอหารือการกำหนดค่าใช้จ่ายการให้บริการรถยนต์บรรทุกน้ำอเนกประสงค์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดราชบุรี ที่ รบ ๐๐๒๓.๔/๖๔๘๘ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๗

ตามที่ จังหวัดราชบุรีได้ขอหารือว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรีได้มีประเด็นขอหารือกรณีมีเกษตรกรและผู้ประกอบการให้บริการห้องพักยื่นเรื่องขอความอนุเคราะห์ใช้รถบรรทุกน้ำอเนกประสงค์ให้จัดส่งน้ำเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพของตน โดยออกเป็นระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรีว่าด้วยการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้ การขอใช้ การสั่งใช้รถบรรทุกน้ำอเนกประสงค์ พ.ศ. ..... ซึ่งได้กำหนดค่าใช้จ่ายไว้ในระเบียบดังกล่าวแล้ว โดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรีสามารถดำเนินการได้หรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ของตน อาจมีรายได้เกิดขึ้น เช่น รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากสาธารณูปโภค รายได้เกี่ยวกับการพาณิชย์ ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ตามนัยมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กรณีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนั้นจะต้องเป็นกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดบริการอย่างหนึ่งอย่างใดแก่ผู้เสียค่าธรรมเนียมและผู้เสียค่าธรรมเนียมได้รับประโยชน์จากการบริการนั้นโดยตรง อันเป็นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ตามมาตรา ๒๓ (๑๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น หากองค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรีจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการให้บริการห้องพักในพื้นที่จึงอยู่ในขอบอำนาจหน้าที่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรีอาจวางระเบียบในเรื่องดังกล่าว โดยกำหนดหลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติในการให้บริการและอัตราค่าบริการได้ตามความเหมาะสม ตามมาตรา ๕๙ (๔) มาตรา ๖๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๗๐๗๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๖๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอหารือกรณีวาระในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสมุทรสาคร ที่ สค ๐๐๒๓.๔/๕๙๕๖ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๗

ตามที่ จังหวัดสมุทรสาครได้ขอหารือ กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาครได้มีคำสั่งจังหวัดสมุทรสาคร ที่ ๔๔๔๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ ตามมาตรา ๘๗/๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรสาครได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๗ ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงมีประเด็นว่าตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อที่ได้รับการเลือกตั้งหลังจากยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อจะมีวาระการดำรงตำแหน่งอย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า ตามมาตรา ๔๗ ตรี (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติถึงการสิ้นสุดพร้อมกันของสมาชิกภาพแห่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่า "ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล" และหากต่อมาภายหลังได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกรณีดังกล่าวอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งจึงมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง ตามมาตรา ๔๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง หารือการแต่งตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดตรัง ที่ ตง ๐๐๒๓.๔/๕๓๗๗ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ตามที่ จังหวัดตรังได้มีหนังสือหารือ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียรายงานผลการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียต่อนายอำเภอนาโยงเพื่อดำเนินการแต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย ต่อมาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย จำนวน ๕ ราย ยื่นหนังสือขอคัดค้านการแต่งตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียต่อนายอำเภอนาโยง เนื่องจากเห็นว่า ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียคราวดังกล่าวข้างต้น มิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ ๒๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กล่าวคือ ประธานที่ประชุมขัดคราวซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียที่มีอายุมากที่สุด มิได้ดำเนินการให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียเลือกกันเองเป็นประธานที่ประชุมคราวนั้น แต่กลับทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมเอง เพื่อดำเนินการให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความมีความเห็น ดังนี้

๑. การลาออกจากตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียวโดยทำเป็นหนังสือยื่นลาออกต่อนายอำเภอ การยื่นหนังสือลาออกย่อมมีผลสมบูรณ์เมื่อผู้นั้นได้ยื่นใบลาออกต่อนายอำเภอหรือเจ้าหน้าที่ได้ลงรับใบลาออกในทะเบียนหนังสือรับของอำเภอตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณแล้ว และการลาออกที่มีเงื่อนเวลากำหนดไว้ผลของการลาออกนั้นย่อมสมบูรณ์เมื่อถึงเวลาที่กำหนดไว้นั้น เมื่อตำแหน่งดังกล่าวว่างลงให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง ตามมาตรา ๕๐ (๑) และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๑๕ (๑) แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. การเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย หากอยู่นอกจากสมัยประชุมสามัญ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอนาโยงขอเปิดประชุมสมัยวิสามัญ

/และให้นายอำเภอ...

และให้นายอำเภอนาโยงเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม โดยนายอำเภอนาโยงต้องจัดทำประกาศเรียกประชุมสมัยวิสามัญและมีหนังสือเรียกประชุมให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียทราบล่วงหน้า พร้อมทั้งให้ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียก่อนกำหนดวันเปิดสมัยประชุมวิสามัญไม่น้อยกว่าสามวัน สำหรับการนัดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย นายอำเภอนาโยงต้องจัดทำเป็นหนังสือแจ้งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียทราบนัดประชุมล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าสามวัน พร้อมทั้งให้ปิดประกาศประชาสัมพันธ์กำหนดวันนัดประชุม เวลา สถานที่ประชุม และเรื่องที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนทราบและเข้าฟังการประชุมด้วย ทั้งนี้ นายอำเภอนาโยงอาจมอบหมายเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียเป็นผู้ช่วยเหลือในการดำเนินการได้ เช่น การจัดทำและแจ้งการเรียกประชุมและการนัดประชุมให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียทราบ การปิดประกาศเรียกประชุมสมัยวิสามัญ การปิดประกาศประชาสัมพันธ์กำหนดวันนัดประชุม เวลา สถานที่ประชุม เป็นต้น ตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. เมื่อถึงกำหนดเวลานัดประชุมและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียมาครบองค์ประชุมแล้ว ให้สมาชิกผู้มีอายุมากที่สุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมคราวนั้น เป็นประธานที่ประชุมชั่วคราว เพื่อดำเนินการให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียที่มาประชุมเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมคราวนั้น โดยการเสนอชื่อสมาชิกคนหนึ่งที่ตนเห็นว่าสมควรให้เป็นประธานที่ประชุมคราวนั้น การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าสองคน เว้นแต่สภาท้องถิ่นใดมีสมาชิกเท่าที่มีอยู่น้อยกว่าแปดคนให้มีสมาชิกรับรองเพียงหนึ่งคน และให้แต่ละคนมีสิทธิเสนอและรับรองได้เพียงครั้งเดียว การลงคะแนนเลือกประธานที่ประชุมคราวนั้นให้ใช้วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๒๖ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อที่ประชุมมีมติเลือกสมาชิกคนใดให้ทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุมคราวนั้นได้แล้ว ลำดับถัดไป ให้ดำเนินการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียแทนตำแหน่งที่ว่างลง สำหรับวิธีการให้นำบทบัญญัติตามข้อ ๘ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๔ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับ และหากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียมีมติเลือกสมาชิกคนใดเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียแล้ว ให้ประธานที่ประชุมคราวนั้นรายงานผลให้นายอำเภอนาโยงได้มีคำสั่งแต่งตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่นายอำเภอนาโยงมีคำสั่งแต่งตั้ง ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ดังนั้น กรณีที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียมิได้ดำเนินการให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียเลือกกันเองเป็นประธานที่ประชุมคราวนั้น เป็นการประชุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๕๒ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๒๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม การที่นายอำเภอนาโยงมีคำสั่งแต่งตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียตามมติสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นการแต่งตั้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน แต่กรณีเช่นนี้ ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ประธานสภาองค์การบริหาร

/ส่วนตำบล...

ส่วนตำบลนาข้าวเสียและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสียได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ก่อนมีการยกเลิกคำสั่งดังกล่าว ตามนัยมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงขอแจ้งให้จังหวัดตรังทราบ และขอให้แจ้งนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraoan@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๓๔๔๑

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การอนุมัติทำกิจการนอกเขต

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๐๓๑๕ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒
๒. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๖๑/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๓๘๐๖
ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)
เรื่องเสร็จที่ ๙๑๐/๒๕๔๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๔๔๕๒
ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๔๐๒๒
ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๗ ทวิ ประกอบด้วย หนังสือกระทรวงมหาดไทย อ้างถึง ๑ ได้กำหนดเป็นเงื่อนไขมิให้เทศบาลดำเนินกิจการนอกเขตเทศบาลไว้ เว้นแต่กิจการนั้นจะเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นกิจการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของเทศบาล เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัด หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี และได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้รับมอบอำนาจในการอนุมัติให้เทศบาลทำกิจการนอกเขตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบด้วย ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย อ้างถึง ๒ แต่ปรากฏว่ามีหลายจังหวัดได้รายงานผลการอนุมัติให้เทศบาลทำกิจการนอกเขตแต่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า หลักเกณฑ์การพิจารณาการขออนุมัติให้เทศบาลทำกิจการนอกเขตจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีความจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อคุ้มครองดูแลความผาสุก มิให้เกิดผลกระทบในทางที่เกิดความเดือดร้อนเสียหายใด ๆ แก่ราษฎรในเขตพื้นที่ของตน หากไม่ใช่การบริการสาธารณะแก่ประชาชนในเขตเทศบาลของตนก็ไม่อาจดำเนินการขออนุมัติทำกิจการนอกเขต ตามมาตรา ๕๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ และหากการดำเนินการเป็นอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานภายในของเทศบาล ด้วยอย่างเช่น กรุงเทพมหานครก่อสร้างโรงงานซ่อมบำรุงยานพาหนะและเครื่องจักรกลบนที่ดินของกรุงเทพมหานครซึ่งอยู่ในเขตตำบลท่าตลาด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อันเป็นพื้นที่นอกเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นศูนย์บริการซ่อมและบำรุงยานพาหนะของกรุงเทพมหานคร ย่อมเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อันเป็นการบริหารงานภายในของกรุงเทพมหานคร จึงสามารถดำเนินการนอกเขตกรุงเทพมหานครได้ ไม่เป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ

/กรุงเทพมหานคร..

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ เพราะมิใช่เป็นกิจการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เทียบเคียงตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ สำหรับการดำเนินการที่มีความจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนภายในเขตและนอกเขตเทศบาล หรือโครงการปรับปรุงถนนสู่พื้นที่การเกษตร ซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาลและราษฎรในพื้นที่ใช้สัญจรไปมาเพื่อเข้าไปประกอบอาชีพ ด้านเกษตรกรรม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของพื้นที่ไม่มีแผนงานที่จะดำเนินการ เทศบาลจึงได้ดำเนินการแทน กรณีดังกล่าวจึงยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เทศบาลจะทำกิจการนอกเขตได้ โดยเทียบเคียงตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ และประเด็นเรื่องตำแหน่งที่ตั้งของตัวบ้านอยู่นอกเขตเทศบาลแต่บ้านเลขที่ตามฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรอยู่ในเขตเทศบาลจึงได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนนอกเขตเทศบาล ก็ยังไม่ถือว่าเป็นการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่เทศบาลจะทำกิจการนอกเขตได้เช่นเดียวกัน การพิจารณาขอให้พิจารณา ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จึงขอแจ้งให้จังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๘๕๑ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอหารือการทำกิจการนอกเขตเทศบาล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดเชียงราย ที่ ชร ๐๐๒๓.๔/๓๒๑๔๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๗
๒. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๖๑/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๓๘๐๖
ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ จังหวัดเชียงรายได้รับแจ้งจากอำเภอเมืองเชียงรายว่า เทศบาลตำบลสันทรายขออนุมัติทำกิจการนอกเขต ตามมาตรา ๕๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อดำเนินโครงการขุดลอกลำน้ำแม่ลาวเพื่อรักษาลำน้ำบริเวณพื้นที่ หมู่ที่ ๑ บ้านสันทรายหลวง ตำบลสันทราย ขนาดกว้างเฉลี่ย ๕๐ - ๑๐๐ เมตร ยาว ๒๐๐ เมตร จำนวนปริมาณดินขุด ๑๑,๖๒๑ ลูกบาศก์เมตร งบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน) เนื่องจากลำน้ำแม่ลาวเป็นเส้นแบ่งเขตพื้นที่ระหว่างตำบลสันทรายและตำบลท่าสาย ในช่วงฤดูฝนที่ผ่านมาเกิดพายุฝนตกหนักทำให้ปริมาณน้ำในลำน้ำแม่ลาวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้คันดินลำน้ำแม่ลาวถูกกัดเซาะเสียหาย อันเป็นผลมาจากลำน้ำแม่ลาวมีเกาะทรายกลางแม่น้ำจำนวนมาก ทำให้การไหลของน้ำไม่สะดวกทำให้เกิดปัญหาอุทกภัยขึ้นในช่วงน้ำหลากสร้างความเสียหายในพื้นที่ตำบลสันทราย จึงมีความจำเป็นต้องขุดลอกลำน้ำทั้งสองฝั่ง และเทศบาลตำบลสันทรายจะนำดินและทรายที่ขุดลอกขึ้นมาเสริมคันแม่น้ำลาวทั้งสองฝั่งในเขตพื้นที่ตำบลสันทรายและตำบลท่าสาย โดยสภาเทศบาลตำบลสันทรายในคราวการประชุมสภาสมัยสามัญ สมัยที่ ๒ ครั้งที่ ๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ และสภาเทศบาลตำบลท่าสาย ในคราวการประชุมสภาสมัยสามัญ สมัยที่ ๓ ครั้งที่ ๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๗ ได้ให้ความยินยอมให้เทศบาลตำบลสันทรายทำกิจการนอกเขตแล้ว จังหวัดเชียงรายจึงพิจารณาเห็นว่าการขออนุมัติทำกิจการนอกเขตในครั้งนี้ มีความจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามมาตรา ๕๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเทศบาลตำบลสันทรายมิได้ดำเนินโครงการนอกเขตเทศบาลทั้งโครงการ เนื่องจากลำน้ำแม่ลาวเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างเทศบาล หากจะดำเนินโครงการขุดลอกลำน้ำแม่ลาวเพียงฝั่งเดียวในเขตเทศบาลตำบลสันทราย ย่อมไม่อาจดำเนินการได้และไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ อีกทั้ง เทศบาลตำบลท่าสายไม่มีแผนงานที่จะดำเนินการ ประกอบกับสภาเทศบาลตำบลท่าสายได้ยินยอมให้ดำเนินโครงการดังกล่าวแล้ว เทศบาลตำบลสันทรายย่อมสามารถทำกิจการนอกเขตเพื่อดำเนินโครงการขุดลอกลำน้ำแม่ลาวในฝั่งของเทศบาลตำบลท่าสายได้ตามมาตรา ๕๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๖๑/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ อนุมัติให้เทศบาลตำบลสันทรายทำกิจการนอกเขตในครั้งนี้ได้ จึงขอหารือว่า ความเห็นของจังหวัดเชียงรายถูกต้องหรือไม่ อย่างไร รายละเอียดปรากฏตามอ้างถึง ๑ นั้น

/กรมส่งเสริม...

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๗ ทวิ ได้กำหนดเป็นเงื่อนไขมิให้เทศบาลดำเนินกิจการนอกเขตเทศบาลไว้ เว้นแต่กิจการนั้นจะเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นกิจการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของเทศบาล หมายความว่า เมื่อมีความจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อคุ้มครองดูแลความผาสุก มิให้เกิดผลกระทบในทางที่เกิดความเดือดร้อนเสียหายใด ๆ แก่ราษฎรในเขตพื้นที่ของตน และต้องได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัด หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี พร้อมทั้งได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้รับมอบอำนาจในการอนุมัติให้เทศบาลทำกิจการนอกเขตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย รายละเอียดปรากฏตาม อ้างถึง ๒ และเมื่อได้อนุมัติแล้วให้รายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบด้วย ตามที่จังหวัดเชียงรายได้มีความเห็นว่า การจัดทำกิจการนอกเขตในครั้งนี้ มีความจำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายสามารถอนุมัติให้เทศบาลตำบลสันทรายทำกิจการนอกเขตเพื่อดำเนินโครงการขุดลอกลำน้ำแม่ลาวเพื่อรักษาลำน้ำบริเวณพื้นที่ หมู่ที่ ๑ บ้านสันทรายหลวง ตำบลสันทราย ขนาดกว้างเฉลี่ย ๕๐ - ๑๐๐ เมตร ยาว ๒๐๐ เมตร จำนวนปริมาณดินขุด ๑๑,๖๒๑ ลูกบาศก์เมตร งบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน) ได้นั้น จึงเห็นพ้องด้วย แต่อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวจะต้องดำเนินการเพื่อคุ้มครองดูแลความผาสุก มิให้เกิดผลกระทบในทางที่เกิดความเดือดร้อนเสียหายใด ๆ แก่ราษฎรในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลสันทรายด้วย ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ว่าที่ ร.ต.ณรงค์ศักดิ์ ขมนาวัง โทร.๐๒๓-๒๕๔-๕๙๘๘

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๕๘๗

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๐๑๒/๑๖๗๕
ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องดำเนินการในกรณีที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง จะต้องดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๑ หากต่อมาผู้ที่ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อโต้แย้งคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง โดยศาลปกครองได้มีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาให้ทุเลาคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราว ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแทนตำแหน่งของผู้ที่ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง จะไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งอื่นที่อาจเกิดขึ้นได้อีก เนื่องจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกหลักฐานการสมัครรับเลือกตั้งแล้วจะถอนการสมัครมิได้ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๓ จนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศผลการเลือกตั้งหรือจนกว่าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการใด ๆ อันมีผลทำให้ประกาศให้มีการเลือกตั้งครั้งก่อนสิ้นสุดลง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเห็นว่า เพื่อเป็นการแก้ปัญหากรณีดังกล่าว จึงขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกรณีผู้มีอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีคำสั่งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง โดยให้แจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดด้วยว่า ผู้ที่ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อโต้แย้งคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งหรือไม่ หากมีการยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง และศาลปกครองได้มีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาให้ทุเลาคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราวหรือไม่ ประการใด เพื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะได้นำข้อมูลดังกล่าวเป็นเหตุผลประกอบการดำเนินการเกี่ยวกับการประกาศให้มีการเลือกตั้งและการรับสมัครรับเลือกตั้ง รวมถึงดำเนินการอื่นใด ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบได้อย่างถูกต้องและเป็นไปด้วยความเรียบร้อยต่อไป

/กระทรวง...

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาให้ทุเลาคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราว ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบได้อย่างถูกต้องและเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอแจ้งหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายอรรษฐ์ สัมพันธรัตน์)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ว่าที่ ร.ต.ณรงค์ศักดิ์ ขมนาวัง โทร.๐๖๓-๒๕๔-๕๓๘๘

ลับ

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๔๑๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติ กรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง หนังสือจังหวัด ลับ ด่วนมาก ที่ ๐๐๒๓.๔/ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

ตามที่ จังหวัด ได้ขอหารือ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบล อำเภอเมือง จังหวัด ได้มีประกาศ เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้ง ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้สมัครรายนาย เป็นผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ซึ่งนาย ถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ ประทับรับฟ้อง เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๗ อันเป็นช่วงเวลาการดำรงตำแหน่งในวาระก่อน หากนาย ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล อีกวาระหนึ่ง จะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ อย่างไร สามารถแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลตำบล หรือแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ได้หรือไม่ และผู้ใดจะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีตำบล และจะต้องปฏิบัติหน้าที่ถึงเมื่อใด ความละเอียดตามอ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า กรณีที่จังหวัด หารือมา แยกประเด็นการพิจารณาได้ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง นาย นายกเทศมนตรีตำบล ซึ่งถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ ประทับฟ้องในวาระก่อน หากได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลในอีกวาระหนึ่ง จะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีเจตนารมณ์ประการหนึ่งก็เพราะว่า ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดจะมีผลทำให้บุคคลนั้นหมดสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือเข้าดำรงตำแหน่งนั้นอีกต่อไป การให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้จึงเป็นการยุติความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหลัง ซึ่งไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากตำแหน่งและกลับมาดำรงตำแหน่งเดิมในอีกวาระหนึ่ง ก็มิได้ทำให้การต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป อีกทั้ง เป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจหรือการสั่งการใด ๆ ที่อาจมีปัญหาความชอบด้วยกฎหมายได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๔ ประทับรับฟ้อง เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๗ อันเป็นช่วงเวลาการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล ในวาระก่อน เป็นผลให้นาย ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๗ แต่นาย ได้หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๗ แม้ต่อมานาย จะได้ลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบล และหากได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล อีกวาระหนึ่ง ก็มิได้ทำให้การหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น นาย จึงต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล

ลับ

ต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๐๒๔ - ๑๐๒๕/๒๕๕๙ สรุปความได้ว่า ข้อ ๓ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้ผู้มีรายชื่อตามบัญชีแนบท้ายคำสั่ง ระงับการปฏิบัติราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งอยู่เป็นการชั่วคราว โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน มีผลเป็นการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหยุดการปฏิบัติหน้าที่ราชการในอำนาจหน้าที่และการดำเนินการใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งนับแต่วันที่มีคำสั่งดังกล่าว เมื่อนายกเทศมนตรีเป็นผู้มีรายชื่อตามบัญชีแนบท้ายคำสั่งดังกล่าว ย่อมมีผลให้นายกเทศมนตรีผู้นั้นต้องหยุดปฏิบัติราชการในอำนาจหน้าที่และการดำเนินการใด ๆ ในเทศบาลที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่ แต่มิได้มีผลให้ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีแต่อย่างใด ซึ่งการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และการระงับการปฏิบัติราชการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติข้างต้น มีลักษณะเช่นเดียวกัน กล่าวคือ มีผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องหยุดการปฏิบัติราชการในอำนาจหน้าที่ที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่ ดังนั้น เมื่อนาย ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่และดำเนินการใด ๆ ในตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล ได้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๐๒๔ - ๑๐๒๕/๒๕๕๙

ประเด็นที่สอง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งให้นาย ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล แล้ว นาย สามารถแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลตำบล ได้หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ ทศ กำหนดว่า "ก่อนนายกเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลโดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี" และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๒๓ กำหนดว่า "เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นขอแถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ประธานสภาท้องถิ่นบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่นเป็นเรื่องด่วน" จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้นายกเทศมนตรีมีหน้าที่ต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล ก่อนที่นายกเทศมนตรีจะเข้าบริหารราชการของเทศบาล โดยเป็นหน้าที่ประการหนึ่งที่กฎหมายกำหนดให้นายกเทศมนตรีจำต้องกระทำ อันเป็นเงื่อนไขตามที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติไว้ เมื่อนาย ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวย่อมหมายความรวมถึง การหยุดการใช้อำนาจและหน้าที่ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้นเป็นการชั่วคราว นาย จึงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในตำแหน่งนายกเทศมนตรีได้ และโดยที่การขอแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ดังนั้น นาย จึงไม่สามารถแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล ตามมาตรา ๔๘ ทศ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๒๓ ได้

/ประเด็นที่สาม...

ประเด็นที่สาม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งให้นาย ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล แล้ว นาย สามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ได้หรือไม่ เห็นว่า กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี จึงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตั้งแต่วันเลือกตั้ง ตามมาตรา ๔๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๘ เตรส แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ยังคงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีมีหน้าที่ต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล ก่อนเข้าบริหารราชการของเทศบาล ตามมาตรา ๔๘ ทศ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมาตรา ๔๘ ทศ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบัญญัติจำกัดการใช้อำนาจของนายกเทศมนตรี ในส่วนของการรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาล กล่าวคือ กรณีที่นายกเทศมนตรียังมิได้แถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีผู้นั้นไม่สามารถใช้อำนาจในส่วนของการบริหารราชการของเทศบาลได้ เช่น การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ เตรส (๑) การกำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย (๒) การสั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล เป็นต้น ส่วนอำนาจหน้าที่อื่นซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาล ตามมาตรา ๔๘ เตรส (๓) นายกเทศมนตรีย่อมสามารถดำเนินการได้ กล่าวคือ การแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี ทั้งนี้ ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๖๐๖ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๘ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อได้พิจารณาตามข้อหารือของจังหวัด แล้วเห็นว่า นาย ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ นับแต่วันที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จนกว่าคดีจะถึงที่สุด และการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวหมายความถึงการหยุดการใช้อำนาจและหน้าที่ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้นเป็นการชั่วคราว ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจหรือการสั่งการใด ๆ ที่อาจมีปัญหาความชอบด้วยกฎหมายได้ ด้วยเหตุนี้ นาย ย่อมมิอาจอาศัยหน้าที่และอำนาจในตำแหน่งนายกเทศมนตรี แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี ตามมาตรา ๔๘ เตรส (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้

ประเด็นสุดท้าย เมื่อนาย ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมาย ผู้ใดจะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีตำบล และจะต้องปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีตำบลถึงเมื่อใด เห็นว่า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ วีสติ วรรคสอง กำหนดว่า "ในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกเทศมนตรี ตามลำดับที่นายกเทศมนตรีจัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกเทศมนตรีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดเทศบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน" ซึ่งคำว่า ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ หมายถึง กรณีใด ๆ ที่ทำให้ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ไม่ว่าจะเป็น เจ็บป่วย หรือเดินทางไปต่างประเทศ และย่อมหมายความรวมถึงกรณีที่กฎหมายห้ามมิให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วย ดังนั้น หากนาย ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล

และต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อันเป็นเหตุให้นาย ไม่สามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๔๘ เตรส (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ ดังนั้น ปลัดเทศบาลตำบล จึงเป็นผู้รักษาราชการแทนนายกเทศมนตรีตำบล จนกว่าการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของนาย จะมีผลเปลี่ยนแปลงไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน พัชรพล

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว๒๙๖๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๘๕ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ เรื่อง การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการกรณีผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่า ผู้บริหารท้องถิ่นกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นไปโดยผลของกฎหมาย ผู้กำกับดูแลไม่ต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีก แต่ผู้กำกับดูแลยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลให้มีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ ประกอบกับศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยวางหลักเกี่ยวกับการแจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่นหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ไว้ว่า การที่ผู้กำกับดูแลแจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่นหยุดปฏิบัติหน้าที่ เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลให้มีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมาย มิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๐๑๔/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแลตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

/มาตรา ๗๗...

มาตรา ๗๗ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๑ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐ แล้วแต่กรณี จึงมีอำนาจหน้าที่ที่จักต้องกำกับดูแลให้ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยมีหนังสือชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือน ให้ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ พฤติการณ์ดังกล่าวอาจถือเป็นการประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย จึงเป็นกรณีที่ปรากฏหลักฐานตามสมควรต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแล ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้น และหากผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกสอบสวนกระทำความผิด ให้รายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๗๙ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ ประกอบมาตรา ๗๓/๑ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐/๑ ประกอบมาตรา ๙๒ ทั้งนี้ ในระหว่างการสอบสวน หากผู้บริหารท้องถิ่นยังคงไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดความเสียหายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงได้ว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ก็ได้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๗ วรรคห้า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ วรรคสาม และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐/๑ วรรคสาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนฤชา โมษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน พัชรพล

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ [illegible]

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอหารือจัดตั้งสถานชีวาภิบาลในชุมชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร

อ้างถึง หนังสือจังหวัดชุมพร ด่วนที่สุด ที่ ชพ ๐๐๒๓.๔/๑๐๓๙๘ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ตามที่ จังหวัดชุมพรได้ขอหารือ กรณีเทศบาลเมืองชุมพรมีความประสงค์จะจัดตั้งสถานชีวาภิบาลในชุมชนตามข้อสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประเด็นที่ ๑๐ การสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณสุขปฐมภูมิและการเตรียมความพร้อมท้องถิ่นรองรับสังคมผู้สูงอายุซึ่งในประเด็นดังกล่าวสั่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำงานกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางให้มีสถานชีวาภิบาลประจำท้องถิ่นเพื่อบริบาลให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีจนวาระสุดท้าย โดยเทศบาลเมืองชุมพรมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๓ (๔) กำหนดให้เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังนี้ ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการ พิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๖ (๑๐) กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ดังนี้ การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส เมื่อกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้ เทศบาลเมืองชุมพรจึงสามารถดำเนินการจัดตั้ง "สถานชีวาภิบาลในชุมชน" ประเภทที่ ๒ บริการโดยให้พักค้างคืนเพื่อดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิงและการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคองหรือผู้ป่วยระยะสุดท้าย (Long-Term Care and Palliative Care facility) ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองชุมพรให้ได้มาตรฐานตามแบบคู่มือมาตรฐาน และแนวทางการพัฒนาสถานชีวาภิบาลในชุมชนและองค์กรศาสนาได้ โดยไม่มีความจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นแต่อย่างใด ประกอบกับเทศบาลเมืองชุมพรมีความเห็นว่าตามกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น การจัดให้มีสถานชีวาภิบาลเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่เทศบาลเมืองชุมพรสามารถดำเนินการได้ จึงขอหารือว่าความเห็นของเทศบาลเมืองชุมพรถูกต้องหรือไม่ ซึ่งจังหวัดชุมพรพิจารณาแล้วมีความเห็นสอดคล้องกับเทศบาลเมืองชุมพร แต่เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการของเทศบาลเมืองชุมพร จึงขอหารือว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า การสงเคราะห์ผู้สูงอายุเป็นภารกิจหน้าที่หนึ่งของเทศบาลเมืองชุมพรในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประชาชน ซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๓ (๑) ให้เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐ (๗) คือ การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ซึ่งผู้สูงอายุถือเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสกลุ่มหนึ่งที่ต้องได้รับการสงเคราะห์และได้รับการพัฒนา ซึ่งรวมถึงกลุ่มสตรี เด็ก และผู้พิการ นอกจากนั้นมาตรา ๕๔ (๕) และมาตรา ๕๓ (๔) ยังได้กำหนดให้เทศบาลเมืองต้องจัดให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้ และอาจจัดให้มีและบำรุงโรงพยาบาล อีกด้วย ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๖ (๑๐) ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ได้แก่ การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส สำหรับคำว่า "สถานชีวาภิบาลในชุมชน" หมายถึง สถานที่ให้การดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิง และการดูแลประคับประคอง/ระยะท้าย (Long-Term Care and Palliative Care facility) ที่อยู่ในชุมชน /และมีมาตรฐาน...

และมีมาตรฐานด้านสถานที่ ด้านความปลอดภัย และด้านบริการ ตามมาตรฐานของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ หรือกรมอนามัย หรือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล ทั้งนี้อาจแบ่งรูปแบบการให้บริการเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ การบริการระหว่างวัน โดยไม่พักค้างคืน (day care) และการบริการโดยให้พักค้างคืน อาจเป็นสถานประกอบการของรัฐ ท้องถิ่น เอกชน องค์กรศาสนาหรือองค์กรอื่น ๆ โดยสถานชีวาภิบาลควรได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ หรือกรมอนามัย หรือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล มีศักยภาพการดูแลผู้มีภาวะพึ่งพิง ผู้ป่วยระยะประคับประคองหรือระยะท้าย และ/หรือมีระบบบริหารจัดการผู้ดูแล (caregiver) สำหรับผู้ที่ต้องการการดูแลที่บ้านได้ (Home care) ทั้งนี้เพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว โดยมีกลไกการกำกับดูแลโดยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ หรือกรมอนามัย หรือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล และยังสอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงมหาดไทยที่ให้การสนับสนุนภารกิจในประเด็นสังคมผู้สูงวัยโดยการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ให้มีสถานชีวาภิบาลประจำท้องถิ่นเพื่อบริบาลให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีจนวาระสุดท้าย พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยอย่างครอบคลุมในทุกมิติ ซึ่งรวมถึงการสร้างความเข้าใจกับประชาชนทุกเพศทุกวัยในครอบครัวเกี่ยวกับความต้องการเฉพาะของผู้สูงวัยทั้งทางร่างกายและจิตใจอีกด้วย ดังนั้น การจัดตั้งสถานชีวาภิบาลในชุมชนจึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมืองชุมพร จึงเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของจังหวัดชุมพร แต่สำหรับวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องว่าด้วยการนั้นกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายนฤชา โสมาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ว่าที่ ร.ต.ณรงค์ศักดิ์ ชมนาวัง โทร.๐๖๑-๒๕๔-๕๙๘๘

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๑๑๓๕๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง หารือเกี่ยวกับการวางหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการถ่ายทอดการประชุมสภาเทศบาลนครเชียงใหม่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๓.๔/๒๘๙๕๔ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๘

ตามที่ จังหวัดเชียงใหม่ได้รับข้อหารือจากเทศบาลนครเชียงใหม่ กรณีประธานสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ได้รับข้อเสนอด้วยวาจาจากสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ และหนังสือขอทวงถามความคืบหน้าการขอถ่ายทอดสดการประชุมสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยประธานสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ใช้อำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑๗ วรรคท้าย ไม่อนุญาตให้ถ่ายทอดสดการประชุมสภาเทศบาล เนื่องจากสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ยังไม่ได้วางหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือโดยวิธีอื่นใดไว้ จึงขอหารือว่าสภาเทศบาลนครเชียงใหม่จะสามารถวางหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการถ่ายทอดการประชุมทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีอื่นใดได้หรือไม่ ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่มีความเห็นว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ข้อ ๑๑๗ วรรคสี่ กำหนดว่า ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจอนุญาตให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมและการปรึกษาของสภาท้องถิ่นได้ตามระเบียบที่สภาท้องถิ่นกำหนด และข้อ ๑๑๗ วรรคห้า กำหนดว่า การถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีอื่นใดจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภาท้องถิ่น ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๔๙๙๕ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง การให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปความว่า ให้เทศบาลดำเนินการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการขออนุญาตให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมและการปรึกษาของสภาท้องถิ่น ดังนั้น เมื่อพิจารณาข้อกฎหมายและแนวทางตามหนังสือดังกล่าว สภาเทศบาลนครเชียงใหม่จึงสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการอนุญาตการถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีอื่นใดเช่นเดียวกับการเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นของประชาชนได้ จึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดเชียงใหม่ถูกต้องหรือไม่ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๑ ประกอบมาตรา ๒๓ กำหนดให้การดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด การประชุมสภาท้องถิ่นเป็นการประชุมที่มีลักษณะเปิดเผยที่ประชาชนสามารถเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นอันเป็นไปตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะมีสิทธิรับรู้การดำเนินการในกิจการของสภาท้องถิ่นที่อาจจะมีผลกระทบหรือส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะที่สภาท้องถิ่นได้พิจารณา โดยให้อำนาจสภาท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบและความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมสภาท้องถิ่นตามข้อ ๑๑๗ วรรคสี่ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่วนกรณีการถ่ายทอด

/การประชุม ...

การประชุมสภาท้องถิ่นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีอื่นใดจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภาท้องถิ่นตามข้อ ๑๑๗ วรรคห้า ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว เป็นกลไกที่เพิ่มเติมให้สภาท้องถิ่นสามารถดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่นได้เพื่อเป็นทางเลือกหรือช่องทางให้กับประชาชนที่ไม่สะดวกในการเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นได้รับชมและติดตามการดำเนินการของสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้ร่วมกันพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในการประชุมสภาท้องถิ่นแต่ละครั้ง อันเป็นการสื่อสารและถ่ายทอดให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทันท่วงทีและถูกต้อง โดยจะกระทำการถ่ายทอดประชุมสภาท้องถิ่นได้ต้องได้รับอนุญาตจากประธานสภาท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างจากการเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นที่ระเบียบกำหนดให้สภาท้องถิ่นต้องร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่น จากเหตุผลข้างต้น เมื่อสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ร้องขอไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือยื่นเป็นหนังสือเพื่อขอให้มีการถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีอื่นใด ย่อมเป็นดุลพินิจของประธานสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ที่จะพิจารณาถึงความเหมาะสมในการจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีอื่นใดโดยพิจารณาประโยชน์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่นและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นประกอบกันเพื่อพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามคำร้องขอ กรณีจึงไม่มีระเบียบกฎหมายและไม่มีความจำเป็นต้องวางหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่นแต่อย่างใด อีกทั้งคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตของประธานสภาท้องถิ่นเป็นเด็ดขาดตามข้อ ๑๒๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยข้างต้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอให้จังหวัดเชียงใหม่แจ้งผลการหารือให้เทศบาลนครเชียงใหม่ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(ภพชนก ชลานุเคราะห์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๒๗๔๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอหารือการกำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนนทบุรี ที่ นบ ๐๐๒๓.๔/๑๖๗๘๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๘

ตามที่ จังหวัดนนทบุรีได้รับรายงานจากประธานสภาเทศบาลนครนนทบุรี กรณีได้มีการจัดส่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ แต่จากการตรวจสอบเอกสารรายงานการประชุมสภาเทศบาลนครนนทบุรี สมัยสามัญ สมัยที่ ๓ ครั้งที่ ๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อพิจารณา ๕.๑ ญัตติขอความเห็นชอบร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ พบว่า สภาเทศบาลนครนนทบุรีได้มีมติรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ในวาระที่ ๑ แล้ว และในวาระที่ ๒ ขั้นแปรญัตติของคณะกรรมการแปรญัตติ ได้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติ ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ น. ถึง เวลา ๑๖.๓๐ น. ซึ่งจังหวัดนนทบุรีเห็นว่า การกำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติไม่เป็นไปตามกฎหมาย กล่าวคือ จะต้องกำหนดระยะเวลาสำหรับเสนอคำแปรญัตติไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่สภาเทศบาลนครนนทบุรีมีมติรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ในวาระที่ ๑ แต่กลับพบว่าได้กำหนดระยะเวลาสำหรับเสนอคำแปรญัตติเพียงสิบหกชั่วโมงเท่านั้น จึงขอหารือว่า ความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้ และกระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อใช้บังคับกับการประชุมของสภาท้องถิ่นซึ่งรวมทั้งสภาเทศบาลด้วย โดยตามข้อ ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า ญัตติร่างข้อบัญญัติที่ประชุมสภาท้องถิ่นต้องพิจารณาเป็นสามวาระ แต่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะอนุมัติให้พิจารณาสามวาระรวดเดียวก็ได้ และตามข้อ ๔๕ วรรคสาม กำหนดว่า ญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณจะพิจารณาสามวาระรวดเดียวไม่ได้และในการพิจารณาวาระที่สองให้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติไว้ไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่สภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้น ซึ่งข้อบังคับการประชุมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นได้มีเวลาในการตรวจสอบว่าผู้บริหารท้องถิ่นนั้นใช้เงินงบประมาณโดยถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ การที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวกำหนดว่าการพิจารณาญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณจะกระทำสามวาระรวดเดียวไม่ได้ และในการพิจารณาวาระที่สองให้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง จึงเป็นขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณของสภาท้องถิ่น ดังนั้น สภาเทศบาลนครนนทบุรีจะต้องเป็นผู้กำหนดระยะเวลาในการเสนอคำแปรญัตติต่อคณะกรรมการแปรญัตติให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่มีสิทธิยื่นเสนอคำแปรญัตติมายื่นต่อคณะกรรมการแปรญัตติตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ แต่จะต้องไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่สภามีมติรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณ และไม่ควรกำหนดระยะเวลาติดต่อกันไปตลอดจนครบยี่สิบสี่ชั่วโมง การที่สภาเทศบาลนครนนทบุรี

/ได้กำหนด...

ได้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติ ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ น. ถึง เวลา ๑๖.๓๐ น. จึงเป็นการกำหนดระยะเวลาสำหรับเสนอคำแปรญัตติต่อคณะกรรมการแปรญัตติที่ไม่ชัดเจน อาจตีความได้ว่า การกำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติ ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ น. ถึง เวลา ๑๖.๓๐ น. และวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ น. ถึง เวลา ๑๖.๓๐ น. เป็นการกำหนดระยะเวลา ๒ วัน ๆ ละ ๘ ชั่วโมง รวมเป็น ๑๖ ชั่วโมง หรือกำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ น. ถึงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ สิ้นสุดเวลา ๑๖.๓๐ น. เป็นการกำหนดระยะเวลาต่อเนื่อง ๒ วัน ติดต่อกันไป รวมเป็น ๓๒ ชั่วโมง เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม หากจังหวัดนนทบุรีพิจารณาแล้วเห็นว่า สภาเทศบาลนครนนทบุรีได้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีอาจพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัตินั้น โดยพิจารณาไม่เห็นชอบพร้อมด้วยเหตุผลและส่งคืนไปยังประธานสภาเทศบาลนครนนทบุรีเพื่อเสนอให้สภาเทศบาลนครนนทบุรีได้พิจารณายืนยันตามร่างเทศบัญญัติเดิมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติคืนมา ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(ภพชนก ชลานุเคราะห์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๑๖๒๗๗ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอหารือกรณี เอกชนขออนุญาตก่อสร้างสาธารณูปโภคบริเวณพื้นที่สาธารณประโยชน์และทางสาธารณประโยชน์และอุทิศพัสดุให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดราชบุรี ที่ รบ ๐๐๒๓.๔/๑๕๕๑๐ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๐๒๐๑๔๗ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ จังหวัดราชบุรีแจ้งว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หักได้รับเรื่องจากนางจารุเนตร เล่นวารี เรื่อง ขออนุญาตก่อสร้างสาธารณูปโภคและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่และทางสาธารณประโยชน์ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ซึ่งจะดำเนินการในลักษณะโครงการเพื่อสาธารณประโยชน์ โดยใช้งบประมาณส่วนตัวไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จยินดีอุทิศ หรือมอบทรัพย์สิน และสาธารณูปโภค ที่เกิดจากโครงการดังกล่าวให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของทางราชการเพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก โดยมีการก่อสร้างถนน วางท่อระบายน้ำ ก่อสร้างบ่อตรวจคุณภาพน้ำ ดักขยะ ขุดลอกสระน้ำสาธารณะเดิม ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ และรายการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมของพื้นที่ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หักมีประเด็นข้อสงสัยว่าจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ จังหวัดราชบุรีเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ แต่เนื่องจากอยู่ในช่วงเวลา ๙๐ วัน ก่อนครบวาระ จึงเป็นการอนุมัติโครงการและกิจกรรมใหม่เป็นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และแก้ไขเพิ่มเติม จึงขอหารือว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขต ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๗ โดยกำหนดให้ (๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และ (๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การก่อสร้างถนน วางท่อระบายน้ำ และรายการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมของพื้นที่ ย่อมอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว หากกรณีนางจารุเนตร เล่นวารี ขออนุญาตก่อสร้างสาธารณูปโภคและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่และทางสาธารณประโยชน์ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ซึ่งจะดำเนินการในลักษณะโครงการเพื่อสาธารณประโยชน์โดยใช้งบประมาณส่วนตัวไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จยินดีอุทิศ หรือมอบทรัพย์สิน และสาธารณูปโภค ที่เกิดจากโครงการดังกล่าวให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของทางราชการเพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หักหรือให้สิทธิอันเกี่ยวกับพัสดุหรือมอบให้เป็นผู้ดูแลพัสดุนั้น ก็สามารถดำเนินการได้ แต่ต้องดำเนินการเป็นไปตามรูปแบบที่ทางราชการหรือรูปแบบที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด หากการกระทำโดยมีเงื่อนไขหรือภาระติดพันที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะรับเอาพัสดุ

/หรือสิทธิ...

หรือสิทธินั้น ๆ ได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นไปตามระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง และหลังจากที่ได้รับพัสดุมาแล้วจะต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๙ "การบริหารพัสดุ" โดยเทียบเคียงตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ดังนั้น การรับมอบสิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นดังกล่าวจึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หักที่จะต้องพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ต่อไป

๒. การอนุมัติโครงการหรือกิจกรรมใหม่ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดข้อห้ามมิให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อนุมัติโครงการหรือกิจกรรมใหม่ที่มีลักษณะเป็นการฝ่าฝืน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ภายใน ๙๐ วัน ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือก่อนการลาออกจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ มีข้อยกเว้นไว้ว่าหากโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการบรรเทาทุกข์จากภัยธรรมชาติ หรือภัยพิบัติสาธารณะหรือเป็นโครงการหรือกิจกรรมต่อเนื่องที่กระทำเป็นปกติอยู่แล้ว หรือเป็นโครงการที่ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีย่อมสามารถอนุมัติโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวภายในวันก่อนวันครบวาระได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามข้อ ๑ แล้วย่อมไม่ถือว่าเป็นการอนุมัติโครงการหรือกิจกรรมใหม่ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หักสามารถดำเนินการได้ แต่ต้องพึงระมัดระวังมิให้มีการกระทำใด ๆ หากมีเจตนาพิเศษเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครรายอื่นได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ว่าที่ ร.ต.ณรงค์ศักดิ์ ชมนาวัง โทร.๐๖๑-๒๕๔-๕๓๘๘

ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๒๖๐๒๕๗

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อ
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
กรมบัญชีกลาง
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ข้อหารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๘.๒/๑๘๗ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า ตามที่พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎกระทรวง รวมทั้งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ ซึ่งในพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ เช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น ซึ่งผลของการใช้บังคับกฎหมายส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายประเด็น ดังนี้

๑. ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๔ (๓) กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐของราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ตามลำดับ ดังนั้น กรณีที่มีผู้อุทิศพัสดุให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่ อปท. หรือให้สิทธิอันเกี่ยวกับพัสดุหรือมอบให้เป็นผู้ดูแลพัสดุ จึงเป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการรับเอาพัสดุที่มีผู้อุทิศพัสดุให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่ อปท. หรือให้สิทธิอันเกี่ยวกับพัสดุหรือมอบให้เป็นผู้ดูแลพัสดุ กรณีที่มีเงื่อนไขหรือมีภาระติดพันจะส่งผลต่อการใช้จ่ายงบประมาณของ อปท. ด้วย ซึ่งการพิจารณางบประมาณของ อปท. เป็นอำนาจของสภาท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้สภาท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในเรื่องดังกล่าว

๒. กรณีที่พนักงานจ้างตามภารกิจของ อปท. ที่มีการทำสัญญาจ้างคราวละไม่เกิน ๔ ปี ซึ่งมีลักษณะการจ้างเช่นเดียวกันกับพนักงานราชการถือเป็นพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น จึงสามารถเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการซื้อหรือจ้างตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๖ ได้

๓. การจ้างเหมาบุคคลธรรมดาของ อปท. ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ และกฎกระทรวง รวมทั้งระเบียบกระทรวงการคลังฯ ดังนั้น การจ้างเหมาบุคคลธรรมดาของ อปท. จึงต้องถือปฏิบัติตามนัยหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๕.๔/ว ๓๒๒ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e - GP) ซึ่งถือเป็นการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ต้องดำเนินการในระบบฯ

/อย่างไร...

อย่างไรก็ดี เนื่องจากหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๒๑.๔/ว ๘๒ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ไม่ได้ใช้บังคับกับ อปท. ด้วย จึงขอให้กระทรวงการคลังกำหนดให้ อปท. สามารถถือปฏิบัติตามหนังสือดังกล่าวได้เช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น

กระทรวงฯ จึงขอหารือว่า ความเห็นของกระทรวงฯ ถูกต้องหรือไม่ และมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของ อปท. เป็นไปอย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติฯ และระเบียบฯ
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พิจารณาแล้ว มีความเห็น ดังนี้

๑. กรณีข้อหารือ ๑ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓ บัญญัติว่า "ให้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใดๆ ของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้" ซึ่งตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๓ มีเจตนารมณ์ให้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับพัสดุสำหรับกรณีอื่นที่มิได้เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุก็ยังคงดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรณีที่มีผู้อุทิศพัสดุให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หรือให้สิทธิอันเกี่ยวกับพัสดุหรือมอบให้เป็นผู้ดูแลพัสดุนั้น ถ้าการกระทำดังกล่าวมีเงื่อนไขหรือมีภาระติดพันหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นจะรับเอาพัสดุหรือสิทธินั้นๆ ได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และเป็นไปตามระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ดี หลังจากที่ได้รับพัสดุมาแล้วจะต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๙ "การบริหารพัสดุ" ต่อไป

๒. กรณีข้อหารือ ๒ ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๖ กำหนดว่า "คณะกรรมการซื้อหรือจ้างตามข้อ ๒๕ แต่ละคณะประกอบด้วย ประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอย่างน้อย ๒ คน ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานของรัฐ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยให้คำนึงถึงลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นสำคัญ" เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พนักงานจ้างตามภารกิจของ อปท. มีการทำสัญญาจ้างคราวละไม่เกิน ๔ ปี โดยมีลักษณะการจ้างเช่นเดียวกันกับพนักงานราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ พนักงานจ้างฯ จึงถือเป็นพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น ดังนั้น อปท. จึงสามารถแต่งตั้งพนักงานจ้างฯ ดังกล่าวเป็นคณะกรรมการซื้อหรือจ้างตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๖ ได้

๓. กรณีข้อหารือ ๓ ตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๔ บัญญัตินิยามคำว่า "หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์กรอิสระ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ประกอบกับตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๕.๔/ว ๓๒๒ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement : e - GP) ข้อ ๒ การจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ต้องดำเนินการในระบบ e-GP ข้อ ๒.๒ ๕ กำหนดว่า "กรณีการจ้างเหมาบุคคลธรรมดา

/ตาม...

ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๒๑.๔/ว ๘๒ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖" เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า อปท. ซึ่งอยู่ในคำนิยามหน่วยงานของรัฐ ย่อมต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัติฯ นี้ รวมถึงหนังสือกรมบัญชีกลางดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุทธีรัตน์ รัตนโชติ)
อธิบดีกรมบัญชีกลาง
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงการคลัง
ประธานกรรมการวินิจฉัย

กองการพัสดุภาครัฐ
ฝ่ายเลขานุการ
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๕๓
โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๘๕ - ๖

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๕๖๕๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีเกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๕๐๒๐ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๘

ด้วยสถานการณ์อุทกภัยในพื้นที่ภาคใต้ ดังเช่นพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ทวีความรุนแรงอย่างมาก สร้างความเสียหายให้กับประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น ชีวิต ทรัพย์สิน และสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจ หน่วยงานต่าง ๆ จึงมีหน้าที่และอำนาจในการให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้รับความปลอดภัยจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย และดำเนินการเยียวยาผู้ประสบภัยตามกฎหมายต่อไป ประกอบกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ครบวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ครบวาระตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คือภายในวันอาทิตย์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๙ ซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุดใหม่และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนใหม่จะเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ภายหลังช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๙ โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งแนวทางปฏิบัติภายหลังการครบวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จนถึงวันแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามนัยหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในช่วงที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล และไม่เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน เห็นควรแจ้งแนวทางปฏิบัติของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีเกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ ดังนี้

๑. ช่วงตั้งแต่วันครบวาระการดำรงตำแหน่ง ถึง วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง "ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล"

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๔ วรรคสี่ กำหนดให้ระหว่างที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหากพิจารณาคำว่า "เท่าที่จำเป็น" นั้นต้องเป็นกรณีที่การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเวลานั้นจำเป็นต้องดำเนินการ หากไม่ดำเนินการอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล และเกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน

/อย่างหลีกเลี่ยง ...

อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งไม่ใช่การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใหม่ และต้องไม่ใช่การอนุมัติโครงการหรือกิจกรรมที่ปกติไม่ได้ดำเนินการในช่วงดังกล่าว ซึ่งการที่กฎหมายกำหนดให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในช่วงที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก็เพื่อไม่ให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสะดุดหยุดลง ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล และไม่เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน เมื่อพิจารณาเหตุสาธารณภัยหรือภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือในช่วงที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล การช่วยเหลือประชาชนที่เกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เป็นภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนจนหมดสิ้นความเดือดร้อนที่เกิดจากสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ โดยสามารถช่วยเหลือได้ไม่ว่าจะเป็นเงิน สิ่งของ หรือบริการสาธารณะ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการช่วยเหลือ ทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุได้

๒. ช่วงหลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง ถึง วันที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล "ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล"

หากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจะทำหน้าที่ในฐานะรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจนกว่าจะมีการแถลงนโยบาย หากเกิดเหตุสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ กรณีเช่นว่านี้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจะรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ซึ่งการรักษาราชการแทนย่อมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน หากเกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่เกิดเหตุสาธารณภัยหรือภัยพิบัติได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ แนวทางเบิกจ่าย และการช่วยเหลือให้เป็นไปตามหนังสือซักซ้อมว่าด้วยการนั้น

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอความร่วมมือจังหวัด ทุกจังหวัด เพื่อโปรดแจ้งอำเภอเพื่อทราบและถือปฏิบัติ และแจ้งองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์
โทรศัพท์ ๐๖-๑๐๖๐-๗๘๙๓

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๕๗๕๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๘ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๕๐๒๐ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๘

ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งแนวทางปฏิบัติภายหลังการครบวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จนถึงวันแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามนัยหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๕๐๒๐ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๘ ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทุกจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อทราบและถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง รายละเอียดปรากฏตามนัยหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า กรณีการแต่งตั้งประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลและกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกรณีเทศบาล นายอำเภอกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งให้เป็นไปตามมติของสภาท้องถิ่น เว้นแต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ต้องแต่งตั้ง ซึ่งการแต่งตั้งกรณีการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรก ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะต้องดำเนินการแต่งตั้งทันทีเมื่อการเลือกประธานสภาท้องถิ่นแล้วเสร็จ และให้ประธานสภาท้องถิ่นที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมสภาท้องถิ่นในครั้งนั้นต่อไปอันเป็นเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดผลไว้เป็นการเฉพาะ ตามข้อ ๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่กรณีประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งก่อนครบอายุของสภาท้องถิ่น สภาท้องถิ่นต้องดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง และให้ประธานที่ประชุมในคราวประชุมสภาท้องถิ่นที่มีการเลือกประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นและเป็นผู้ดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่น รายงานผลการเลือกประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล และนายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือก และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับเทศบาล หรือนายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณีแต่งตั้งประธานสภาท้องถิ่นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการเลือกประธานสภาท้องถิ่นตามข้อ ๑๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว จึงมีข้อพิจารณาว่าผลแห่งการเป็นประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นจะมีผลตั้งแต่วันที่มีการแต่งตั้งของผู้กำกับดูแลหรือมีผลวันที่สภาท้องถิ่นมีมติเลือกแทนตำแหน่งที่ว่าง เห็นว่า ประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาท้องถิ่น เป็นประธานของที่ประชุมสภาท้องถิ่น และบังคับบัญชาการงานในสภาท้องถิ่น ซึ่งกฎหมายกำหนดให้สภาท้องถิ่นเลือกจากสมาชิกสภาท้องถิ่น เมื่อเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย

/ได้กำหนด ...

ได้กำหนดที่มาของประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นไว้ไม่ว่ากรณีใด สิทธิและภาระหน้าที่ย่อมมีผลตั้งแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติเลือกประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี แม้กฎหมายจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลผู้กำกับดูแลต้องแต่งตั้งก็มิได้ทำให้ผลแห่งกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด การแต่งตั้งประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นไม่ใช่การใช้ดุลพินิจพิจารณาถึงความเหมาะสมของบุคคล หากแต่เป็นอำนาจผูกพันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะต้องดำเนินการแต่งตั้งให้เป็นไปตามมติของสภาท้องถิ่น ฉะนั้น สิทธิและภาระหน้าที่ย่อมมีผลตั้งแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติเลือกไม่ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะมีคำสั่งแต่งตั้งเมื่อใด ผลแห่งกฎหมายในการเลือกและเป็นประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นย่อมมีผลตามกฎหมายตั้งแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติ

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติดังกล่าวให้จังหวัด ทุกจังหวัดเพื่อโปรดทราบและโปรดแจ้งอำเภอเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว๕๗๔๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ อุบลราชธานี สระแก้ว จันทบุรี และตราด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๕๐๒๐ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๘

ด้วยสถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งอาจทวีความรุนแรงขยายวงกว้างอันส่งผลกระทบในความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและทางราชการ โดยทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้ทำหน้าที่รักษาอธิปไตยของประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ เช่นเดียวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่และช่วยเหลือประชาชนให้หมดสิ้นความเดือดร้อนจากภยันตรายในทุกรูปแบบ ประกอบกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ครบวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ครบวาระตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คือภายในวันอาทิตย์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๙ ซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุดใหม่และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนใหม่จะเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ภายหลังช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๙ โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติราชการได้ รายละเอียดปรากฏตามนัยหนังสือที่อ้างถึง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในช่วงที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล และไม่เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน เห็นควรแจ้งแนวทางปฏิบัติของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีสถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ดังนี้

๑. ช่วงตั้งแต่วันครบวาระการดำรงตำแหน่ง ถึง วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง "ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล"

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๔ วรรคสี่ กำหนดให้ระหว่างที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหากพิจารณาคำว่า "เท่าที่จำเป็น" นั้นต้องเป็นกรณีที่การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเวลานั้นจำเป็นต้องดำเนินการ หากไม่ดำเนินการอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล และเกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน

/อย่างหลีกเลี่ยง ...

อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งไม่ใช่การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใหม่ และต้องไม่ใช่การอนุมัติโครงการหรือกิจกรรมที่ปกติไม่ได้ดำเนินการในช่วงดังกล่าว ซึ่งการที่กฎหมายกำหนดให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในช่วงที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก็เพื่อไม่ให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสะดุดหยุดลง ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลและไม่เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน เมื่อพิจารณาสถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ที่อาจทวีความรุนแรงขยายวงกว้างและมีการปะทะกันอย่างต่อเนื่องอันก่อให้เกิดผลกระทบต่อความผาสุกของประชาชนหากปล่อยเนิ่นช้าจะก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เมื่อพิจารณาเหตุที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรืออาจเกิดขึ้นในช่วงที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล การช่วยเหลือประชาชนจึงถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนจนหมดสิ้นความเดือดร้อนจากสถานการณ์ดังกล่าว โดยสามารถเตรียมการตั้งแต่การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ อพยพประชาชน หรือช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นเงิน สิ่งของ หรือบริการสาธารณะ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการช่วยเหลือ ทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุได้

๒. ช่วงหลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง ถึง วันที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล "ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล"

หากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจะทำหน้าที่ในฐานะรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจนกว่าจะมีการแถลงนโยบาย ซึ่งการรักษาราชการแทนย่อมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน หากเกิดสถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ แนวทางเบิกจ่าย และการช่วยเหลือให้เป็นไปตามหนังสือซักซ้อมว่าด้วยการนั้น

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอความร่วมมือจังหวัด ทุกจังหวัด เพื่อโปรดแจ้งอำเภอเพื่อทราบและถือปฏิบัติ และแจ้งองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์
โทรศัพท์ ๐๖-๑๐๖๐-๗๘๙๓

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๑๘๑๒๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง หารือเกี่ยวกับการขอสงวนคำแปรญัตติของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตอง จังหวัดภูเก็ต

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต

อ้างถึง หนังสือจังหวัดภูเก็ต ที่ ภก ๐๐๒๓.๔/๒๙๘๑๐ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๘

ตามที่ จังหวัดภูเก็ตได้รับแจ้งจากเทศบาลเมืองป่าตองว่า สภาเทศบาลเมืองป่าตอง ได้มีการประชุมสภาเทศบาล สมัยสามัญ สมัยที่ ๓ ครั้งที่ ๓ ประจำปี ๒๕๖๘ เมื่อวันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ โดยวาระที่ ๒ ขั้นแปรญัตติ สภาเทศบาลเมืองป่าตองได้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติไว้กำหนด ๓ วัน ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ ซึ่งมีสมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตองยื่นคำแปรญัตติจำนวน ๖ ท่าน และมีการขอสงวนคำแปรญัตติไว้ในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ ซึ่งในคราวประชุมสภาเทศบาลเมืองป่าตอง เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ มีสมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตองที่ไม่ได้ยื่นขอสงวนคำแปรญัตติ (ที่ถูกต้องคือ ไม่ได้ยื่นคำแปรญัตติ) ได้อภิปรายชี้แจงเกี่ยวกับร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายฯ ในข้อที่มีสมาชิกสภาเทศบาลได้ยื่นสงวนคำแปรญัตติไว้ และได้มีสมาชิกสภาเทศบาลที่ยื่นขอสงวนคำแปรญัตติทักท้วงประธานสภาเทศบาลเมืองป่าตองที่อนุญาตให้สมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าวได้อภิปราย จึงมีประเด็นหารือว่า สมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตองที่ไม่ได้ยื่นขอสงวนคำแปรญัตติ สามารถที่จะขึ้นอภิปรายในหัวข้อที่มีการสงวนคำแปรญัตติได้หรือไม่ โดยจังหวัดภูเก็ตมีความเห็นว่า เป็นกรณีการพิจารณาสืบเนื่องจากรายงานและบันทึกความเห็นของคณะกรรมการแปรญัตติ โดยที่ประชุมสภาเทศบาลจะต้องพิจารณาร่างเทศบัญญัติตามลำดับข้อ เฉพาะที่มีการแปรญัตติหรือคณะกรรมการแปรญัตติมีมติแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่มีสมาชิกสงวนคำแปรญัตติ หรือที่มีกรรมการแปรญัตติสงวนความเห็นไว้เท่านั้น จึงสามารถอภิปรายชี้แจงโดยทั่วไปได้ แต่จะอภิปรายเพื่อตั้งประเด็นใหม่ไม่ได้ จึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดภูเก็ตถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า การพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ของสภาเทศบาลเมืองป่าตอง ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ ได้มีการพิจารณาในวาระที่ ๒ ขั้นแปรญัตติ และวาระที่ ๓ ขั้นลงมติ ซึ่งในวาระที่ ๒ ขั้นแปรญัตติในชั้นสภาเทศบาล มีสมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตองจำนวน ๖ คนได้ยื่นคำแปรญัตติรายการในงบประมาณรายจ่ายฯ และได้สงวนคำแปรญัตติไว้ตามที่ได้เสนอคำแปรญัตติ เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับความเห็นและมติของคณะกรรมการแปรญัตติงบประมาณรายจ่ายฯ ในวาระที่ ๒ ขั้นแปรญัตติในชั้นคณะกรรมการแปรญัตติ ซึ่งสมาชิกผู้แปรญัตติและได้สงวนคำแปรญัตติจะมีสิทธิอภิปรายและชี้แจงข้อสงวนคำแปรญัตติของตนต่อที่ประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้สภาเทศบาลเมืองป่าตองได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาลงมติต่อไป อย่างไรก็ดี สมาชิกสภาท้องถิ่นจะมีสิทธิสงวนคำแปรญัตติได้ต้องเป็นกรณีที่ได้เสนอคำแปรญัตติปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำปีไม่ว่าจะเป็นการลดรายจ่ายหรือลดจำนวนเงินที่อนุญาตจ่ายต่อคณะกรรมการแปรญัตติเท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าสมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตองจำนวน ๖ คนได้ยื่นคำแปรญัตติ

/ปรับลดงบ ...

ปรับลดงบประมาณจำนวน ๑๒ โครงการและได้ยื่นขอสงวนคำแปรญัตติไว้ในรายการดังกล่าว ซึ่งต่อมาสภาเทศบาลเมืองป่าตองได้พิจารณาในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ ในวาระที่ ๒ ขั้นแปรญัตติ และวาระที่ ๓ ขั้นลงมติตามลำดับ จึงเป็นการดำเนินการตามข้อ ๕๑ และข้อ ๕๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่หากสมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตองไม่ได้ยื่นคำขอแปรญัตติงบประมาณก็จะไม่มีสิทธิยื่นขอสงวนคำแปรญัตติแต่อย่างใด ฉะนั้น กรณีตามข้อหารือจึงมีความคลาดเคลื่อนในประเด็นของผู้มีสิทธิอภิปรายโดยจะต้องเป็นกรณีว่าสมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตองที่ไม่ได้ยื่นคำขอแปรญัตติจะมีสิทธิอภิปรายในรายการที่มีการขอสงวนคำแปรญัตติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ หรือไม่ เห็นว่า ตามมาตรา ๖๒ จัตวา วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า ในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของสภาเทศบาล การเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายจะกระทำมิได้ ประกอบข้อ ๕๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยข้างต้น ได้กำหนดให้ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติวาระที่สอง ให้ปรึกษาเรียงตามลำดับข้อเฉพาะที่มีการแปรญัตติหรือที่คณะกรรมการแปรญัตติแก้ไขเท่านั้น จะเห็นว่าระเบียบกฎหมายมีเจตนารมณ์ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นได้ปรึกษากันเพื่อให้การแก้ไขรายการงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีความถูกต้องเหมาะสมเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและเกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และข้อ ๖๔ ของระเบียบเดียวกัน ก็ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าเมื่อผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติได้อภิปรายแล้ว ถ้ามีผู้ใดคัดค้านก็ให้ผู้นั้นอภิปราย เมื่อผู้คัดค้านอภิปรายแล้วถ้าผู้ใดจะสนับสนุนผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติก็ให้ผู้นั้นอภิปรายและประธานสภาท้องถิ่นต้องให้อภิปรายสลับกันไป จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น สมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตองที่ไม่ได้ยื่นคำขอแปรญัตติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ย่อมมีสิทธิอภิปรายในประเด็นที่มีสมาชิกสภาเทศบาลเมืองป่าตองได้สงวนคำแปรญัตติไว้ จึงขอแจ้งผลการพิจารณาให้จังหวัดภูเก็ตเพื่อแจ้งให้เทศบาลเมืองป่าตองดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์
โทร ๐๖๑ - ๐๖๐๗๔๙๓

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๒๙๗ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๙ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอให้ตรวจสอบคุณสมบัติรองนายกเทศมนตรีตำบลสระแก้ว

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

อ้างถึง หนังสือจังหวัดขอนแก่น ที่ ขก ๐๐๒๓.๔/๓๓๙๙๒ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำสั่งคำสั่งศาลฎีกา คดีหมายเลขดำที่ ลต สว ๒๑๓/๒๕๖๗ คดีหมายเลขแดงที่ ลต สว ๒๑๐/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เรื่องเสร็จที่ ๕๑๐/๒๕๕๐ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ จังหวัดขอนแก่นได้รับเรื่องร้องเรียนกล่าวหานายกเทศมนตรีตำบลสระแก้ว อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น กรณีแต่งตั้งคณะผู้บริหาร โดยมีการแต่งตั้ง ร้อยตำรวจโท บุญแสง ปวงประชัง เป็นรองนายกเทศมนตรีตำบลสระแก้ว คนที่ ๑ ผู้ร้องเห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่ได้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ไม่เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล จึงขอให้ตรวจสอบว่าการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองนายกเทศมนตรีตำบลสระแก้ว ร้อยตำรวจโท บุญแสง ปวงประชัง มีอายุ ๖๘ ปี สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ไม่เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภามาก่อน ปรากฏเพียงเคยดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลสระแก้ว เท่านั้น จังหวัดขอนแก่นเห็นว่า ตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ไม่ถือว่าเป็นผู้บริหารท้องถิ่นจึงไม่สามารถแต่งตั้งให้ ร้อยตำรวจโท บุญแสง ปวงประชัง เป็นรองนายกเทศมนตรีตำบลสระแก้ว คนที่ ๑ ได้ จึงขอหารือในประเด็นดังกล่าวว่าความเห็นของจังหวัดขอนแก่นถูกต้องหรือไม่อย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. นายกเทศมนตรีสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลได้ และสามารถแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ อัฏฐ ดังนั้น ผู้ช่วยเหลือนายกเทศมนตรีในการบริหารราชการของเทศบาล จึงหมายถึงรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี ตามพระราชบัญญัติเดียวกัน มาตรา ๔๘ นว ประกอบมาตรา ๔๘ เบญจ ยังได้กำหนดว่าต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับนายกเทศมนตรี กล่าวคือ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง (๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา กรณีการนับอายุและการนับระยะเวลาของคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นของรองนายกเทศมนตรีให้นับถึงวันแต่งตั้ง หาใช่วันเดียวกับนายกเทศมนตรีซึ่งนับแต่วันเลือกตั้งไม่

/๒. คำว่า...

๒. คำว่า "ผู้บริหารท้องถิ่น" ตามคำสั่งศาลฎีกา รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ ที่ได้เคยมีคำสั่งกรณีผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) ที่ให้ถือว่าที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย โดยศาลฎีกาได้ให้ความเห็นว่า ผู้ร้องเคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลเมืองจันทร์ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ อัฏฐ วรรคสอง ได้กำหนดให้นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ และในการปฏิบัติราชการของผู้ร้อง ห้ามผู้ร้องกระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของเทศบาลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ จตุทศ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้ร้องอยู่ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการของเทศบาลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติหน้าที่อาจกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของเทศบาลได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้ร้องจึงมิได้เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้น อันแสดงให้เห็นว่าผู้ร้องอยู่ในฐานะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นด้วย เมื่อผู้ร้องพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาน้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก จึงเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔)

๓. การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง "รองนายกเทศมนตรี" ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะสามารถนำคำสั่งศาลฎีกา ตามข้อ ๒ มาอนุโลมใช้บังคับได้หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดสาระสำคัญของที่มา คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาไว้ใน หมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา มีเจตนารมณ์ให้วุฒิสภาเป็นสภาแห่งการตรวจสอบ เป็นองค์กรที่ประสานความคิดเห็นจากประชาชนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ความหลากหลายทางอาชีพ วิถีชีวิต หรือที่มีประโยชน์ร่วมกัน เป้าหมาย คือ วุฒิสภาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศในระดับที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของพรรคการเมือง วุฒิสภามีบทบาทสำคัญในการพิจารณาและการกลั่นกรองกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ เช่น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฯลฯ นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๑๓ ยังกำหนดหลักการว่าสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมือง จึงกำหนดลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ที่จะได้รับเลือกนั้นจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเป็นอิสระ มีความเป็นกลางปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และไม่อยู่ภายใต้อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง หรืออาณัติของนักการเมือง มีความประพฤติและคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับนับถือของสาธารณชนและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชนภายในประเทศอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๘ ข (๗) จึงกำหนดลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาว่า "สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ... ข. ลักษณะต้องห้าม ... (๗) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก ..." จึงเห็นว่า เป็นคนละกรณีกันกับการแต่งตั้งบุคคลเพื่อให้ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีอันเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ โดยมาตรา ๔๘ อัฏฐ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีได้มอบหมาย ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าหน้าที่ในการบริหารราชการของเทศบาลเป็นของนายกเทศมนตรี กรณีการแต่งตั้ง

/ที่ปรึกษา...

ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีก็เช่นเดียวกันย่อมเป็นดุลพินิจของนายกเทศมนตรีที่จะพิจารณาบุคคลเพื่อให้เข้ามาดำเนินกิจการทางการเมืองในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่นายกเทศมนตรีในทุก ๆ ด้าน การติดตามประสานงานให้นายกเทศมนตรีที่นายกเทศมนตรีพึงจะมอบหมาย หรือให้คำปรึกษาในกิจการทางการเมืองอันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔ ได้กำหนดคำนิยามว่า "ผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นอกจากนี้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๒ วรรคสอง ยังได้บัญญัติให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น ก็จะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า คำว่า "ผู้บริหารท้องถิ่น" จึงไม่ได้หมายความรวมถึงรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ด้วย ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ร้อยตำรวจโท บุญแสง ปวงประชัง เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลสระแก้ว แต่ไม่ได้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ไม่เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา จึงไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองนายกเทศมนตรีนายกเทศมนตรีตำบลสระแก้วจึงไม่สามารถแต่งตั้ง ร้อยตำรวจโท บุญแสง ปวงประชัง ให้ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลสระแก้วได้ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ เบญจ มาตรา ๔๘ อัฏฐ และมาตรา ๔๘ นว จึงมีความเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของจังหวัดขอนแก่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ว่าที่ ร.ต.ณรงค์ศักดิ์ ชมนาวัง โทร.๐๒๑-๒๕๔-๕๓๘๘

ด่วนมาก
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๖๙๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เรื่อง หารือการเป็นผู้มีส่วนได้เสียสัญญาซื้อขายวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ปจ ๐๐๒๓.๔/๙๓๓ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดปราจีนบุรีได้รับแจ้งจากอำเภอ ว่า เทศบาลตำบล ขอหารือกรณีจะดำเนินการจัดซื้อวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่นกับห้างหุ้นส่วนจำกัด กำหนดวิธีจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีคัดเลือกและวิธีเฉพาะเจาะจง เนื่องจากปัจจุบันเทศบาลตำบล ได้ทำสัญญาจัดซื้อวัสดุเชื้อเพลิงจากห้างหุ้นส่วนจำกัด แต่ห้างหุ้นส่วนจำกัดดังกล่าวแจ้งว่าจะยกเลิกการประกอบกิจการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงภายในพื้นที่ จึงทำให้ต้องจัดหาคู่สัญญาใหม่ภายในพื้นที่ ซึ่งมีสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้เครดิตแก่หน่วยงานของรัฐและอยู่ในพื้นที่น่าเชื่อถือมีเพียงแห่งเดียวคือห้างหุ้นส่วนจำกัด โดยผู้เป็นหุ้นส่วนคือ และครอบครัว (ภรรยาและบุตร) ซึ่งบิดาของ และบิดาของ นายกเทศมนตรีตำบล เป็นพี่น้องกัน จึงได้หารือว่าเทศบาลตำบลจะดำเนินการจัดซื้อเชื้อเพลิงและหล่อลื่นจากห้างหุ้นส่วนจำกัด สำรวยบริการ ได้หรือไม่ โดยจังหวัดปราจีนบุรีมีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง ประกอบด้วย ๑) ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ จตุทศ (๓) กำหนดว่านายกเทศมนตรีต้องไม่กระทำการเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่เทศบาลนั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของ นายกเทศมนตรีตำบล กับ บุคคลทั้งสองฝ่ายไม่ได้มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยตรงในลักษณะสามีภรรยา หรือบิดามารดากับบุตร และไม่ได้ใช้โอกาสในฐานะที่ตนเป็นผู้ดำรงตำแหน่งสร้างประโยชน์ส่วนตน โดยเบียดเบียนหรือคุกคามประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของรัฐ จึงไม่ถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับเทศบาลตำบล ๒) การพิจารณาความเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว ปรากฏตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ สรุปความได้ว่า การมีส่วนได้เสียให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งหมายถึงบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และผู้มีอำนาจในการอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างนั้นด้วย กรณีนี้จึงหมายถึงนายกเทศมนตรีตำบล จึงถือว่านายกเทศมนตรีตำบล เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับเทศบาลตำบล เนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นประเด็นข้อกฎหมาย จึงขอหารือว่าเทศบาลตำบล สามารถจัดซื้อวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่นและเป็นคู่สัญญากับห้างหุ้นส่วน ได้หรือไม่ อย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า การเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการใดของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล พิจารณาได้จากการมีส่วนได้เสียทางตรงหรือทางอ้อม กล่าวคือ การมีส่วนได้เสียทางตรงต้องปรากฏชัดแจ้งว่านายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาลเข้าเป็นคู่สัญญาหรือดำเนินกิจการกับเทศบาลที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่หรือกับองค์กร

/ปกครอง ...

ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือการมีส่วนได้เสียทางอ้อมที่คู่สัญญามีความสัมพันธ์กับนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาล ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ในเชิงเครือญาติหรือเชิงผลประโยชน์ โดยมีพฤติการณ์พิเศษที่แสดงให้เห็นชัดว่าใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์แก่ตนหรือพวกพ้อง โดยเบียดเบียนหรือคุกคามประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของรัฐ ซึ่งเจตนารมณ์แห่งกฎหมายกรณีเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการ ที่กำหนดบังคับใช้กับทุกตำแหน่งในฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ไม่ว่าจะเป็นคู่สัญญากับเทศบาลที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่หรือเป็นคู่สัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เนื่องจากกฎหมายมุ่งประสงค์ให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรักษาผลประโยชน์ของทางราชการโดยไม่ใช้โอกาสจากการดำรงตำแหน่งอันเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง อีกทั้งกระบวนการเข้าเป็นคู่สัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่เทศบาลนั้นถือเป็นกระบวนพิจารณาทางปกครองเพื่อให้ได้มาซึ่งคำสั่งทางปกครอง ซึ่งคำสั่งทางปกครองต้องเกิดจากการพิจารณาทางปกครองอย่างเป็นกลาง การมีส่วนได้เสียในสัญญาถือเป็นสภาพร้ายแรงอันทำให้การพิจารณาทางปกครองที่ไม่เป็นกลาง เนื่องจากมีพฤติการณ์ที่อาจทำให้เคลือบแคลงสงสัยว่าจะใช้อำนาจที่ไม่เป็นกลางตามข้อเท็จจริงเทศบาลตำบล ได้ทำสัญญาจัดซื้อวัสดุเชื้อเพลิงจากห้างหุ้นส่วนจำกัด แต่ห้างหุ้นส่วนจำกัดดังกล่าวแจ้งว่าจะยกเลิกการประกอบกิจการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงภายในพื้นที่ จึงทำให้ต้องจัดหาคู่สัญญาใหม่ภายในพื้นที่ ซึ่งมีสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้เครดิตแก่หน่วยงานของรัฐและอยู่ในพื้นที่น่าเชื่อถือมีเพียงแห่งเดียวคือห้างหุ้นส่วนจำกัด แต่หุ้นส่วนคนสำคัญมีความสัมพันธ์ในเชิงเครือญาติกับ นายกเทศมนตรีตำบล จึงมีข้อพิจารณาว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดจะเข้ามาเป็นคู่สัญญากับเทศบาลตำบล ได้หรือไม่ และกรณีจะถือว่า นายกเทศมนตรีตำบล เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่เทศบาลนั้นอันเป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ จตุทศ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่ เห็นว่า นายกเทศมนตรีตำบล เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารผู้มีอำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างและลงนามในสัญญา ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองที่ต้องมีกระบวนการพิจารณาทางปกครองอย่างเป็นกลาง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด มีเป็นหุ้นส่วนและมีความสัมพันธ์กับ นายกเทศมนตรีตำบล ในฐานะลูกพี่ลูกน้อง ซึ่งเมื่อพิจารณาตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองจะเห็นว่ามีลักษณะต้องห้ามในการพิจารณาทางปกครอง กล่าวคือ เป็นญาติของคู่กรณีที่เป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้นตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และแม้กระบวนการจัดซื้อหรือจัดจ้างจะเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่ก็อาจเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์สาธารณะ อีกทั้งแม้พฤติการณ์ไม่ปรากฏชัดว่าได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่และอำนาจแสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องในลักษณะต่างตอบแทนหรือไม่มีเจตนาเอื้อประโยชน์ให้กับกิจการของเครือญาติหรือพวกพ้องก็ตาม แต่อาจทำให้เคลือบแคลงสงสัยว่าจะใช้อำนาจที่ไม่เป็นกลาง จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นเทศบาลตำบล จึงไม่อาจดำเนินการจัดซื้อวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่นจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ได้ เป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ จตุทศ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อย่างไรก็ดี หากภายหลัง

/ปรากฏ ...

ปรากฏข้อสงสัยโดยชัดแจ้งว่านายกเทศมนตรีตำบล ได้มีการกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ จตุทศ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวและเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ในฐานะผู้กำกับดูแล สามารถดำเนินการตามมาตรา ๔๘ ปัญจทศ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงขอแจ้งผลการพิจารณาให้จังหวัดปราจีนบุรีเพื่อแจ้งให้เทศบาลตำบล ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์
โทร ๐๖๓ - ๐๖๐๗๘๙๙

ด่วนมาก
ที่ มท ๐๘๐๔.๗/ ๓๓๕๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๙

เรื่อง หารือการใช้งบประมาณของเทศบาลเพื่อดำเนินการโครงการก่อสร้างสนามกีฬาเทศบาลตำบล ในพื้นที่ราชพัสดุโรงเรียน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต

อ้างถึง หนังสือจังหวัดภูเก็ต ที่ ภก ๐๐๒๓.๕/๔๑๔๓ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดภูเก็ตได้รับแจ้งจากอำเภอ ว่า เทศบาลตำบล ขอหารือการใช้งบประมาณของเทศบาลเพื่อดำเนินการโครงการก่อสร้างสนามกีฬาเทศบาลตำบล ในพื้นที่ราชพัสดุของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ตำบล ได้ใช้ประโยชน์สาธารณะร่วมกัน ซึ่งโรงเรียน ได้แจ้งยินยอมในการใช้ที่ราชพัสดุร่วมกันโดยไม่ส่งคืนพื้นที่ให้กรมธนารักษ์ เทศบาลตำบล จึงขอหารือในประเด็นการใช้งบประมาณของเทศบาลตำบล ดำเนินโครงการดังกล่าวในพื้นที่ราชพัสดุของโรงเรียน ได้หรือไม่ โดยจังหวัดภูเก็ตมีความเห็นว่า เทศบาลตำบล มีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นโดยเฉพาะการส่งเสริมการพัฒนาเด็ก เยาวชน และการส่งเสริมการกีฬา การจัดทำโครงการก่อสร้างสนามกีฬาในพื้นที่ตำบล เพื่อให้บริการประชาชน จึงถือเป็นภารกิจที่อยู่ในขอบอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด แต่การใช้งบประมาณดำเนินการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคในที่ดินซึ่งอยู่ในความครอบครองของส่วนราชการอื่นนั้นจะต้องเป็นไปตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังต้องได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่หรือผู้มีอำนาจกำกับดูแลที่ดินราชพัสดุนั้น กรณีดังกล่าวข้างต้นเทศบาลตำบล จึงไม่สามารถดำเนินโครงการก่อสร้างสนามกีฬาเทศบาลตำบล ในพื้นที่ราชพัสดุของโรงเรียน ได้ จึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดภูเก็ต ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในพื้นที่ โดยมีหลักการว่าหน้าที่และอำนาจนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎหมายกำหนดให้เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างถูกต้อง และต้องเกิดประโยชน์และความคุ้มค่า เทศบาลตำบลมีหน้าที่และอำนาจในการจัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ในพื้นที่ตามมาตรา ๕๐ (๖) และ (๗) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งการจัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน สามารถดำเนินการได้ทั้งการจัดกิจกรรมหรือการจัดสร้างสถานที่ ก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ หรือจัดหาอุปกรณ์เพื่อให้สอดรับกับภารกิจดังกล่าว เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงเทศบาลตำบล จะดำเนินโครงการก่อสร้างสนามกีฬาเทศบาลตำบล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ตำบล ได้ใช้ประโยชน์สาธารณะร่วมกัน กรณีจึงอยู่ในหน้าที่และอำนาจที่สามารถกระทำได้ อย่างไรก็ดี แม้การดำเนินการดังกล่าวอยู่ในขอบแห่งหน้าที่และอำนาจที่สามารถกระทำได้แต่ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า โครงการก่อสร้าง

/สนามกีฬา ...

สนามกีฬาเทศบาลตำบล จะดำเนินการในพื้นที่ราชพัสดุของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียน ได้แจ้งยินยอมในการใช้ที่ราชพัสดุร่วมกันโดยไม่ส่งคืนพื้นที่ให้กรมธนารักษ์ เห็นว่า ที่ราชพัสดุให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในทางราชการในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๙ การที่โรงเรียน ได้แจ้งยินยอมในการใช้ที่ราชพัสดุร่วมกันโดยไม่ส่งคืนพื้นที่ให้กรมธนารักษ์ ก็ไม่เป็นเหตุให้เทศบาลตำบล สามารถดำเนินโครงการดังกล่าวในพื้นที่ราชพัสดุของโรงเรียน ได้ อีกทั้ง เมื่อพิจารณาตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๔๙๙/๒๕๕๓ เรื่อง มอบอำนาจการขอใช้ที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของโรงเรียน สั่ง ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กำหนดเงื่อนไขว่าการขอใช้ที่ดินราชพัสดุจะต้องนำไปใช้ในเรื่องที่สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของโรงเรียน จึงเห็นได้ชัดว่าการยินยอมให้ใช้ที่ดินราชพัสดุของโรงเรียน เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศด้านกีฬาและนันทนาการให้กับนักเรียนโรงเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเทศบาลตำบล ที่เป็นไปเพื่อเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ตำบล ได้ใช้ประโยชน์สาธารณะร่วมกัน จากที่กล่าวมาข้างต้น เทศบาลตำบล จึงไม่สามารถดำเนินโครงการก่อสร้างสนามกีฬาเทศบาลตำบล ดังกล่าวในพื้นที่ราชพัสดุของโรงเรียน ได้ ซึ่งหากเทศบาลตำบล และโรงเรียน ประสงค์จะดำเนินโครงการดังกล่าว ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามเงื่อนไขการใช้ที่ราชพัสดุ โดยโรงเรียน ต้องดำเนินการส่งคืนพื้นที่ส่วนที่จะใช้ดำเนินโครงการให้แก่กรมธนารักษ์และเทศบาลตำบล อาจขอใช้พื้นที่ส่วนดังกล่าวเพื่อดำเนินโครงการต่อไป หรือเทศบาลตำบล อาจตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนให้กับโรงเรียน เพื่อดำเนินโครงการดังกล่าวภายใต้ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การดำเนินโครงการต้องพิจารณาถึงสถานะทางการเงินการคลัง ระเบียบกฎหมาย ประโยชน์และความคุ้มค่าที่จะเกิดกับประชาชนในพื้นที่ประกอบกัน จึงขอแจ้งผลการพิจารณาให้จังหวัดภูเก็ตเพื่อแจ้งให้เทศบาลตำบล ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธิรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณารุธ เหล่าเจริญพาณิชย์
โทร ๐๖๓ - ๐๖๐๗๘๙๓

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๕๘๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนศรีราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๖๙

เรื่อง แนวทางปฏิบัติของผู้กำกับดูแลกรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๒๙๖๙ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๒๕๓๑ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๘
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๕๕๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๗

ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น กรณีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด โดยแนวทางปฏิบัติผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นการหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของกฎหมาย ผู้กำกับดูแลจึงไม่ต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีกทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ ประกอบกับความเห็นคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๖ เมื่อวันพุธที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ และตามนัยหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้การปฏิบัติของผู้กำกับดูแล กรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. เหตุแห่งการหยุดปฏิบัติหน้าที่

การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถพิจารณาได้สองกรณี กล่าวคือ

๑.๑ การหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของกฎหมายเป็นกรณีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือกรณีศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่งรับคำร้องผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม โดยให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณีหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๒ การหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผู้กำกับดูแลต้องเป็นกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น หรือรองประธานสภาท้องถิ่น ถูกตั้งกรรมการสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบกฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้กำกับดูแลเห็นสมควรให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอผลการสอบสวน หากเห็นว่าการคงอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้นต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏขึ้นโดยชัดแจ้ง

/๒. หน้าที่และอำนาจ...

๒. หน้าที่และอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแล

๒.๑ การหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของกฎหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ในฐานะผู้กำกับดูแลไม่ต้องมีคำสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหยุดปฏิบัติหน้าที่อีก และเป็นหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหานั้นจะต้องรู้ถึงเหตุแห่งการหยุดปฏิบัติหน้าที่ โดยต้องรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอทราบโดยด่วน หากปรากฏภายหลังว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอกำชับให้บุคคลดังกล่าวหยุดปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด และหากปรากฏพฤติการณ์ว่าจงใจปกปิดข้อเท็จจริงหรือไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาสั่งให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งโดยเร็ว

๒.๒ การหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผู้กำกับดูแล เป็นหน้าที่ของผู้ถูกสอบสวนต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ หากไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ถือว่าผู้นั้นประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย และเป็นการปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแลตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาสั่งให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งต่อไป

๓. ผลแห่งการหยุดปฏิบัติหน้าที่

๓.๑ การหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของกฎหมาย หากปรากฏว่าเป็นการหยุดปฏิบัติหน้าที่ในวาระการดำรงตำแหน่งเดิมและได้พ้นจากตำแหน่งเดิมไปแล้ว โดยได้รับการเลือกตั้งใหม่และอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งเดิมในวาระใหม่ เช่นนี้ ผู้นั้นยังคงต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และจะไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เช่นนี้ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำหน้าที่รักษาราชการแทนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่หากการหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของกฎหมายเกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้งและนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นแล้ว และได้แต่งตั้งรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นนี้ รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำหน้าที่รักษาราชการแทนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๒ การหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผู้กำกับดูแล หากเป็นกรณีที่นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกสั่งหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอผลการสอบสวน เช่นนี้ รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำหน้าที่รักษาราชการแทนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนกว่าจะมีผลการสอบสวน

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติให้จังหวัด ทุกจังหวัด เพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์
โทร ๐๖๑ - ๐๖๐๗๘๙๓

ด่วนมาก
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๕๖๒๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง หารือการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดจันทบุรี ที่ จบ ๐๐๒๓.๔/๔๔๘๑ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดจันทบุรีได้รับแจ้งจากอำเภอ ว่า ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ วาระการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปรากฏว่านาย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั่วคราว ได้ใช้ดุลพินิจตัดสิทธินาย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ ๕ จากการถูกเสนอชื่อเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากผู้รับรองคือนาย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ ๑๐ ได้รับรองนาย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ ๖ ไปแล้ว แต่ปรากฏว่านาย ได้ขอสละสิทธิ์จากการถูกเสนอชื่อเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นการแสดงเจตนาโดยสมัครใจมีผลในทันที การสละสิทธิ์นั้นย่อมกลับคืนสู่ฐานะเดิม เมื่อนาย ไม่เป็นผู้ถูกเสนอชื่อสมควรดำรงตำแหน่งเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สิทธิการรับรองของนาย ย่อมกลับคืนสู่ฐานะเดิมเช่นกัน การที่นาย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชั่วคราว ตัดสิทธินาย จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งอำเภอ ที่ ๒๙/๒๕๖๙ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เรื่อง แต่งตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน โดยจังหวัดจันทบุรีมีความเห็นว่า นาย ได้ใช้สิทธิรับรองนาย ไปแล้ว แต่นาย ได้ขอสละสิทธิ์จากการเป็นผู้ถูกเสนอชื่อสมควรดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การสละสิทธิ์นั้นย่อมกลับคืนสู่ฐานะเดิม ซึ่งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๘ กำหนดวิธีการเลือกประธานสภาท้องถิ่นไว้ โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นแต่ละคนมีสิทธิรับรองได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น เมื่อนาย ไม่เป็นผู้ถูกเสนอชื่อสมควรดำรงตำแหน่งเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สิทธิรับรองของนาย ย่อมคืนสู่ฐานะเดิมเช่นกัน จังหวัดจันทบุรีเห็นพ้องด้วยกับความเห็นอำเภอ ข้างต้น จึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดจันทบุรีถูกต้องหรือไม่ อย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกระบวนการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ กล่าวคือ ขั้นตอนการเสนอชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สมควรให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยข้างต้น ได้กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นคนหนึ่งที่ตนเห็นว่าสมควรให้เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง

/ประธานสภา ...

ประธานสภาท้องถิ่น โดยการเสนอนั้นต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองไม่น้อยกว่าสองคน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นแต่ละคนมีสิทธิรับรองได้เพียงครั้งเดียว ประเด็นตามข้อเท็จจริงที่ต้องพิจารณาว่าการรับรองของสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่ได้รับรองสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ถูกเสนอชื่อให้เป็นประธานสภาท้องถิ่น ที่ภายหลังมีการขอสละสิทธิ์จะถือเป็นการใช้สิทธิรับรองแล้วหรือไม่ หรือสิทธิรับรองนั้นจะกลับคืนสู่ฐานะเดิม เห็นว่า การรับรองเป็นกลไกที่กฎหมายกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นที่เสนอเรื่องต่าง ๆ ต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรอง ซึ่งเป็นกลไกเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นร่วมกันกลั่นกรองเรื่องหรือญัตติต่าง ๆ ที่จะเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่น เพื่อให้การประชุมสภาท้องถิ่นเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ดังเช่นการเสนอชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นประธานสภาท้องถิ่นกฎหมายก็กำหนดให้มีผู้รับรอง ซึ่งเป็นการดำเนินการในขั้นต้นก่อนมีการพิจารณาลงมติของสมาชิกสภาท้องถิ่น อีกทั้ง การรับรองของสมาชิกสภาท้องถิ่นแต่ละคนให้มีสิทธิรับรองได้เพียงครั้งเดียวก็แสดงให้เห็นชัดว่าการรับรองคือการใช้ดุลพินิจในเบื้องต้นแล้วว่าบุคคลที่ตนรับรองนั้นเหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งประธานสภาท้องถิ่นจึงถือเป็นการใช้สิทธิรับรองโดยถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว แม้ภายหลังสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ถูกเสนอชื่อและตนได้รับรองจะขอสละสิทธิ์อันเป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ทำให้ผลแห่งการรับรองเสียไปหรือสิ้นผลไป เพราะการรับรองสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่อาจล่วงรู้ได้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังเช่นไม่อาจรู้ได้ว่าบุคคลที่ตนรับรองนั้นจะได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่นหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงนาย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับรองนาย เป็นผู้สมควรดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยปรากฏว่านาย ได้ขอสละสิทธิ์จากการเป็นผู้เสนอชื่อเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การขอสละสิทธิ์ของนาย อันเป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียวก็ไม่อาจส่งผลให้การรับรองของนาย เสียไปหรือสิ้นผลไปแต่อย่างใด การใช้สิทธินั้นจึงไม่อาจลบล้างได้โดยการขอสละสิทธิ์ของผู้ที่ตนรับรอง อีกทั้งไม่อาจกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้ เพราะไม่ใช่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดจากการยินยอมของทั้งสองฝ่าย เนื่องจากเป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียว เมื่อเป็นเช่นนี้นาย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เจึงไม่อาจรับรองนาย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่เห็นด้วยกับความเห็นของจังหวัดจันทบุรี การดำเนินการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เจึงไม่มีประเด็นที่ต้องพิจารณา จึงขอแจ้งผลการพิจารณาให้จังหวัดจันทบุรีเพื่อแจ้งให้อำเภอ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร /โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์
โทร ๐๖๓ - ๐๖๐๗๘๙๓

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๗๔๖๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๙

เรื่อง หารือแนวทางการดำเนินการจัดสรรงบประมาณและการก่อสร้างอาคารทดแทนให้ส่วนราชการอื่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครราชสีมา ที่ นม ๐๐๒๓.๔/๑๒๑๕๓ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดนครราชสีมาได้รับข้อหารือจากเทศบาลนครนครราชสีมากรณีดำเนินโครงการออกแบบ ก่อสร้าง ปรับปรุง พื้นฟูสวนริมคูเมืองโดยรอบเมืองเก่านครราชสีมา โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุและพื้นที่บางส่วนเทศบาลได้อนุญาตให้ใช้ที่ราชพัสดุแล้ว และบางส่วนมีส่วนราชการกระทรวงสาธารณสุขครอบครองใช้ประโยชน์เป็นบ้านพักข้าราชการ และมีความประสงค์ให้เทศบาลดำเนินการก่อสร้างอาคารทดแทนบนที่ราชพัสดุซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล เพื่อส่วนราชการจะได้พิจารณาส่งคืนที่ราชพัสดุพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้กับกรมธนารักษ์ จังหวัดนครราชสีมาจึงขอหารือว่าเทศบาลนครนครราชสีมาจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่อย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. ข้อเท็จจริงเทศบาลนครนครราชสีมาจะดำเนินโครงการก่อสร้าง ปรับปรุง ฟื้นฟูสวนริมคูเมืองโดยรอบเมืองเก่านครราชสีมา ซึ่งถือเป็นหน้าที่และอำนาจที่เทศบาลนครนครราชสีมาสามารถดำเนินการได้ตามมาตรา ๕๖ (๑) ประกอบมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันเป็นหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล แต่มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อว่าบริเวณที่จะดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุที่มีอาคารบ้านพักข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข เทศบาลนครนครราชสีมาจะสามารถก่อสร้างอาคารบ้านพักข้าราชการให้กับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อทดแทนอาคารบ้านพักข้าราชการเดิมได้หรือไม่ เห็นว่า กฎหมายกำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่และอำนาจจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ แต่การก่อสร้างอาคารบ้านพักข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในกิจการภายในของกระทรวงสาธารณสุขไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา อีกทั้ง การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคารที่พักข้าราชการเป็นภารกิจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขที่ต้องดำเนินการเนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ครอบครองและใช้ที่ราชพัสดุดังกล่าว กรณีจึงไม่ใช่หน้าที่และอำนาจของเทศบาลนครนครราชสีมาและไม่อาจจะถือเอาว่าการก่อสร้างอาคารบ้านพักข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขเป็นกิจการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตน

๒. ประเด็นต่อมา เทศบาลนครนครราชสีมาจะสามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารบ้านพักข้าราชการให้กับกระทรวงสาธารณสุขเพื่อทดแทนอาคารบ้านพักข้าราชการเดิมในที่ราชพัสดุ โดยอุดหนุนงบประมาณตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๙ ได้หรือไม่ เห็นว่า หลักการอุดหนุนเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยข้างต้น คือหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนต้องเป็นหน่วยงานตามข้อ ๔ อีกทั้งโครงการที่ขอรับงบประมาณเงินอุดหนุนต้องเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายตามข้อ ๕ (๑) และเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนตามกฎหมายตามข้อ ๑๐ (๑) แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมาย เทศบาลนครนครราชสีมาจึงไม่อาจตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารบ้านพักข้าราชการให้กับกระทรวงสาธารณสุขเพื่อทดแทนอาคารบ้านพักข้าราชการเดิมในที่ราชพัสดุได้ อันเป็นการผิดวัตถุประสงค์การอุดหนุนเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนของ

/องค์กร ...

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๙ ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๙ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๙ อย่างเคร่งครัด

๓. ประเด็นสุดท้าย การก่อสร้างอาคารบ้านพักข้าราชการให้กับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อทดแทนอาคารบ้านพักข้าราชการเดิมที่อยู่ในที่ราชพัสดุ ซึ่งพื้นที่ดำเนินการก่อสร้างอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมืองนครราชสีมา ถือว่าเป็นกิจการนอกเขตหรือไม่ เห็นว่า การทำกิจการนอกเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลมีหลักการเดียวกันคือการดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่บางประการนอกเขตของตนที่สามารถกระทำได้หากพิจารณาแล้วเห็นว่าการนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตนเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตของตน โดยมีลักษณะเป็นการสาธารณูปโภคหรือสาธารณูปการ มิใช่การดำเนินการที่เป็นไปเพื่อการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือการดำเนินการลักษณะเป็นการชั่วคราว กรณีของเทศบาลสามารถพิจารณาได้ตามมาตรา ๕๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อข้อเท็จจริงการก่อสร้างอาคารบ้านพักข้าราชการให้กับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อทดแทนอาคารบ้านพักข้าราชการเดิมที่อยู่ในที่ราชพัสดุไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของเทศบาลนครนครราชสีมา กรณีนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการดำเนินกิจการนอกเขตเทศบาล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของจังหวัดนครราชสีมาทุกประเด็น จึงขอแจ้งผลการพิจารณาให้จังหวัดนครราชสีมาเพื่อโปรดแจ้งเทศบาลนครนครราชสีมา ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๘๖๒๘

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๙

เรื่อง หารือการขออนุมัติทำกิจการนอกเขตเทศบาล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่

อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดแพร่ ที่ พร ๐๐๒๓.๔/๘๓๖๔ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๙
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๗๒๗๙ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๓๔๔๑ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๗

ตามที่ จังหวัดแพร่ได้รับเรื่องขออนุมัติทำกิจการนอกเขตของเทศบาลตำบลบ้านปิน อำเภอลอง จำนวน ๔ โครงการ ซึ่งเป็นโครงการปรับปรุงและก่อสร้างถนนที่ดำเนินการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน โดยจังหวัดแพร่มีความเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๗ ทวิ กำหนดว่าเทศบาลอาจทำกิจการนอกเขต เมื่อ (๑) การนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตน (๒) ได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัด หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และ (๓) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เทศบาลตำบลบ้านปินขออนุมัติทำกิจการนอกเขตเทศบาล จำนวน ๔ โครงการ ซึ่งเป็นโครงการที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน โดยได้รับทราบปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนได้ร้องขอให้เทศบาลตำบลบ้านปินดำเนินโครงการดังกล่าว และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านปินได้รับประโยชน์ ดังนั้น เทศบาลตำบลบ้านปินจึงสามารถทำกิจการนอกเขตทั้ง ๔ โครงการได้ จึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดแพร่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร รายละเอียดปรากฏตามนัยหนังสือที่อ้างถึง ๑ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า การทำกิจการนอกเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลมีหลักการเดียวกันคือการดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่บางประการนอกเขตของตนที่สามารถกระทำได้หากพิจารณาแล้วเห็นว่าการนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตนเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตของตน โดยมีลักษณะเป็นการสาธารณูปโภคหรือสาธารณูปการ มิใช่การดำเนินการที่เป็นไปเพื่อการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการดำเนินการลักษณะเป็นการชั่วคราว กรณีของเทศบาลสามารถพิจารณาได้ตามมาตรา ๕๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงการก่อสร้างและปรับปรุงถนนของเทศบาลตำบลบ้านปินจำนวน ๔ โครงการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลที่ต้องทำตามมาตรา ๕๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อีกทั้งเป็นการทำกิจการนอกเขตเทศบาลตำบลบ้านปินและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านปินได้ประโยชน์ จึงเข้าองค์ประกอบการทำกิจการนอกเขตเทศบาลที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะพิจารณาอนุมัติตามมาตรา ๕๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นพ้องด้วยกับความเห็นจังหวัดแพร่ อย่างไรก็ดี ข้อหารือในลักษณะดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เคยชักซ้อมการอนุมัติทำกิจการนอกเขตเพื่อให้จังหวัดได้ใช้เป็นแนวทาง

/ในการพิจารณา...

ในการพิจารณา รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย อีกทั้ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เคยให้ความเห็นการทำกิจการนอกเขตเทศบาลตำบลบ้านปิน ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงในลักษณะเดียวกัน รายละเอียดปรากฏตามนัยหนังสือที่อ้างถึง ๒ จึงขอให้จังหวัดแพร่ได้ศึกษาทำความเข้าใจการทำกิจการนอกเขตเทศบาลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้มีอำนาจอนุมัติทำกิจการนอกเขตเทศบาลในอนาคตและเพื่อไม่ให้เกิดข้อหารือในลักษณะดังกล่าวอีก อันจะทำให้การพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และเทศบาลจะได้ดำเนินกิจการนอกเขตเทศบาลอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป จึงขอแจ้งผลการพิจารณาให้จังหวัดแพร่ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๐๒๔๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๙

เรื่อง การแต่งตั้งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น และเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมาธิการ หรือตำแหน่งอื่น ที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการการปกครองท้องถิ่น วุฒิสภา

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมาธิการการปกครองท้องถิ่น วุฒิสภา ด่วนที่สุด ที่ สว (กมธ ๒) ๐๐๑๐/๓๙๘๕ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๙

ตามที่ คณะกรรมาธิการการปกครองท้องถิ่น วุฒิสภา ได้ขอหารือกรณีเห็นสมควรแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมาธิการ หรือตำแหน่งอื่นที่ไม่มีค่าตอบแทน โดยจะแต่งตั้งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น และเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น แต่เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ ได้เคยให้ความเห็นว่าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่มีอำนาจอนุมัติให้นายกเทศมนตรีไปดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรได้ และให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไปศึกษาว่าการเพิ่มความถ้อยคำว่า "เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล" มีเจตนารมณ์อย่างไร และที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใด "ในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ" หมายความรวมถึงคณะกรรมธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาหรือไม่ หากหมายความรวมถึงด้วย คณะกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญถือเป็นเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายใด นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย มาตรา ๔๔/๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ จตุทศ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๖๔/๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่กำหนดในทำนองเดียวกันว่า นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เลขานุการนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ปรึกษานายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องไม่กระทำการโดยไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ กฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อให้บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่และอำนาจของตนในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ อุทิศเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาท้องถิ่นให้เกิดผลสำเร็จและเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนในพื้นที่ และแม้การดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใด

/ในส่วนราชการ ...

ในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ ไม่ใช่สาระสำคัญที่ต้องพิจารณา หากแต่กฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญอันเกิดจากการทำหน้าที่ของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เลขานุการนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ปรึกษานายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวได้มีข้อยกเว้นไว้ว่า เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล ก็เป็นการเปิดโอกาสให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เลขานุการนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ปรึกษานายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำรงตำแหน่งได้ หากเป็นไปเพื่อประโยชน์ของราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยต้องมีกฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดแจ้ง หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งเป็นถ้อยคำที่บัญญัติเพิ่มเติมในคราวแก้ไขกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อปี ๒๕๖๒ ซึ่งมีเจตนารมณ์ให้การบริหารราชการแผ่นดินที่ประกอบไปด้วยราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน หรือตามนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เลขานุการนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ปรึกษานายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง บทบัญญัติกฎหมายข้างต้นได้กำหนดให้ไม่ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่ดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา จึงเป็นกรณีที่นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เลขานุการนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ปรึกษานายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา ได้ หากเป็นไปตามมติของที่ประชุมสภาแห่งนั้น อันเป็นการดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การที่กฎหมายกำหนดให้สามารถดำรงตำแหน่งกรรมาธิการได้ก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่อาจเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ตำแหน่งที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการอนุกรรมาธิการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออื่นใดไม่ได้มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาที่แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย จึงเป็นการดำรงตำแหน่งเพื่อประโยชน์ของฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน สอดคล้องกับความเห็นคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ ส่วนประเด็นที่คณะกรรมาธิการการปกครองท้องถิ่น วุฒิสภา ได้หารือว่า ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หมายความรวมถึงคณะกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา หรือไม่ เห็นว่า กรณีย่อมหมายความถึงหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ศาล (ที่ไม่เกี่ยวกับ

/การพิจารณา ...

การพิจารณาคดี) องค์กรอิสระ หรือหน่วยงานรัฐสภา คือ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เท่านั้น ฉะนั้น ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ จึงไม่หมายความรวมถึงคณะกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา และแม้จะไม่ได้หมายความรวมถึงก็ไม่อาจจะดำรงตำแหน่งได้ตามเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เว้นแต่การดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๗๗๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ตอบหารือแนวทางปฏิบัติที่ได้รับจากการพิจารณาคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำร้องคัดค้านการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของการรถไฟแห่งประเทศไทย แขวงบำรุงทางตันหยงมัส

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนราธิวาส ด่วนที่สุด ที่ นธ ๐๐๒๓.๓/๖๐๒ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗

ตามที่ จังหวัดนธาธิวาสได้มีหนังสือถึงอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอหารือกรณีการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ใช้สิทธิทางศาลฟ้องคดีเทศบาลตำบลตันหยงมัส ต่อศาลภาษีอากรกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ภ ๑๘๑/๒๕๖๖ เพื่อเพิกถอนการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ประจำปีภาษี ๒๕๖๖ และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีประจำจังหวัดนราธิวาส ที่ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย แขวงบำรุงทางตันหยงมัส ชำระค่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ประจำปี ๒๕๖๖ จำนวน ๕,๐๓๓.๙๓ บาท เป็นผลให้เทศบาลตำบลตันหยงมัส ผู้ถูกฟ้องคดี ต้องจัดหาทนายความเพื่อดำเนินคดีในชั้นศาล เนื่องจากเทศบาลตำบลตันหยงมัสได้ขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานคดีภาษีอากร สำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว แต่สำนักงานคดีภาษีอากร สำนักงานอัยการสูงสุดไม่รับแก้ต่างคดีดังกล่าวให้ เนื่องจากเป็นกรณีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นบทต้องห้ามเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ (๕) ซึ่งจังหวัดนราธิวาสมีความเห็นว่า เทศบาลตำบลตันหยงมัสจะต้องทำคำให้การแก้คดีต่อศาล โดยสามารถมอบหมายนิติกรหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่เมื่อพนักงานอัยการ สำนักงานคดีภาษีอากร สำนักงานอัยการสูงสุด ไม่รับแก้ต่างคดีให้กรณีดังกล่าวเทศบาลตำบลตันหยงมัสย่อมมีความจำเป็นและมีสิทธิว่าจ้างทนายความได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ โดยใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลตันหยงมัสได้ ตามข้อ ๑๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน จึงหารือว่าความเห็นดังกล่าวของจังหวัดนราธิวาสถูกต้องหรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นข้อพิพาททางภาษีอากรซึ่งเป็นคดีแพ่งที่อยู่ภายใต้อำนาจพิจารณาของศาลภาษีอากร แต่โดยที่คู่กรณีในเรื่องดังกล่าวต่างเป็นหน่วยงานของรัฐตามนิยามในข้อ ๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งข้อ ๑๒ ของระเบียบเดียวกัน ได้กำหนดให้คู่กรณีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐส่งเรื่องที่มีข้อพิพาทเรียกร้องไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด (สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ) ภายในอายุความ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดยุติการดำเนินคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐต่อไป แต่หากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่เห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุด ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอข้อพิพาทดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี (กยพ.) เพื่อพิจารณาชี้ขาดต่อไป ตาม ข้อ ๑๖ ของระเบียบดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบดังกล่าวข้างต้น แต่ได้ใช้สิทธิยื่นฟ้องเทศบาลตำบลตันหยงมัสต่อศาลภาษีอากรกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ภ ๑๘๑/๒๕๖๖ เมื่อการใช้สิทธิฟ้องคดีของการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลในทางแพ่ง ซึ่งคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือผู้แทนในกรณีที่คู่ความเป็นนิติบุคคล จะว่าความด้วยตนเอง

/ และดำเนิน...

และดำเนินกระบวนพิจารณาทั้งปวงตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์ของตน จะแต่งตั้งทนายความคนเดียวหรือหลายคนให้ว่าความและดำเนินกระบวนพิจารณาแทนตนก็ได้ ตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กรณีนี้เทศบาลตำบลต้นหยงมัสในฐานะเป็นคู่ความในคดีย่อมมีสิทธิที่จะแก้ต่างให้การในคดี ประกอบกับเทศบาลตำบลต้นหยงมัสได้มีการขอความอนุเคราะห์ไปยังพนักงานอัยการ สำนักงานคดีภาษีอากร สำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการแก้ต่างให้เทศบาลตำบลต้นหยงมัสแล้ว แต่พนักงานอัยการไม่รับดำเนินการแก้ต่างคดีให้ เทศบาลตำบลต้นหยงมัสย่อมสามารถจ้างทนายความเพื่อแก้ต่างคดีได้ และสามารถเบิกค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างทนายความได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๕ กำหนดว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในชั้นศาล การระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการอันเนื่องมาจากการปฏิบัติราชการ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเบิกจ่ายเท่าที่จ่ายจริง ดังนั้น เทศบาลตำบลต้นหยงมัสจึงสามารถเบิกค่าจ้างทนายความในการดำเนินคดีดังกล่าวได้ กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่นเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของจังหวัดนราธิวาส

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ฉัตรสุมาลย์ โทร. ๐๖๓-๑๕๔-๔๙๔๙

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๒๗๕๘

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง หารือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด

อ้างถึง หนังสือจังหวัดตราด ลับ ที่ ตร ๐๐๒๓.๔/๓๑๖ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

ตามที่ จังหวัดตราดได้มีหนังสือถึงอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหารือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ได้จัดซื้อที่ดินจำนวน ๒๑ ไร่ ๓ งาน ๓ ตารางวา ตามสัญญาซื้อขาย เลขที่ ๑/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจพบว่า มีการกระทำโดยทุจริตและไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ เป็นเหตุให้ราชการเกิดความเสียหาย เป็นเงิน ๙,๔๒๒,๑๕๕ บาท นายอำเภอเขาสมิงปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดตราด อธิบดีกรมที่ดิน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามคำสั่งจังหวัดตราด ที่ ๑๑๘๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเห็นว่า คณะกรรมการตรวจรับพัสดุซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากข้าราชการในสังกัดเทศบาลตำบลแสนตุ้ง จำนวน ๓ ราย ประกอบด้วย และ
รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นเงินจำนวน ๓๑,๓๕๐ บาท โดยให้รับผิดในอัตราส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๐,๔๕๐ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่เป็นตัวแทนภาคประชาชน จำนวน ๒ ราย ไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการ ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม นายอำเภอเขาสมิงปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดตราด และอธิบดีกรมที่ดิน ได้วินิจฉัยสั่งการแตกต่างกัน นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า

๑. ประเด็นหารือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีความเห็นแตกต่างกัน และแตกต่างไปจากรายงานสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งเป็นการวินิจฉัยที่ล่วงพ้นกำหนดอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว จังหวัดตราดจะต้องพิจารณาเสนอสำนวนเพื่อส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามข้อ ๒๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เทศบาลตำบลแสนตุ้งได้จัดซื้อที่ดินจำนวน ๒๑ ไร่ ๓ งาน ๓ ตารางวา ตามสัญญาซื้อขาย เลขที่ ๑/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๘ และผู้ขายได้รับเงินค่าซื้อที่ดินเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๘ ต่อมาสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจพบว่า มีการกระทำโดยทุจริตและไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ เป็นเหตุให้ราชการเสียหาย เป็นเงิน ๙,๔๒๒,๑๕๕ บาท นายอำเภอเขาสมิงปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดตราด อธิบดีกรมที่ดิน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม ได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามคำสั่งจังหวัดตราด ที่ ๑๑๘๓/๒๕๕๕

/ลงวันที่...

ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ตามข้อ ๑๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ จำนวน ๕ ราย ได้ตรวจรับที่ดินดังกล่าว โดยที่ดินที่จัดซื้อมีพื้นที่น้อยลงจำนวน ๒๒ ตารางวา คิดเป็นเงิน ๓๑,๓๕๐ บาท เห็นควรให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุซึ่งได้แต่งตั้งจากข้าราชการในสังกัดเทศบาลตำบลแสนตุ้ง จำนวน ๓ ราย ประกอบด้วย

และ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นเงินจำนวน ๓๑,๓๕๐ บาท โดยให้รับผิดในอัตราส่วนเท่าๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๐,๔๕๐ บาท สำหรับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่เป็นตัวแทนภาคประชาชน จำนวน ๒ ราย พฤติการณ์ยังถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจึงไม่ต้องรับผิด ซึ่งผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ (เห็นชอบ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโสม (เห็นชอบ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) และนายอำเภอเขาสมิงปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดตราด (เห็นชอบ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) ได้พิจารณาเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่ในส่วนของอธิบดีกรมที่ดินเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (เห็นชอบ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖) ยกเว้นในส่วนค่าสินไหมทดแทนที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุต้องรับผิด โดยเห็นว่า จำนวนเนื้อที่ดินที่เทศบาลตำบลแสนตุ้งจัดซื้อน้อยลงจำนวน ๓๒ ตารางวา เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๐๐ บาท จึงให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดเทศบาลตำบลแสนตุ้ง จำนวน ๓ ราย ได้แก่

และ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๕,๒๐๐ บาท จากข้อเท็จจริงดังกล่าว กรณีจึงถือได้ว่า สิทธิเรียกร้องจากมูลเหตุละเมิดในเรื่องดังกล่าว ตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๘ (อายุความ ๑๐ ปี) และครบกำหนดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘ เทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อผ. ๒๖/๒๕๖๕ อย่างไรก็ตาม หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการร่วมลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ร่วมกันวินิจฉัยสั่งการในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าว แต่มีความเห็นไม่ตรงกัน จึงต้องเสนอความเห็นทั้งหมดไปยังกระทรวงการคลัง ตามข้อ ๒๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อไป เทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๐๑/๒๕๖๒

๒. ประเด็นหารือกรณีกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการตรวจรับพัสดุซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดเทศบาลตำบลแสนตุ้งในขณะนั้น จะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หน่วยงานของรัฐจะออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลังได้หรือไม่ เนื่องจากพ้นกำหนดอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิด และหากสามารถออกคำสั่งได้ หน่วยงานใดจะต้องเป็นผู้ออกคำสั่ง นั้น เห็นว่า เมื่อได้ตอบข้อหารือตามข้อ ๑ ไปแล้วว่า กรณีที่สิทธิเรียกร้องได้ขาดอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว เทศบาลตำบลแสนตุ้งซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหายย่อมไม่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อผ. ๒๖/๒๕๖๕ จังหวัดตราดควรดำเนินการให้เทศบาลตำบลแสนตุ้งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดในกรณีที่ทำให้

/สิทธิเรียกร้อง...

สิทธิเรียกร้องขาดอายุความและดำเนินการทั้งทางวินัยและทางแพ่งกับผู้นั้นต่อไป เทียบเคียงมติที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๐๘/๒๕๔๒ เรื่อง อำนาจของกระทรวงการคลังในการตรวจพิจารณาสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในความรับผิดทางละเมิดที่ขาดอายุความ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ประสานงาน ศักดา พงษากลาง โทร. ๐๘๙-๗๐๙-๒๙๓๗

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๒๙๗๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒ กันยายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอหารือแนวทางปฏิบัติ กรณีค่าสินไหมทดแทนจากเหตุไฟไหม้โรงงานกำจัดขยะมูลฝอย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสงขลา ที่ สข ๐๐๒๓.๔/๒๐๒๐๑ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

ตามที่ จังหวัดสงขลาได้มีหนังสือขอหารือ กรณีเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ได้เกิดเหตุไฟไหม้บริเวณด้านหลังโรงงานและลามมายังระบบสายพานคัดแยกขยะ ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ซึ่ง บริษัท ได้ทำประกันคุ้มครองทรัพย์สินไว้กับบริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน) ต่อมาเทศบาลนครหาดใหญ่ได้รับเช็คธนาคารกรุงเทพจากบริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน) เพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยเลขที่ ๘๑๗-๐๑๕๕๑-๑๔๑ ที่ระบุในข้อ ๔ ว่าผู้รับประโยชน์ คือ "สำนักงานเทศบาลนครหาดใหญ่" กรณีดังกล่าวเทศบาลนครหาดใหญ่ต้องคืนค่าสินไหมทดแทนที่ได้รับมาให้บริษัท หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า สัญญาก่อสร้างและบริหารจัดการระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน สัญญาเลขที่ ๑๑๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ระหว่าง เทศบาลนครหาดใหญ่ "ผู้รับสัญญา" กับบริษัท "ผู้ให้สัญญา" โดยในสัญญาข้อ ๘ กรรมสิทธิ์ ระบุว่า กรรมสิทธิ์ในสิ่งก่อสร้าง อาคาร เครื่องจักร วัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์อื่นของระบบตามสัญญานี้ให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับสัญญานับแต่วันสิ้นสุดสัญญา หรือวันที่บอกเลิกสัญญา ทั้งนี้ ผู้ให้สัญญายังคงมีหน้าที่บำรุงรักษา ซ่อมแซม หรือดูแลระบบให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องก่อนการส่งมอบระบบให้แก่ผู้รับสัญญา หากผู้ให้สัญญาไม่ดำเนินการบำรุงรักษา ซ่อมแซม หรือดูแลระบบให้มีประสิทธิภาพ ก่อนส่งมอบระบบให้แก่ผู้รับสัญญา ผู้รับสัญญามีสิทธิให้บุคคลอื่นมาดำเนินการบำรุงรักษา ซ่อมแซม หรือดูแลระบบให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ให้สัญญาเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย และข้อ ๑๓ ความรับผิดของผู้ให้สัญญา วรรคสอง ระบุว่า ความเสียหายใด ๆ อันเกิดแก่ระบบ วัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ แม้จะเกิดจากเหตุสุดวิสัย นอกจากกรณีอันเกิดจากความผิดของผู้รับสัญญา ผู้ให้สัญญาจะต้องรับผิดโดยซ่อมแซมให้คืนดีหรือเปลี่ยนให้ใหม่โดยค่าใช้จ่ายของผู้ให้สัญญาเองทั้งสิ้น ความรับผิดของผู้ให้สัญญาดังกล่าวในข้อนี้จะสิ้นสุดลง เมื่อผู้รับสัญญาได้รับมอบระบบ จากข้อสัญญาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เมื่อมีความเสียหายอย่างใด ๆ เกิดขึ้นกับระบบ บริษัท ผู้ให้สัญญา เป็นผู้มีหน้าที่บำรุงรักษา ซ่อมแซมระบบให้คืนดีหรือเปลี่ยนให้ใหม่โดยค่าใช้จ่ายของผู้ให้สัญญาเองทั้งสิ้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เหตุไฟไหม้บริเวณด้านหลังโรงงานและลามมายังระบบสายพานคัดแยกขยะ ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เป็นความเสียหายใด ๆ อันเกิดแก่ระบบ วัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ บริษัท ในฐานะผู้ให้สัญญา เป็นผู้มีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดโดยซ่อมแซมให้คืนดีหรือเปลี่ยนให้ใหม่โดยค่าใช้จ่ายของผู้ให้สัญญาเองทั้งสิ้น ดังนั้น การที่บริษัท ได้ทำการซ่อมแซมเครื่องจักรระบบสายพานคัดแยกขยะจึงเป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่ตนได้ให้ไว้โดยชอบแล้ว

สำหรับค่าสินไหมทดแทนที่เทศบาลนครหาดใหญ่ได้รับจากบริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน) นั้น เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๗๔ ได้วางหลักไว้ว่า ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งทำสัญญาตกลงว่าจะชำระหนี้แก่บุคคลภายนอกไซร้ ท่านว่าบุคคลภายนอกมีสิทธิจะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้โดยตรงได้ วรรคสอง ในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น สิทธิของบุคคลภายนอกย่อมเกิดมีขึ้นตั้งแต่เวลาที่แสดงเจตนา

/แก่ลูกหนี้ ...

แก่ลูกหนี้ว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญานั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สัญญาเลขที่ ๑๑๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ข้อ ๕ สิทธิและหน้าที่ของผู้รับสัญญา ข้อ ๕.๙ ระบุว่า ผู้ให้สัญญาต้องทำสัญญาประกันภัยให้คุ้มครองทรัพย์สินและวินาศภัยตามเงื่อนไขและจำนวนเงินที่ผู้รับสัญญาได้ให้ความเห็นชอบเป็นหนังสือ โดยเงื่อนไขการเอาประกันภัยจะต้องครอบคลุมถึงกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อของผู้ให้สัญญา ลูกจ้างหรือผู้รับจ้างบริหารจัดการช่วงด้วย และกรมธรรม์ประกันภัยต้องระบุให้ผู้รับสัญญาเป็นผู้รับผลประโยชน์ ทั้งนี้ ผู้ให้สัญญาต้องส่งมอบสำเนากรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้รับสัญญาภายใน ๓๐ (สามสิบ) วัน นับจากวันที่ก่อสร้างระบบเสร็จ และกรมธรรม์ประกันภัยจะต้องได้รับการต่ออายุให้มีผลคุ้มครองต่อเนื่องไปจนถึงวันสิ้นสุดสัญญาด้วยค่าใช้จ่ายของผู้ให้สัญญา จากข้อเท็จจริงดังกล่าว สัญญาเลขที่ ๑๑๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเป็นสัญญาที่กำหนดให้เทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเป็นผลประโยชน์จากสัญญาประกันภัย สัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอก มีผลให้บุคคลภายนอกมีสิทธิจะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้โดยตรงได้ และเมื่อสิทธิของบุคคลภายนอกได้เกิดมีขึ้นแล้ว คู่สัญญาจะเปลี่ยนแปลงหรือระงับสิทธินั้นในภายหลังไม่ได้ ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๗๔ และมาตรา ๓๗๕ ดังนั้น เมื่อเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ยอมรับเอาค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเป็นการถือเอาประโยชน์ตามสัญญาประกันภัยแล้ว เทศบาลนครหาดใหญ่จึงมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว และไม่จำต้องส่งมอบให้ . . . . . เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๓๗/๒๕๔๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ศักดา พงษากลาง โทร. ๐๘๙-๗๐๙-๒๙๓๗

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๗๒๘๘ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๘ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอหารือการนับอายุความของการค้างชำระภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้าน้ำมัน/ก๊าซปิโตรเลียมของกลุ่มเกษตรกรทำประมงปากน้ำระนอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดระนอง ที่ รน ๐๐๒๓.๔/๑๑๔๙๐ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๘.๕/๑๔๐๒ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ จังหวัดระนองได้มีหนังสือขอหารือกรณีกลุ่มเกษตรกรทำประมงปากน้ำระนองได้ยื่นแบบรายการภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้าน้ำมัน/ก๊าซปิโตรเลียมที่ค้างชำระ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ พร้อมให้คำนวณเบี้ยปรับและเงินเพิ่มในงวดเดือนเมษายน ๒๕๔๘ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๖๒ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องของการบังคับเรียกเก็บอากรค้างชำระตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ส่วนการที่กลุ่มเกษตรกรทำประมงปากน้ำระนองมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องอายุความที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องในการเก็บภาษีที่ค้างชำระนั้น เป็นกรณีที่กลุ่มเกษตรกรทำประมงปากน้ำระนองไม่เห็นด้วยกับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีบำรุงองค์การบริหารจังหวัดระนองจากการค้าน้ำมัน/ก๊าซปิโตรเลียม ที่ค้างชำระตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๔๘ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๖๒ ตามหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ที่ รน ๕๑๐๐๔/๑๙๕๘ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองแจ้งให้กลุ่มเกษตรกรทำประมงปากน้ำระนองดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากกลุ่มเกษตรกรทำประมงปากน้ำระนองไม่เห็นด้วยกับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีดังกล่าว ย่อมมีสิทธิที่จะอุทธรณ์โต้แย้งหนังสือแจ้งการประเมินภาษีดังกล่าวต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองในฐานะผู้แจ้งการประเมินภาษีตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง เรื่อง การเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนในการชำระภาษีจากการค้าน้ำมัน/ก๊าซปิโตรเลียม เพื่อใช้บังคับในการดำเนินการเรียกเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เทียบเคียงได้กับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การเก็บภาษีบำรุงกรุงเทพมหานครสำหรับน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน และก๊าซปิโตรเลียมจากสถานการค้าปลีก พ.ศ. ๒๕๕๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน น.ส.สุกานดา มีเวช โทร. ๐-๙๐๕๕-๘๕๔๐-๙

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว๓๘๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง หารือการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกคำสั่งทางปกครองแทนนายกเทศมนตรี

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ

อ้างถึง หนังสือจังหวัดชัยภูมิ ลับ ที่ ชย ๐๐๒๓.๔/๑๘๕ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๘

ตามที่ จังหวัดชัยภูมิได้มีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอหารือการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และข้อ ๑๒/๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในฐานะผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลโคกสะอาดมีคำสั่งจังหวัดชัยภูมิ ที่ ๑๐๙๐/๒๕๕๘ เรื่อง ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ แทนนายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาด (ในขณะนั้น) ซึ่งมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายและต้องร่วมรับผิดตามคำสั่งดังกล่าวด้วย และคำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน และคำสั่งดังกล่าวถึงกำหนดแล้วแต่ไม่มีการชำระเงินโดยถูกต้องครบถ้วน โดยคำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุดตามความในมาตรา ๖๗/๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จังหวัดชัยภูมิโดยผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิในฐานะผู้ออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงได้ดำเนินการตามมาตรา ๖๗/๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลจังหวัดชัยภูมิเพื่อให้ออกหมายบังคับคดีและใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และศาลจังหวัดชัยภูมิได้มีหมายบังคับคดี ๒๑๐/๒๕๖๘ ความแพ่ง ในคดีหมายเลขแดงที่ ม ปค๑/๒๕๖๘ โดยแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี จังหวัดชัยภูมิ เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี และให้ผู้ร้องหรือผู้แทนผู้ร้อง เป็นผู้นำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปจัดการยึดอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๗/๘ (๒) และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอื่น ๆ โดยจังหวัดชัยภูมิเห็นว่า ในกรณีนี้ แม้ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิจะเป็นผู้ออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง แต่อย่างไรก็ดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายคนปัจจุบันมิได้เป็นผู้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดในกรณีดังกล่าว จึงควรให้นายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายคนปัจจุบันเป็นผู้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามมาตรา ๖๗/๗ หรือมาตรา ๖๗/๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อไป ดังนั้น จึงขอหารือว่า หากผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิจะส่งเรื่องให้นายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดเป็นเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้หรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาหนังสือหารือจังหวัดชัยภูมิ ประกอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาและมีความเห็น ดังนี้

๑. ประเด็นที่หนึ่ง เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิได้อาศัยอำนาจในฐานะผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลให้ถูกต้องตามกฎหมายมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และโดยที่ นายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดในขณะนั้น ซึ่งเป็น

ผู้มีส่วนกระทำละเมิดและต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดไปแล้ว ปัจจุบันมี เป็นนายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาด และมิใช่ผู้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิด หากผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิจะส่งเรื่องให้นายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดเป็นเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเทศบาลตำบลโคกสะอาดเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย โดยหลักแล้ว นายกเทศมนตรี ตำบลโคกสะอาดในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายย่อมมีหน้าที่ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไป แต่โดยที่ในขณะที่ออกคำสั่งนั้น นายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดเป็นคู่กรณีในการพิจารณาทางปกครองและไม่อาจออกคำสั่งให้ตนเองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ และไม่สามารถสั่งการให้เจ้าหน้าที่อื่นทำหน้าที่ออกคำสั่งแทนได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิในฐานะผู้กำกับดูแลเทศบาลในจังหวัดให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมายตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับข้อ ๑๒/๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงต้องเป็นผู้ออกคำสั่งเรียกให้นายกเทศมนตรีรายดังกล่าว และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เทศบาลตำบลโคกสะอาด และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ซึ่งตามความในมาตรา ๖๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิจึงถือเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ หรือจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๒

อย่างไรก็ดี แม้ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิจะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองและเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองแทนนายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายณัฐพล เจริญพล นายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดในขณะนั้น ซึ่งเป็นผู้กระทำละเมิดและต้องรับผิดได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว และปัจจุบันมี เป็นนายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาด และมิได้เป็นผู้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิด นายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดรายดังกล่าวในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย ย่อมมีอำนาจสามารถพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ และถือเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำการพิจารณาทางปกครองซึ่งไม่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณา กรณีจึงไม่จำเป็นต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิใช้อำนาจในฐานะผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลโคกสะอาดให้ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นผู้พิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองแทนเทศบาลตำบลโคกสะอาด ประกอบกับคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ คำสั่งดังกล่าวย่อมถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจออกคำสั่งแทนนายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาด และถือเป็นการออกคำสั่งของเทศบาลตำบลโคกสะอาดเอง เมื่อเทศบาลตำบลโคกสะอาดอยู่ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย เทศบาลตำบลโคกสะอาดย่อมมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไปได้ ตามมาตรา ๖๓/๗ มาตรา ๖๓/๘ และมาตรา ๖๓/๑๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๑ (๖) และ (๗) และข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๒ หากหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินประสงค์จะดำเนินการบังคับทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเอง หรือตามมาตรา ๖๓/๑๕ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน หากหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินประสงค์จะดำเนินการบังคับทางปกครองโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี ทั้งนี้ เทียบเคียงตามความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๑๒๘๙/๒๕๕๙

๒ ประเด็นที่สอง กรณีจังหวัดชัยภูมิโดยผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลจังหวัดชัยภูมิ ตามมาตรา ๖๓/๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อมาศาลจังหวัดชัยภูมิได้มีหมายบังคับคดี ๒๑๐/๒๕๖๘ ความแพ่ง ในคดีหมายเลขแดงที่ ม ปค๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๘

/ แต่งตั้ง ...

แต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีจังหวัดชัยภูมิเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี และสั่งให้จังหวัดชัยภูมิโดยผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิหรือผู้แทน เป็นผู้นำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการบังคับคดีในกรณีนี้แล้ว จังหวัดชัยภูมิจะส่งเรื่องให้เทศบาลตำบลโคกสะอาดในฐานะหน่วยงานที่เสียหายเป็นผู้ดำเนินการบังคับทางปกครอง ตามมาตรา ๖๓/๗ หรือมาตรา ๖๓/๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงตามข้อหารือปรากฏว่า จังหวัดชัยภูมิโดยผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิได้แสดงความประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองแทน โดยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลจังหวัดชัยภูมิ แสดงให้เห็นว่า การบังคับทางปกครองโดยจังหวัดชัยภูมิเอง ไม่สามารถกระทำได้ด้วยขาดบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ความสามารถในการบังคับคดี และการบังคับทางปกครองโดยหน่วยงานของรัฐอาจมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อทางราชการน้อยกว่าการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาล เพื่อขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับทางปกครองแทน ซึ่งเป็นวิธีการบังคับทางปกครองที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่า ต่อมาเมื่อศาลจังหวัดชัยภูมิได้พิจารณาคำร้องและได้มีหมายบังคับคดีตามร้องของจังหวัดชัยภูมิแล้ว ซึ่งตามมาตรา ๖๓/๑๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดในกรณีที่ศาลได้ออกหมายบังคับคดีและแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้การดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และให้ถือว่าผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา กรณีจึงถือได้ว่าการจะดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบังคับคดีในกรณีนี้ภายหลังจากศาลจังหวัดชัยภูมิได้มีหมายบังคับคดีแล้ว ทั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงิน จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้ ซึ่งหมายความว่า ตามข้อหารือของจังหวัดชัยภูมิในกรณีนี้ หากจังหวัดชัยภูมิจะส่งเรื่องให้เทศบาลตำบลโคกสะอาดในฐานะหน่วยงานที่เสียหายเป็นผู้ดำเนินการบังคับทางปกครอง จังหวัดชัยภูมิสามารถนำบทบัญญัติในลักษณะ ๓ คู่ความ มาตรา ๕๗ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ได้กำหนดเกี่ยวกับการร้องสอด โดยกำหนดให้ในกรณีที่บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความอาจสมัครใจเข้ามาเป็นคู่ความได้ด้วยการร้องสอด ด้วยเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อยังให้ได้รับความรับรองคุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ โดยการยื่นคำร้องขอต่อศาลที่คดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณา หรือกรณีบุคคลภายนอกที่มิใช่คู่ความ แต่มีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง สมัครใจเข้ามาเป็นคู่ความด้วยการร้องสอด โดยการยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีนั้น ดังนั้น หากจังหวัดชัยภูมิจะส่งเรื่องให้เทศบาลตำบลโคกสะอาดในฐานะหน่วยงานที่เสียหายเป็นผู้ดำเนินการบังคับทางปกครอง จังหวัดชัยภูมิจึงชอบที่จะนำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้ดำเนินการได้ โดยการแจ้งเทศบาลตำบลโคกสะอาดให้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๕๗ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องกรณีนี้ได้

อนึ่ง การดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองในกรณีนี้ จังหวัดชัยภูมิควรคำนึงถึงอายุความในการบังคับทางปกครองเป็นสำคัญ โดยจะต้องดำเนินการภายในอายุความสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด ตามมาตรา ๖๓/๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนฤชา โชษะคีรีโรจน์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายอลงการณ์ นุกูลรักษ์ โทร. ๐๘๑-๘๓๒-๑๐๗๗

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ใช้๒๔๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒

กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับบุคคลภายนอกขอผ่อนชำระหนี้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดตรัง ที่ ตง ๐๐๒๓.๔/๕๘๔๖ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘

ตามที่ จังหวัดตรังมีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอหารือกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลลำภูราดำเนินการใช้สิทธิทางศาลเรียกค่าเสียหายจำนวน ๑,๗๔๗,๙๖๗.๖๘ บาท จากบุคคลภายนอก ๓ ราย ได้แก่ (๑) (๒) และ (๓) ที่ร่วมกันกระทำละเมิดโดยการดูดทรายจากบริเวณพื้นที่ริมตลิ่งแม่น้ำตรังและต่อเนื่องลงสู่ในแม่น้ำตรัง หมู่ที่ ๘ ตำบลลำภูรา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง อันเป็นทรัพย์ที่ใช้และมีไว้เพื่อสาธารณะประโยชน์และพื้นที่ป่า เป็นเหตุให้พื้นที่ชายตลิ่งริมแม่น้ำตรังถูกทำลายจนพังทลาย คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ ๕๕ ตารางวา และปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดตรังเป็นคดีหมายเลขดำที่ พ ๑๓๓/๒๕๖๘ โดยบุคคลทั้งสามประสงค์จะขอผ่อนชำระหนี้ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลลำภูราเห็นว่าไม่สามารถให้บุคคลภายนอกผ่อนชำระหนี้ได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือหนังสือสั่งการที่ให้อำนาจหน่วยงานในการผ่อนชำระแก่บุคคลภายนอกได้ แต่อำเภอห้วยยอดและจังหวัดตรังมีความเห็นว่า กรณีดังกล่าวแม้มิใช่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐที่จะอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลลำภูราก็เป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๓ จึงมีอำนาจพิจารณาให้ผ่อนชำระหนี้ได้ตามหลักของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ การใช้ดุลพินิจอนุญาตให้บุคคลผ่อนชำระหนี้ จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็นและประโยชน์ของทางราชการ รวมทั้งผลกระทบที่จะได้รับจากการดำเนินการดังกล่าว โดยไม่ทำให้รัฐเสียเปรียบ เพื่อให้การดำเนินการกรณีนี้ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำภูราเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติราชการในโอกาสต่อไป จังหวัดตรังจึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดตรังถูกต้องหรือไม่ เพื่อจังหวัดตรังจะได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวมิใช่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หากแต่เป็นการกระทำละเมิดของบุคคลภายนอกต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ อันเป็นหลักทั่วไปของกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับความรับผิดในทางละเมิด ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลลำภูรามีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๓ จึงมีอำนาจดำเนินกิจการภายใต้หลักของกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมถึงการจัดการทรัพย์สิน การเรียกชำระหนี้ และการพิจารณาอนุญาตให้มีการผ่อนชำระหนี้ได้ ทั้งนี้ แม้กฎหมายจะไม่ได้บัญญัติให้อำนาจไว้โดยเฉพาะก็ตาม แต่อำนาจดังกล่าวสามารถกระทำได้ภายใต้หลักกฎหมายทั่วไป โดยเทียบเคียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๓๔๕/๒๕๖๒ ซึ่งได้วินิจฉัยว่า หน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลสามารถพิจารณาให้บุคคลภายนอกผ่อนชำระหนี้ได้ หากการใช้ดุลพินิจดังกล่าวมีเหตุผลอันสมควรสอดคล้องกับความจำเป็น และไม่ทำให้รัฐเสียเปรียบ อย่างไรก็ดี การพิจารณาให้ผ่อนชำระหนี้ควรกระทำ

/ โดยใช้ดุลพินิจ...

โดยใช้ดุลพินิจอย่างรอบคอบ โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์ของราชการ ความจำเป็นของผู้กระทำละเมิด ตลอดจนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลลำภูราควรกำหนดแนวทาง วิธีการและเงื่อนไขการผ่อนชำระให้ชัดเจน เช่น จัดทำเป็นหนังสือ ระบุจำนวนงวด ระยะเวลาการผ่อนชำระ อัตราดอกเบี้ยและหลักประกัน (หากมี) เพื่อให้มั่นใจว่ารัฐจะไม่เสียเปรียบหรือเกิดความเสียหายจากการดำเนินการดังกล่าว ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของอำเภอห้วยยอดและจังหวัดตรังว่าองค์การบริหารส่วนตำบลลำภูรามีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลภายนอกที่กระทำละเมิดต่อรัฐสามารถผ่อนชำระหนี้ได้ตามหลักของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยต้องใช้ดุลพินิจอย่างรอบคอบเป็นไปโดยชอบด้วยเหตุผล และไม่ก่อให้รัฐเสียเปรียบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

๒๑.๖๘

(นายนฤชา โสษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน น.ส.ฉัตรสุมาลย์ บุญคง โทร. ๐๘๑-๑๗๓-๑๐๙๗

ลับ

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๗๗๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอหารือการเบิกจ่ายค่าจ้างทนายความ กรณี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ถูกฟ้องเป็นจำเลย มาตรา ๑๕๗

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

อ้างถึง หนังสือจังหวัดพิษณุโลก ลับ ที่ พล ๐๐๒๓.๔/๗๑๘ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดพิษณุโลกได้มีหนังสือแจ้งว่า องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ขอหารือการเบิกจ่ายค่าจ้างทนายความ กรณีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค ๖ ได้ประทับรับฟ้องคดีอาญาหมายเลขดำที่ อท ๕๙/๒๕๖๘ ระหว่าง พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปราบปรามการทุจริต ๒ ภาค ๖ โจทก์ กับ จำเลย ในฐานความผิดเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๑๗๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและการปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดพิษณุโลกพิจารณาแล้วเห็นว่า ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองถูกดำเนินคดี เป็นผลอันเนื่องมาจากการปฏิบัติราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิใช่ความผิดเฉพาะตัว องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองสามารถจ้างทนายความเพื่อแก้คดี และสามารถเบิกค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าจ้างทนายความกรณีดังกล่าวได้ ตามข้อ ๑๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๒๐๙๖๔ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เรื่อง หารือเกี่ยวกับการจ้างทนายความว่าต่างคดีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะไก้ จึงขอหารือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามเอกสารมูลคดีดังกล่าวได้เกิดขึ้นในขณะที่ ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ต่อมาถูกพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปราบปรามการทุจริต ๒ ภาค ๖ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้อง เป็นจำเลย ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อท ๕๙/๒๕๖๘ และองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองได้มีหนังสือขอให้พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปราบปรามการทุจริต ๒ ภาค ๖ แก้ต่างคดีให้กับ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง แต่พนักงานอัยการได้ปฏิเสธไม่รับแก้ต่างคดีให้กับ เนื่องจากกรณีเป็นไปตามข้อ ๒๒๒ ของระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๓ และข้อ ๙ ของระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีของพนักงานอัยการในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีดังกล่าวไม่ใช่กรณีที่หน่วยงานถูกฟ้อง แต่เป็นกรณีที่บุคคลถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์การกระทำความผิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ โดยเมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องคดีแล้ว ย่อมถือได้ว่าพฤติการณ์แห่งคดีมีมูลอันควรเชื่อได้ว่าจำเลยได้กระทำการโดยมิชอบ และมีลักษณะเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งเป็นการกระทำที่จำเลยต้องรับผิดชอบในทางอาญาเป็นการเฉพาะตัว ประกอบกับการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการกับผู้บริหารท้องถิ่น

/ โดยปกติ...

ลับ

โดยปกติพนักงานอัยการย่อมพิจารณาแล้วว่าบุคคลดังกล่าวอาจต้องรับผิดเป็นการเฉพาะตัว ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองจึงไม่สมควรออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้กับ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง เนื่องจากไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการช่วยเหลือตามข้อ ๑๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่อย่างใด เทียบเคียงบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๔๙/๒๕๕๐ เรื่อง การจ้างทนายความว่าต่างหรือแก้ต่างคดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายณฤชา โฆษาศิวโรช์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน น.ส.สุกานดา มีเวช โทร. ๐-๙๐๕๕-๙๕๔๐-๙

ลับ

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๓๖๕๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอหารือแนวทางการพิจารณาเสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและการวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด

อ้างถึง หนังสือจังหวัดตราด ลับ ที่ ตร ๐๐๒๓.๔/๒๒๓ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือจังหวัดตราด ลับ ที่ ตร ๐๐๒๓.๔/๒๒๓ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ จังหวัดตราดได้ขอหารือการพิจารณาเสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และการวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง ตามข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ และข้อ ๒๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีจังหวัดตราดร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลนนทรีย์ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามคำสั่งจังหวัดตราด ที่ ๑๙๓๐/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๗ ในเรื่องที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๒ (จังหวัดชลบุรี) ได้ตรวจสอบโครงการจ้างก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก รหัสทางหลวงท้องถิ่น ตร.ถ. ๒๘๐๑๙ สายสมเด็จย่า (ป่าหว่านเหลือง) หมู่ที่ ๓ บ้านมะม่วง ตำบลนนทรีย์ อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด ขนาดกว้าง ๕ เมตร ยาว ๒,๗๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๓,๕๐๐ ตารางเมตร วงเงินงบประมาณ ๖,๒๑๐,๙๐๐ บาท ว่าการที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ แจ้งผู้รับตรวจ ว่าเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของผู้รับตรวจ ซึ่งมีหน้าที่จัดทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้างทั้งส่วนที่เป็นเอกสารและในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อทำให้การจัดทำสัญญาไม่เป็นไปตามเอกสารประกวดราคาจ้าง ทำให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากโครงการล่าช้าเป็นเวลา ๓๐ วัน เทียบเป็นค่าปรับจากการส่งมอบงานล่าช้า เป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ทำให้ราชการเสียหาย เป็นจำนวนเงิน ๔๖๕,๘๑๗.๕๐ บาท เพื่อให้ผู้รับตรวจพิจารณา ดำเนินการเพื่อให้มีการชดใช้ค่าเสียหายต่อรัฐหรือหน่วยรับตรวจในกรณีที่ข้อบกพร่องที่ตรวจพบมีลักษณะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือหน่วยรับตรวจหรือมีลักษณะเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐแล้ว คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและผู้แต่งตั้งจะต้องผูกพันตามข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่จะต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด และไม่อาจเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงตามผลการตรวจสอบของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า โครงการจ้างก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก รหัสทางหลวงท้องถิ่น ตร.ถ. ๒๘๐๑๙ สายสมเด็จย่า (ป่าหว่านเหลือง) หมู่ที่ ๓ บ้านมะม่วง ตำบลนนทรีย์ อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด ขนาดกว้าง ๕ เมตร ยาว ๒,๗๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๓,๕๐๐ ตารางเมตร วงเงินงบประมาณ ๖,๒๑๐,๙๐๐ บาท เป็นโครงการที่ได้รับงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้และให้ผู้แต่งตั้งร่วมได้ร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด

ลับ

/ไม่ว่าจะเห็น ...

ลับ

ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาต่อไป ตามข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๒๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า จังหวัดตราดได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลนนทรีย์ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และผู้แต่งตั้งร่วมได้ร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง อันเป็นการปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ครบถ้วนแล้ว และเรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลังแล้ว ดังนั้น การหารือการพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และการวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง ย่อมไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการดำเนินการของจังหวัดตราดและองค์การบริหารส่วนตำบลนนทรีย์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอส่งเรื่องทั้งหมดคืนให้จังหวัดตราดเพื่อดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพล เจริญภูมิ)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ศักดา พงษากลาง โทร. ๐๘๙-๗๐๙-๒๙๓๗

ลับ

ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ ๑๘๓๙๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอหารือแนวทางการปฏิบัติการชำระหนี้เมื่อศาลมีคำสั่งให้ล้มละลาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ อย ๐๐๒๓.๔/๒๑๕๓๗ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

ตามที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับแจ้งจากอำเภอวังน้อยว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่ ขอหารือกรณีบริษัท ได้ค้างชำระหนี้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ตั้งแต่ปีภาษี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙ และเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์บริษัท เด็ดขาด ในคดีล้มละลาย ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่ได้ยื่นขอรับชำระหนี้ก่อนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประกาศโฆษณาพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในราชกิจจานุเบกษา แต่มิได้ชำระค่าธรรมเนียมการขอรับชำระหนี้ เป็นผลให้การยื่นขอรับชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ จึงไม่อาจรับชำระหนี้ดังกล่าวได้ จึงขอหารือว่าความเห็นของอำเภอวังน้อยถูกต้องหรือไม่ อย่างไร โดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้พิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วมีความเห็นตามประเด็นที่อำเภอวังน้อยขอหารือ จึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาถูกต้องหรือไม่ หรือมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. ประเด็นที่ขอหารือว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย ซึ่งศาลมีคำสั่งไม่รับคำขอรับชำระหนี้ดังกล่าว จะทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่หรือไม่ อย่างไรนั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น และพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จากบทบัญญัติดังกล่าว การกระทำใดจะเป็นละเมิดหรือไม่ จำต้องพิจารณาองค์ประกอบ ๓ ประการ ประการแรก เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ ประการที่สอง เป็นการกระทำโดยผิดกฎหมายหรือไม่ และประการที่สาม ทำให้เกิดความเสียหาย ถึงแก่ชีวิต แก่ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ หากเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานรัฐและเป็นการกระทำในการปฏิบัติที่หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปโดยด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย ตั้งแต่การฟ้องขอให้ลูกหนี้ล้มละลาย การพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ การพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย การปลดลูกหนี้จากการล้มละลาย และการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ภายหลังปลดจาก

/ล้มละลาย ...

ล้มละลาย ดังนั้น การพิจารณาว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโลได้รับความเสียหายจากการที่ศาลล้มละลายไม่รับคำขอรับชำระหนี้ในหนี้ค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน พร้อมค่าปรับ และค่าธรรมเนียมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นเงินจำนวน ๗,๗๙๒,๒๓๘.๓๐ บาท จึงต้องพิจารณาถึงผลของกระบวนพิจารณาคดีล้มละลายประกอบด้วย กล่าวคือ หากบริษัท ได้ปลดจากล้มละลายแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่ยังมีสิทธิเรียกร้องในหนี้ดังกล่าว กับบริษัท ได้หรือไม่ หากเรียกร้องไม่ได้ หรือได้ไม่เต็มจำนวน ย่อมเกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่ แล้วแต่กรณี

๒. ประเด็นที่หารือเกี่ยวกับผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น เห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๘ กำหนดว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ ตามข้อ ๑๒/๑ กำหนดว่า ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายหรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จากบทบัญญัติดังกล่าวสรุปได้ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะต้องแต่งตั้งเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นและมีเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้นเป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายหรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหาย จึงให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีตามข้อเท็จจริงต้องพิจารณาตามประเด็นที่ ๑ ก่อนว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโลได้รับความเสียหายจากการที่ศาลล้มละลายไม่รับคำขอรับชำระหนี้หรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าได้รับความเสียหาย จึงอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ แล้วแต่กรณี

๓. ประเด็นที่หารือเกี่ยวกับแนวทางการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กรณีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย นั้น เห็นว่า ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๘.๓/๑๙๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เรื่อง ขอหารือการยกเว้นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นการตอบข้อหารือของ องค์การบริหารส่วนตำบลมะมัง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ สรุปได้ดังนี้

(๑) มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของหรือครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในวันที่ ๑ มกราคม ของปีใด เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับปีนั้น ดังนั้น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจึงเป็นภาษีที่จัดเก็บล่วงหน้า ไม่ใช่เป็นการจัดเก็บจากการใช้ประโยชน์จากปีที่ผ่านมา

(๒) กรณีทรัพย์ที่ตกอยู่ในการดูแลของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทรัพย์สินดังกล่าวไม่เข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย ผู้ที่เป็นเจ้าของหรือครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในวันที่ ๑ มกราคม ของปี จึงเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ กำหนดห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ

/เกี่ยวกับ ...

เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน ดังนั้น หากขณะที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ลูกหนี้ตามคำสั่งศาลดังกล่าวเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลฆะมังยังคงต้องแจ้งประเมินภาษีไปยังเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงสำเนาหนังสือแจ้งการประเมินดังกล่าวให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบ การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลฆะมังจะได้รับชำระภาษีหรือไม่ องค์การบริหารส่วนตำบลฆะมังจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งกำหนดให้เจ้าหนี้ไม่มีประกันอาจขอรับชำระหนี้ได้ถ้ามูลแห่งหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๔ ค่าภาษีในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ องค์การบริหารส่วนตำบลฆะมังสามารถยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ได้ แต่สำหรับค่าภาษีในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มูลแห่งหนี้เกิดขึ้นภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลฆะมังจะต้องแจ้งรายการภาษีค้างชำระสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบ โดยหากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ยึดที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ค้างชำระภาษีดังกล่าว และขายทอดตลาดทรัพย์นั้นแล้ว จะได้กันเงินค่าภาษีค้างชำระไว้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลฆะมัง ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

จากแนวทางดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่ต้องพิจารณาเป็น ๒ แนวทาง กล่าวคือ แนวทางแรก สำหรับมูลหนี้เกิดก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แนวทางที่ ๒ สำหรับมูลหนี้ที่เกิดภายหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่ต้องแจ้งรายงานภาษีค้างชำระสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง นั้นให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ โดยหากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ยึดที่ดินและสิ่งปลูกสร้างค้างชำระภาษีดังกล่าว และขายทอดตลาดทรัพย์นั้นแล้ว จะได้กันเงินค่าภาษีค้างชำระไว้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อตาโล่ ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิชิตชัย หนักเพชร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นางสาวพนิดาภรณ์ ๐๘-๒๕๙๗-๘๘๔๕

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๔๑๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินและบ้านพักนักท่องเที่ยวพร้อมสภาพภูมิทัศน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีให้แก่เทศบาลตำบลบ่อทอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดชลบุรี ที่ ชบ ๐๐๒๓.๔/๒๕๗๐๕ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว ๕๔๖ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ชุด

๒. สำเนาระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในทรัพย์สินขององค์กปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ จำนวน ๑ ชุด

๓. สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๕๖/๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการดำเนินการตามโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ ชุด

๔. สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๑๗๗/๒๕๕๘ เรื่อง อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีในการดำเนินโครงการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและส่งเสริมกลุ่มอาชีพ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ จังหวัดชลบุรีมีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอหารือกรณีเทศบาลตำบลบ่อทองมีความประสงค์ขอรับโอนที่ดินและบ้านพักนักท่องเที่ยวพร้อมสภาพภูมิทัศน์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและการบำรุงรักษาซ่อมแซม แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๔ มาตรา ๔๕ – ๕๗ มิได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจในการขายหรือโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินไว้โดยเฉพาะ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีจึงมีหนังสือหารือถึงจังหวัดชลบุรีเพื่อขอแนวทางข้อกฎหมายว่าสามารถดำเนินการขายหรือโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวให้แก่เทศบาลตำบลบ่อทองได้หรือไม่ อย่างไร โดยจังหวัดชลบุรีมีความเห็นสรุปได้ว่า ทรัพย์สินของแผ่นดินสามารถจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดาและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน การจะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินประเภทใด จะต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการได้มาซึ่งที่ดินนั้น หากการได้มานั้นมีวัตถุประสงค์จะใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันก็ถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ถ้าการได้มานั้นไม่ได้มีวัตถุประสงค์จะใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ก็ถือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดา เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีได้ว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ก่อสร้างบ้านพักนักท่องเที่ยวพร้อมสภาพภูมิทัศน์ หมู่ที่ ๑ ตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ต่อมาเทศบาลตำบลบ่อทองมีความประสงค์จะรับโอนที่ดินและบ้านพักนักท่องเที่ยว พร้อมสภาพภูมิทัศน์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่ดินดังกล่าวจึงถือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดา ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีจึงสามารถขายหรือโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวให้กับเทศบาลตำบลบ่อทองได้ตามธรรมดา โดยไม่ต้องไปดำเนินการโอนโดยตราเป็นกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๕๖/๒๕๕๐ จังหวัดชลบุรีจึงขอหารือว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร นั้น

/ กรมส่งเสริม...

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ กำหนดว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดิน หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน การพิจารณาว่าทรัพย์สินใดเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ ต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ และ (๒) ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงกรณีที่ดินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ซึ่งได้รับมาโดยการอุทิศโดยเสน่หา โดยมิได้มีการสงวนหวงห้ามหรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการใช้ประโยชน์ในลักษณะสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน หรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือนำไปใช้ในกิจการของทางราชการตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่เข้าองค์ประกอบของการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับบ้านพักนักท่องเที่ยวและสภาพภูมิทัศน์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีได้ใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจ้างก่อสร้างขึ้นภายหลัง เพื่อใช้ในกิจการด้านการท่องเที่ยว มิใช่การจัดให้เป็นทรัพย์สินเพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน จึงมีลักษณะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดาเช่นเดียวกัน ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงเห็นพ้องด้วยกับจังหวัดชลบุรีว่า ที่ดินดังกล่าวมีลักษณะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดา มิใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ซึ่งห้ามมิให้โอนสาธารณสมบัติของแผ่นดินเว้นแต่จะอาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา ประกอบกับอสังหาริมทรัพย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับยกเว้นไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ดินและบ้านพักอาศัยจึงเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีสามารถโอนกรรมสิทธิ์ได้ตามธรรมดา โดยไม่ต้องดำเนินการโอนโดยตราเป็นกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุแต่อย่างใด ทั้งนี้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๕๖/๒๕๕๐ นอกจากนี้ หากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีตรวจสอบพัสดุดังกล่าวแล้วเห็นว่า หมดความจำเป็นหรือหากใช้ในหน่วยงานของรัฐต่อไปจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีก็สามารถดำเนินการจำหน่ายที่ดินและบ้านพักนักท่องเที่ยวด้วยวิธีการโอนได้ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๒๑๕ วรรคหนึ่ง (๓) ทั้งนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้แจ้งแนวทางปฏิบัติข้างต้นไว้แล้วตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕๒/ว ๕๔๖ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ซ้อมความเข้าใจการจำหน่ายพัสดุด้วยวิธีการโอน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และเมื่อเทศบาลตำบลบ่อทองได้รับโอนที่ดินและบ้านพักนักท่องเที่ยวดังกล่าวแล้ว ก็สามารถจัดหาประโยชน์ในทรัพย์สินได้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๓

อย่างไรก็ดี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีข้อสังเกตว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีและเทศบาลตำบลบ่อทองต่างมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินการใด ๆ ต้องอยู่ภายในขอบเขตอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดแจ้ง แม้ว่าพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๖ (๘) และมาตรา ๑๗ (๑๔) จะได้กำหนดกรอบอำนาจและหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้แก่เทศบาลและองค์การบริหารสวนจังหวัดไว้ก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวเป็นเพียงการกำหนดแผนการที่บัญญัติไว้เป็นกรอบอำนาจหน้าที่เท่านั้น มิได้เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจดำเนินการได้โดยตรง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับ (๑๖) แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้

/ องค์การ...

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ขณะที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติให้อำนาจดังกล่าวแก่เทศบาลนครเท่านั้น ตามมาตรา ๕๖ (๘) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมิได้บัญญัติให้อำนาจแก่เทศบาลตำบลไว้โดยชัดแจ้งแต่อย่างใด อีกทั้ง การดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีลักษณะเป็นการส่งเสริมสนับสนุน มิใช่เป็นการเข้าไปดำเนินการนั้น ๆ เสียเอง เพราะอาจถือได้ว่าเป็นการขัดต่อประเพณีการปกครองที่ห้ามมิให้รัฐกระทำการค้าขายแข่งขันกับเอกชน ทั้งนี้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๑๗๗/๒๕๕๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงเห็นว่า วัตถุประสงค์ในการรับโอนที่ดินและบ้านพักนักท่องเที่ยวพร้อมสภาพภูมิทัศน์ของเทศบาลตำบลบ่อทอง เพื่อดำเนินการในลักษณะการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรงนั้น ไม่อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่เทศบาลตำบลจะกระทำได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน น.ส.ฉัตรสุมาลย์ บุญคง โทร. ๐๘๑-๗๗๓-๑๐๙๗

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๖๘๐๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เรื่อง หารือการยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครนายก ที่ นย ๐๐๒๓.๔/๓๗๗ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดนครนายกได้ขอหารือการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีอำเภอบ้านนาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ในเรื่องที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาได้รายงานความผิดปกติจากการตรวจสอบรายงานการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา ว่ามีการโอนเงินจากบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประเภทกระแสรายวัน ชื่อบัญชีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา เข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประเภทออมทรัพย์ ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา จำนวนหลายรายการ โดยมีการปลอมแปลงข้อความในเช็คสั่งจ่ายเงินเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว มูลความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๑๒,๘๗๕,๕๙๗.๕๓ บาท ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด ข้อ ๘ และข้อ ๑๒/๑ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. กรณีหารือว่า เมื่ออำเภอบ้านนาในฐานะผู้กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ได้มีคำสั่งอำเภอบ้านนา ที่ ๒๓๘/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา และแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าวอีกหลายคำสั่ง ต่อมาได้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา และผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาคนใหม่ ไม่ได้เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดแล้ว อำเภอบ้านนาสามารถยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของอำเภอบ้านนาที่เกี่ยวกับการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ และข้อ ๑๒/๑ กำหนดว่า ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหาย หรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามข้อหารือว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาได้มีหนังสือรายงานอำเภอบ้านนาในฐานะผู้กำกับดูแล ตามมาตรา ๙๐

/แห่งพระราช ...

แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ว่า พบความผิดปกติจากการตรวจสอบรายงานการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา โดยมีการโอนเงินจากบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประเภทกระแสรายวัน ชื่อบัญชีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา เข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประเภทออมทรัพย์ ของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน สังกัดกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา จำนวนหลายรายการ ซึ่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน สังกัดกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา ให้การว่า ได้ปลอมแปลงข้อความในเช็คสั่งจ่ายเงินจากบัญชีธนาคารขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาเข้าบัญชีธนาคารของตนเอง เพื่อนำเงินราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว โดย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา หัวหน้าหน่วยของรัฐ (ในขณะนั้น) มีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหาย นายอำเภอบ้านนาจึงได้มีคำสั่งอำเภอบ้านนา ที่ ๒๓๘/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามข้อ ๑๒/๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และได้มีการแก้ไขคำสั่งดังกล่าวรวม ๔ ครั้ง ในระหว่างการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว พบมูลค่าความเสียหายปรากฏเพิ่มเติม เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๑๑,๑๔๙,๕๖๓.๓๓ บาท องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา โดยนายสมัคร สุวรรณประเวก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา จึงได้มีคำสั่ง ที่ ๔๕๘/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในส่วนความเสียหายที่พบเพิ่มเติม จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เมื่อพิจารณาการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของอำเภอบ้านนาและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาแล้ว มีมูลเหตุจากการกระทำละเมิดอันเดียวกัน ประกอบกับคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่เสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ กล่าวคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีการกระทำละเมิดหรือไม่ มีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำโดย จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดต้องรับชดใช้จำนวนเท่าใด ในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดหลายคนแต่ละคนมีส่วนความรับผิดอย่างไร และความเสียหายที่เกิดขึ้นหน่วยงานของรัฐบกพร่องด้วยหรือไม่ รวมทั้งรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อนนำไปพิสูจน์ในชั้นการพิจารณาคดีของศาล ตามข้อ ๘ ของระเบียบฉบับเดียวกัน และเทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๙๓/๒๕๔๓ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของทางราชการ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาควรดำเนินการยกเลิก คำสั่ง ที่ ๔๕๘/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ และจัดส่งข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้อำเภอบ้านนาเพื่อให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ได้แต่งตั้งไว้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป อย่างไรก็ดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า นายอำเภอบ้านนาได้มีคำสั่งอำเภอบ้านนา ที่ ๖๙๑/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ยกเลิกการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่อำเภอบ้านนาได้แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดทั้งหมดเพื่อให้การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อำเภอบ้านนาควรดำเนินการยกเลิกคำสั่ง ที่ ๖๙๑/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่เคยแต่งตั้งไว้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ขอให้ระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความ

๒. กรณีเรื่องอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องกับผู้กระทำละเมิดที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐและมีความผิดทางอาญา นั้น จะต้องนำอายุความอาญาที่ยาวกว่ามาใช้บังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ วรรคสอง มาบังคับใช้หรือไม่ เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา โดย ผู้รับมอบอำนาจผู้กล่าวหา ได้มาร้องทุกข์มอบคดีต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรบ้านนา ให้ดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน สังกัดกองคลัง

/องค์การ ...

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนาผู้ต้องหา ในเรื่องที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าว โอนเงินเข้าบัญชีตัวเองจำนวนหลายรายการ มีการปลอมแปลงข้อความในเช็คสั่งจ่ายเงินเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว และเรื่องอยู่ระหว่างสถานีตำรวจภูธรบ้านนาดำเนินคดี เป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐและมีความผิดทางอาญา จึงต้องนำอายุความอาญาที่ยาวกว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ วรรคสอง มาบังคับใช้ ซึ่งความเห็นของจังหวัดนครนายกถูกต้องแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายศักดา พงษากลาง

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๒๓๔๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒ มีนาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีการพิจารณาคืนสิทธิและชดใช้ค่าตอบแทนกรณีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดราชบุรี ที่ รบ ๐๐๒๓.๔/๑๑๕๙ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดราชบุรีได้มีหนังสือหารือมายังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรณีจังหวัดราชบุรีได้รับเรื่องร้องเรียนจาก ขอความเป็นธรรมกรณีจังหวัดราชบุรีได้มีคำสั่งที่ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๕ เรื่อง ให้ ตำแหน่งนายกเทศมนตรี พ้นจากตำแหน่ง อันสืบเนื่องมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ต่อมา ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๗ มีคำพิพากษายกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่ปรากฏว่าจำเลยมีเจตนาปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นการกระทำโดยทุจริตแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดและคำพิพากษาดังกล่าวได้ถึงที่สุดแล้ว จึงอาศัยคำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๗ ดังกล่าว ขอให้จังหวัดราชบุรีเพิกถอนคำสั่งจังหวัดราชบุรี ที่ ลงวันที่ และคืนสิทธิประโยชน์ใด ๆ พึงได้ รวมถึงสิทธิในการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี

อย่างไรก็ดี ในคดีปกครอง ศาลปกครองเพชรบุรีได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งจังหวัดราชบุรีดังกล่าว โดยวินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด จังหวัดราชบุรีพิจารณาแล้วเห็นว่าการดำเนินการเพิกถอนคำสั่ง คืนสิทธิ และชดใช้ค่าตอบแทนตามคำขอ ควรรอผลคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อีกทั้งเห็นว่า ศาลปกครองมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานโดยไม่จำต้องผูกพันตามคำพิพากษาศาลอาญาและมีอำนาจพิพากษาเพิกถอนคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ จังหวัดราชบุรีจึงขอหารือว่าความเห็นดังกล่าวของจังหวัดราชบุรีถูกต้องหรือไม่ อย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. การพิจารณาความรับผิดทางอาญาและความรับผิดทางปกครองมีมาตรฐานในการรับฟังพยานหลักฐานและการวินิจฉัยที่แตกต่างกัน เนื่องจากเป็นการดำเนินการตามกฎหมายคนละฉบับ มีวัตถุประสงค์กระบวนพิจารณา และหลักเกณฑ์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงแตกต่างกัน กล่าวคือ การดำเนินคดีอาญามุ่งประสงค์เพื่อป้องปรามและลงโทษผู้กระทำความผิด โดยศาลจะพิพากษาลงโทษได้ต่อเมื่อโจทก์สามารถพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้อย่างชัดแจ้งจนปราศจากข้อสงสัยอันสมควร ขณะที่การดำเนินคดีทางปกครองมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการใช้อำนาจทางปกครอง และคุ้มครองสิทธิของประชาชนจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ มาตรา ๔๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้การพิพากษาคดีส่วนแพ่งต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาเท่านั้น มิได้มีผลผูกพันถึงการพิจารณาคดีปกครองแต่อย่างใด ประกอบกับแนววินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดได้วางหลักอย่างต่อเนื่องว่าผลของคดีอาญาไม่ผูกพันศาลปกครองในการพิจารณาและรับฟังพยานหลักฐาน โดยศาลปกครองมีอำนาจพิจารณา

/ ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงโดยอิสระ และอาจวินิจฉัยแตกต่างจากศาลอาญาได้ ทั้งนี้ เทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อผ. ๘๙/๒๕๖๘ นอกจากนี้ ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๗ ได้มีคำพิพากษาให้คืนสิทธิหรือให้ชดใช้ค่าตอบแทน อันเนื่องมาจากคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีแต่อย่างใด โดยคำพิพากษาดังกล่าวเป็นเพียงการวินิจฉัยในประเด็นความรับผิดทางอาญาเท่านั้น มิได้มีผลเป็นการสั่งการทางปกครองหรือกำหนดผลในทางสิทธิประโยชน์ของคู่กรณีโดยตรง ดังนั้น ความเห็นของจังหวัดราชบุรีที่ว่า ศาลปกครองมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานโดยไม่จำต้องผูกพันตามคำพิพากษาคดีอาญา และมีอำนาจพิพากษาเพิกถอนคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ หากเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นความเห็นที่สอดคล้องกับหลักกฎหมายดังกล่าว

๒. สำหรับคดีปกครอง ปรากฏว่า ศาลปกครองเพชรบุรีได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งจังหวัดราชบุรี ที่ ลงวันที่ เนื่องจากมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดคำบังคับสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ ตามนัยมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อย่างไรก็ดี ตามมาตรา ๗๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดว่า ในกรณีที่เป็นคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นและมีการอุทธรณ์ ให้รอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ดังนั้น การที่จังหวัดราชบุรีเห็นควรรอผลคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดก่อนดำเนินการเพิกถอนคำสั่ง คืนสิทธิ หรือชดใช้ค่าตอบแทน จึงเป็นความเห็นที่สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๗๐ ดังกล่าว

ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงเห็นพ้องด้วยกับจังหวัดราชบุรีว่า ศาลปกครองมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานโดยไม่จำต้องผูกพันตามคำพิพากษาคดีอาญาและมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเพิกถอนคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ และการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่ง การคืนสิทธิ หรือการชดใช้ค่าตอบแทน ควรเป็นไปตามผลคำพิพากษาของศาลปกครองที่ถึงที่สุดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน น.ส.ฉัตรสุมาลย์ บุญคง โทร. ๐๘๑-๑๗๓-๑๐๙๗

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๓๑๗๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๙

เรื่อง หารือกรณีไม่อนุมัติเดินทางไปราชการเพื่อเข้ารับการอบรมสัมมนาของนายกเทศมนตรีตำบลเวียงตาล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดลำปาง ด่วนที่สุด ที่ ลป ๐๐๒๓.๔/๓๕๘๙ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดลำปางได้มีหนังสือนำเรียนปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอหารือการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายอำเภอห้างฉัตรที่ไม่อนุมัติให้ นายกเทศมนตรีตำบลเวียงตาล เดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมโครงการสัมมนาทางวิชาการเพิ่มเติมให้ความรู้แก่บุคลากรท้องถิ่น ในหัวข้อ "การยกระดับท้องถิ่นสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล (Digital)" จัดโดยสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๑๑ – ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ หอประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย รวมทั้งกรณีดังกล่าวยังไม่มีแนวทางปฏิบัติมาก่อน จึงขอหารือแนวทางปฏิบัติว่า การที่นายอำเภอห้างฉัตร ซึ่งได้พิจารณาไม่อนุมัติการเดินทางไปราชการนอกเขตจังหวัดลำปางของ นายกเทศมนตรีตำบลเวียงตาล เป็นการใช้อำนาจในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบคำสั่งจังหวัดลำปาง ที่ ๕๔๔๔/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นการออกคำสั่งทางปกครองในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราวในสิทธิเกี่ยวกับการเบิกจ่ายค่าเดินทางไปราชการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางในการอนุมัติให้ผู้บริหารท้องถิ่นและประธานสภาท้องถิ่นเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเดินทางไปราชการ จึงเป็นกรณีมีข้อสงสัยว่า ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ในกรณีดังกล่าว ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นของผู้ใด ประกอบกับในกรณีนี้ การขออนุญาตเดินทางไปราชการได้ล่วงเลยระยะเวลาการจัดอบรมโครงการสัมมนาทางวิชาการในหัวข้อ "การยกระดับท้องถิ่นสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล (Digital)" ไปแล้ว ยังเป็นเหตุให้ต้องพิจารณาอุทธรณ์หรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า

๑. การที่นายอำเภอห้างฉัตรมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ นายกเทศมนตรีตำบลเวียงตาลเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมโครงการสัมมนา "การยกระดับท้องถิ่นสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล (Digital)" คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากคำสั่งดังกล่าวมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิของนายกเทศมนตรีตำบลเวียงตาล ทำให้ไม่สามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการเข้าอบรมโครงการสัมมนาดังกล่าว และค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อเข้าร่วมโครงการสัมมนานั้นได้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ เทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๘๕๗/๒๕๕๖

/ ๒. การสั่ง ...

๒. การสั่งไม่อนุญาตให้นายกเทศมนตรีตำบลเวียงตาลเดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมโครงการสัมมนาดังกล่าวของนายอำเภอห้างฉัตรเป็นกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางได้มอบอำนาจในการอนุมัติให้นายกเทศมนตรีในเขตอำเภอห้างฉัตรเดินทางไปราชการ และการอนุมัติให้นายกเทศมนตรีในเขตอำเภอห้างฉัตรใช้พาหนะส่วนตัวเดินทางไปราชการและเบิกค่าชดเชยให้แก่นายอำเภอห้างฉัตร ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบคำสั่งจังหวัดลำปาง ที่ ๕๔๔๔/๒๕๖๕ เรื่อง มอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง หัวหน้าส่วนราชการสังกัดราชการบริหารส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในจังหวัดลำปาง หัวหน้าส่วนราชการสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค นายอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลลำปาง และผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน ปฏิบัติราชการแทนและกำกับดูแล ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ กรณีเช่นนี้ย่อมต้องถือว่า การใช้อำนาจทำคำสั่งของนายอำเภอห้างฉัตร ผู้ได้รับมอบอำนาจเป็นการกระทำในฐานะของผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางซึ่งเป็นผู้มอบอำนาจ อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางในกรณีดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจในการบริหารราชการตามกฎหมายของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในฐานะราชการในส่วนภูมิภาค ดังนั้น หากมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และนายอำเภอห้างฉัตรในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ ซึ่งได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามข้อ ๒ (๑๑) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๐๖/๒๕๕๐ และเรื่องเสร็จที่ ๑๓๕๐/๒๕๖๗

๓. สำหรับการขออนุญาตเดินทางไปราชการนอกเขตจังหวัดลำปางของ นายกเทศมนตรีตำบลเวียงตาล แม้จะได้ล่วงเลยระยะเวลาการจัดอบรมโครงการสัมมนาดังกล่าวไปแล้ว แต่คำสั่งของนายอำเภอห้างฉัตรที่ไม่อนุญาตให้ นายกเทศมนตรีตำบลเวียงตาล เดินทางไปราชการดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครอง จึงย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนเวลาหรือโดยเหตุอื่น ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน สุกัญญา เทพพัสดินา โทร. ๐๘๑-๗๗๓-๑๐๐๗

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๒๙๗๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๘ มิถุนายน ๒๕๖๙

เรื่อง หารือความเห็นและแนวทางปฏิบัติกรณีลูกหนี้ความรับผิดทางละเมิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๓.๔/๑๔๒๘๕ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดเชียงใหม่ได้รับรายงานจากอำเภอจอมทองว่าเทศบาลตำบลจอมทองขอหารือความเห็นและแนวทางปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กรณีลูกหนี้ความรับผิดทางละเมิด รายนาย โดยข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า เทศบาลตำบลจอมทองได้มีคำสั่ง ที่ ๑๒๘๖ - ๑๒๘๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรียกให้ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาลตำบลจอมทอง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ในเรื่องการเบิกจ่ายเงินไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินในการแข่งขันกีฬาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลจอมทอง น.

จึงได้ยื่นฟ้องคดีกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อศาลปกครองเชียงใหม่ ซึ่งศาลปกครองเชียงใหม่ได้มีคำพิพากษายกฟ้อง ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ ได้ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนบางส่วน จำนวน ๓๕,๔๙๗.๗๕ บาท ให้แก่เทศบาลตำบลจอมทอง ส่วนดอกเบี้ยผิดนัด ได้ขอให้เทศบาลตำบลจอมทองลดหย่อนผ่อนปรนดอกเบี้ยเงินค่าสินไหมทดแทน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. กรณีหารือว่า เทศบาลตำบลจอมทองมีอำนาจในการสั่งงดหรือลดการเรียกเก็บดอกเบี้ยจากเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เพียงใด และกรณีหารือว่า การที่ ได้ชำระเงินค่าสินไหมทดแทน จำนวน ๓๕,๔๙๗.๗๕ บาท ให้แก่เทศบาลตำบลจอมทอง เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ และขอให้ทางเทศบาลตำบลจอมทองลดหย่อนผ่อนปรนดอกเบี้ยเงินค่าสินไหมทดแทน เทศบาลตำบลจอมทองจะดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างไร โดยที่ทั้งสองประเด็นนี้เกี่ยวเนื่องกัน จึงรวมตอบเป็นประเด็นเดียวกัน โดยเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ รวมทั้งหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๘.๗/ว ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิดทางละเมิด มิได้บัญญัติให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจงดหรือลดดอกเบี้ยที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องชำระให้แก่ทางราชการ ดังนั้น เทศบาลตำบลจอมทองจึงไม่อาจพิจารณางดหรือลดดอกเบี้ยได้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๑๒/๒๕๕๙

/๒. กรณีหารือว่า...

๒. กรณีหารือว่า เทศบาลตำบลจอมทองจะคิดดอกเบี้ยนับแต่เมื่อใด นั้น เห็นว่า ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๘.๗/ว ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิดทางละเมิด ข้อ ๒.๑ กำหนดว่า เมื่อส่วนราชการได้มีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้ว หากไม่ชำระหนี้ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด ซึ่งต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยตามที่กระทรวงการคลังกำหนด กรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้องในเรื่องที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เทศบาลตำบลจอมทองได้มีคำสั่ง ที่ ๑๒๘๖ - ๑๒๘๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรียกให้นาย

รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาลตำบลจอมทอง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง เป็นกรณีที่ส่วนราชการได้มีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควรแล้ว หากไม่ชำระหนี้ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เรียกดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ผิดนัด เมื่อ

ไม่ได้ชำระหนี้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง จึงต้องถือว่าวันที่พ้นกำหนดเวลาชำระหนี้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง เป็นวันที่นายทรงศักดิ์ ปัญญาเทพ ผิดนัดชำระหนี้ ดังนั้น เทศบาลตำบลจอมทองจึงเรียกดอกเบี้ยนับแต่วันที่ผิดนัดชำระหนี้ดังกล่าวได้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๑๒/๒๕๕๙

๓. กรณีหารือว่า หาก[redacted] เพิกเฉยไม่ชำระหนี้ตามคำสั่งเทศบาลตำบลจอมทอง และคำพิพากษาหรือไม่ชำระหนี้ต้นเงินค่าสินไหมทดแทนและดอกเบี้ยตามกฎหมายส่วนที่เหลือต้องดำเนินการบังคับคดีตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๓/๑๕ ถึงมาตรา ๖๓/๑๙ ตามอำนาจและหน้าที่ หรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ โดยได้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองที่ใช้บังคับอยู่เดิมและกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองขึ้นใหม่ รวมทั้งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยมาตรา ๖๓/๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด แม้ว่าบทบัญญัติมาตรา ๖๓/๘ ดังกล่าวจะเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่อาจนำมาใช้บังคับแก่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินที่ได้ออกก่อนวันที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมีผลใช้บังคับ แต่หลักเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามบทบัญญัตินี้ย่อมนำมาใช้ได้เฉพาะกรณีคำสั่งทางปกครองที่ยังไม่ล่วงพ้นระยะเวลาสิบปีเดิมในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในวันที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ กล่าวคือ ต้องเป็นคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินที่ออกมาแล้วไม่เกินสิบปีในวันดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เทศบาลตำบลจอมทองได้มีคำสั่ง ที่ ๑๒๘๖ - ๑๒๘๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรียกให้[redacted] รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาลตำบลจอมทอง เป็นกรณีที่คำสั่งทางปกครองที่ออกมาแล้วยังไม่ล่วงพ้นระยะเวลาสิบปีเดิม ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในวันที่พระราชบัญญัติ

/วิธีปฏิบัติ ...

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ การบังคับทางปกครองจึงนำบทบัญญัติตามที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาใช้บังคับได้ ดังนั้น เทศบาลตำบลจอมทองจึงต้องดำเนินการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๙๐๘/๒๕๖๔ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของจังหวัดเชียงใหม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานคดี
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายศักดา พงษากลาง

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๘๑๖๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๗ กรกฎาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอหารือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีเทศบาลนครอุบลราชธานีฝากเงินไว้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดอุบลราชธานี ด่วนที่สุด ที่ อบ ๐๐๒๓.๔/๗๔๑๑๙ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๘

ตามที่ จังหวัดอุบลราชธานีได้ขอหารือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีศาลปกครองอุบลราชธานี ได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ ๙๐/๒๕๖๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๖๘/๒๕๖๘ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๘ พิพากษา ให้ผู้ถูกฟ้องคดี ๑ (ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี) ปฏิบัติหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และข้อ ๓ ของกฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๓ และปฏิบัติหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบกับข้อ ๘ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๒/๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ในเรื่องที่เงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (เทศบาลนครอุบลราชธานี) สูญหายไปจากบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาถนนชยางกูร จำนวนเงิน ๕๘,๕๗๐,๐๙๐ บาท ซึ่งเทศบาลนครอุบลราชธานี ได้ฝากเงินไว้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาถนนชยางกูร ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน และบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและบัญชีของเทศบาลนครอุบลราชธานี ได้ตรวจสอบรายการรับรายการจ่ายเพื่อจัดทำรายงานงบกระทบยอดเงินฝากประจำเดือน พบว่า มีการโอนเงินออกจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของเทศบาลนครอุบลราชธานีไปชำระค่าสินค้ากับระบบจัดจำหน่าย Shopee หลายครั้งและหลายรายการ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๒,๗๒๑ ครั้ง เป็นเงิน ๑๙,๕๑๕,๑๓๑ บาท วันที่ ๑ - ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ จำนวน ๒,๐๒๙ ครั้ง เป็นเงิน ๓๙,๐๔๒,๘๓๙ บาท และมีเงินออกจากบัญชีกระแสรายวัน จำนวน ๑๒,๑๒๐ บาท รวมเป็นเงิน ๕๘,๕๗๐,๐๙๐ บาท ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครอุบลราชธานีและเจ้าหน้าที่ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะผู้ให้บริการระบบ KTB Corporate Online ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง จึงต้องวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ธนาคารกรุงไทยถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณากรณีตามข้อหารือแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔ บัญญัติไว้ว่า ในพระราชบัญญัตินี้ “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

/และให้หมายความ...

และให้หมายความรวมถึง หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย กรณีตามข้อหารือ เมื่อธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ มิใช่กระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และมิใช่หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จึงไม่ใช่ "หน่วยงานของรัฐ" ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกระทรวงการคลังในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ในฐานะผู้มีอำนาจกำกับดูแลเทศบาลนครอุบลราชธานี แต่อย่างใด เทียบเคียงตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ ๕๕๙/๒๕๔๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญประสงค์ นวลลอย)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายศักดา พงษากลาง ๐๘ ๔๗๐๙ ๒๙๓๗

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๕๕๔๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอหารือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการชดใช้ค่าเสียหาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสงขลา ที่ สข ๐๐๒๓.๔/๙๕๓๖ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดสงขลาได้ขอหารือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการชดใช้ค่าเสียหาย กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดขนุนได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ว่า ได้พิจารณาในเรื่องการทุจริตการจัดซื้อถุงยังชีพเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดยได้พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นแล้ว มีมติว่า การกระทำของ ตำแหน่งนักวิชาการพัสดุชำนาญการ ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๕ มีมูลความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๖ และมาตรา ๑๕๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓/๑ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒) และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้มีการชดใช้ค่าเสียหายต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า กรณีหารือว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามคำสั่งอำเภอสิงหนคร ที่ ๑๕๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ได้พิจารณาให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรมบัญชีกลางได้พิจารณาให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว เป็นเงินจำนวน ๔๗๖,๐๐๐ บาท ถือว่ากรณีดังกล่าวยุติแล้วหรือไม่ และกรณีหารือว่า องค์การบริหารส่วนตำบลวัดขนุนได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามคำสั่ง ที่ ๗๔๗/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และอยู่ระหว่างสอบสวนพยานเอกสาร พยานบุคคล สามารถดำเนินการสอบสวนเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนในกรณีดังกล่าวตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้หรือไม่ และสามารถพิจารณาให้บุคคลที่เกี่ยวข้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้หรือไม่นั้น ทั้งสองประเด็นนี้เกี่ยวเนื่องกัน จึงรวมตอบเป็นประเด็นเดียวกัน โดยเห็นว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ ซึ่งบัญญัติดังกล่าวมีความมุ่งหมายให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ดำเนินการสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมาปรับกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อันจะทำให้ทราบได้ว่าการละเมิดเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ และเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีส่วนของความรับผิดทางละเมิดเป็นจำนวนเท่าใดตามความมุ่งประสงค์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเสนอความเห็น

/เกี่ยวกับผู้...

เกี่ยวกับผู้ต้องรับผิด และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องชดใช้ รวมทั้งพิจารณาว่า การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ในกรณีที่เกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อถุงยังชีพเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยเป็นการไต่สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกันหรือไม่ โดยถ้ามีมูลความผิดทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป และถ้ามีมูลความผิดทางวินัย คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องส่งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป การดำเนินการทั้งสองส่วนจึงมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า การจัดซื้อถุงยังชีพเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดขนุน อำเภอสิงหนครในฐานะผู้มีอำนาจกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลวัดขนุน ได้มีคำสั่งอำเภอสิงหนคร ที่ ๑๕๘/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และอำเภอสิงหนครได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังพิจารณา ต่อมาซึ่งกรมบัญชีกลางกระทรวงการคลังได้พิจารณารายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และมีความเห็นว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบลวัดขนุน เป็นเงินจำนวน ๔๗๖,๐๐๐ บาท แล้ว การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีรายงานและสำนวนการไต่สวน คดีหมายเลขดำที่ ๑๙-๑-๐๔๕/๒๕๖๔ คดีหมายเลขแดงที่ ๐๔๐๘-๑-๕๐/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๘ จึงไม่มีผลผูกพันผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่อย่างไรก็ตาม แม้การดำเนินการในทางอาญาและการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีเจตนารมณ์แตกต่างกัน แต่หากการดำเนินการในทางอาญา เป็นการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ซึ่งกระทำได้ตามมาตรา ๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีเช่นนี้ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญา ย่อมผูกพันการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงต้องถือว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญาดังกล่าวย่อมผูกพันการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดด้วย ดังนั้น ลำพังแต่การดำเนินคดีอาญาและคำขอท้ายคำฟ้องคดีอาญาดังกล่าวตามข้อหารือจึงยังไม่มีผลผูกพันโดยตรงต่อการดำเนินการของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแต่อย่างใด เทียบเคียงตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๖๒๕/๒๕๖๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายศักดา พงษากลาง ๐๘ ๙๗๐๙ ๒๙๗๗

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๑๐๑๘๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีการโอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญาจ้างของเทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดอุบลราชธานี ที่ อบ ๐๐๒๓.๔/๔๐๓๖๐ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดอุบลราชธานีได้มีหนังสือถึงอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอหารือแนวทางปฏิบัติกรณีการโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินตามสัญญาจ้างของเทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี กรณีเทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ได้ทำสัญญาจ้างโครงการก่อสร้างปรับปรุงภูมิทัศน์อ่างเก็บน้ำร่องคำหมาจอก หมู่ที่ ๑๕ ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ; / ตามสัญญาจ้างเลขที่ e-bidding ลงวันที่ / ต่อมาผู้รับจ้างได้โอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างให้แก่ บริษัท จำกัด โดยทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อทั้งผู้โอนและผู้รับโอน พร้อมทั้งได้แจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวให้เทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ทราบแล้ว ต่อมาผู้โอนสิทธิเรียกร้องได้มีหนังสือแจ้งขอยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องเฉพาะค่าจ้างงวดที่ ๓ โดยอ้างข้อกำหนดในสัญญาโอนสิทธิเรียกร้อง ขณะที่ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องได้มีหนังสือคัดค้านและยืนยันว่าไม่เคยให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรในการยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้อง จังหวัดอุบลราชธานีจึงขอหารือแนวทางปฏิบัติของเทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๓ และมาตรา ๓๐๖ การโอนสิทธิเรียกร้องเป็นนิติกรรมที่มีผลเพียงเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ โดยผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องเข้ามามีฐานะเป็นเจ้าหนี้แทนผู้โอนสิทธิเรียกร้อง เมื่อการโอนสิทธิเรียกร้องมีผลสมบูรณ์ และได้มีการบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องไปยังลูกหนี้หรือได้รับความยินยอมจากลูกหนี้เป็นหนังสือตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องย่อมมีสิทธิเรียกร้องและรับชำระหนี้จากลูกหนี้แทนผู้โอนสิทธิเรียกร้อง ทั้งนี้ ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องย่อมได้รับสิทธิไม่เกินกว่าสิทธิที่ผู้โอนสิทธิเรียกร้องมีอยู่ และลูกหนี้ยังคงมีสิทธิยกข้อต่อสู้ที่มีต่อเจ้าหนี้เดิมขึ้นต่อสู้ผู้รับโอนได้ตามมาตรา ๓๐๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จากข้อเท็จจริงปรากฏว่าการโอนสิทธิเรียกร้องได้ทำเป็นหนังสือและได้บอกกล่าวให้เทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ทราบแล้ว อีกทั้งเทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ได้ชำระเงินค่าจ้างงวดที่ ๑ และงวดที่ ๒ ให้แก่ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องแล้ว จึงถือได้ว่าการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวมีผลสมบูรณ์ และผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องได้เข้ามามีฐานะเป็นเจ้าหนี้แทนผู้โอนสิทธิเรียกร้อง ต่อมา แม้ผู้โอนสิทธิเรียกร้องจะมีหนังสือแจ้งขอยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องโดยอ้างข้อกำหนดในสัญญาโอนสิทธิเรียกร้อง แต่เมื่อผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องได้โต้แย้งว่าไม่เคยให้ความยินยอมเป็นหนังสือและไม่ยอมรับผลแห่งการบอกเลิกสัญญาโอนสิทธิเรียกร้อง จึงเป็นกรณีที่เกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับการตีความและการบังคับใช้สัญญาระหว่างผู้โอนสิทธิเรียกร้องกับผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องว่าการใช้สิทธิบอกเลิกเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งสัญญาหรือไม่ ซึ่งเป็นข้อพิพาทในความสัมพันธ์ตามสัญญาระหว่างคู่สัญญา มิใช่ข้อพิพาทระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ โดยเทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ในฐานะลูกหนี้แห่งสิทธิไม่มีอำนาจวินิจฉัยหรือชี้ขาดว่าการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาดังกล่าวมีผลสมบูรณ์หรือไม่ หากคู่กรณีไม่สามารถตกลงกันได้ ย่อมเป็นข้อพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลในการพิจารณาวินิจฉัยตามกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น กรมส่งเสริม

/ การปกครอง...

การปกครองท้องถิ่นเห็นว่า ความเห็นของจังหวัดอุบลราชธานีในส่วนที่เห็นว่าเทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ไม่ควรถือหนังสือของผู้โอนสิทธิเรียกร้องเพียงฝ่ายเดียวเป็นเหตุเปลี่ยนแปลงตัวผู้มีสิทธิรับชำระหนี้ และไม่ควรดำเนินการชำระเงินให้แก่ผู้โอนสิทธิเรียกร้องนั้น เป็นความเห็นที่สอดคล้องกับหลักกฎหมาย อย่างไรก็ดี สำหรับเหตุผลในส่วนที่จังหวัดอุบลราชธานีเห็นว่า การยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องจำต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้โอนสิทธิเรียกร้องและผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องทุกกรณีนั้น อาจต้องพิจารณาประกอบข้อเท็จจริง ข้อสัญญา และเงื่อนไขที่คู่สัญญาได้ตกลงกันไว้ในแต่ละกรณี เนื่องจากกรณีนี้สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้สิทธิบอกเลิกไว้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องการตีความและการบังคับใช้สัญญาระหว่างคู่สัญญา เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นแล้ว เทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ในฐานะลูกหนี้แห่งสิทธิไม่มีอำนาจวินิจฉัยข้อพิพาทดังกล่าว และไม่ควรนำหนังสือของผู้โอนสิทธิเรียกร้องเพียงฝ่ายเดียวมาเป็นเหตุเปลี่ยนแปลงผู้มีสิทธิรับชำระหนี้ เว้นแต่จะมีข้อยุติตามกฎหมายหรือมีพยานหลักฐานที่แสดงได้โดยชัดแจ้งว่าการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องมีผลสมบูรณ์แล้ว อนึ่ง หากถึงกำหนดชำระหนี้และข้อพิพาทระหว่างผู้โอนสิทธิเรียกร้องกับผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องยังมิได้ข้อยุติ จนทำให้เทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่ไม่อาจชำระหนี้แก่บุคคลใดได้โดยปราศจากความเสี่ยงที่จะต้องรับผิดชำระหนี้ซ้ำ เทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่อาจพิจารณาดำเนินการตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้เพื่อคุ้มครองสิทธิของลูกหนี้ เช่น การวางทรัพย์ หากเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อป้องกันมิให้เกิดความรับผิดจากการผิดนัดชำระหนี้ การชำระหนี้ผิดตัว หรือการต้องรับผิดชำระหนี้ซ้ำ โดยไม่เข้าไปวินิจฉัยข้อพิพาทระหว่างคู่สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องด้วยตนเอง นอกจากนี้ เทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่อาจมีหนังสือแจ้งให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายทราบว่าเทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่พร้อมชำระหนี้ทันทีเมื่อปรากฏข้อยุติตามกฎหมายหรือมีพยานหลักฐานที่แสดงได้โดยชัดแจ้งว่าผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิรับชำระหนี้ เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงถึงความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่และประกอบการดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวย่อมไม่กระทบต่อสิทธิของคู่กรณีในการใช้สิทธิตามกฎหมายเพื่อให้มีการวินิจฉัยหรือพิสูจน์ว่าผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิรับชำระหนี้โดยชอบ และเมื่อข้อพิพาทได้ข้อยุติตามกฎหมายหรือปรากฏโดยชัดแจ้งว่าผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิรับชำระหนี้โดยชอบแล้ว เทศบาลตำบลศรีเมืองใหม่จึงอาจดำเนินการชำระหนี้แก่ผู้มีสิทธิรับชำระหนี้ตามกฎหมายได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานคดี
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน น.ส.ฉัตรสุมาลย์ บุญคง โทร. ๐๘๑-๑๗๓-๑๐๙๗

ที่ มท ๐๘๐๔.๖/๑๐๓๔๑

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๙

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติกรณีโรงพยาบาลโพธารามขอรับโอนที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดราชบุรี ที่ รบ ๐๐๒๓.๔/๙๙๐๕ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๑๙/๒๕๖๙
เรื่อง การขอรับโอนที่ดินของโรงพยาบาลโพธาราม จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่จังหวัดราชบุรีได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอหารือต่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย กรณีโรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีความประสงค์จะขอรับโอนที่ดินจากเทศบาลเมืองโพธาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เพื่อก่อสร้างอาคารผู้ป่วยอุบัติเหตุ แต่ที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเทศบาลเมืองโพธารามซื้อด้วยเงินทุนของเทศบาลเพื่อจัดสร้างโรงพยาบาล เดิมโรงพยาบาลโพธาราม สังกัดกรมสาธารณสุข ภายใต้กระทรวงมหาดไทย ต่อมามีการสถาปนากรมสาธารณสุขขึ้นเป็นกระทรวงสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๕ และพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๘๕ จากโรงพยาบาลโพธาราม สังกัดกระทรวงมหาดไทย โอนไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยที่ดินที่ก่อสร้างโรงพยาบาลโพธารามไม่ได้โอนไปยังกระทรวงสาธารณสุข ยังคงอยู่กับเทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรีจึงขอหารือจำนวน ๒ ประเด็น ดังนี้ ๑. ตามพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ มีความหมายรวมถึงทรัพย์สิน เช่น ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างด้วยหรือไม่ พร้อมแนวทางปฏิบัติ และ ๒. กรณีที่ดินแปลงดังกล่าวถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ ตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากต้องการโอนที่ดินแปลงดังกล่าวต้องมีแนวทางปฏิบัติเช่นไร นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เสนอความเห็นข้อหารือแนวทางปฏิบัติกรณีโรงพยาบาลโพธารามขอรับโอนที่ดินของจังหวัดราชบุรี เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็นแล้ว โดยคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ได้จัดประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นข้อหารือดังกล่าว มีผู้แทนโรงพยาบาลโพธาราม ผู้แทนจังหวัดราชบุรี ผู้แทนกรมที่ดิน และผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเข้าร่วมประชุมชี้แจงข้อเท็จจริง เมื่อวันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๙ ซึ่งที่ประชุมมีมติให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหารือประเด็นดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้หารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมที่ดิน กรมธนารักษ์ จังหวัดราชบุรี และโรงพยาบาลโพธาราม เข้าร่วมประชุมชี้แจงข้อเท็จจริง เมื่อวันอังคารที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้มีความเห็นตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๑๙/๒๕๖๙ เรื่อง การขอรับโอนที่ดินของโรงพยาบาลโพธาราม สรุปความได้ว่า ตามมาตรา ๔ (๖) และมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๕ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ เจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว

/มุ่งประสงค์ ...

มุ่งประสงค์ให้มีการโอนอำนาจและหน้าที่ รวมถึงการโอนทรัพย์สินด้วย เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม ที่ดินของเทศบาลเมืองโพธารามได้มาโดยการใช้เงินทุนของเทศบาลเมืองโพธารามซื้อจากเอกชน เพื่อจัดสร้างโรงพยาบาล ที่ดินดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ มิได้บัญญัติถึงการโอนที่ดินดังกล่าวไว้อย่างชัดแจ้ง จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นบทกฎหมายเฉพาะตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการได้มาซึ่งที่ดินดังกล่าวก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงพยาบาลและเมื่อโอนไปก็เพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งโรงพยาบาลเช่นเดียวกัน จึงไม่มีเหตุที่จะต้องถอนสภาพที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน หากเทศบาลเมืองโพธารามประสงค์จะโอนที่ดินดังกล่าวให้กับโรงพยาบาลโพธาราม จึงสมควรตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่จำเป็นต้องถอนสภาพที่ดินเสียก่อน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอแจ้งความเห็นดังกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้จังหวัดราชบุรีใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และแจ้งเทศบาลเมืองโพธารามทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานกฎหมาย ๒
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน ณัฏฐาริณีย์ โทร. ๐๙๕-๙๓๗-๒๐๐๗

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การขอรับโอนที่ดินของโรงพยาบาลโพธาราม*

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๔.๖/๑๐๐๔๗ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ดังนี้

๑.๑ จังหวัดราชบุรีได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอหารือต่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย กรณีโรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีความประสงค์จะขอรับโอนที่ดินจากเทศบาลเมืองโพธาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เพื่อก่อสร้างอาคารผู้ป่วยอุบัติเหตุ แต่ที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเทศบาลเมืองโพธาราม ซื้อด้วยเงินทุนของเทศบาลเพื่อจัดสร้างโรงพยาบาล เดิมโรงพยาบาลโพธาราม สังกัดกรมสาธารณสุข ภายใต้กระทรวงมหาดไทย ต่อมามีการสถาปนากรมสาธารณสุขขึ้นเป็นกระทรวงการสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๕ และพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๘๕ จากโรงพยาบาลโพธาราม สังกัดกระทรวงมหาดไทย โอนไปสังกัดกระทรวงการสาธารณสุข โดยที่ดินที่ก่อสร้างโรงพยาบาลโพธารามไม่ได้โอนไปยังกระทรวงการสาธารณสุข ยังคงอยู่กับเทศบาลเมืองโพธาราม ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เสนอความเห็นข้อหารือดังกล่าว เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ มีความหมายรวมถึงทรัพย์สิน เช่น ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างด้วยหรือไม่ เห็นว่า ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้อำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมสาธารณสุขในกระทรวงมหาดไทย โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมสาธารณสุขในกระทรวงการสาธารณสุข โดยมิได้กำหนดให้โอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการไปเป็นของกรมสาธารณสุขในกระทรวงการสาธารณสุขด้วย เมื่อกฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดแจ้ง ก็ไม่อาจอนุมานได้ว่าการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่ดังกล่าว ให้หมายความรวมถึงทรัพย์สิน เช่น ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างด้วย เพราะหากกฎหมายประสงค์จะโอนทรัพย์สินด้วย ก็ควรบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ดังเช่นที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้น การถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ จึงเป็นเพียงการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่เท่านั้น ไม่รวมถึงการถ่ายโอนทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังด้วย

ประเด็นที่ ๒ กรณีที่ดินแปลงดังกล่าวถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือไม่ หากต้องการโอนที่ดินแปลงดังกล่าว ต้องมีแนวทางปฏิบัติเช่นไร เห็นว่า ตามมาตรา ๑๓๐๔ ได้บัญญัติว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น

---

*ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๔/๑๒๗ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้น การเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินจึงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) ต้องเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และ (๒) ต้องใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งที่ดินที่ทางราชการได้จัดให้หรือสงวนไว้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือที่ดินที่ประชาชนได้ใช้หรือเคยใช้ประโยชน์ร่วมกันมาก่อน ไม่ว่าปัจจุบันจะยังใช้อยู่หรือเลิกใช้แล้วก็ตาม ที่ดินดังกล่าวย่อมเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและจะโอนแก่กันมิได้ตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่ถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เทศบาลเมืองโพธารามได้ซื้อที่ดินเพื่อจัดสร้างโรงพยาบาลให้ประชาชนใช้ร่วมกัน ที่ดินแปลงดังกล่าวย่อมตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เทศบาลเมืองโพธารามจะโอนที่ดินแปลงดังกล่าวมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคสอง (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๑.๒ คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ได้ประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นข้อหารือแนวทางปฏิบัติกรณีโรงพยาบาลโพธารามขอรับโอนที่ดินของจังหวัดราชบุรี เมื่อวันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๙ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาและมีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายเสียงข้างมาก เห็นว่า ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทะบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ บัญญัติว่า "บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมสาธารณสุขในกระทรวงมหาดไทย และซึ่งกฎหมายกำหนดให้อธิบดีกรมสาธารณสุขหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่อยู่นั้น ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมสาธารณสุขหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าหน้าที่" แม้บทบัญญัติดังกล่าวจะมิได้กำหนดไว้อย่างชัดแจ้งว่าให้โอนทรัพย์สินไปด้วย โดยบัญญัติให้โอนเพียง "อำนาจและหน้าที่" เท่านั้น เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว หากตีความตามตัวบทอย่างเคร่งครัด โอนไปเฉพาะอำนาจและหน้าที่ ส่วนทรัพย์สินมิได้โอนไปด้วยนั้น เห็นว่า มิใช่เจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริงประกอบกับเมื่อพิจารณาพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ตราขึ้นมาภายหลังได้บัญญัติให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง อัตรากำลัง ไว้อย่างครอบคลุมและชัดแจ้ง ย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้บรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังโอนไปทั้งหมด ดังนั้น แม้พระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทะบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ จะมิได้บัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้อย่างชัดแจ้ง แต่เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว บรรดาอำนาจ หน้าที่ และทรัพย์สินย่อมโอนไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมโรงพยาบาลโพธารามสังกัดกรมสาธารณสุขภายใต้กระทรวงมหาดไทย ต่อมามีการสถาปนากรมสาธารณสุขขึ้นเป็นกระทรวงการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทะบวงกรม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๕ และพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทะบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๘๕ จากโรงพยาบาลโพธาราม สังกัดกระทรวงมหาดไทย โอนไปสังกัดกระทรวงการสาธารณสุข ดังนั้น ที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวที่เทศบาลเมืองโพธารามซื้อด้วยเงินทุนของเทศบาลเพื่อจัดสร้างโรงพยาบาลจึงโอนไปยังกรมสาธารณสุขตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว

การเปลี่ยนแปลงหลักฐานทางทะเบียนจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมที่ดินที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ ดังกล่าวต่อไป

ฝ่ายเสียงข้างน้อย เห็นว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ จะมีเจตนารมณ์ให้โอนทรัพย์สินของโรงพยาบาลโพธารามไปพร้อมอำนาจหน้าที่ก็ตาม แต่เนื่องจากตามมาตรา ๑๓๐๔ และมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน และทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น จะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เทศบาลเมืองโพธารามได้ซื้อที่ดินเพื่อจัดสร้างโรงพยาบาลให้ประชาชนใช้ร่วมกัน ที่ดินแปลงดังกล่าวย่อมตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้จะถือว่าพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ มีเจตนารมณ์ให้โอนที่ดินจากเทศบาลเมืองโพธารามไปยังกรมสาธารณสุขก็ตาม แต่เนื่องจากคำว่า “บทกฎหมายเฉพาะ” หมายความว่า โดยบทกฎหมายนั้นเองได้บัญญัติให้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น ๆ ไว้โดยตรง ดังนั้นจึงต้องถือว่าที่ดินดังกล่าวยังเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยยังมิได้โอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นของกรมสาธารณสุข ทั้งนี้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๑๘๗/๒๕๕๐

ทั้งนี้ เนื่องจากเรื่องดังกล่าวยังไม่เคยมีแนวทางกฎหมายหรือคำวินิจฉัยมาก่อน และเพื่อให้เกิดความรอบคอบถูกต้องตามกฎหมายและสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ จึงมีมติให้หารือประเด็นดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑.๓ กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นว่า ประเด็นปัญหาตามข้อหารือทั้ง ๒ ประเด็น เป็นปัญหาข้อขัดแย้งในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างส่วนราชการด้วยกัน และเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกิดขึ้นของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย อีกทั้งเป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทยซึ่งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้มีการประชุมโดยรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนจังหวัดราชบุรี และผู้แทนโรงพยาบาลโพธารามแล้ว ได้พิจารณาและมีความเห็นแบ่งเป็นสองฝ่าย ส่งผลให้ยังไม่ได้ข้อยุติและเห็นว่าจะทำให้ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้โดยถูกต้อง คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ จึงมีมติให้หารือประเด็นดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรอบคอบถูกต้องตามกฎหมายและสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ จึงขอหารือทั้ง ๒ ประเด็นดังกล่าวเพื่อให้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมที่ดิน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ผู้แทนจังหวัดราชบุรี และผู้แทนโรงพยาบาลโพธาราม เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การโอนอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทะบวง กรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ มีความหมายรวมถึงการโอนทรัพย์สิน ด้วยหรือไม่ เห็นว่า ตามมาตรา ๔ (๖)[๒] และมาตรา ๑๓ ทวิ[๓] แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทะบวงกรม (ฉะบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๕ กำหนดให้กระทรวงการสาธารณสุขมีอำนาจและหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมาย โดยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข การประชาสงเคราะห์ และการควบคุมการกาชาด ประกอบกับมาตรา ๕[๔] แห่งพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทะบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ บัญญัติให้บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมสาธารณสุขและกรมประชาสงเคราะห์ในกระทรวงมหาดไทย และซึ่งกฎหมายกำหนดให้อธิบดีกรมสาธารณสุข อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่อยู่นั้น ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมสาธารณสุขและของกรมประชาสงเคราะห์ในกระทรวงการสาธารณสุข และให้อธิบดีกรมสาธารณสุข อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าหน้าที่ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวย่อมเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายมุ่งประสงค์ให้มีการโอนอำนาจและหน้าที่ รวมถึงการโอนทรัพย์สินด้วย เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างต่อเนื่อง เว้นแต่ในส่วนที่จะกล่าวถึงในประเด็นที่สอง

ประเด็นที่สอง ที่ดินของเทศบาลเมืองโพธารามถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือไม่ การโอนที่ดินดังกล่าวจะต้องดำเนินการอย่างไร เห็นว่า ที่ดินของเทศบาลเมืองโพธารามตามข้อหารือนี้ได้มาโดยการใช้เงินทุนของเทศบาลเมืองโพธารามซื้อจากเอกชนเพื่อจัดสร้างโรงพยาบาล ที่ดินแปลงดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔[๕] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

---

[๒] มาตรา ๔ ให้มีกระทรวงและทะบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบกระทรวงดังต่อไปนี้ มีอำนาจและหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมาย

ฯลฯ ฯลฯ

(๖) กระทรวงการสาธารณสุข

ฯลฯ ฯลฯ

[๓] มาตรา ๑๓ ทวิ กระทรวงการสาธารณสุขมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข การประชาสงเคราะห์ และการควบคุมการกาชาด

[๔] มาตรา ๕ บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมสาธารณสุขและกรมประชาสงเคราะห์ในกระทรวงมหาดไทย และซึ่งกฎหมายกำหนดให้อธิบดีกรมสาธารณสุข อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่อยู่นั้น ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมสาธารณสุขและของกรมประชาสงเคราะห์ ในกระทรวงการสาธารณสุข และให้อธิบดีกรมสาธารณสุข อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าหน้าที่

[๕] มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อมและโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทธภัณฑ์

และโดยที่ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินของเทศบาลเมืองโพธารามโดยได้มาจากการซื้อจากเอกชน ที่ดินนั้นจึงไม่เป็นที่ราชพัสดุตามมาตรา ๗ (๓)[๖] แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒

อย่างไรก็ตาม โดยที่ที่ดินดังกล่าวเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามที่กล่าวมาแล้ว มาตรา ๑๓๐๕[๗] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติห้ามมิให้โอนแก่กัน เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา และพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวงทะบวงกรมใหม่ พุทธศักราช ๒๔๘๕ มิได้บัญญัติถึงการโอนที่ดินดังกล่าวไว้อย่างชัดแจ้ง จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นบทกฎหมายเฉพาะตามความหมายของมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่การได้มาซึ่งที่ดินดังกล่าวก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงพยาบาลและเมื่อโอนไปก็เพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งโรงพยาบาลเช่นเดียวกัน จึงไม่มีเหตุที่จะต้องถอนสภาพที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน หากเทศบาลเมืองโพธารามประสงค์จะโอนที่ดินดังกล่าวให้กับโรงพยาบาลโพธาราม จึงสมควรตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่จำเป็นต้องถอนสภาพที่ดินเสียก่อน

(นายนพดล เภรีฤกษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๖๙

---

[๖]มาตรา ๗ อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นที่ราชพัสดุ
ฯลฯ ฯลฯ
(๓) อสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ฯลฯ ฯลฯ

[๗]มาตรา ๑๓๐๕ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา

ที่ มท ๐๘๑๘.๔/๑๗๕๒๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง หารือลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๐๑๒/๑๖๔๖๓ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ขอหารือลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีนายกเทศมนตรีมีคำสั่งถอดถอนรองนายกเทศมนตรีให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากรองนายกเทศมนตรีมีการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น ไม่เคารพและละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นโดยแสดงกริยาและใช้วาจาอันไม่สุภาพ เสียดสีและทำร้ายร่างกายบุคคลอื่นในสถานที่ราชการ อันแสดงให้เห็นว่าไม่มีความเคารพและไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย จริยธรรมในตำแหน่ง ซึ่งไม่เป็นไปตามนโยบายของนายกเทศมนตรี และก่อให้เกิดอุปสรรคในการบริหารงาน จะถือเป็นลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ เนื่องจากเป็นการใช้อำนาจเฉพาะตัวของนายกเทศมนตรี ตามมาตรา ๔๘ เตรส แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งซึ่งมีได้หลายกรณี การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๘ โสฬส (๒) เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจนายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งได้ เนื่องจากมาตรา ๔๘ เตรส (๓) กำหนดให้นายกเทศมนตรีก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจเพื่อมีคำสั่งแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี หากต่อมาเห็นว่ารองนายกเทศมนตรีไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามแนวนโยบายที่วางไว้สำหรับการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ในความรับผิดชอบและเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เมื่อกฎหมายได้ให้อำนาจนายกเทศมนตรีแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีเพื่อช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ แต่เมื่อนายกเทศมนตรีหมดความไว้วางใจในตัวรองนายกเทศมนตรีแล้ว นายกเทศมนตรีมีอำนาจใช้ดุลพินิจถอดถอนและมีคำสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งได้ และการออกคำสั่งถอดถอนหรือให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุข้างต้นจึงไม่จำต้องให้โอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานและไม่ต้องให้เหตุผลประกอบคำสั่ง โดยไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้แต่อย่างใด ดังนั้น นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้เป็นการใช้อำนาจทางการบริหาร จึงไม่ถือว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๕๐ (๒๔) (๒๕) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

/สำหรับ ...

สำหรับการพ้นจากตำแหน่งของรองนายกเทศมนตรีตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘ โสฬส (๘) เป็นกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้มอบหมายให้นายอำเภอในการกำกับดูแลเทศบาลเมืองหรือเทศบาลตำบลในเขตจังหวัด ตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง จะต้องพิจารณาสอบสวนและสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๗๓ ประกอบมาตรา ๗๓/๑ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอเห็นว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลจงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือฝ่าฝืนคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอที่สั่งการ ตามมาตรา ๗๒ ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งได้ คำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด ดังนั้น การที่รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้เป็นการใช้อำนาจในการกำกับดูแล จึงถือว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามมาตรา ๕๐ (๒๔) (๒๕) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

30 พ.ย. 67

(นายนเรช โฆษาศิริไลย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองการเลือกตั้งท้องถิ่น
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบการเลือกตั้งท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๓๗๒-๓
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ dla๐๘๑๘_๔@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายกนกสิน มิ่งเชื้อ
โทร. ๐๘-๐๑๒๐-๐๔๓๘

ที่ มท ๐๘๐๔.๗/๔๔๓๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ข้อหารือในการประชุมหารือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๐๑๒/๓๘๙๔ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือขอหารือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ใน ๒ ประเด็น ดังนี้ (๑) กรณีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เมื่อเทศบาลได้มีการจัดตั้งยกฐานะ หรือเปลี่ยนแปลงฐานะ ในขณะที่ยังไม่มีสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาลได้หรือไม่ อย่างไร และ (๒) กรณีเมื่อมีการยุบสภาท้องถิ่น พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวัน ซึ่งกำหนดแตกต่างจากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแทนตำแหน่งที่ว่างตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแทนตำแหน่งที่ว่างต้องจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ภายในหกสิบวันหรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. กรณีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เมื่อเทศบาลได้มีการจัดตั้ง ยกฐานะ หรือเปลี่ยนแปลงฐานะ ในขณะที่ยังไม่มีสภาเทศบาล นายกเทศมนตรีจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาลได้ หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีแล้ว ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี จึงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนับแต่วันเลือกตั้ง และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา ๔๘ เตรส แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งหากนายกเทศมนตรียังไม่ได้แถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล การใช้อำนาจหน้าที่ของนายก่เทศมนตรีก็ยังอยู่ในบังคับของมาตรา ๔๘ ทศ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้บัญญัติจำกัดการใช้อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีในส่วนของการรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลไว้ เว้นแต่หากเกิดกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร ให้นายกเทศมนตรีสามารถเข้าดำเนินการไปพลางก่อนได้ ตามมาตรา ๔๘ ทศ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่วนอำนาจหน้าที่อื่นซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาล เช่น การแต่งตั้งถอดถอนรองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี หรือที่ปรึกษานายกเทศมนตรี นายกเทศมนตรีสามารถดำเนินการได้

/๒. กรณีเมื่อ ...

๒. กรณีเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๔ กำหนดว่า เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่างลงเพราะถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่ได้บัญญัติเรื่องการจัดการเลือกตั้งกรณียุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือถือว่ายุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการเฉพาะ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ให้จัดการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระ หรือภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ กรณีมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง โดยถือเป็นการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนฤชา โฆษาศิริไลช์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานเลือกตั้งท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๓๗๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน จิราวรรณ สุวรรณปินทะ

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๗/ว ๔๑๖๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๗/ว ๙๘๘๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งนายอำเภอทุกอำเภอและองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งพิจารณาดำเนินการตามแผนการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๙ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับเรื่องหารือการรวมหมู่บ้านที่มีราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรไม่ถึง ๒๕ คน ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และการจำกัดสิทธิ ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอซักซ้อมความเข้าใจ ดังนี้

๑. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามแผนการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๙ เป็นการเลือกตั้งภายในเดือนมกราคม จึงไม่ต้องดำเนินการรวมหมู่บ้านที่ปัจจุบันมีราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรไม่ถึง ๒๕ คน กับหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดต่อกันเพื่อให้มีจำนวนราษฎรถึง ๒๕ คน เป็นเขตเลือกตั้ง โดยให้ถือเขตเลือกตั้งตามที่ได้ประกาศไว้ในการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย ตามมาตรา ๔๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ถึง ๖ เขตเลือกตั้ง และมีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละเขตเลือกตั้งไม่เท่ากัน โดยมีเขตเลือกตั้งที่มีจำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรไม่ถึง ๒๕ คน ซึ่งถือเขตเลือกตั้งตามที่ได้ประกาศไว้ในการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายรวมอยู่ด้วย การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๙ ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ได้ประกาศไว้ก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง (วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๗) ตามมาตรา ๔๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. ข้อพึงระมัดระวังสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่อันเหตุสมควร ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีกำหนดเวลาครั้งละ ๒ ปี นับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีก ให้นับเวลาการจำกัดสิทธิ

/ครั้งหลัง ...

ครั้งหลัง ๒ ปี โดยนับจากวันที่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งใหม่ และให้กำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนสิ้นสุดลง ทั้งนี้ หากในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ผู้นั้นได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และกำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนยังเหลืออยู่ ผู้นั้นยังคงถูกจำกัดสิทธิต่อไปจนครบกำหนดเวลา ๒ ปี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาแจ้งนายอำเภอทุกอำเภอ และองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในเขตพื้นที่ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(ภพชนก ชลานุเคราะห์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานเลือกตั้งท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๓๗๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน จิราวรรณ สุวรรณปินตะ
โทร. ๐๘-๗๐๗๔-๔๖๖๘

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๗/๑๗๓๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอหารือกรณีโอนงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดา ภายใน ๙๐ วัน ก่อนครบวาระเลือกตั้ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร

อ้างถึง หนังสือจังหวัดชุมพร ด่วนที่สุด ที่ ชพ ๐๐๒๓.๔/๑๗๘๕๓ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดชุมพรขอหารือกรณีเทศบาลตำบลวังใหม่ได้อนุมัติโอนเงินงบประมาณไปตั้งจ่ายในรายการรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ เพื่อดำเนินการจัดจ้างเหมาบุคคลธรรมดา เสริมสร้างการปฏิบัติงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในช่วง ๙๐ วัน ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง กำหนดห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้ (๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด (๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด หรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือ สถาบันอื่นใด ฯลฯ และวรรคสอง กำหนดห้ามมิให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อนุมัติโครงการหรือกิจกรรมใหม่ที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งภายในเก้าสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง เว้นแต่โครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการบรรเทาทุกข์จากภัยธรรมชาติ หรือภัยพิบัติสาธารณะ หรือเป็นโครงการหรือกิจกรรมต่อเนื่องที่กระทำเป็นปกติอยู่แล้ว หรือเป็นโครงการที่ดำเนินการมติคณะรัฐมนตรี เมื่อข้อเท็จจริงตามที่จังหวัดชุมพรขอหารือมาปรากฏว่า เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ของเทศบาลตำบลวังใหม่ ได้มีการตั้งเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ แผนงานบริหารงานบริหารทั่วไป งานบริหารทั่วไป งบดำเนินงาน หมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ จำนวน ๙๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อจ่ายเป็นค่ารายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ เช่น ค่าถ่ายเอกสาร ค่าเช่าทรัพย์สิน ค่าโฆษณาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ค่าจ้างเหมาบริการบุคคลภายนอก เป็นต้น และเทศบาลตำบลวังใหม่ได้มีการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดา จำนวน ๘ ราย ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘ เพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และนายกเทศมนตรีตำบลวังใหม่จะอนุมัติโอนเงินงบประมาณประเภทรายจ่ายในหมวดอื่น ประเภทอื่น ไปตั้งจ่ายในรายการรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการเพื่อนำมาใช้ในการจัดจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดา จำนวน ๘ ราย ดังกล่าวต่อเนื่อง เห็นว่า เมื่อโครงการรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ รายการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดา ได้รับการอนุมัติตามเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ แผนงานบริหารทั่วไป งานบริหารทั่วไป งบดำเนินงาน หมวดค่าใช้สอย

/ประเภท ...

ประเภทรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการแล้ว และเทศบาลตำบลวังใหม่มีความจำเป็นต้องจ้างเหมาบุคคลธรรมดา จำนวน ๘ ราย ดังกล่าวต่อเนื่อง แต่เงินงบประมาณในโครงการรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการไม่พอจ่าย การอนุมัติโอนเงินงบประมาณประเภทรายจ่ายในหมวดอื่น ประเภทอื่น โอนเพิ่ม แผนงานบริหารทั่วไป งานบริหารทั่วไป งบดำเนินงาน หมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ เพื่อจ้างเหมาบุคคลธรรมดา จำนวน ๘ ราย ดังกล่าว ย่อมไม่เข้าลักษณะเป็นการอนุมัติโครงการหรือกิจกรรมใหม่ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เทศบาลตำบลวังใหม่จึงสามารถดำเนินการได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานเลือกตั้งท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๓๗๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน จิราวรรณ สุวรรณปินตะ
โทร. ๐๘-๗๐๙๔-๘๖๖๘

ที่ มท ๐๘๐๔.๗/๕๓๓๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๙

เรื่อง หารือคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด่วนที่สุด ที่ สฎ ๐๐๒๓.๔/๔๐๒๖ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๔๙๙๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดสุราษฎร์ธานีขอหารือประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะกุกเหนือ และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. กรณีนายกิตติพงษ์ ไชยปลอด ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายองค์การบริหารส่วนตำบลตะกุกเหนือ เคยเป็นคู่สัญญาในงานจ้างก่อสร้างถนนกับองค์การบริหารส่วนตำบลตะกุกเหนือ เห็นว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๘/๓ กำหนดให้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา ๖๔/๒ กำหนดให้ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๓) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และมาตรา ๖๔/๑ กำหนดให้ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเคยมีความเห็นแจ้งตามหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๗๒๓ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ว่าการเป็นผู้มีส่วนได้เสียทางตรงต้องปรากฏชัดแจ้งว่าบุคคลดังกล่าวได้เข้าเป็นคู่สัญญาหรือดำเนินกิจการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่หรือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และการมีส่วนได้เสียทางอ้อม คู่สัญญามีความสัมพันธ์กับบุคคลดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ในเชิงเครือญาติหรือเชิงผลประโยชน์ โดยมีพฤติการณ์พิเศษที่แสดงให้เห็นชัดว่าใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์แก่ตน

/หรือพวกพ้อง ...

หรือพวกพ้อง โดยเบียดเบียนหรือคุกคามประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของรัฐ และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๘๔/๒๕๕๕ ว่าการที่ได้เข้าทำสัญญากับเทศบาล โดยได้ส่งมอบงานและคณะกรรมการตรวจรับการจ้างได้ตรวจรับงานตามสัญญาเรียบร้อยแล้วก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลขณะยังผูกพันตามสัญญาในกรณีความรับผิดในความชำรุดบกพร่อง ซึ่งเป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้รับจ้างที่ต้องรับผิดต่อเทศบาลตามข้อกำหนดในสัญญาในการเรียกร้องค่าเสียหายเมื่อเกิดความชำรุดบกพร่องของงานตามสัญญาเท่านั้น ไม่อาจยกมาวินิจฉัยว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในสัญญากับเทศบาลก่อนที่บุคคลดังกล่าวจะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลได้ ดังนั้น กรณีนายกิตติพงษ์ ไชยปลอด ซึ่งเคยเป็นคู่สัญญาในงานจ้างก่อสร้างถนนกับองค์การบริหารส่วนตำบลตะกุกเหนือ หากมีการส่งมอบงานและคณะกรรมการตรวจรับการจ้างได้ตรวจรับงานตามสัญญาเรียบร้อยแล้ว และปัจจุบันอยู่ในระหว่างระยะเวลารับประกันความชำรุดบกพร่องตามสัญญา ย่อมไม่อาจถือได้ว่า นายกิตติพงษ์ ไชยปลอด เป็นผู้มีส่วนเสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลตะกุกเหนือ ก่อนที่บุคคลดังกล่าวจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะกุกเหนือ อันเป็นการกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๖๔/๑ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. กรณีนายสุรกิจ ชูศร ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะกุกเหนือ เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เห็นว่าเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๘/๓ ซึ่งกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเคยมีความเห็นแจ้งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๑๘๘ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ ว่าบทบัญญัติมาตรา ๖๔/๑ วรรคสองและวรรคสาม ที่กำหนดว่า "ให้นำความในมาตรา ๖๔/๑ (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม" และกำหนดว่า "ให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๖๔ มาใช้บังคับกับกรณีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม" เป็นเพียงบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการในกรณีที่มีข้อสงสัยว่าความเป็นเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง ให้นายอำเภอเป็นผู้สอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของนายอำเภอเป็นที่สุด และแจ้งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๔๙๙๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๘ ว่าบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรี แม้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่ถือว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามไว้เป็นการเฉพาะดังเช่นตำแหน่งนายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี และไม่ถือเป็นบุคคลอันมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๕๐ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

/พ.ศ. ๒๕๖๒ ...

พ.ศ. ๒๕๖๒ เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีมิใช่ตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง ดังนั้น กรณีนายสุรกิจ ชูศร ซึ่งเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย จึงไม่ถือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๘/๓ อย่างไรก็ตาม สำหรับการใช้อำนาจตามกฎหมายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แม้กฎหมายมิได้กำหนดคุณสมบัติและสถานะต้องห้ามไว้เป็นการเฉพาะ แต่การแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งต้องกระทำให้ถูกต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยให้พิจารณาถึงความเหมาะสมต่าง ๆ เช่น อายุ ความรู้ความสามารถ รวมถึงสามารถปฏิบัติงานให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ ทั้งนี้ ตามแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยแจ้งตามหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๔.๗/ว ๒๖๗๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานเลือกตั้งท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๓๗๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน จิราวรรณ สุวรรณปินตะ
โทร. ๐๘-๗๐๗๔-๔๖๖๘

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว๔๖๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๙

เรื่อง หารือการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบุหลัง จังหวัดสตูล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสตูล ที่ สต ๐๐๒๓.๔/๓๘๐๙ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๙

ตามที่ จังหวัดสตูลได้มีหนังสือขอหารือการแต่งตั้งนายประมวล สุหรน เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบุหลัง กรณีเมื่อครั้งนายประมวล สุหรน ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งบุหลัง อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล จังหวัดสตูลได้มีคำสั่ง ที่ ๖๙๖/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๗ ให้นายประมวล สุหรน พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งบุหลัง อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ตามมาตรา ๑๓ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๘๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ถือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๕๐ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๘/๑ กำหนดให้ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มาตรา ๕๘/๔ กำหนดให้ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑ เว้นแต่การนับอายุและการนับระยะเวลาของคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นให้นับถึงวันแต่งตั้ง และมาตรา ๖๔/๑ กำหนดให้ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๔ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๐ กำหนดให้ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ประกอบคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ.๑๕๔๔/๒๕๕๙ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๔๘/๒๕๖๒ ได้วินิจฉัยว่า การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบในการกระทำความผิด ๔ ประการ ประการแรก มีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติ ประการที่สอง ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ ประการที่สาม เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ และประการที่สี่ โดยมีเจตนาทุจริต ซึ่งคำว่าทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑) หมายความถึง เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ ต้องพิจารณาลงไปถึงเจตนาของผู้ลงมือกระทำด้วยว่า มีเจตนาทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมุ่งที่จะให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้หรือไม่

/๒. ข้อเท็จจริง...

๒. ข้อเท็จจริงตามคำสั่งจังหวัดสตูล ที่ ๖๙๖/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๗ ปรากฏว่า มีผู้ร้องคัดค้านการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งบุหลัง อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖ ว่าเป็นไปโดยไม่สุจริตและไม่เที่ยงธรรม เนื่องจากนายประมวล สุหรน ผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้มีส่วนเกี่ยวข้องและรู้เห็นในการแจ้งย้ายบุคคลที่มีความสัมพันธ์เป็นเครือญาติหรือลูกจ้างของนายประมวล สุหรน เข้าทะเบียนบ้านของตนเองโดยไม่ได้อาศัยอยู่จริง และกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้ไปใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งบุหลัง อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖ ซึ่งนายอำเภอทุ่งหว้าได้ดำเนินการสอบสวนแล้วเชื่อได้ว่า นายประมวล สุหรน มีความเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นในการย้ายบุคคลที่ไม่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำในหมู่บ้าน ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยมีเจตนาหวังผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งบุหลัง ในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖ ส่งผลให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลจึงได้มีคำสั่งให้นายประมวล สุหรน พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งบุหลัง อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ตามมาตรา ๑๓ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๘๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ฉะนั้น คำสั่งจังหวัดสตูล ที่ ๖๙๖/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๗ จึงมีผลมาจากการที่นายประมวล สุหรน ผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้รับเลือกมาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม อีกทั้งนายประมวล สุหรน ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่อันมีหน้าที่ในการจัดการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้น ความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกผู้ใหญ่บ้านในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖ จึงมิได้มาจากการกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ ย่อมไม่เข้าลักษณะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล มีคำสั่งที่ ๖๙๖/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๗ ให้นายประมวล สุหรน พ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จึงไม่ถือเป็นการสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ อันเป็นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมประกอบมาตรา ๖๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ.๑๕๔๔/๒๕๕๘ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๔๙/๒๕๖๒ จึงเห็นพ้องด้วยตามความเห็นของจังหวัดสตูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญประสงค์ นวลสายย์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมาย
กลุ่มงานเลือกตั้งท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๓๗๑
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ลับ* ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๔๖๖๒ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงมหาดไทยได้รับการหารือปัญหาข้อกฎหมายจากจังหวัดต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่นในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ กำหนดว่าในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้ และมาตรา ๙๓ วรรคสองกำหนดให้นำความในมาตรา ๘๑ ดังกล่าวมาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม แต่เนื่องจากกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดเป็นกรณีที่ได้กระทำไว้ในวาระก่อน และต่อมาได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวอีก จึงได้หารือกระทรวงมหาดไทยว่า ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ หรือไม่ และหากต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ต้องให้ผู้กำกับดูแลออกคำสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวหยุดปฏิบัติหน้าที่ด้วยหรือไม่

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้อง โดยมิได้มีคำสั่งเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างอื่น หากการประทับฟ้องอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งที่กระทำความผิดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ผู้บริหารท้องถิ่นต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่กรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งถูกชี้มูลความผิดได้พ้นจากตำแหน่งในวาระที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้วเกินสองปี ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อศาลประทับฟ้องหรือไม่

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๒๕๕ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

*ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๘๒๕๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ยกเลิกชั้นความลับ

๒. คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้เคยให้ความเห็นเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๓๓๙/๒๕๖๓ สรุปได้ว่า มาตรา ๙๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ บัญญัติให้นำมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๙๑ ด้วยโดยอนุโลม การนำมาใช้บังคับจึงต้องปรับใช้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการนั้น ๆ ด้วย เมื่อมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกดำเนินคดีอาญาและศาลได้มีคำสั่งประทับฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องมีคำสั่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเพื่อให้ข้าราชการซึ่งถูกฟ้องคดีหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับผลตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ จึงเห็นว่า การที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ผู้กำกับดูแลจะต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ จะต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีบทบัญญัติใดที่ต้องนำมาใช้บังคับให้สอดคล้องกับมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ หรือไม่ ดังนั้น เมื่อกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้การออกคำสั่งใด ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารท้องถิ่นให้ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะเหตุที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องดังกล่าวเป็นอำนาจของผู้กำกับดูแล ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาจึงต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของกฎหมายตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ โดยมิต้องให้ผู้กำกับดูแลมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีก

กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้องที่จะได้นำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีที่หารือว่า การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่นจำนวนสามราย ในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดโดยที่ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามรายได้พ้นจากตำแหน่งเดิมไปแล้ว และได้รับการเลือกตั้งใหม่และอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งเดิมในวาระใหม่ นั้น ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามรายดังกล่าวจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓[๒]

---

[๒]มาตรา ๙๓ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๙๑ ให้อัยการสูงสุดพิจารณาเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

(มีต่อหน้าถัดไป)

ประกอบกับมาตรา ๘๑[๓] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่มาตรา ๙๓[๔] ประกอบกับมาตรา ๘๑ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เจตนารมณ์ประการหนึ่งก็เพราะว่าในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดจะมีผลทำให้บุคคลนั้นหมดสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือเข้าดำรงตำแหน่งนั้นอีกต่อไป การให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้จึงเป็นการยุติความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหลัง ดังนั้น ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากตำแหน่งและกลับมาดำรงตำแหน่งเดิมใหม่ในอีกวาระหนึ่ง จึงมิได้ทำให้การต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจหรือการสั่งการใด ๆ ที่อาจมีปัญหาความชอบด้วยกฎหมายได้ ดังนั้น กรณีผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามรายซึ่งถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดโดยที่ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามรายได้พ้นจากตำแหน่งเดิมไปแล้ว และอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งเดิมในวาระใหม่ จึงต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ

ประเด็นที่สอง เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องแล้ว ผู้กำกับดูแลผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีกหรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อการหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยผลของมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ แล้ว ผู้กำกับดูแลจึงไม่ต้องมีคำสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่อีก แต่ผู้กำกับดูแลยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลให้มีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๖๕

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

ให้นำความในมาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม

[๓]มาตรา ๘๑ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

[๔]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

เรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน
กับผู้บริหารท้องถิ่นตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ลับ* ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๕๗๑๕ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับผู้บริหารท้องถิ่น ดังนี้

๑. กรณีการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย พ. นายกเทศมนตรีตำบล บ.

๑.๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหานาย พ. นายกเทศมนตรีตำบล บ. กับพวก ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กไม่ได้มาตรฐาน โดยถนนมีค่ากำลังอัดคอนกรีตและความหนาไม่ถูกต้องตามสัญญาจ้าง ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับไว้พิจารณา โดยมอบหมายคณะผู้ไต่สวนเบื้องต้นเพื่อดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นและรวบรวมพยานหลักฐาน พร้อมทั้งจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณา และคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นแล้วมีมติว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหามีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมีมูลความผิดฐานปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดดังกล่าว ตามมาตรา ๙๑ (๑) และ (๒) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้วแต่กรณี และกระทรวงมหาดไทยได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในเรื่องดังกล่าวแล้ว ต่อมานาย พ. ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า ตนไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการของผู้ว่าราชการจังหวัดเนื่องจากไม่เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนด

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๒ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

*ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๒๑๔๗๘ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๕ ยกเลิกชั้นความลับ

๑.๒ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ คณะที่ ๑ พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีการนับวาระกระทำผิดของผู้บริหารท้องถิ่นสมัยดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ และดำรงตำแหน่งต่อตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ หากจะออกคำสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จะเกินสองปี ในวาระที่กระทำผิดหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ มีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า ควรนับเป็นวาระเดียวต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นการรักษาการตามตำแหน่งต่อจากวาระเดิมมิใช่เป็นการดำรงตำแหน่งในวาระใหม่ อีกทั้งการพ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด มิควรต้องคำนึงถึงวาระการดำรงตำแหน่ง แต่ควรคำนึงถึงเพียงเวลาที่พ้นจากตำแหน่งนั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ก็ให้นับวาระการดำรงตำแหน่งการสั่งพ้นจากตำแหน่งสองปีนับจากนั้น

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า การดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น แม้จะเป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกัน แต่การได้มาซึ่งตำแหน่งโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายคนละฉบับ การนับวาระการดำรงตำแหน่งจึงนับเป็นสองวาระ ทั้งนี้ เทียบเคียงกับแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขดำ ที่ อร ๒๒/๒๕๖๔ และคดีหมายเลขแดงที่ อร ๑๙/๒๕๖๕ และความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๑๑๑๒/๒๕๕๙ และเรื่องเสร็จที่ ๑๖๐/๒๕๓๐

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ เห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และเกิดความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนับวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น หากออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนี้ไปโดยยังไม่เกิดความชัดเจนในบทบัญญัติกฎหมายจะเกิดผลกระทบต่อการดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นและทำให้ราชการเกิดความเสียหายได้ จึงเห็นควรให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหารือเรื่องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. กรณีการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย ส. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส.

๒.๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหานาย ส. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส. กับพวก ว่า กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นแล้วมีมติว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหามีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๔) ประกอบกับมาตรา ๑๐๓/๑ มาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับมาตรา ๑๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และมีมูลความผิดตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ส่งความเห็นไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย ส. ตามมาตรา ๙๑ (๑) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อมาจังหวัดได้ใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และวินิจฉัยว่าพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาในฐานะรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด

๒.๒ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งความเห็นไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย ส. ตามมาตรา ๙๑ (๑) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมิได้แจ้งให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๑ (๒) จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสามารถใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนแล้ววินิจฉัยให้นาย ส. พ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะเหตุตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ โดยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้หรือไม่ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องชี้มูลความผิดและมีมติให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามมาตรา ๙๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เสียก่อน ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงจะสามารถใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นรายงานการสอบสวนตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ เพื่อวินิจฉัยให้นาย ส. พ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะเหตุที่นาย ส. ได้กระทำการตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ

ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเรื่องนี้เป็นไปด้วยความรอบคอบ เกิดความถูกต้องและเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้องที่จะนำไปใช้ปฏิบัติให้เกิดความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่นายกเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ นับเป็นการดำรงตำแหน่งเดิมต่อเนื่องกันหรือไม่ เห็นว่า ข้อ ๕[๒] แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษา

---

[๒]ข้อ ๕ กรณีผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากครบวาระให้ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นโดยให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ ฯ

ความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ ฯ กำหนดว่า กรณีผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพ้นจากตำแหน่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นคำสั่งที่ออกมาในระหว่างที่นายกเทศมนตรีผู้ถูกกล่าวหายังคงอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่ง จึงเป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเพื่อปฏิบัติหน้าที่เดิมและเพื่อร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นต่อไปในช่วงสถานการณ์ที่ยังไม่อาจจัดให้มีการเลือกตั้งได้ โดยยังไม่พ้นจากการดำรงตำแหน่ง จึงมิใช่เป็นการดำรงตำแหน่งในวาระใหม่ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔[๗] เมื่อมาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง[๘] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี การนับระยะเวลาสองปีดังกล่าวจึงต้องนับจากวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันที่นายกเทศมนตรีผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งในวาระดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งและในขณะนี้กำลังดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีอยู่ ดังนั้น โดยผลของมาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ที่กำหนดว่า ในคำสั่งที่ให้พ้นจากตำแหน่งให้มีผลตั้งแต่วันที่มีคำสั่ง ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย การลงโทษจึงยังคงกระทำได้ต่อไป

ประเด็นที่สอง กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่า มีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมีมูลความผิดตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหาร

---

[๗]ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ประกาศ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

[๘]มาตรา ๗๓/๑ เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๗๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของนายอำเภอ ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ฯลฯ ฯลฯ

ส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ส่งความเห็นไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามมาตรา ๙๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยไม่ได้แจ้งให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนพิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้หรือไม่ เห็นว่า การที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะพิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนของผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้หรือไม่ นั้น จะต้องเป็นกรณีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ (๒)[๕] และมาตรา ๙๑[๖] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งบัญญัติโดยสรุปว่า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส. ผู้ถูกกล่าวหา ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามมาตรา ๑๕๒[๗] และมาตรา ๑๕๗[๘] แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นฐานความผิดหลักที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงมีอำนาจชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันนั้นได้ โดยในกรณีนี้

---

[๕]มาตรา ๒๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

ฯลฯ ฯลฯ

[๖]มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

[๗]มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[๘]มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดฐานเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ ตามมาตรา ๔๔/๓ (๓)[๙] แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการซึ่งเกี่ยวข้องกับความผิดฐานหลักที่ได้ชี้มูลไว้แล้ว จึงอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘ (๒)[๑๐] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ และมีอำนาจส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๑[๑๑] ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสี่[๑๒] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงมีหน้าที่พิจารณาดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดในกรณีดังกล่าว โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีก

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๖๖

---

[๙] มาตรา ๔๔/๓ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๓) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ฯลฯ ฯลฯ

[๑๐] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

[๑๑] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

[๑๒] มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหานั้น แล้วแต่กรณี

ฯลฯ ฯลฯ

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหานั้น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ฯลฯ ฯลฯ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ในการสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง*

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ลับ** ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๓๕๙ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือกรณีการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สรุปความได้ดังนี้

๑. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหานาย อ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรีตำบล จ. เกี่ยวกับการดำเนินการในกรณีดังนี้

(๑) การออกหนังสือเทศบาลตำบล จ. อนุญาตให้บริษัท อ. จำกัด ก่อสร้างบ่อพักและวางท่อระบายน้ำของโครงการหมู่บ้านจัดสรร ด. ลงสู่ลำห้วยสาธารณะ

(๒) การออกใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินให้กับบริษัท อ. จำกัด เพื่อดำเนินโครงการหมู่บ้านจัดสรร ด.

ต่อมา ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าการกระทำของนาย อ. ทั้งสองกรณีมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ปัจจุบันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๗๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑) และมีมูลความผิด ฐานปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ในการนี้ จึงส่งเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย อ. ในฐานความผิดดังกล่าว ตามมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ หากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดเรื่องนี้แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา แล้วแจ้งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ตามมาตรา ๙๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

---

*ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๕๙ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

**ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๘๒๕ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๘ ยกเลิกชั้นความลับ

๒. ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ข. แจ้งมติชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ข. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อไป

๓. ผู้ว่าราชการจังหวัด ข. มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า เมื่อพิจารณามาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ประกอบกับหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่เคยตอบข้อหารือของจังหวัด ช. เรื่อง หารือการสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งกรณีพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี สรุปได้ว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้นายกเทศมนตรีตำบล จ. พ้นจากตำแหน่ง ต้องสั่งในขณะที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่งในวาระที่กระทำตามที่ถูกกล่าวหา หรือหลังจากที่พ้นจากตำแหน่งในวาระนั้นไปแล้วไม่เกินสองปี ดังนั้น จังหวัด ข. จึงเห็นว่า กรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าการกระทำของนาย อ. มีมูลความผิดทางอาญา และมีมูลความผิดตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ในวาระการดำรงตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรีตำบล จ. ซึ่งนาย อ. ได้พ้นจากตำแหน่งในวาระดังกล่าวไปเกินสองปี แม้ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนคร จ. และดำรงตำแหน่งต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ก็ไม่อาจสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีนคร จ. เพราะเหตุดังกล่าวได้ จึงรายงานผลการดำเนินการให้กระทรวงมหาดไทยเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้ ได้รายงานผลการดำเนินการให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อโปรดทราบด้วยแล้ว

๔. เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖ สรุปได้ว่า กรณีที่นายกเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ถือเป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเพื่อปฏิบัติหน้าที่เดิม เมื่อมาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี การนับระยะเวลาสองปีดังกล่าวจึงต้องนับจากวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยผลของมาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง การลงโทษจึงยังคงกระทำได้ต่อไป กรณีของนาย อ. จะถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องหรือไม่ จึงเห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยหารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา

๕. กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือว่า การนับระยะเวลาการพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปีตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ต้องเริ่มนับจากวันที่พ้นจากตำแหน่งในวาระที่กระทำความผิดหรือวันที่พ้นจากตำแหน่งในวาระการดำรงตำแหน่งครั้งล่าสุด และหากผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปัจจุบันยังคงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีหรือกลับมาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในวาระอื่นที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้กำกับดูแลจะสามารถสั่งให้นายกเทศมนตรีนั้นพ้นจากตำแหน่งได้หรือไม่ โดยมีความเห็นเป็นสองแนวทางดังนี้

(๑) กรณีดังกล่าวต้องนับวาระที่กระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหา การที่นาย อ. ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. โดยกระทำความผิดในวาระที่ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนคร จ. ภายหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบล จ. เป็นเทศบาลนคร จ. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และดำรงตำแหน่งต่อเนื่องตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ฯ จนได้รับเลือกตั้งอีกสมัยและยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันนั้น เรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นในเรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖ ว่าต้องนับวาระต่อเนื่องกัน และให้ถือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง คือ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง และแม้ปัจจุบันนาย อ. ยังคงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนคร จ. หรือไม่ได้ดำรงตำแหน่ง แต่ภายหลังอาจได้รับเลือกตั้ง การสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งก็ต้องดำเนินการภายในสองปีนับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ กรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ของมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ที่กำหนดให้ต้องดำเนินการสั่งให้พ้นจากตำแหน่งไว้เพียงสองปี ก็เพื่อมิให้ใช้เหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งมาเป็นเครื่องมือทางการเมืองอันจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย และเพื่อให้การพิจารณาของผู้กำกับดูแลเป็นไปอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม มิให้ประวิงเวลาในการพิจารณา อีกทั้งความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๔๗๙/๒๕๖๗ วางหลักว่า การสั่งให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓/๑ ดังกล่าวเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ดังนั้น ระยะเวลาในการพิจารณาก็ต้องดำเนินการภายในสองปีนับแต่วาระที่กระทำความผิด ไม่ใช่ในวาระปัจจุบันที่ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันหรือต่างวาระการดำรงตำแหน่งกัน บทบัญญัตินี้กระทบสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาจึงต้องพิจารณาวาระที่กระทำความผิดซึ่งต้องตีความกฎหมายอย่างเคร่งครัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งได้

(๒) มาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ กำหนดเงื่อนเวลาการพิจารณาสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งไว้ภายในสองปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งไม่ได้กำหนดว่าภายในสองปีนับแต่พ้นจากตำแหน่งใด จึงต้องตีความอย่างเคร่งครัด โดยอาจพิจารณาได้ว่าการพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นการพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนาย อ. ยังดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีต่อเนื่องกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยย่อมสามารถสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งได้ในวาระการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหารือนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดนาย อ. ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีและพ้นจากตำแหน่งในวาระที่กระทำความผิดไปแล้วเกินสองปี แต่ปัจจุบันได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีจากการเลือกตั้งต่างวาระกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๗๓/๑[๓] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

---

[๓] มาตรา ๗๓/๑ เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๗๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของนายอำเภอ ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้หรือไม่ และมีความเห็นว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้วินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๔๗๙/๒๕๖๗[๔] ว่า บทบัญญัติมาตรา ๗๓/๑[๕] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ได้กำหนดเงื่อนเวลาการใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการสั่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งไว้เพียงสองปีนับแต่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง อันเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่ามาตรา ๗๓[๖] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ อันเป็นกฎหมายเดิมที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้โดยไม่มีเวลาจำกัด ด้วยเหตุนี้การใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งสำหรับกรณีที่การกระทำอันเป็นมูลกรณีความผิดของผู้ถูกกล่าวหาเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ แต่ยังมิได้มีการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง จึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ อันเป็นกฎหมายที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา

เมื่อข้อหารือนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าการกระทำของนาย อ. มีมูลความผิดทางอาญาและมีมูลความผิดตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ และส่งสำนวนการไต่สวนไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามมาตรา ๙๑ (๒)[๗] และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่งและวรรคสี่[๘] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

---

[๔]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่งในวาระที่ได้กระทำความผิดไปแล้วเกินสองปี ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลับ ที่ นร ๐๙๐๔/๗๙ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๕]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

[๖]มาตรา ๗๓ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งก็ได้ คำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด

[๗]มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

[๘]มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหานั้น แล้วแต่กรณี

ฯลฯ ฯลฯ

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหานั้น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ฯลฯ ฯลฯ

ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป แต่โดยที่การกระทำอันเป็นมูลกรณีความผิดทั้งสองกรณีของนาย อ. นายกเทศมนตรีผู้ถูกกล่าวหาเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในช่วงวาระการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. ระหว่างวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ และเป็นกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของนาย อ. สำหรับการเป็นนายกเทศมนตรีตำบล จ. สิ้นสุดลง เนื่องจากเทศบาลตำบล จ. ได้สิ้นสภาพการเป็นเทศบาลตำบลและมีการจัดตั้งเทศบาลนครขึ้นใหม่ โดยผลแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทยที่เปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบล จ. เป็นเทศบาลนคร จ. เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ประกอบกับมาตรา ๑๑[๙] และมาตรา ๑๓[๑๐] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๔/๒๕๖๗[๑๑] ดังนั้น เมื่อการกระทำอันเป็นมูลกรณีความผิดของนาย อ. ผู้ถูกกล่าวหาตามข้อหารือนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ และยังมิได้มีการสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. การสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวจึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๗๓/๑[๑๒] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ อันเป็นกฎหมายที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา ประกอบกับมาตรา ๗๓/๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของนายกเทศมนตรีโดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง จึงต้องตีความอย่างเคร่งครัด เมื่อปรากฏว่านาย อ. พ้นจากการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล จ. ซึ่งเป็นวาระที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไปแล้วเกินสองปี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจสั่งให้นาย อ. พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๖๘

---

[๙] มาตรา ๑๑ เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

[๑๐] มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ท้องถิ่นซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วอาจถูกเปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกได้โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย

ท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงฐานะตามความในวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งเทศบาลเดิมนับแต่วันที่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้นไป บรรดาทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และสิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิมให้โอนไปเป็นของเทศบาลใหม่ในขณะเดียวกันนั้น และบรรดาเทศบัญญัติที่ได้ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้วคงให้ใช้บังคับต่อไป

ในการยุบเลิกเทศบาล ให้ระบุถึงวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นด้วย

[๑๑] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนับวาระการดำรงตำแหน่งของนายกเทศมนตรีในกรณีที่มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลหรือมีการเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบลเป็นเทศบาลเมือง ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๔/๒๔๐ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑๒] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกรณีผู้บริหารท้องถิ่นร่ำรวยผิดปกติ[๑]

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ลับ[๒] ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๒๑๑ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกรณีผู้บริหารท้องถิ่นร่ำรวยผิดปกติ สรุปความได้ดังนี้

๑. คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยกเหตุอันควรสงสัยจากการเปรียบเทียบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนาง ศ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมือง ร. เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ กรณีร่ำรวยผิดปกติ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า นาง ศ. ร่ำรวยผิดปกติ โดยมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ จำนวน ๑๐ รายการ รวมมูลค่าทั้งสิ้น ๒๓๑,๗๔๒,๘๐๗.๕๐ บาท จึงส่งเรื่องมาเพื่อสั่งถอดถอนนาง ศ. ออกจากตำแหน่ง ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และกรณีนาย ศ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต. และได้พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ต่อมาดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า นาย ศ. ร่ำรวยผิดปกติ โดยมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมายสืบเนื่องจากการปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ จึงส่งเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้นาย ศ. พ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. ซึ่งนาย ศ. ได้ลาออกจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

๒. กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นเป็นสองแนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง การดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งกรณีร่ำรวยผิดปกติ เป็นการใช้อำนาจที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งจึงต้องดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งโดยไม่ต้องพิจารณาตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่นอีก เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า นาง ศ. อดีตนายกเทศมนตรีเมือง ร. ร่ำรวยผิดปกติ โดยมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ จึงส่งเรื่องมาเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ แต่เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดว่าผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้คือผู้ใด จึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติมาตรา ๗๓/๑ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะเห็นได้ว่า รัฐมนตรีว่าการ

---

[๑] ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๗๕ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๒] ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๒๕๙๔ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๘ ยกเลิกชั้นความลับ

กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแลในระดับสูงสุดเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของเทศบาล จึงเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๑๒๒ วรรคห้าและวรรคหก แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๑๐๐๘/๒๕๖๗ อย่างไรก็ดี การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งต้องเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหายังคงเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นอยู่ เพราะการสั่งให้พ้นจากตำแหน่งย่อมเป็นการดำเนินการกับผู้ที่ยังคงอยู่ในตำแหน่ง การสั่งให้ผู้ที่มิได้ดำรงตำแหน่งอยู่ให้พ้นจากตำแหน่งย่อมไม่เป็นการที่พึงกระทำได้ หากมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มุ่งหมายที่จะบังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ย่อมมีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เช่นเดียวกับมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ที่กำหนดให้สั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกิน ๒ ปี เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๔๐๕/๒๕๒๖ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลนาง ศ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมือง ร. แต่เนื่องจากปัจจุบันนาง ศ. มิได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจสั่งให้นาง ศ. พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ได้ สำหรับกรณีนาย ศ. ได้พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต. และตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. แล้ว ผู้มีอำนาจจึงไม่อาจสั่งให้นาย ศ. พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวได้เช่นเดียวกัน

แนวทางที่สอง เมื่อนำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ และความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๔๐๕/๒๕๒๖ มาพิจารณาประกอบกับความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๑๐๐๘/๒๕๖๗ ที่ว่า การดำเนินการของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งในการสั่งลงโทษหรือสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งกรณีร่ำรวยผิดปกติเป็นการใช้อำนาจที่บัญญัติโดยเฉพาะตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งจึงต้องดำเนินการสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งโดยไม่ต้องพิจารณาตามกระบวนการที่กำหนดไว้ตามกฎหมายอื่นอีก อย่างไรก็ตาม มาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ศ. ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลว่าร่ำรวยผิดปกติ และพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมือง ร. เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙ จึงเป็นกรณีที่บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงไม่อาจสั่งให้นาง ศ. พ้นจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ประกอบมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ สำหรับกรณีนาย ศ. ได้พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต. เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ผู้ว่าราชการจังหวัด น. จึงไม่อาจสั่งให้นาย ศ. พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต. ได้ เช่นเดียวกับกรณีนาง ศ. อย่างไรก็ดี นาย ศ. ได้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. และถึงแม้ว่าจะได้พ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. เนื่องจากลาออกเมื่อวันที่

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ แต่ยังไม่เกินสองปี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงสามารถสั่งให้นาย ศ. พ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. ได้

ดังนั้น เพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือปัญหาดังกล่าวต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หากบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดหน้าที่และอำนาจหรือวิธีการใดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การดำเนินการใด ๆ จึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัตินั้น โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามกระบวนการหรือขั้นตอนปกติที่มีกฎหมายอื่นกำหนดไว้ เว้นแต่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น โดยกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ นั้น มาตรา ๑๒๒[๓] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

---

[๓] มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินต่อไป และให้นำความในมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๑๒๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุด ให้ประธานกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินต่อไป โดยให้นำความในมาตรา ๘๐ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัย เพื่อสั่งลงโทษไล่ออกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่ากระทำการทุจริตต่อหน้าที่

ความในวรรคสามมิให้ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าข้าราชการดังกล่าวร่ำรวยผิดปกติ ให้แจ้งให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ แล้วแต่กรณี ต่อไป และในกรณีที่มีการสั่งให้พ้นจากราชการ ให้ถือว่าเป็นการให้พ้นจากราชการเพราะกระทำการทุจริตต่อหน้าที่

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ส่งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเพื่อสั่งให้พ้นจากตำแหน่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่

ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนตามวรรคสาม หรือผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามวรรคห้า มีอำนาจสั่งไล่ออกหรือดำเนินการถอดถอนได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอมติจากคณะรัฐมนตรีหรือความเห็นชอบจากองค์กรบริหารงานบุคคล

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ กำหนดกระบวนการไว้เป็น ๒ ประการ กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง การดำเนินคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๒[๔] วรรคหนึ่ง และประการที่สอง การดำเนินการให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง โดยกรณีของผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น มาตรา ๑๒๒ วรรคห้า กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเพื่อสั่งให้พ้นจากตำแหน่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ โดยมาตรา ๑๒๒ วรรคหก กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีอำนาจสั่งไล่ออกหรือดำเนินการถอดถอนได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอมติจากคณะรัฐมนตรี หรือความเห็นชอบจากองค์กรบริหารงานบุคคล ด้วยเหตุนี้ การดำเนินการของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งในการสั่งลงโทษหรือสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งกรณีร่ำรวยผิดปกติ จึงเป็นการใช้อำนาจที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งจึงต้องดำเนินการสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งโดยไม่ต้องพิจารณาตามเงื่อนไขหรือกระบวนการที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่นอีก ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ คณะที่ ๒ และคณะที่ ๑๓) ในเรื่องเสร็จที่ ๓๑๕/๒๕๖๓[๕] และความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๐๐๘/๒๕๖๗[๖]

สำหรับกรณีที่กระทรวงมหาดไทยหารือ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้รับฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนแล้ว เห็นสมควรกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้นาง ศ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมือง ร. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า นาง ศ. ผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติ และผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งจะสามารถสั่งให้นาง ศ. พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว แม้ว่านาง ศ. จะพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ได้หรือไม่ เห็นว่า การใช้อำนาจสั่งให้นาง ศ. พ้นจากตำแหน่งตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีนี้ เป็นการใช้อำนาจเฉพาะตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่งและวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ

---

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

[๕] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ กับข้าราชการที่พ้นจากราชการไปแล้ว ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลับ ที่ นร ๐๙๐๔/๘๐ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๖] บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การสั่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าร่ำรวยผิดปกติ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลับ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๑๘๑ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

มิใช่การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓/๑[๗] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีจึงไม่ต้องอยู่ภายใต้กรอบระยะเวลาตามมาตรา ๗๓/๑ แต่โดยที่มาตรา ๑๒๒[๘] วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ไม่ได้บัญญัติไว้ว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดให้ในกรณีที่เป็นการดำเนินการสอบสวนของนายอำเภอ ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง และในกรณีที่เป็นการดำเนินการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง จะเห็นได้ว่า ผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ประกอบกับมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ โดยสามารถสั่งให้นาง ศ. พ้นจากตำแหน่งตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ แม้ว่านาง ศ. จะพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีดังกล่าวไปแล้วเกินสองปี

ประเด็นที่สอง ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้นาย ศ. พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต. และตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า นาย ศ. ผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติ และผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งจะสามารถสั่งให้นาย ศ. พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว แม้ว่านาย ศ. จะพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต. ไปแล้วเกินสองปี และลาออกจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. แล้ว ได้หรือไม่ เห็นว่าการใช้อำนาจสั่งให้นาย ศ. พ้นจากตำแหน่งตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีนี้ เป็นการใช้อำนาจเฉพาะตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่งและวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

---

[๗] มาตรา ๗๓/๑ เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๗๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของนายอำเภอ ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้นถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

[๘] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓. ข้างต้น

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มิใช่การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๒[๙] แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีจึงไม่ต้องอยู่ภายใต้กรอบระยะเวลาตามมาตรา ๙๒ แต่โดยที่มาตรา ๑๒๒ วรรคห้า[๑๐] แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ไม่ได้บัญญัติไว้ว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ จะเห็นได้ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๑๒๒ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ และสามารถสั่งให้นาย ศ. พ้นจากตำแหน่งตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ แม้ว่านาย ศ. จะพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวไปแล้วเกินสองปี และโดยที่มาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดว่าถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย ดังนั้น เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด น. ได้มีคำสั่งให้นาย ศ. พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต. ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว นาย ศ. จึงพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด น. ด้วย

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๖๘

---

[๙] มาตรา ๙๒ เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๙๐/๑ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมและผู้ว่าราชการจังหวัดต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

[๑๐] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทนตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒*

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๒๔๐๔ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ดังนี้

๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาการดำเนินการของผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดนาย ป. นายกเทศมนตรีตำบล น. และนาง อ. รองนายกเทศมนตรีตำบล น. โดยนายอำเภอ ป. ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญได้มีคำสั่งจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ ๕๙๗๖/๒๕๖๗ เรื่อง การมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ ปลัดจังหวัดอำนาจเจริญ หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดอำนาจเจริญ หัวหน้าหน่วยงาน นายอำเภอ และหัวหน้าหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญปฏิบัติราชการแทน ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ มอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในการกำกับดูแลเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ รายงานความเห็นเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญพิจารณาสั่งให้นาย ป. และนาง อ. พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญได้มีคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ แล้ว เห็นว่า ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ เนื่องจากคำสั่งจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ ๕๙๗๖/๒๕๖๗ฯ ระบุว่าออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมิได้เป็นการมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทนตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ อย่างไรก็ดี สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยมีความเห็นแตกต่างจากความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นโดยเห็นว่าการดำเนินการของผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญเป็นไปตามกฎหมายแล้ว

๒. เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปด้วยความถูกต้อง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ เพื่อพิจารณา โดยคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๙ เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๙ ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นสรุปความได้ว่า การมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ และการมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ

---

*ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๔/๑๐๗ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ ต่างก็มีที่มาของอำนาจที่มีเจตนารมณ์ที่จะมอบการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการเพื่อแบ่งเบาภาระการทำงานและอำนาจการตัดสินใจแทนผู้ว่าราชการจังหวัดเหมือนกัน และแม้ว่าคำสั่งจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ ๕๙๗๖/๒๕๖๗ฯ จะไม่ได้อ้างบทอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ แต่เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในข้อ ๔.๔ ผนวก ง ลำดับที่ ๒๕ ของคำสั่งจังหวัดอำนาจเจริญดังกล่าว กำหนดให้นายอำเภอปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดในการกำกับดูแลเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรณีย่อมถือได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีเจตนาที่จะมอบหมายนายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ แล้ว คำสั่งดังกล่าวย่อมสามารถใช้บังคับได้ ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งทางปกครองนั้นเสียไป เนื่องจากเป็นเพียงรูปแบบนิติวิธีในการจัดทำคำสั่งเท่านั้น

๓. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจให้นายอำเภอปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ จะต้องเป็นกรณีที่กฎหมายมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ บัญญัติว่า อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง และตามมาตรา ๑๙ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสองและวรรคสาม สำหรับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทนสำหรับเทศบาลที่อยู่ในอำเภอนั้นโดยจะกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจหน้าที่ไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถือเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว เทียบเคียงกับความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๖๙๗/๒๕๕๑ ประกอบกับการมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ และการมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ มีผลแตกต่างกัน กล่าวคือ การมอบอำนาจเป็นการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ผู้มอบอำนาจมีอำนาจเพียงใดก็มอบได้เท่านั้น และเมื่อมอบไปแล้ว ผู้มอบอำนาจยังคงผูกพันหรือมีความรับผิดชอบในเรื่องที่มอบอำนาจนั้นด้วย ขณะเดียวกันผู้รับมอบอำนาจสามารถกระทำการได้เฉพาะในขอบอำนาจที่ได้รับมอบมา หากกระทำการเกินที่ได้รับมอบอำนาจ ก็จะไม่ผูกพันผู้มอบอำนาจ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ส่วนการมอบหมายนั้น เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้ผู้ดำรงตำแหน่งมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการตามกฎหมายแทนตน ผู้ได้รับมอบหมายจึงสามารถใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจและใช้อำนาจในนามตนเองภายใต้กรอบวัตถุประสงค์และขอบเขตของภารกิจที่ได้รับมอบหมายหรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เช่น มอบหมายให้ประชุมแทน มอบหมายให้บุคคลใดเป็นนายทะเบียนแทน ซึ่งผู้รับมอบหมายย่อมมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการใด ๆ ในส่วนที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังเช่นเป็นอำนาจของตนเอง หาใช่เป็นการทำแทนผู้มอบหมาย ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๑๐๒/๒๔๙๓ เรื่องเสร็จที่ ๒๗/๒๕๓๐ เรื่องเสร็จที่ ๖๙๗/๒๕๕๑ เรื่องเสร็จที่ ๗๔/๒๕๕๔ และเรื่องเสร็จที่ ๕๐๒/๒๕๕๔ และความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสร็จที่ ๔๔๘/๒๕๖๗

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ มีคำสั่งจังหวัดอำนาจเจริญที่ ๕๙๗๖/๒๕๖๗ฯ มอบอำนาจให้นายอำเภอปฏิบัติราชการแทนในการกำกับดูแลเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล นายอำเภอ ป. จึงเป็นผู้รับมอบอำนาจ มิใช่ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ และไม่มีหน้าที่และอำนาจที่จะดำเนินการกับผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ อีกทั้งการที่นายอำเภอ ป. ในฐานะผู้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ ได้เสนอความเห็นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญพิจารณาและสั่งให้นาย ป. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล น. และให้นาง อ. พ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบล น. มีผลเสมือนว่าผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญเสนอความเห็นต่อตนเอง ไม่เป็นไปตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ ที่บัญญัติว่า ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง การเสนอความเห็นดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ มีคำสั่งให้นาย ป. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล น. และให้นาง อ. พ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบล น. จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงมีความเห็นแตกต่างกับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องนี้เป็นไปด้วยความถูกต้องและเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ ถือเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ หรือไม่

ประเด็นที่สอง นายอำเภอซึ่งได้รับมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง และมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.ร.) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า หลักการของ "การมอบอำนาจ" ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นั้น มาตรา ๓๘[๒] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับบทนิยามคำว่า "มอบอำนาจ" ในมาตรา ๓[๓] แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมอบอำนาจไว้ว่า ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้มอบอำนาจย่อมมีดุลพินิจที่จะมอบอำนาจให้แก่ผู้รับมอบอำนาจ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนตามที่ได้รับมอบอำนาจในเรื่องนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ ซึ่งการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในกรณีนี้จะกระทำได้ต่อเมื่อผู้มอบอำนาจต้องเป็นผู้มีอำนาจหรือใช้อำนาจหรือสั่งการได้ตามกฎหมาย แต่ได้มอบอำนาจให้บุคคลอื่นปฏิบัติราชการแทนตน และบุคคลผู้ได้รับมอบอำนาจนั้นสามารถลงนามในฐานะผู้ปฏิบัติราชการแทนผู้ใช้อำนาจได้ อย่างไรก็ตาม หลักของการมอบอำนาจนี้เนื่องจากผู้มอบอำนาจยังต้องรับผิดชอบในอำนาจของตน ผู้มอบอำนาจจึงต้องคำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบ และความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจ รวมทั้งสามารถวางแนวทางกำหนดรายละเอียด และกำกับดูแลวิธีปฏิบัติราชการเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจ

---

[๒]มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตลอดจนการมอบอำนาจให้ทำนิติกรรมสัญญา ฟ้องคดีและดำเนินคดี หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจหรือที่ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติก็ได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายที่บัญญัติให้ต้องออกใบอนุญาตหรือที่บัญญัติผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวมีอำนาจมอบอำนาจให้ข้าราชการซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ว่าราชการจังหวัดได้ตามที่เห็นสมควร หรือตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ในกรณีมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจมอบอำนาจได้ต่อไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้มอบอำนาจกำหนด

ในกรณีตามวรรคสาม เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนจะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดรายชื่อกฎหมายที่ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวอาจมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ

[๓]มาตรา ๓ ในพระราชกฤษฎีกานี้

"มอบอำนาจ" หมายความว่า การที่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่จะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด เว้นแต่การอนุญาตตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มอบอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นใดตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน

ฯลฯ ฯลฯ

เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจหรือลักษณะของงานที่ได้รับมอบด้วย สำหรับ "การมอบหมาย" นั้น เมื่อมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง[๔] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ กำหนดไว้เฉพาะหลักเกณฑ์ของ "การมอบอำนาจ" ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติราชการแทนเท่านั้น ดังนั้น หากเป็นกรณีที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีใด ได้กำหนดเรื่องการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นไว้แล้ว ก็ย่อมต้องเป็นไปตามนั้น เนื่องจากเป็นอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมาย โดยผู้มอบหมายสามารถมอบหมายให้ผู้อื่นเป็นผู้ปฏิบัติราชการหรือดำเนินการได้ โดยผู้ได้รับมอบหมายสามารถใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจและใช้อำนาจในนามตนเองภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของการมอบหมายนั้น ๆ หรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งกรณีนี้จะไม่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๔/๒๕๕๔[๕]

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ รับทราบตามที่เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาชี้แจงเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างคำว่า "มอบหมาย" และ "มอบอำนาจ" ว่า "มอบหมาย" เป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้ผู้ดำรงตำแหน่งมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการตามกฎหมายแทนตน ผู้ได้รับมอบหมายจึงสามารถใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจและใช้อำนาจในนามตนเองภายใต้กรอบวัตถุประสงค์และขอบเขตของภารกิจที่ได้รับมอบหมายหรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เช่น มอบหมายให้ประชุมแทน มอบหมายให้บุคคลใดเป็นนายทะเบียนแทน เป็นต้น ส่วน "มอบอำนาจ" เป็นการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ผู้มอบอำนาจมีอำนาจเพียงใดก็มอบได้เท่านั้น และเมื่อมอบอำนาจไปแล้ว ผู้มอบอำนาจยังคงผูกพันหรือมีความรับผิดในเรื่องที่มอบอำนาจนั้นด้วย ขณะเดียวกันผู้รับมอบอำนาจสามารถกระทำการได้เฉพาะในขอบอำนาจที่ได้รับมอบมา หากกระทำการเกินที่ได้รับมอบอำนาจ (*ultra vires*) ก็จะไม่ผูกพันผู้มอบอำนาจแต่อย่างใด ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓[๖] แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งนี้ เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐมีความเข้าใจในหลักการและผลในทางกฎหมาย

กรณีตามข้อหารือนี้ เมื่อมาตรา ๗๑[๗] วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติว่า อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง และตามมาตรา ๑๙ วรรคสองและวรรคสาม

---

[๔]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

[๕]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง (ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๑๓๒ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๖]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

[๗]มาตรา ๗๑ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเทศบาลในจังหวัดนั้นให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ในการนี้ ให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนเทศบาล และตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่ง และตามมาตรา ๑๙ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสองและวรรคสาม สำหรับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทนสำหรับเทศบาลที่อยู่ในอำเภอนั้นโดยจะกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจหน้าที่ไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

และมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสองและวรรคสาม สำหรับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทนสำหรับเทศบาลที่อยู่ในอำเภอนั้นโดยจะกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจหน้าที่ไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้ จึงเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติเรื่องการมอบหมายไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น การมอบหมายตามมาตรา ๗๑[๘] วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ จึงไม่อยู่ภายใต้มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง[๙] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ ทั้งนี้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๔/๒๕๕๔[๑๐]

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญได้มีคำสั่งจังหวัดอำนาจเจริญที่ ๕๙๗๖/๒๕๖๗ เรื่อง การมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ ปลัดจังหวัดอำนาจเจริญ หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดอำนาจเจริญ หัวหน้าหน่วยงาน นายอำเภอ และหัวหน้าหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ ปฏิบัติราชการแทน ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยข้อ ๔.๔ ระบุว่า "มอบอำนาจให้นายอำเภอปฏิบัติราชการแทน ตามผนวก ง." และผนวก ง ลำดับที่ ๒๕ ระบุว่า "การกำกับดูแลเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในอำเภอ ดังนี้ (๑) กำกับดูแลเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในอำเภอนั้น ให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ให้มีอำนาจชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนเทศบาล และตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ... เมื่อนายอำเภอได้ปฏิบัติการตามที่ได้มอบหมายในเรื่องใดแล้วให้รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ" ซึ่งแม้ว่าคำสั่งดังกล่าวระบุว่าออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่เมื่อคำสั่งดังกล่าวได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นการมอบอำนาจให้นายอำเภอปฏิบัติราชการแทนในการกำกับดูแลเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในอำเภอ ให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ให้มีอำนาจชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนเทศบาล และตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจว่า เมื่อนายอำเภอได้ปฏิบัติการตามที่ได้ "มอบหมาย" ในเรื่องใดแล้วให้รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ กรณีจึงถือได้ว่าคำสั่งดังกล่าวเป็น "การมอบหมาย" ให้นายอำเภอ ป. ปฏิบัติการแทนตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ สำหรับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลที่อยู่ในอำเภอนั้น ส่วนการอ้างบทอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ ก็เป็นเพียงการออกคำสั่งโดยอ้างอิงบทอาศัยอำนาจที่คลาดเคลื่อน อันมิได้ทำให้คำสั่งสำหรับกรณีนี้เป็นการมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

---

[๘] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น
[๙] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น
[๑๐] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ฯ ทั้งนี้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๔/๒๕๕๔[๑๑]

ดังนั้น เมื่อมาตรา ๗๑[๑๒] และมาตรา ๗๓[๑๓] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ ได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้ นายอำเภอ ป. ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นนายอำเภอซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง และมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ ด้วย

อนึ่ง สำหรับกรณีที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอ้างถึงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๐๒/๒๔๙๓[๑๔] ความเห็นคณะกรรมการ

---

[๑๑]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

[๑๒]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

[๑๓]มาตรา ๗๓ เมื่อความปรากฏโดยมีหลักฐานตามสมควรต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง ว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลผู้ใด จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอที่สั่งการตามมาตรา ๗๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลันและให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลผู้ใดถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนก็ได้ หากเห็นว่าการคงอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้นต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่เทศบาลหรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดโดยชัดแจ้ง ทั้งนี้ หากผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความผิดและผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใดในช่วงที่หยุดปฏิบัติหน้าที่โดยถือเสมือนว่าผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนปรากฏผลการสอบสวนดังกล่าว การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง

การอุทธรณ์คำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสาม ให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว โดยในกรณีนายอำเภอมีคำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและกรณีผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี วินิจฉัยเป็นประการใดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

[๑๔]บันทึก เรื่อง การตั้งกรรมการสอบสวนข้าราชการ (อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวง) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ น.๑๒๓๓/๒๔๙๓ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๙๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ในเรื่องเสร็จที่ ๒๗/๒๕๓๐[๑๕] ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ในเรื่องเสร็จที่ ๖๙๗/๒๕๕๑[๑๖] ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ในเรื่องเสร็จที่ ๕๐๒/๒๕๕๔[๑๗] และความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสร็จที่ ๔๔๘/๒๕๖๗[๑๘] นั้น เห็นว่า ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาและความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองดังกล่าวมิได้มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับกรณีที่มีการออกคำสั่งมอบหมายโดยอ้างอิงบทอาศัยอำนาจที่คลาดเคลื่อนในทำนองเดียวกับข้อหารือนี้ กรณีจึงไม่อาจนำความเห็นดังกล่าวมาเทียบเคียงกับข้อเท็จจริงตามข้อหารือนี้ได้

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า คำสั่งจังหวัดอำนาจเจริญในเรื่องนี้เป็นการมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง[๑๙] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔)ฯ แล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องให้ความเห็นในประเด็นนี้อีก

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การมอบหมายตามนัยคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดมีความชัดเจนทั้งในข้อกฎหมายและไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ สมควรที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะพิจารณาดำเนินการแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งจังหวัดในเรื่องนี้ให้ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักกฎหมายที่ได้ให้ความเห็นไว้แล้วต่อไป

(นายนพดล เภรีฤกษ์)
รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๖๙

---

[๑๕]บันทึก เรื่อง การมอบหมายให้จังหวัดเป็น “เจ้าท่า” ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๙๕ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๐ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑๖]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๑๐๔๘ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑๗]บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๗๒๖ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑๘]บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงชนบทตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๑/๑๘ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

[๑๙]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายปิยะ	ปิจนำ	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นายศิริพันธ์	ศรีกงพลี	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นายธนนท์	พรรพีภาส	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นายบุญประสงค์	นวลสายย์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คณะทำงาน

นายสุวิชชา	เพ็งไพบูลย์	ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
นายพีรพงศ์	ทองคำ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๑ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
นางสาวรัชดาวรรณ	สุขประสงค์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาววราภรณ์	ขวัญเรือน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเรื่องร้องทุกข์
พันจ่าตรี จักษ์กรี	ขจรจิตร์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี
นางสาวกิตติยา	กมลเวช	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
นายสุวัฒน์	ชัยรักษา	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเลือกตั้งท้องถิ่น
นางรัชนี	ชัยเลิศวณิชกุล	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
นางสาวจิราภรณ์	พงศ์วัชร์	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายกลวัชร	อมรลักษณ์	นิติกรปฏิบัติการ
นายฐณโชค	แหลมสัก	นิติกรปฏิบัติการ
นายพีระ	บุญญกานนท์	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวอนุสรา	นาทะพันธุ์	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวประกายดาว	อินทรสุวรรณ	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
นางธัญญรัตน์	สมานหมู่	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย